CARSON McCULLERS

„ÎN VARA ACEEA VERDE..."

COLECȚIA MERIDIANE

CM

Carson McCullers

„În vara aceea verde...”

Traducere şi prefaţă de Maria Valer

Editura pentru Literatură Universală
1969

Carson McCullers
The Member of the Wedding, 1946
The Ballad of the Sad Café, din care sunt publicate povestirile:
Wunderkind, 1936
The Sojourner, 1950
A Tree, A Rock, A Cloud, 1942
Madame Zilenski and The King of Finland, 1941

Bantam Books – New York

CUPRINS

INTRODUCERE:
Carson McCullers

O sensibilitate adolescentină, făurită din candoare, extravaganță şi gingăşie, ascultând de elanuri şi revolte absolute, izbucnite dintr-o îndărătnică recalcitranță față de tot ceea ce înseamnă compromis cu tine însuți, un umor străbătut de tandrețe, de căldură față de oamenii pe care îi observă cu o tristă luciditate, iată creionată în câteva trăsături personalitatea acestei romanciere americane, cate ocupă un loc aparte printre scriitorii generației sale.

Născută în lumea violentă a Sudului zguduit de acute conflicte, ea exprimă în literatura sa, cu tenacitate şi consecvență, protestul față de tot ceea ce duce la umilirea, la nedreptățirea omului.

Aşa cum o arată figura de adolescentă, Carson McCullers a trăit din plin, până la sfârşitul vieții sale – a murit în toamna anului 1967, la numai cincizeci de ani – experiența pasionantă a unei perpetue tinereți protestatare şi bătăioase, în luptă cu mediocritatea şi conformismul. Vehemența cu care îşi apără copilăria, iluziile, pledând pentru frumusețea vârstei visurilor, îşi are explicația în biografia zbuciumată de conflicte şi drame a scriitoarei.

Născută la 19 februarie 1917 în orăşelul Columbus din Georgia, Carson McCullers a avut o copilărie tristă şi singuratică. Lipsită de căldura dragostei materne,

alături de un tată absorbit de grijile mărunte ale vieții sale de meșteșugar modest, ea a resimțit acut nedreptatea și izolarea, răceala și indiferența celor din jur și a devenit de timpuriu un copil sensibil, plin de idei ciudate.

Refugiul său în fantezie, în lumea de fantome pe care și-a creat-o, înseamnă un protest, o reacție de apărare, o replică aproape agresivă dată unei lumi care o jignește prin indiferență, răceală și mediocritate. Aproape toate eroinele și eroii ei se refugiază în fantezie, se fortifică prin fantezie pentru a-i rezista și uneori pentru a i se opune în confruntări dramatice.

Pentru tânăra Carson McCullers un prim refugiu, o primă evadare a fost muzica, pentru care a manifestat încă de timpuriu o foarte accentuată înclinație. De altfel muzica este prezentă în mai toate schițele și nuvelele sale, nu numai ca o preocupare a eroinelor *(Wunderkind, Madame Zilenski și regele Finlandei, Vilegiaturistul),* ci ca o modalitate de a gândi și a simți, ca o manifestare a emoției și sensibilității (vezi vocația pentru muzică a eroinei sale Mick Kelly din romanul Inima-i un vânător singuratic *[The Heart is a Lonely Hunter]).*

Cariera muzicală pentru care se pregătește tânăra McCullers este curmată într-un mod absurd prin pierderea banilor destinați înscrierii sale la Conservatorul Juillard din New York. O viață îngreuiată de dificultăți materiale dezvoltă de timpuriu în sufletul tinerei fete o amărăciune ale cărei ecouri se vor simți în scrierile sale. Studiile la Universitatea din Columbia și apoi la New York îi completează cultura destul de neglijată până atunci, îndreptând-o curând către o carieră literară, spre care o îndeamnă de altfel și sensibilitatea și imaginația ei.

Prima carte publicată la douăzeci și doi de ani, *Inima-i un vânător singuratic* (1940), o relevă ca pe o prozatoare cu un registru larg de expresie, creatoare de tipuri umane complexe. Cartea aduce un suflu de revoltă și

violență, evocând nedreptățile dintr-un orăşel al Sudului, ostil negrilor, şi ne pune pentru prima oară în contact cu lumea de sensibili singuratici a lui Carson McCullers, cu acel dureros şi perpetuu apel la fantezie, care reprezintă reacția sa împotriva însingurării, şi va reveni ca un laitmotiv în mai toate cărțile scriitoarei.

Tema însingurării şi a izolării afective capătă un caracter mai dramatic în următoarea sa carte: *Oglindire într-un ochi de aur (Reflexions in a golden eye* – 1941). Ea este dezvoltată aici cu mijloace mai sobre, într-o țesătură epică străbătută de o tragică violență. În subtila analiză pe care o face cărții. Pierre Brodin subliniază lupta ce se dă între instinctele personajelor, mânate de o fatalitate oarbă şi lipsite de relații afective normale. „Orice comunicare între ei, spune Brodin, este viciată, blocată de izolare şi disperare, de absurditate, de neînțelegerea reciprocă ce guvernează viața umană". Întâlnim aici, în soția unui ofițer, personalul predilect al lui Carson McCullers: ființa sensibilă, receptivă la artă, a cărei soartă, în înfruntarea cu cinismul celor din jur, este tragică, fără ieşire. Prefațând această carte a scriitoarei americane care începuse să fie remarcată, Tennessee Williams scrie că a găsit în ea „acel sens al tragicului, sursă impresionantă a tuturor creațiilor semnificative din arta modernă, de la *Guernica* lui Picasso, la desenele lui Charles Adams".

De altfel, însăşi biografia scriitoarei înseamnă o perpetua înfruntare cu acest tragic destin, hărăzit marilor senzitivi şi față de care singurul refugiu rămâne creația artistică.

Căsătorită la numai optsprezece ani, cu un simplu soldat, care ia parte la luptele din Franța, ea îşi pierde foarte timpuriu soțul, asistând neputincioasă la o criză sufletească care se încheie cu sinuciderea acestuia în condiții tragice. Rămasă singură într-o izolare impusă şi de starea precară a sănătății sale, Carson McCullers îşi trăieşte euforic refugiul în copilărie, întoarcerea

glorioasă la vârsta tuturor îndrăznelilor şi fanteziilor, la vârsta care o ajută să sfideze, cu un fel de tiflă obraznică, lumea ostilă şi meschină a adulţilor.

O asemenea sfidare, plină de vervă şi de sclipitoare imaginaţie, aruncată în obrazul adulţilor conformişti şi mărginiţi este *În vara aceea verde... (The Member of the Wedding* – 1946), cartea care i-a adus un răsunător succes şi notorietatea mondială. Tânăra scriitoare americană se impune astfel la numai douăzeci şi nouă de ani printre condeiele de valoare ale ţării sale, câştigând foarte repede simpatia cititorilor. Prin prospeţimea, candoarea şi onestitatea ei, în vara aceea verde... satisfăcea o anumită sete de puritate pe care o resimţea cititorul anilor următori celui de-al doilea război mondial, cu sufletul înnegurat de imaginea recentelor măceluri. Acest roman al lui Carson McCullers s-a bucurat de un succes deosebit, exprimat nu numai în răsplătirea sa cu premiul criticilor newyorkezi, dar şi prin faptul că a fost imediat transpus într-o piesă de teatru şi într-un scenariu de film.

Frankie, personajul principal al cărţii, cu setea ei de întovărăşire şi confesiune, cu permanenta ei teamă de singurătate şi fanteziile ei candide, este poate una dintre cele mai reprezentative eroine ale lui Carson McCullers. Scriitoarea exprimă, prin intermediul acestei copile însetate de afecţiune, acea aspiraţie către oameni, către înţelegerea lor, care se desprinde din mai toate cărţile sale. Fetiţa, cu pălăria ridicolă de mexican, care aleargă pe străzile încinse ale oraşului în căutarea unor confesori, obsedată de ideea de a deveni „cetăţean al lumii”, afirmă cu o impresionantă putere de convingere protestul pasionat al scriitoarei împotriva indiferenţei faţă de om, a grosolăniei şi nepăsării, exprimă îngrijorarea contemporanilor săi faţă de primejdia însingurării.

Frankie este la vârsta nonconformismului şi a stărilor contradictorii, când încep să se contureze ideile despre

lume şi viață. Este vârsta îndrăgită de scriitoare pentru că exprimă cel mai bine starea sa de spirit față de lume. Bienchen din nuvela *Wunderkind,* Mick din romanul *Inima-i un vânător singuratic,* sunt şi ele la această vârsta frumoasă, cărei analiză cere subtilitate, căldură şi un anumit rafinament în sesizarea nuanțelor.

Ca şi alte personaje ale lui Carson McCullers, Mick Kelly, Bienchen sau John Henry West, Frankie este un copil frustrat de afecțiune, singuratic şi neînțeles. Ea se dăruieşte ideii de a fi părtaşă la nunta fratelui ei cu inconştiența şi elanul vârstei, cuprinsă de o adevărată febră a întovărăşirii, însă primeşte din partea vieții o replică dură. Este genul de „replică” pe care-l întâlnim frecvent în romanele şi nuvelele scriitoarei. Ea opune violent o realitate cruda aspirațiilor entuziaste ale eroilor săi.

Tema aspirației către dragostea oamenilor, către înțelegerea lor, revine în creația sa cu accente patetice. Este de pildă cazul schiței *Un copac, o stâncă, un nor (A Tree, a Rocky a Cloud).*

Personajul principal, conceput în dimensiuni hemingwayene, se înrudeşte cu eroul din *Bătrânul şi marea* prin măreața simplitate a crezului său de viață, făcut parcă pentru a se adresa unei lumi dezbinate şi dezorientate. „Pot iubi orice, spune el, nu am nevoie nici măcar să mă gândesc la asta. Văd o stradă plină de lume şi o lumină frumoasă pătrunde în mine. Urmăresc o pasăre pe cer. Sau întâlnesc un călător pe drum. Orice, Fiule. Şi pe oricine. Totul îmi este străin şi iubesc totul! Îți dai seama ce înseamnă o ştiință ca a mea?” Schița este o convingătoare şi solemnă pledoarie pentru o ştiință a comuniunii, pentru o disciplină a dragostei între oameni şi se impune ca una dintre cele mai izbutite din creația sa prin clasică simplitate, prin forță spirituală şi totală lipsă de retorism.

De altfel, retorismul e tot ce poate fi mai străin artei lui Carson McCullers, deşi în marea majoritate a

nuvelelor şi romanelor sale viaţa sentimentală, pasiunile şi emoţiile eroilor se află în centrul atenţiei. Autoarea rămâne însă o afectivă lucidă, distanţată de obiectul emoţiei prin umor, printr-un fel de rafinament al discreţiei, care ni-l aminteşte pe Cehov, sau pe Katherine Mansfield, determinând-o, ca şi pe aceştia, să se menţină faţă de personajele sale într-un fel de expectativă tandră.

Un exemplu elocvent în acest sens este schiţa *Vilegiaturistul (The Sojourner),* subtilă şi sagace analiză a stărilor sufleteşti contradictorii resimţite de erou în scurta întâlnire cu fosta lui soţie. Schiţa este o mică bijuterie sub aspectul finisării detaliilor, al creionărilor precise, expresive, dovedind un rafinament psihologic tipic feminin.

Aceeaşi subtilitate în analiza nuanţelor se vădeşte şi în schiţa *Wunderkind*. De data aceasta în centrul interesului se află micuţa Bienchen, o sensibilă uşor maladivă, surprinsă în plină criză a pubertăţii, criză ce se instalează pe fondul unui talent muzical precoce. Fiinţă cu o viaţă sufletească extrem de bogată, bântuită de viziuni şi idei obsedante, trăind prost şi stângaci pe plan exterior, Bienchen este tipul de erou care-i reuşeşte cel mai bine lui Carson McCullers. Personajul face parte din acea lume a preadolescenţilor, întoarsă către ea însăşi, aflată la epoca primelor confruntări, deseori dramatice, cu lumea din afară.

Analizarea dificilă şi pretenţioasă a unui asemenea personaj este realizată într-o succesiune de scene scurte, împletite cu lungi evocări ale frământărilor sufleteşti, totul pregătind, cu o remarcabilă artă a gradării, momentul de maximă încordare din final. Asemenea majorităţii nuvelelor lui Carson McCullers, *Wunderkind* pune în evidenţă constrângerea la care este supus eroul, fie din cauza propriilor sale aspiraţii şi pretenţii faţă de viaţă, fie datorită indiferenţei celor din jur. Eroii predilecţi ai scriitoarei încearcă să se elibereze

de aceste constrângeri, căutând diferite forme de evadare. Sunt însă dese situațiile în care personajele lui Carson McCullers nu izbutesc să se refugieze în compromisuri, „evadările” lor fiind de fapt o modalitate de a se minți. Este cazul profesoarei de muzică din schița *Madame Zilensky și regele Finlandei.* Deşi personajul este aparent ridicol, aproape comic, autoarea îi surprinde, necruțător, substratul tragic.

Schița este scrisă pe un ton detaşat, de o mare sobrietate, cu sublinieri discrete ale situațiilor ridicole şi relevă subtilitatea, priceperea ei de a emoționa, chiar de a zgudui, cu un surâs fin pe buze.

Sunt însă opere ale scriitoarei, cum este de pildă acea cutremurătoare *Baladă a cafenelei triste (The Ballad of the Sad Café)* în care evenimentele ce se desfăşoară impresionează prin violența lor. În această nuvelă, ideea singurătății omului capătă accente tragice. Personajele sale cunosc, iubind, „o nouă şi stranie singurătate”. Este tema lui Rilke din scrisorile către un tânăr poet, tema lui Trigorin din *Pescăruşul* şi a atâtor alți frământați, pe care dragostea nu reuşeşte să-i împlinească. *Balada cafenelei triste* marchează în creația scriitoarei americane începutul unei perioade în care resentimentele față de nedreptățile vieții îmbracă forme brutale, găsindu-şi expresia fie în invectivă, fie în caricatură aşa cum se întâmplă în romanul *Ceasornic fără ace (Clock without hands* – 1961). Decepția produsă de acest roman este exprimată printre alții şi de Rene Micha, care o acuză pe autoare de a-şi fi dezvăluit aici defectele, şi nu calitățile. Opunând în antiteze prea viu marcate „răii" cu „bunii", şi punându-i în situații de conflict fără ieşire, în atmosfera vechiului Sud, feudal şi reacționar, Carson McCullers, care ne obişnuise cu trăsăturile delicate ale unui penel subțire, utilizează de data aceasta o pensulă groasă, înmuiată în culori brutale. Avem impresia că asistăm la ruperea zăgazurilor răbdării şi înțelegerii care au dus-o în cele

din urmă pe această singuratică sensibilă, atât de mult încercată, la o moarte timpurie.

Fiică a Sudului violent, zbuciumat de sângeroase lupte rasiste, de frecvente atentări la simţul de dreptate al oamenilor, scriitoarea americană exprimă în cărţile sale o îndărătnică şi pasionată pledoarie pentru libertatea individului, pentru dreptul său de a trăi omeneşte, de a visa, de a iubi, de a fi respectat. Umanitarismul ei este o sete, o aspiraţie care îmbracă uneori forma mai violentă a revoltei faţă de constrângere sau chiar a caricaturizării brutale a acesteia. Izolarea afectivă pe care o resimte nu o duce însă, ca pe mulţi dintre scriitorii contemporani ei, la concluzia pesimistă a destrămării unei lumi îndreptate către autodistrugere. Reacţia scriitoarei americane e tonică, impregnată de o salutară speranţă în capacitatea de redresare a omului. Ea opune acestei primejdii o lume de adolescenţi entuziaşti care, asemeni lui Frankie, aspiră să devină „cetăţeni ai lumii", să se întovărăşească» să sară în ajutorul semenilor lor. Forţa acestora rezidă în puritate, în dispreţul prejudecăţilor şi conformismului. În această reacţie sănătoasă îşi găseşte probabil explicaţia marele succes al cărţilor lui Carson McCullers, marele său ascendent asupra unei lumi care n-a încetat să spere în acţiunea binefăcătoare exercitată de înţelegerea dintre oameni.

Unii comentatori ai operei scriitoarei americane, ca profesorul Adrian Jaffe, vorbesc despre preferinţa sa pentru personajele groteşti, subliniind chiar faptul că ea resimte „necesitatea violenţei". Este adevărat că în câteva dintre operele sale întâlnim situaţii de viaţă reflectate parcă în oglinzi deformante, brutalităţi şi reacţii dezlănţuite sub semnul violenţei, personaje cu infirmităţi fizice şi sufleteşti. Analizate mai adânc, ele ne apar ca un fel de demonstraţii într-un lung rechizitoriu îndreptat împotriva însingurării omului. Nu este vorba de o predilecţie pentru grotesc, ci de o îngroşare voită a

situațiilor care demonstrează tragedia singurătății, exagerare pornită dintr-o dorință de a intensifica puterea lor de convingere. În categoria unor astfel de pledoarii, poate prea aprinse, poate excesive, se situează doar câteva dintre creațiile ei mai recente ca *Balada cafenelei triste* şi *Ceasornic fără ace.*

Asemenea excese nu sunt însă reprezentative pentru opera lui Carson McCullers, care îşi păstrează pe toată întinderea ei o frumusețe stranie, făurită din candoare, delicatețe, fantezie. Personajele sale trăiesc în lumea ficțiunii mai bine decât în realitate, de aceea extravaganța lor nu este ostentativă, arogantă. Ea decurge în chip firesc din modul lor foarte personal de a privi viața. E o lume a spontaneității care nu se sfieşte să-şi trăiască nestânjenit visurile, utopiile. Când John Henry West aspiră sincer să semene cu unul dintre monştrii de la circ, sau când Berenice se mărită cu un om al cărui deget mare semăna cu acela al răposatului ei soț, întâmplările nu ni se par caraghioase, nu ne provoacă râsul. Carson McCullers îşi ia eroii în serios, îi prețuieşte, indiferent de ridicolul sau slăbiciunile lor. Stranii, ciudați, tragici sau rizibili, ei rămân umani şi apropiați nouă prin trăire sinceră, onestă. Puterea de seducție a operei sale îşi are, cred, rădăcinile tocmai în această molipsitoare şi spontană sinceritate.

Adrian Jaffe o denumeşte pe Carson McCullers un „meşteşugar scrupulos”, ale cărei construcții epice sunt „precise, economice, eficiente”. Într-adevăr, scriitoarea creează sub reflectorul neiertător al lucidității, cu o foarte riguroasă dozare a cuvântului caracterizator, preocupată de simetria şi logica acțiunii. Enunțări lapidare, deseori de o pronunțată originalitate, în care fantezia se desfăşoară fără oprelişti sau expresia este redusă la strictul necesar pentru definirea unei situații, te pun în contact treptat, fără efort, cu universul tulburător şi gingaş în care se mişcă personajele sale. Culorile unui amurg, desenele stranii de pe zidurile

bucătăriei, sunetul unei trompete rătăcite, fluturii care se zbat în plasa ferestrei capătă o neobişnuită forţă de sugestie, creatoare de atmosferă. Carson McCullers are o receptivitate de poet la culoare şi sunet, la intensitatea stărilor sufleteşti trădate fugar prin gesturi neînsemnate. Ea amplifică şi transfigurează detaliul observat prin epitete cu o mare încărcătură emoţională. Sub pana ci bucătăria unde îşi petrece Frankie zilele devine un adevărat personaj, cu întristări şi iluminări, cu clipe de exuberanţă şi meditaţie. În atmosfera ei de acvarium, personajele înoată parcă fără ţel, lovindu-se din când în când unele de altele şi apoi îndepărtându-se. Viaţa acestei bucătării, cu rol atât de important în acţiunea cărţii, este urmărită de autoare cu deosebită atenţie şi grijă.

Acestor transfigurări artistice li se adaugă o adevărată artă a evidenţierii ritmurilor de desfăşurare a acţiunii, corespunzând stărilor sufleteşti ale personajelor.

În vara aceea verde… evocă la început prin ritmul său lâncezeala vieţii fără visuri, petrecute în bucătăria unde Frankie îşi omoară plictiseala în partide de cărţi jucate fără chef cu servitoarea neagră Berenice şi micul ei văr cu nume pompos John Henry West. Timpul se scurge încet, monoton, în povestiri fără sfârşit, în conflicte mărunte, repede aplanate.

Din clipa în care Frankie îi vede pe miri şi este cuprinsă de delirul viitoarei ei familii, acţiunea capătă un ritm trepidant. Scenele se desfăşoară într-o succesiune rapidă exprimând graba de confesiune a lui Frankie, bucuria ei tumultuoasă.

Capitolul al treilea, capitolul dezamăgirii, al întoarcerii la realitate, este ca o sincopă în desfăşurarea acţiunii. Timpul se târăşte din nou încet într-o mişcare de val mâlos, evocând durere, apăsare, revoltă surdă.

Un alt element definitoriu pentru creaţia lui Carson McCullers este capacitatea sa de a utiliza sugestia, de a ridica la valoare de simbol faptul descris, încărcându-l

de semnificații neprevăzute şi de o anume poezie. Acestei forțe de sugestie a operei sale i se adaugă o remarcabilă originalitate. Îndrăznelile de limbaj şi imaginile noi se întâlnesc la tot pasul. Scriitoarea, deşi sobră şi foarte riguroasă în construcția epică, se dezlănțuie câteodată într-un fel de dialog plin de vervă cu propria-i imaginație, prilej de nenumărate „truvaiuri” stilistice.

„Meşteşugarul” Carson McCullers are însă simțul măsurii şi echilibrului. Arta sa este durabilă tocmai prin evitarea exceselor. Marea ei calitate, într-o epocă în care ostentația şi teribilismele literare sunt atât de frecvente, îți are originea în simplitate, naturalețe şi spontaneitate. Ea nu caută să pară ceea ce nu este, dar nici nu se sfieşte să fie în chip firesc, fără efort, originală. Contactul cu cititorul se stabileşte repede pe calea cea mai sigură dintre toate, pe calea sincerității şi a onestității, căci la această întâlnire nici scriitoarea şi ni cititorul nu sunt obligați să poarte haine de împrumut.

MARIA VALER

În vara aceea verde...

Lui ELIZABETH AMES

Partea întâi

S-a întâmplat în vara aceea verde, năucitoare, când Frankie avea doisprezece ani. Era vara în care de multă vreme nu fusese membră. Nu făcea parte din niciun club. Nu era membră nicăieri pe lume. Frankie devenise o persoană nesociabilă, care le stătea tuturor în cale şi nu-şi găsea rostul. În iunie, copacii erau de un verde intens, ameţitor, însă mai târziu, frunzele se întunecară şi oraşul se înnegri, chircit sub văpaia soarelui. La început, Frankie se învârtea de colo până colo, făcând ba una, ba alta. În zorii zilei şi noaptea trotuarele oraşului erau cenuşii, dar la prânz, soarele aşternea peste ele un asemenea luciu, încât asfaltul frigea şi scânteia ca sticla. În cele din urmă, trotuarele deveniră prea fierbinţi pentru picioarele lui Frankie şi pe deasupra îi mai căzu pe cap şi o belea. Era într-atât de copleşită de tulburarea aceea ascunsă, încât se gândi că ar fi fost mai bine să stea acasă; dar acasă erau doar Berenice Sadie Brown şi John Henry West. Stăteau toţi trei la masa din bucătărie şi spuneau mereu şi mereu aceleaşi lucruri până când, prin august, cuvintele începură să rimeze unul cu altul şi să sune ciudat. Părea că lumea moare în fiecare după-amiază şi că nimic n-are să se mai mişte. La urma urmei, vara semăna cu un vis dezgustător, verde, sau cu o junglă nebună, tăcută, văzută prin sticlă. Iată însă că în ultima vineri din august, totul luă o altă întorsătură atât de brusc, încât Frankie îşi bătu capul o întreagă după-amiază ca să înţeleagă ce s-a întâmplat, dar tot nu

înțelese.

— Ce ciudat e, zise ea, cum s-au întâmplat toate astea.

— Întâmplat? Întâmplat? întrebă Berenice.

John Henry asculta, privindu-le în tăcere.

— Niciodată n-am fost atât de uimită.

— Uimită? De ce?

— De toată întâmplarea asta, spuse Frankie.

Şi Berenice remarcă:

— Am impresia că soarele ți-a încins creierii.

— Şi eu cred, şopti John Henry.

Până şi Frankie era cât pe-aci să admită că ar putea fi aşa. Era patru după-amiază şi bucătăria avea o înfățişare ordonată, cenuşie, liniştită. Frankie stătea la masă, cu ochii pe jumătate închişi şi se gândea la o nuntă. Vedea o biserică liniştită, cu ferestre colorate, de-a curmezişul cărora aluneca o zăpadă ciudată. La nunta aceasta, mirele era fratele ei şi în locul unde ar fi trebuit să-i fie fața, vedea ceva strălucitor. Mireasa era şi ea acolo, cu o trenă lungă, albă, dar tot fără față. Ceva din nunta aceasta o făcea pe Frankie să încerce un simțământ greu de definit.

— Ia uită-te aici la mine, zise Berenice. Eşti geloasă?

— Geloasă?

— Geloasă pentru că fratele tău se însoară.

— Nu, zise Frankie. Numai că n-am întâlnit niciodată doi oameni ca ei. A fost aşa de ciudat astăzi când au intrat în casă.

— Eşti geloasă, zise Berenice. Du-te şi priveşte-te în oglindă. Îmi dau seama după culoarea ochilor.

Deasupra chiuvetei atârna o oglindă ştearsă de bucătărie. Frankie se privi în ea, dar ochii îi erau cenuşii ca totdeauna. În vara aceasta crescuse atât de înaltă, încât arăta ca o ciudățenie a naturii; umerii îi erau înguşti, picioarele prea lungi. Purta o pereche de pantaloni scurți, de un albastru închis, un maiou şi avea picioarele goale. Părul îi fusese tăiat băiețeşte, dar

nu de mult, aşa că nici cărare nu avea. Imaginea din oglindă era deformată, strâmbă, dar Frankie ştia bine cum arată; săltă umărul stâng şi întoarse capul într-o parte.

— Oh, zise ea. Erau perechea cea mai drăguță pe care am văzut-o vreodată. Nu pot deloc să înțeleg cum de s-a întâmplat asta.

— Ce să se-ntâmple, zăpăcito? zise Berenice. Fratele tău a venit acasă cu fata pe care vrea s-o ia de nevastă şi a prânzit astăzi cu tine şi cu tăticul tău. Au intenția să se căsătorească duminica viitoare, în casa ei din Winter Hill. Tu şi tăticul tău o să vă duceți la nuntă. Asta-i toată tărăşenia, de la A la Z. Spune, mă rog, ce te nemulțumeşte?

— Nu ştiu, zise Frankie. Pun rămăşag că se distrează cât e ziua de lungă.

— Hai să ne distrăm şi noi, sări John Henry.

— Să ne distrăm? întrebă Frankie. „Noi”?

Se aşezară iarăşi câteşitrei la masă şi Berenice împărți cărțile pentru un bridge în trei. Berenice fusese bucătăreasă de când o ştia Frankie. Era neagră-corb, lată în umeri şi scundă. Spunea mereu că are treizeci şi cinci de ani, dar spunea asta de cel puțin trei ani. Părul lins şi uns până la rădăcină şi-l pieptăna cu cărare şi avea o față lătăreață şi senină. Un singur lucru era neplăcut la Berenice: ochiul stâng, din sticlă albastră, strălucitoare. Te fixa, țeapăn şi fioros de pe chipul ei negru, liniştit, şi nicio ființă omenească n-o să ştie vreodată de ce şi-a dorit un ochi albastru. Ochiul drept era negru şi trist. Berenice împărțea cărțile tacticos, lingându-şi degetul gros atunci când cărțile slinoase se lipeau una de alta. John Henry urmărea fiecare carte în vreme ce se împărțeau. Pieptul îi era alb, umed şi gol, iar la gât purta un măgăruş de plumb, atârnat de o sforicică. Era rudă de sânge cu Frankie, văr primar, şi cât era vara de lungă, fie că prânzea la ea şi-şi petrecea ziua acolo, fie că luau cina împreună şi rămânea peste

noapte; ea nu reuşea să-l facă să se ducă acasă. Era mic de statură pentru cei şase ani ai lui, însă avea cei mai mari genunchi pe care-i văzuse vreodată Frankie şi unul dintre ei era totdeauna acoperit cu o crustă sau cu un bandaj în locul unde se rănise sau se jupuise. John Henry avea o faţă micuţă, albă, boţită şi purta nişte ochelari mici, cu ramă de aur. Privea toate cărţile cu foarte multă atenţie, căci era dator: avea să-i dea Berenicei peste cinci milioane de dolari.

— Eu spun o cupă, zise Berenice.

— O pică, răspunse Frankie.

— Eu vreau să licitez pici, zise John Henry. Chiar asta aveam de gând să licitez.

— Asta-i bafta ta de şmecher. Eu le-am licitat prima.

— Ah, măgăriţă afurisită! strigă el. N-ai dreptate!

— Isprăviţi cu cearta, spuse Berenice. La drept vorbind nu prea-mi vine să cred că vreunul dintre voi să aibă o mână atât de bună, încât să vă supralicitaţi. Eu zic două cupe.

— Nu dau un ban pe ce spui tu, replică Frankie. Pentru mine n-are importanţă.

De fapt, ăsta era adevărul: în după-amiaza aceea juca bridge la fel ca John Henry, dând la întâmplare cartea care-i venea la îndemână. Stăteau cu toţii în bucătărie şi bucătăria era o cameră tristă şi urâtă. John Henry îi acoperise pereţii cu desene copilăreşti, ciudate, până la înălţimea la care putea ajunge cu braţul, ceea ce îi dădea înfăţişarea aiurită a unei camere de ospiciu. Bucătăria asta veche o îmbolnăvea pe Frankie. Nu ştia ce nume ar fi putut să dea tuturor celor întâmplate, dar i se strângea inima şi-i simţea bătăile când se sprijinea de muchia mesei.

— Lumea e mică, asta-i sigur, zise ea.

— Ce te face să spui aşa?

— Vreau să spun pripită, reluă Frankie. Da, asta e! Lumea e pripită.

— Ştiu şi eu? rosti Berenice. Uneori pripită, alteori

înceată.

Ochii lui Frankie erau pe jumătate închişi şi propria ei voce îi suna în urechi, gâjâită, îndepărtată:

— Mie mi se pare pripită.

Până mai ieri, Frankie nu se gândise niciodată serios la o nuntă. Ştia că Jarvis, singurul ei frate, urma să se însoare. Înainte chiar de a pleca în Alaska, se logodise cu o fată din Winter Hill. Jarvis era caporal în armată şi stătuse aproape doi ani în Alaska. Frankie nu-şi văzuse fratele de mult, mult timp şi figura lui îi apărea ştearsă, tulbure, de parcă ar fi văzut-o prin apă. Alaska, însă, era altceva! Frankie o visase mereu şi ea deveni foarte reală, mai ales în vara asta. Vedea în gând zăpada, marea îngheţată şi gheţarii. Colibele eschimoşilor, urşii polari şi minunata lumină a Nordului. Când Jarvis se dusese pentru prima dată în Alaska, ea îi trimisese o cutie cu caramele de ciocolată pregătite în casă, ambalate cu grijă şi învelite fiecare separat, într-o bucată de hârtie cerată. Se înfiora la gândul că bomboanele ei vor fi mâncate în Alaska şi-l vedea pe frate-său tratându-i cu ele pe eschimoşii îmbrăcaţi în blănuri. Peste trei luni sosise de la Jarvis o scrisoare de mulţumire care conţinea şi o hârtie de cinci dolari. Un timp, ea mai expedie caramele aproape în fiecare săptămână şi câteodată steluţe, în loc de bomboane, însă Jarvis nu-i mai trimise bani decât la Crăciun. Uneori o tulburau puţin scrisorile scurte pe care Jarvis le scria tatălui ei. Vara aceasta, de pildă, pomenise odată că a fost la înot şi că ţânţarii erau fioroşi. Această scrisoare i-a zdruncinat puţin visurile, dar, după câteva zile de descumpănire, reveni la mările ei îngheţate şi la zăpadă. Când se înapoiase din Alaska, Jarvis se dusese de-a dreptul la Winter Hill. Mireasa se numea Janice Evans şi planurile de nuntă sunau cam aşa: fratele ei telegrafiase că vor sosi vinerea asta pentru a-şi petrece ziua cu ei; nunta urma să aibă loc duminica viitoare, la Winter Hill. Frankie şi tatăl ei aveau să se ducă la

nuntă, călătorind aproape o sută şaizeci de kilometri până la Winter Hill, iar Frankie îşi şi pregătise geamantanul. Era în aşteptarea clipei când fratele ei şi mireasa aveau să vină, însă nu şi-i putea imagina şi nu se gândea la nuntă. Cu o zi înainte de vizită îi spusese Berenicei doar atât:

— Cred că este o coincidență curioasă faptul că Jarvis a trebuit să se ducă în Alaska şi că mireasa pe care şi-a ales-o vine tocmai dintr-un loc numit Winter Hill[1]. Winter Hill, repetase ea încet, cu ochii închişi, şi denumirea aceasta se amesteca, în visurile ei despre Alaska, cu zăpada rece. Aş dori ca mâine să fie duminică, nu vineri. Să fi fost plecată din oraş.

— Va veni şi duminica, zise Berenice.

— Mă îndoiesc, replică Frankie. De atâta timp doresc să părăsesc oraşul ăsta. Aş vrea să nu mai trebuiască să mă întorc aici după nuntă. Aş vrea să plec undeva, de tot. Aş vrea să am o sută de dolari şi să pot s-o şterg, să nu mai văd niciodată oraşul ăsta.

— Mi se pare că doreşti o groază, de lucruri, zise Berenice.

— Doresc să fi fost oricine altcineva în afară de mine.

Şi iată că după-amiaza dinaintea acelei întâmplări semănase cu celelalte după-amiezi de august. Frankie se învârtise prin bucătărie şi, spre seară, ieşise afară, în curte. Arbustul de viță *scuppernong*[2] din spatele casei arăta violet şi întunecat în amurg. Se plimbă agale. John Henry West stătea la umbră, într-un scaun de răchită, cu picioarele încrucişate şi cu mâinile în buzunare.

— Ce faci? îl întrebă ea.

— Mă gândesc.

— La ce?

John Henry nu răspunse.

În vara asta, Frankie era prea înaltă ca să se mai plimbe pe sub arbust, aşa cum făcea mereu, înainte. O altă ființă de doisprezece ani ar fi putut să se mai învârtească pe acolo şi să facă năzbâtii, să se zbenguie.

Chiar şi cuconițele mai mici de statură se puteau plimba pe sub arbust. Frankie însă crescuse prea înaltă; anul acesta fusese nevoită să se învârtească doar în jurul lui şi să-l ciugulească pe la margini, ca oamenii mari. Privi cu atenție vița încâlcită, întunecată şi simți mirosul de boabe zdrobite şi de praf. Stând în picioare lângă arbust, în întunericul care se lăsa, Frankie se înfricoşă. Nu ştia de unde-i vine frica asta, dar îi era frică.

— Să-ți spun eu la ce te gândeai, zise ea. Să mănânci deseară cu noi şi să rămâi aici peste noapte.

John Henry îşi scoase din buzunar ceasul său de un dolar şi îl privi ca şi cum timpul ar fi decis dacă va rămâne sau nu, dar era prea întuneric sub arbust ca să poată citi cifrele.

— Du-te acasă şi spune-i mătuşii Pet. Ne întâlnim în bucătărie.

— Bine.

Îi era frică. Cerul de seară arăta decolorat, pustiu şi lumina de la fereastra bucătăriei proiecta un pătrat galben în curtea care începea să se întunece, îşi aminti că atunci când era micuță credea că în magazia de cărbuni locuiau trei stafii şi că una dintre ele purta un inel de argint.

Urcă în goană treptele din spatele casei:

— L-am invitat pe John Henry să cineze la noi şi să rămână sa doarmă aci.

Berenice frământa un aluat de biscuiți şi îl izbea de masa presărată cu făină.

— Credeam că ți s-a urât şi că ți-e lehamite de el.

— Mi s-a urât şi mi-e lehamite de el, zise Frankie, dar părea speriat.

— Speriat, de ce?

Frankie clătină capul.

— Am vrut să spun părăsit, rosti ea în cele din urmă.

— Bine, am să-i păstrez o bucățică de aluat.

Când intrai înăuntru, din curtea întunecată, bucătăria era încinsă şi luminoasă şi ciudată. Pereții, cu

desene bizare înfățişând pomi de Crăciun, aeroplane, soldați fantastici, flori, o enervau pe Frankie. John Henry începuse primele desene într-o după-amiază nesfârşită de iunie şi continua să deseneze ori de câte ori avea chef, chiar după ce nenorocise peretele. Câteodată desena şi Frankie. Tatăl ei se înfuriase la început din pricina pereților, dar mai târziu le spuse să deseneze tot ce le trăsnea prin cap, căci la toamnă o să pună să zugrăvească toată bucătăria. Cum însă vara dura încă şi nu avea de gând să se isprăvească, pereții începură s-o sâcâie pe Frankie. În seara aceea, bucătăria i se păru stranie şi o înfricoşă.

Se opri în prag şi spuse:

— Am crezut că pot să-l invit.

Aşadar, când se întunecă, John Henry apăru în uşa din dos, cu o sacoşă de *week-end.* Era îmbrăcat în costumul lui alb de sărbătoare şi îşi pusese pantofi şi ciorapi. Avea şi un pumnal agățat de curca. John Henry văzuse zăpada. Deşi avea doar şase ani, se dusese iarna trecută la Birmingham şi acolo văzuse zăpada. Frankie nu văzuse niciodată zăpada.

— Îți iau eu sacoşa, zise Frankie. Poți să te apuci imediat de omulețul de cocă.

— E-n regulă.

John Henry nu se juca cu aluatul; lucra la omul de cocă ca la o treabă serioasă. Din când în când se oprea, îşi potrivea ochelarii cu mâna lui mică şi examina ceea ce făcuse. Semăna cu un mic ceasornicar. Îşi trase un scaun aproape de masă şi se cocoță pe el în genunchi, ca să-şi poată vedea opera de sus. Când Berenice îi dădu câteva stafide, el nu le înfipse, aşa cum ar fi făcut orice altă odraslă de om, de jur împrejur; puse două în chip de ochi, însă îşi dădu imediat seama că erau prea mari, aşa că tăie cu grijă o stafidă în două şi îi puse ochii, apoi două boabe în chip de nas, şi-i făcu o guriță rânjită din stafidă. După ce termină, îşi şterse mâinile de fundul pantalonilor scurți. În fața lui stătea un

omuleț de aluat cu degete răşchirate, cu pălărie şi chiar cu baston. John Henry lucrase cu atâta zel, încât aluatul era cenuşiu şi umed, dar omulețul de cocă era perfect şi i-l amintea de fapt lui Frankie pe însuşi John Henry.

— Ar fi mai bine să mâncăm acum, zise ea.

Cinară cu Berenice la masa din bucătărie, căci tatăl ei telefonase că va lucra până târziu la magazinul său de bijuterii. Când Berenice aduse din cuptor omul de cocă, văzură că semăna cu toți oamenii de cocă făcuți vreodată de un copil. Se umflase atât de mult, încât toată opera lui John Henry se deformase; degetele erau lipite şi bastonul semăna cu un fel de coadă. Dar John Henry se uită la el prin ochelari, îl şterse cu şervetul şi îi unse piciorul stâng cu unt.

Era o noapte de august fierbinte, întunecoasă. La aparatul de radio din sufragerie se auzeau mai multe posturi, învălmăşite; o voce războinică se încrucişa cu pălăvrăgeala unor reclame, totul pe fondul slab al unei orchestre siropoase. De la începutul verii radioul stătea tot timpul deschis şi deveni până la urmă un zgomot pe care nici nu-l mai băgau de seamă. Uneori, când zgomotul acesta era atât de puternic, încât nu mai reuşeau să-şi audă propriile lor voci, Frankie punea radioul mai încet. De altfel, muzică şi voci apăreau, dispăreau, se împleteau între ele, în aşa fel încât în august nu-l mai ascultau deloc.

— Ce-ai vrea să faci? întrebă Frankie. Ți-ar plăcea să-ți citesc din Hans Brinker, sau ai vrea mai curând altceva?

— Mai degrabă altceva.

— Ce?

— Să ne jucăm p’afară.

— Nu vreau, zise Frankie.

— O ceată întreagă de copii o să se joace deseară afară.

— Doar ai urechi, zise Frankie. Ai auzit ce-am spus.

John Henry îşi înţepeni genunchii noduroşi şi spuse într-un târziu:

— Cred că ar fi mai bine să mă duc acasă.

— Păi bine, dar n-a trecut noaptea. Nu poţi să cinezi şi apoi să pleci imediat.

— Ştiu asta, spuse el liniştit. Odată cu aparatul de radio se auzeau şi voci de copii care se jucau pe întuneric. Hai să mergem afară, Frankie. După cum s-aude s-ar părea că petrec grozav.

— Nu, nu-i adevărat, zise ea. E o gaşcă de copii urâţi şi proşti. Aleargă şi răcnesc, şi iar aleargă şi răcnesc. Nu-i nimic de capul lor. Mergem sus şi despachetăm sacoşa ta de weekend.

Camera lui Frankie era o verandă-dormitor, cocoţată deasupra casei, la care ducea o scară ce pornea din bucătărie. Drept mobilă, în camera s; aflau un pat de fier, un birou şi un pupitru. Frankie mai avea un polizor electric care putea fi pornit şi oprit, polizorul ascuţea bricege şi, dacă erau destul de lungi, pilea şi unghiile. Lângă perete, un geamantan gata pregătit pentru călătoria la Winter Hill. Pe pupitru, o maşină de scris foarte veche. Frankie se aşeză în faţa ei şi încercă să se gândească la scrisorile pe care le-ar putea scrie, dar nu găsi pe nimeni căruia să-i scrie, căci răspunsese la toate scrisorile posibile şi le răspunsese chiar de mai multe ori. Aşa că acoperi maşina de scris cu o haină de ploaie şi o împinse deoparte.

— Spune drept, zise John Henry, nu crezi că e mai bine să mă duc acasă?

— Nu, răspunse ea, fără să se întoarcă şi să-l privească. Stai acolo în colţ şi joacă-te cu polizorul.

În faţa ei se aflau două obiecte: o scoică de mare, de culoarea levănţicii, şi un glob de sticlă cu zăpadă înăuntru, care putea fi scuturat pentru a stârni o furtună de zăpadă. Ducând scoica la ureche, putea să audă clipocitul valurilor calde din golful Mexic şi să se gândească la o insulă cu palmieri, verde, îndepărtată.

Ținând globul cu zăpadă în dreptul ochilor pe care îi îngusta putea să urmărească vârtejul fulgilor albi în cădere, până când aceştia o orbeau. Se închipuia în Alaska. Urca un deal alb, rece şi privea departe, în jos, un câmp pustiu de zăpadă. Urmărea soarele care dădea culoare gheții şi auzea voci de vis, vedea lucruri de vis. Pretutindeni zăpadă albă, rece, moale.

— Priveşte, zise John Henry şi se uită cu atenție pe fereastră afară. Cred că fetele alea mari au o petrecere la clubul lor.

— Taci, strigă deodată Frankie. Să nu-mi pomeneşti de escroacele alea!

În vecinătate se afla sediul unui club în care Frankie nu era membră. Membrele clubului erau fete de treisprezece, paisprezece şi chiar de cincisprezece ani. Sâmbătă seara organizau petreceri cu băieți. Frankie cunoştea toate membrele clubului şi până în vara asta fusese şi ea un fel de membră mai tânăra a grupului, dar ele reorganizaseră acest club şi nu o mai primiseră. Îi spuseseră că e prea mică şi prea lipsită de importanță. Sâmbătă seara auzea o muzică formidabilă venind de acolo şi vedea, de departe, lumina. Uneori se plimba pe străduța din spatele clădirii unde era instalat clubul şi se oprea în dreptul unui gard de caprifoi. Stătea pe străduță, pândea şi asculta. Mult mai durau petrecerile alea!

— Poate se răzgândesc şi au să te invite, zise John Henry.

— Lua-le-ar dracu!

Frankie smârcâi şi îşi şterse nasul cu încheietura brațului. Se aşeză pe marginea patului, cu umerii lăsați şi cu coatele pe genunchi.

— Cred că au dus vorba în tot oraşul că miros urât, zise ea. Când aveam furuncule şi mă ungeam cu alifia aia neagră, cu miros înțepător, bătrâna Helen Fletcher întreba ce e cu mirosul acela curios care se simțea în jurul meu. Oh, îmi vine să le împuşc cu un pistol, pe

toate.

Îl auzi pe John Henry apropiindu-se de pat şi simți apoi cum o lovea uşor pe gât.

— Eu nu cred că miroşi atât de rău, zise el. Miroşi plăcut.

— La dracu! zise ea din nou. Şi a mai fost ceva. Ele spuneau tot felul de minciuni scârboase despre oamenii căsătoriți. Când mă gândesc la mătuşa Pet şi la unchiul Ustace. Şi la propriul meu tată! Minciuni murdare! Ce proastă m-or fi crezând!

— Când intri în casă, ştiu că eşti tu, după miros, chiar fără să mă uit. Miroşi ca o sută de flori.

— Nu-mi pasă, zise ea. Puțin îmi pasă!

— Ca o mie de flori, reluă John Henry, continuând s-o bată uşor pe ceafă cu mâna lui lipicioasă.

Frankie se ridică, lingându-şi lacrimile din jurul gurii şi îşi şterse fața cu poala cămăşii. Rămase nemişcată şi îşi umflă nările, mirosindu-se. Apoi, se duse la geamantan şi scoase de acolo o sticlă cu apă de colonie *Sweet Serenade*. Turnă puțin din ea în creştetul capului şi ceva mai mult sub gulerul cămăşii.

— Vrei şi tu puțin?

John Henry stătea pe vine lângă geamantanul deschis şi se înfioră uşor când îi turnă colonia pe el. Ar fi vrut să cotrobăiască prin geamantanul ei de drum şi să privească atent fiecare lucru dinăuntru. Frankie însă voia ca el să-şi facă doar o părere generală şi să nu-i țină socoteala de tot ce avea şi ce nu avea acolo. Aşa că legă curelele geamantanului şi îl împinse la loc, lângă perete.

— Băiete! zise ea, pun rămăşag că eu folosesc mai multă colonie decât oricare dintre cetățenii acestui oraş.

În afara hârâitului înfundat al aparatului de radio, care se auzea din sufragerie, în casă era linişte. Tatăl ei venise de mult, iar Berenice încuiase uşa din spate şi plecase. În noaptea de vară nu se mai auzeau voci de copii.

— Cred că am putea să ne distrăm bine, zise Frankie.

Dar nu aveau nimic de făcut. John Henry stătea în picioare în mijlocul odăii cu genunchii țepeni şi cu mâinile la spate. Fluturi de noapte, de un verde pal, şi fluturi galbeni fâlfâiau întinzându-şi aripile pe geamul ferestrei.

— Uite la fluturii aceia frumoşi, zise el. Încearcă să intre înăuntru.

Frankie urmărea fluturii gingaşi care tremurau şi se lipeau de geamuri. Fluturii veneau în fiecare seară când lampa de la pupitrul ei era aprinsă.

Veneau din noaptea de august şi se zbăteau şi se prindeau de geam.

— Găsesc că e o ironie a soartei ca fluturii aceia să vină aici. Pot zbura oriunde. Totuşi continua să se învârtească în jurul ferestrelor acestei case.

John Henry apucă rama de aur a ochelarilor ca să-i aşeze bine pe nas, iar Frankie cercetă fața lui mică şi pistruiată.

— Ia scoate-ți ochelarii, zise ea deodată.

John Henry îi scoase şi suflă peste ei. Frankie privi prin ochelari şi camera i se înfățişă tulbure şi strâmbă. Apoi împinse scaunul înapoi şi se uită din nou fix la John Henry. În jurul ochilor lui se formaseră două cercuri albe şi umede.

— Pariez că n-ai nevoie de ochelarii ăia, zise ea. Puse apoi mâna pe maşina de scris. Ce e asta?

— Maşină de scris, spuse John Henry.

Frankie ridică scoica.

— Şi asta?

— Scoica din golf.

— Dar lucrul ăla micuț, care se târăşte acolo, pe pardoseală?

— Unde? întrebă el, privind în jur.

— Lucrul ăla mic care se târăşte pe lângă picioarele tale.

— Oh! exclamă el, lăsându-se pe vine. E o furnică. Mă

întreb cum de a ajuns aici.

Frankie se lăsă pe speteaza scaunului şi îşi încrucişă picioarele goale pe pupitru.

— Să fiu în locul tău, aş azvârli imediat ochelarii ăştia, îl sfătui ea. Ai o vedere la fel de bună ca oricare dintre noi.

John Henry nu răspunse.

— Nu-ți şade bine cu ei.

Strânse ochelarii şi îi dădu înapoi lui John Henry. El îi şterse cu cârpa de flanelă roz pentru ochelari, îi puse la loc pe nas şi nu răspunse.

— Foarte bine. Fă cum crezi. Ți-o spun spre binele tău doar.

Se duseră la culcare. Se dezbrăcară stând cu spatele unul la altul, apoi Frankie opri polizorul şi stinse lumina. John Henry îngenunche să-şi facă rugăciunile şi se rugă mult timp, pe tăcute. Apoi se culcă lângă ea.

— Noapte bună, zise Frankie.

— Noapte bună.

Frankie stătea cu ochii deschişi în întuneric.

— Ştii că tot îmi vine greu să-mi închipui că lumea se învârteşte cu aproape o mie şase sute de kilometri pe oră.

— Cred şi eu.

— Şi să înțeleg cum se face că atunci când sari în sus, nu cazi în Fair View, în Selma sau în altă parte la optzeci de kilometri depărtare.

John Henry se întoarse pe partea cealaltă şi scoase un mormăit somnoros.

— Sau în Winter Hill. Aş dori să fi plecat chiar acum spre Winter Hill.

John Henry adormise. Îl auzea respirând în întuneric. Avea în sfârşit ceea ce îşi dorise în atâtea nopți din vara aceea; avea pe cineva care dormea în pat cu ea. Stătea întinsă în întuneric şi îl asculta respirând. După un timp se ridică într-un cot. Îl vedea în lumina lunii, mic şi pistruiat, cu pieptul alb dezgolit şi cu un picior atârnând

peste marginea patului. Îi puse cu grijă mâna pe pântec şi se apropie de el; simţi parcă un ceas mic bătând înlăuntrul lui şi mirosul de sudoare şi de *Sweet Serenade* pe care îl răspândea. Mirosea ca un trandafiraş neînflorit. Frankie se aplecă şi îl linse după ureche. Apoi respiră adânc, îşi sprijini bărbia de umărul lui ascuţit, umed şi închise ochii; nu-i mai era chiar atât de frică, acum că avea pe cineva care dormea lângă ea, în întuneric.

A doua zi dimineaţă, soarele alb de august îi trezi devreme. Frankie nu-l putu convinge pe John Henry să se ducă acasă. El văzuse şunca pe care o pregătea Berenice şi înţelese că, într-o astfel de tovărăşie, masa va fi bună.

După ce citi ziarul în hol, tatăl lui Frankie se duse în cartierul comercial al oraşului, ca să întoarcă ceasurile din magazinul lui de bijuterii.

— Am să mă înfurii de-a binelea dacă fratele asta al meu n-o să-mi aducă un cadou din Alaska, zise Frankie.

— Şi eu, aprobă John Henry.

Ce făceau ei în dimineaţa aceea de august când fratele ei venise cu mireasa acasă? Stăteau la umbra arbustului de viţă şi vorbeau despre Crăciun. Era o lumină puternică, strălucitoare şi gaiţele, îmbătate de soare, ţipau şi se omorau între ele. Stăteau de vorbă şi vocile lor lâncezeau, slabe; îşi spuneau mereu şi mereu aceleaşi lucruri. Moţăiau la umbra întunecată a arbustului, iar Frankie era atunci o fiinţă care nu se gândise niciodată la o nuntă.

Iată în ce dispoziţie se aflau în dimineaţa aceea de august, când fratele şi mireasa lui intraseră în casă.

— Oh, Isuse! exclamă Frankie. Groaznică mai e şi lumea asta! Cărţile de joc de pe masă erau soioase şi soarele târziu aluneca de-a curmezişul grădinii.

— Mai isprăveşte odată cu părerile tale despre lume, strigă Berenice. Ţie nu ţi-e gândul la joc.

O părticică din gândul lui Frankie era totuşi la joc.

Jucă dama de pică, pieile fiind atu şi John Henry defosă un biet doi de caro. Ea îl privi lung. Băiatul fixă cu atenție dosul cărților lui Frankie de parcă ar fi vrut să aibă o privire cotită, cu care să poată ocoli colțurile şi să se uite în cărțile ei.

— Aveai o pică, spuse Frankie.

John Henry băgă în gură medalionul cu măgăruş şi privi într-o parte.

— Trişorule, zise fata.

— Dă-i drumul şi azvârle pica, strigă Berenice.

El argumentă:

— Era ascunsă în dosul celorlalte cărți.

— Trişorule!

El tot nu se îndura să joace. Stătea acolo, necăjit, şi ținea jocul în loc.

— Grăbeşte-te, zise Berenice.

— Nu pot, spuse el în sfârşit. E valet. Singura pică pe care o am e un valet. Nu vreau să-mi dau valetul pe dama lui Frankie. N-am de gând să fac una ca asta.

Frankie azvârli cărțile pe masă.

— Uită-te, se adresă ea lui Berenice. Nu respecta nici cele mai elementare reguli. E un puşti. Nu e nimic de făcut cu el! Nimic! Nimic!

— Aşa o fi! zise Berenice.

— Oh, zise Frankie. Mi-e o silă de moarte.

Stătea cu picioarele goale pe stinghiile scaunului, cu ochii închişi şi pieptul sprijinit de muchia mesei. Cărțile roşii, slinoase, erau împrăştiate pe masă şi la vederea lor Frankie simțea că i se face greață. Zilnic, după prânz, jucau cărți; dacă ți-ar fi trecut prin cap să mănânci cărțile lor vechi de joc, gustul lor ar fi fost un amestec din toate mâncărurile acelui august, la care s-ar fi adăugat un gust scârbos de mâini asudate. Frankie mătură cu mâna cărțile de pe masă. Nunta era strălucitoare şi frumoasă ca zăpada şi inima ei era zdrobită. Se ridică de la masă.

— Se ştie bine că persoanele cu ochi cenuşii sunt

geloase.

— Ți-am spus o dată că nu sunt geloasă, se împotrivi Frankie, făcând ocolul camerei. N-aş putea fi geloasă pe unul dintre ei, fără să fiu pe amândoi. Ei sunt pentru mine legați unul de celălalt.

— Ba eu au fost geloasă când s-a însurat fratele meu vitreg, reluă Berenice. Recunosc că atunci când John s-a însurat cu Clorina i-am trimis vorbă că am să-i rup urechile. Nu am făcut-o, vezi bine. Clorina are urechile la locul lor, ca toată lumea. Acum o iubesc chiar.

— J A, zise Frankie. Janice şi Jarvis. Nu e ăsta un lucru foarte ciudat?

— Ce?

— J A, repetă ea. Numele amândurora începe cu J A.

— Şi? Ce-i cu asta?

Frankie se învârtea într-una în jurul mesei de bucătărie.

— Măcar să mă fi chemat Jane, zise ea, Jane sau Jasmine.

— Nu înțeleg unde vrei să ajungi, mărturisi Berenice.

— Jarvis şi Janice şi Jasmine. Înțelegi?

— Nu, repetă Berenice. Apropo, am auzit azi dimineață la radio că francezii îi alungă pe nemți din Paris.

— Paris, repetă Frankie, cu o voce cavernoasă. Mă întreb dacă schimbarea numelui sau completarea lui e împotriva legii.

— Sigur. E împotriva legii.

— Mă rog, nu-mi pasă, zise ea. F. Jasmine Addams.

Pe scara ce ducea în camera ei se afla o păpuşă; John Henry o aduse la masă, se aşeză pe scaun şi începu s-o legene.

— Când mi-ai dăruit-o, ai vorbit serios? întrebă el. Ridică rochia păpuşii şi-i pipăi pantalonaşii adevărați şi talia. Am să-i spun Belle.

Frankie privi câtva timp cu atenție păpuşa.

— Nu ştiu ce o fi fost în capul lui Jarvis când mi-a

adus păpuşa aia... Închipuie-ți, să-mi aducă mie o păpuşă! Şi Janice care încerca să explice că a crezut că sunt o fetiță. Sperasem că Jarvis o să-mi aducă ceva din Alaska.

— Mutra ta când desfăceai pachetul merita să fie văzută.

Păpuşa era mare, cu părul roşu, cu ochi de porțelan care se închideau şi se deschideau, şi cu gene galbene. John Henry o ținea culcată astfel ca ochii să-i fie închişi şi încerca să-i deschidă, trăgând de gene în sus.

— Nu mai face aşa! Mă enervează. Ştii ceva, ia păpuşa asta de aici să n-o mai văd în ochi.

John Henry o duse pe veranda din dos de unde putea s-o ia când va pleca acasă.

— O cheamă Lily Belle, zise el.

De pe polița maşinii de gătit se auzea foarte încet ticăitul ceasului, care arata abia şase fără un sfert. Lumina ce pătrundea prin fereastră era încă puternică, galbenă, strălucitoare. În curtea din spate, umbra arbustului de viță se întindea neagră, densă. Nicio mişcare. De undeva, de departe, se auzea un fluierat; un cântec trist de august, care nu se mai sfârşea. Clipele erau foarte lungi.

Frankie se duse iarăşi la oglinda din bucătărie şi-şi privi fața cu atenție.

— Greşeala cea mare pe care am făcut-o a fost această tunsoare de marinar. Pentru nuntă ar fi trebuit să am păr lung, strălucitor, blond. Nu crezi?

Stătea în fața oglinzii şi îi era teamă. Pentru Frankie, vara aceasta fusese vara fricii, o frică pe care putea s-o exprime în cifre, stând la masă, cu creionul în mână. Acum, în august împlinea doisprezece ani şi zece luni. Ajunsese la înălțimea de un metru şi şaizeci şi şapte de centimetri şi purta pantofi numărul şapte. Anul trecut crescuse cu zece centimetri, sau cel puțin aşa aprecia ea. Copiii nesuferiți care se jucau vara pe afară începuseră să-i strige: „E frig acolo sus la tine?” iar

oamenii mari îi spuneau lucruri care o făceau pe Frankie să încerce să pară mai mică, atunci când mergea.

Dacă va înceta să mai crească abia când va împlini optsprezece ani înseamnă că ar mai avea de crescut încă cinci ani şi două luni. Prin urmare, potrivit socotelilor aritmetice şi, în afară de cazul când s-ar putea opri cumva din creştere, va ajunge la o înălţime de peste doi metri şaptezeci. Cum ar arăta ca doamnă, cu o înălţime de peste doi metri şaptezeci? Ar fi un monstru.

În fiecare an, la începutul toamnei sosea în oraş bâlciul Chattahoochee. O săptămână întreagă din luna octombrie, bâlciul era deschis pe terenul de la marginea oraşului. Puteai găsi acolo: Roata cu lanţuri, Spiriduşul Zburător, Palatul Oglinzilor şi tot acolo se afla şi Casa Monştrilor. Casa Monştrilor era o baracă lungă, cu un şir de cuşti. Te costa un sfert de dolar intrarea în baraca mare şi puteai să te uiţi la fiecare monstru, în cuşca lui. În fundul barăcii, se executau numere speciale de exhibiţionism individual şi pentru fiecare plăteai câte zece cenţi. În octombrie trecut Frankie văzuse toate exemplarele din Casa Monştrilor:

Uriaşul
Grăsana
Piticul
Negrul sălbatic
Cap de Gămălie
Băiatul Aligator
Jumătate-Bărbat, Jumătate-Femeie.

Uriaşul avea peste doi metri patruzeci, mâini care se bălăbăneau şi o falcă lăsată în jos. Grăsana şedea într-un fotoliu şi grăsimea de pe ea părea un aluat pudrat din belşug, pe care continua să-l bată şi să-l frământe cu mâinile. Urma apoi Piticul care se plimba afectat, în fracul său minuscul. Negrul sălbatic venea dintr-o

insulă necivilizată. Şedea pe vine în cuşca sa, printre oase prăfuite şi frunze de palmier, şi mânca şobolani vii, cruzi. Direcţiunea circului le permitea tuturor acelora care aduceau şobolani, de o mărime potrivită, să asiste pe gratis la exhibiţiile sale, aşa încât copiii îi aduceau în saci trainici, sau în cutii de pantofi. Negrul sălbatic lovea capul şobolanului de genunchiul îndoit, îi jupuia blana, îl înfuleca şi îl rodea, iar ochii săi lacomi de primitiv scânteiau de plăcere. Unii spuneau că nu era un negru sălbatic adevărat, ci un om de culoare, nebun din Selma. Oricine ar fi fost, lui Frankie nu-i plăcea să se uite mult timp la el. Ea trecea prin mulţime către cuşca lui Cap de Gămălie, unde John Henry stătuse toată după-amiaza. Micuţa Cap de Gămălie ţopăia, chicotea şi spunea mascări, învârtindu-se de jur împrejur, cu căpşorul ei, care nu era mai mare ca o portocală, tuns chilug. Îi rămăsese doar un moţ în creştetul capului, înnodat cu o panglică roz.

Ultima cabină era totdeauna foarte aglomerată, căci acolo se afla Jumătate-Barbat Jumătate-Femeie, un hermafrodit, o minunăţie a ştiinţei. Monstrul acesta avea întregul trup împărţit în jumătate: în partea stângă, bărbat, în partea dreaptă, femeie.

În partea stângă purta o piele de leopard în chip de costum, iar în partea dreapta un sutien şi o fustă împodobită cu paiete. O jumătate a feţei era înnegrită de barbă, iar cealaltă jumătate strălucea puternic de farduri. Amândoi ochii erau ciudaţi. Frankie cutreierase toată baraca şi se uitase în toate cuştile. Îi era frică de toţi monştrii, căci i se părea că o priveau într-un chip neobişnuit şi încercau să se uite în ochii ei de parcă ar fi spus: te cunoaştem. Ochii lor alungiţi de monştri o înspăimântau. În fiecare an, ca şi astăzi, îşi amintea de ei.

— Nu cred ca monştrii aceia să se căsătorească vreodată, sau să se ducă la vreo nunta, zise ea.

— Despre ce monştri vorbeşti? întrebă Berenice.

— Cei de la bâlci, zise Frankie. Aceia pe care i-am văzut acolo anul trecut, în octombrie.

— Oh, oamenii aceia!

— Mă întreb dacă au un salariu mare.

Berenice răspunse:

— De unde să ştiu eu?

John Henry apucă o fustă imaginară şi atingând cu degetul creştetul capului său mare, o imita pe Cap de Gămălie, ţopăind şi dansând în jurul mesei din bucătărie. Apoi zise:

— Era cea mai drăgălaşă fetiţa pe care am văzut-o vreodată. N-am văzut în viaţa mea ceva atât de drăguţ. Nu-i aşa, Frankie?

— Nu, rosti ea. Nu cred că e drăguţă.

— Nici eu, zise Berenice.

— Fugiţi de-aici! exclamă John Henry. Era drăguţă.

— Dacă vrei să ştii părerea mea sinceră, zise Berenice, toată mulţimea aia de oameni de la bâlci îmi dă fiori. Mă urmăreşte mereu câte unul dintre ei.

Frankie se uita la Bereni prin oglindă şi în cele din urmă o întrebă cu voce scăzută.

— Dar *eu* îţi dau fiori?

— Tu? întrebă Berenice.

— Crezi că am să ajung un monstru? şopti Frankie.

— Tu? zise din nou Berenice. Cum o să ajungi? Sigur că nu, slavă Domnului.

Frankie se simţi mai uşurată. Se privi în oglindă pieziş. Ceasul bătu rar ora şase. Apoi spuse:

— Ce crezi, am să fiu drăguţă?

— Poate. Dacă mai retezi cu vreun deget, două, coarnele alea.

Frankie se sprijinea cu toată greutatea pe piciorul stâng şi târşâia încet pe duşumea talpa piciorului drept. Simţi o aşchie pătrunzându-i sub piele.

— Vorbeşte serios, o rugă ea.

— Cred că atunci când ai să te împlineşti o să arăţi foarte bine. Dacă o să te porţi bine.

— Dar până duminică? Aş dori să fac ceva ca să pot arăta mai bine înainte de nuntă.

— Până una-alta, spală-te, freacă-ți coatele şi ai să te faci frumoasă. O să-ți prindă foarte bine.

Frankie se privi pentru ultima oară în oglinda, apoi se întoarse să plece. Se gândea la fratele ei şi la mireasă şi inima nu încetă să i se strângă.

— Nu ştiu ce să fac. Aş vrea să mor.

— Ei bine, mori atunci! zise Berenice.

John Henry repetă în şoaptă: – Mori!

Lumea se opri în loc.

— Du-te acasă, îi spuse Frankie lui John Henry.

El rămase cu genunchii mari înțepeniți, cu mâna murdară pe marginea mesei albe şi nu se mişcă.

— N-auzi? stărui Frankie. Se strâmbă îngrozitor la el şi apucă tigaia care atârna deasupra maşinii de gătit. Îl fugări de trei ori în jurul mesei, apoi prin holul principal şi afară pe uşă. Încuie uşa din față şi-i mai strigă o dată:

— Du-te acasă.

— Ia spune-mi acum, ce te-a apucat de te-ai purtat aşa? o întrebă Berenice. Ai un suflet prea mic ca să trăieşti în lume.

Frankie deschise uşa spre scara care ducea la camera ei şi se aşeză pe una din treptele de jos. Bucătăria era liniştită, dezordonată, tristă.

— Ştiu eu ce, spuse ea. Vreau să rămân singură cu mine însămi şi să mă concentrez puțin asupra tuturor lucrurilor.

Era vara în care Frankie se săturase, obosise să fie Frankie. Se ura pe sine însăşi şi devenise un pierde-vară, o fată de nimic care se învârtea în jurul bucătăriei de vară: murdară, lacomă, neînsemnată, tristă. Nu numai că avea un suflet prea mic pentru ca să trăiască, dar era şi o criminală. Dacă legea ar fi ştiut de ea, ar fi fost judecată la tribunal şi băgată la închisoare. Frankie nu fusese însă totdeauna o criminală şi o mare netrebnică. Până în luna aprilie a acelui an, ca în toți

anii vieții ei de mai înainte, semănase cu ceilalți oameni. Făcea parte dintr-un club, era în clasa a şaptea la şcoală. Sâmbătă dimineața lucra pentru tatăl ei şi în fiecare sâmbătă după-amiază se ducea la spectacol. Nu fusese genul de om căruia să-i dea prin cap să-i fie frică. Noaptea dormea cu tatăl ei în pat, dar nu din cauză că era speriată de întuneric.

Venise apoi primăvara care fusese un anotimp lung şi ciudat. Lucrurile începură să se schimbe şi Frankie nu înțelegea schimbarea asta. După ce trecu iarna cenuşie, anostă, vântul de martie izbi în ferestre şi alungă norii albi de pe cerul albastru. În anul acela, aprilie îşi făcuse apariția brusc, liniştit, şi verdele copacilor era strălucitor, sălbatic. Glicinele palide înfloreau în tot oraşul şi florile lor se scuturau în tăcere. În copacii înverziți, în florile de aprilie era ceva care o făcea pe Frankie să fie tristă. Nu ştia de ce e tristă. Dar tocmai tristețea asta o făcu să-şi dea seama că trebuie să părăsească oraşul. Citi ştirile despre război, se gândi la omenire şi-şi pregăti geamantanul de plecare; dar nu ştia încotro s-o apuce.

Era anul în care Frankie cugeta asupra lumii. Şi nu şi-o imagina ca pe un glob pământesc rotund, ca acelea de la şcoala, cu țările lor bine delimitate prin culori diferite... Îşi închipuia lumea ca pe ceva uriaş, cu contur neregulat, care plutea desprinsă în spațiu, alergând cu o mie şase sute de kilometri pe oră. Cartea de geografie de la şcoală era învechită; țările lumii se schimbaseră. Frankie citea în ziar ştiri despre război, dar erau atât de multe localități cu nume străine şi războiul se desfăşura atât de rapid, încât i se întâmpla uneori să nu le înțeleagă. Era vara în care generalul Patton îi hărțuia pe germani prin Franța. Şi ei luptau încă în Rusia şi în Saipan. Vedea bătăliile şi soldații. Dar erau prea multe bătălii de tot soiul şi ea nu putea să vadă în mintea ei milioanele şi milioanele de soldați, deodată. Văzu un soldat rus cu o puşcă înghețată, mohorât şi înfrigurat,

în zăpada rusească. Îl văzu pe japonezul singuratic, cu ochii oblici, strecurându-se pe o insulă printre plantele verzi agățătoare, din junglă. Văzu Europa şi oamenii atârnați de copaci, şi nave de război pe oceanele albastre. Văzu avioane cu patru motoare şi oraşe care ardeau şi un soldat cu cască de oțel care râdea. Uneori, imaginile acestea de război se încâlceau în mintea ei şi ameţea. Cu mult timp înainte prezisese că nu vor trece nici două luni şi războiul va fi câştigat, dar acum nu mai ştia. Dorea să fie băiat şi să plece la război, ca marinar. Se gândea la raiduri cu avioane şi la dobândirea medaliilor de aur pentru bravură – dar nu putea să ia parte la război şi asta o făcea să se simtă uneori agitată şi trista. Hotărî să doneze sânge pentru Crucea Roşie. Dorea să dea câte un litru pe săptămână. Sângele ei va ajunge în vinele australienilor, ale luptătorilor francezi şi chinezi din lumea întreagă, ca şi când ar fi fost rudă de aproape cu toți aceşti oameni. I se părea că-i aude pe medicii militari spunând că sângele lui Frankie Addams era cel mai roşu şi mai viguros sânge din câte întâlniseră vreodată. Putea să vadă de pe acum în minte anii de după război, întâlnirea cu soldații prin vinele cărora curgea sângele ei şi să-i audă pe aceştia spunând că îi datorează viața. Ei nu-i vor mai zice Frankie, ci Addams. Dar planul cu donarea sângelui pentru război nu se realiză. Crucea Roşie nu voi să-i primească sângele. Era prea tânără. Frankie se supără pe Crucea Roşie şi renunță la toate. Războiul şi lumea erau prea grăbite, prea mari şi ciudate. Gândul de a reflecta îndelung asupra lumii o înspăimânta. Nu-i era frică de germani, de bombe sau de japonezi. Îi era frica pentru că nu-i dădeau şi ei voie să ia parte la război şi pentru că lumea nu voia să ştie de ea.

Îşi dădea astfel seama că ar trebui să părăsească oraşul şi să se ducă undeva, într-un loc îndepărtat. Anul acela, primăvara era leneşă şi prea dulceagă. După-amiezile lungi nu se mai sfârşeau şi aroma înverzirii o

îngrețoșa. Orașul începea să o irite pe Frankie. Întâmplările triste, cumplite, n-o făcuseră niciodată să plângă, însă în anotimpul acela erau multe lucruri pentru care îi venea să izbucnească în plâns. Uneori dimineața, foarte devreme, se ducea în curte şi stătea timp îndelungat privind cerul înspre răsărit. Şi în inima ei parcă se înfiripa o întrebare şi cerul nu-i răspundea, îi făceau rău lucruri pe care nu le băgase niciodată prea mult în seamă: luminile din case, zărite seara de pe trotuar, o voce necunoscută străbătând dintr-o străduță. Ar fi dorit să privească atent luminile, să asculte vocea; ceva se încorda şi aştepta înlăuntrul ei. Dar luminile se stingeau, vocile tăceau şi cu toate că ea continua să aştepte, nu se întâmpla nimic. Îi era teamă de lucrurile acestea care o făceau să se întrebe dintr-odată cine e, ce va deveni în viață şi de ce privea tocmai în clipa aceea o lumină, sau asculta ceva, sau se uita atentă la cer, singură. Îi era frică şi sufletul i se strângea într-un chip ciudat.

Într-o noapte de aprilie, când se ducea la culcare împreună cu tatăl ei, acesta o privi şi îi zise deodată:

— Ia te uită, cogeamite fată de doisprezece ani, cine-a mai pomenit să doarmă cu bătrânul ei papa? Într-adevăr era prea mare ca să mai doarmă cu tatăl ei. Ar fi trebuit să doarmă singură, în camera de sus. Începu să-i poarte pică tatălui ei şi se priveau chiorâş unul pe altul. Nu-i mai plăcea să stea pe acasă.

O porni prin oraş, dar lucrurile văzute şi auzite parcă nu se închegau şi strângerea aceea de inimă nu voia să cedeze. Îşi dădea silința să întreprindă câte ceva, dar ceea ce făcea era totdeauna greşit. Ar fi chemat-o pe Evelyn Owen, cea mai bună prietenă a ei, care avea un costum de fotbal şi un şal spaniol, şi una dintre ele s-ar fi îmbrăcat cu costumul de fotbal, iar cealaltă şi-ar fi pus şalul spaniol şi s-ar fi dus împreună la magazinul cu preț fix. Dar asta nu se cuvenea şi nu era ceea ce şi-ar fi dorit Frankie. Sau, după amurgurile palide de

primăvară, cu mirosul lor dulceag şi amărui de praf şi flori, plutind în aer, să vină serile cu ferestre luminate şi chemări îndelungi la vremea cinei, când lăstunii se adunau, se roteau deasupra oraşului şi zburau laolaltă către casele lor, lăsând în urmă cerul mare şi gol; după amurgurile lungi ale acestui anotimp, când Frankie se plimbase pe trotuarele oraşului, o tristețe violentă îi zguduia nervii, iar inima îi înțepenea, cât p-aci să se oprească.

Neputând să pună capăt acestei crispări lăuntrice, se grăbea să facă ceva. Mergea acasă, îşi punea coşul de cărbuni pe cap, ca pălăria unui smintit şi se plimba an jurul mesei din bucătărie. Făcea tot ce-i trăsnea prin cap, dar, orice făcea, era totdeauna rău şi nici pe departe ceea ce dorise de fapt. După ce săvârşea toate aceste năzbâtii, se oprea scârbită, istovită în uşa bucătăriei, zicând:

— Grozav aş vrea să pot dărâma tot oraşul ăsta.

— Bine, atunci dărâmă-l! Dar isprăveşte o dată să te tot învârți pe aici cu mutra asta plouată. Fă ceva!

În cele din urmă începură necazurile.

Făcu tot felul de năzdrăvănii şi intră în bucluc. Călcă Legea. Şi după ce deveni criminală, mai călcă o dată Legea, apoi încă o dată. Luă pistolul din sertarul de la biroul tatălui ei, îl plimbă prin tot oraşul şi trase toate gloanțele într-un loc viran. Apoi, se transformă într-o hoață şi fură un briceag cu trei limbi de la magazinul *Sears şi Roebuck*. Într-o sâmbătă după-amiază săvârşi un păcat tainic şi de nemărturisit. În garajul lui McKean, împreună cu Barney McKean, săvârşi un păcat ciudat şi nu-şi dădea nici ea seama cât era păcatul ăsta de mare. Îi pricinuise o greață cu contracții în stomac şi îi era teamă de privirile tuturor. Pe Barney îl ura şi dorea să-l omoare. Uneori, noaptea, fiind singură în pat, plănuia să-l împuşte sau să-i împlânte un cuțit între ochi.

Cea mai bună prietenă a ei, Evelyn Owen, se mutase

în Florida şi Frankie nu se mai jucă cu altcineva. Primăvara lungă şi înflorită trecu şi, în oraş, vara era urâtă, pustie şi foarte caldă. Dorea din zi în zi mai mult să părăsească oraşul, să plece spre America de Sud, sau spre Hollywood, sau spre New York City. Deşi îşi făcuse de mai multe ori geamantanul, nu se putea decide niciodată către care din aceste locuri să se îndrepte, sau cum să ajungă acolo prin propriile ei puteri.

Rămase aşadar acasă, tălălăind prin bucătărie. Şi vara nu se mai sfârşea. În timpul zilelor de arşiță ajunsese la înălțimea de un metru şaizeci şi şapte şi era o hoinară lacomă şi mătăhăloasă, un om prea de nimic ca să trăiască. Îi era frică, dar nu aşa cum îi fusese înainte. Era doar frica de Barney, de tatăl ei şi de Lege. Până la urmă însă dispărură şi aceste frici; după câtva timp, amintirea păcatului din garajul lui McKean se îndepărtă şi nu-i mai apăru în minte decât în vis. Nu voia să se gândească la tatăl ei sau la Lege. Se cufundă cu totul în bucătărie, cu John Henry şi cu Berenice. Nu se mai gândea la război, la omenire. Nimic nu-i mai făcea rău: devenise indiferentă. Nu mai stătea niciodată singură în curtea din spate ca să contemple cerul. Nu dădea nicio atenție sunetelor şi vocilor de vară şi nu se plimba noaptea pe străzile oraşului. Nu le îngăduia întâmplărilor să o întristeze şi nu punea nimic la inimă. Mânca şi scria piese de teatru, se antrena în aruncarea cuțitului pe peretele garajului şi juca bridge la masa din bucătărie. Fiecare zi nouă semăna cu cea de ieri, doar că era mai lungă, dar ei nu-i mai pasa de nimic.

Aşadar, în duminica aceea când s-a întâmplat evenimentul, când au sosit acasă fratele ei cu mireasa, Frankie a înțeles că totul se schimbase; nu ştia însă de ce i s-a întâmplat ei aşa ceva şi ce o să mai fie după aceea. Încercase să stea de vorbă cu Berenice, dar fu zadarnic: Berenice nu ştia nici ea.

— Când mă gândesc la ei simt un fel de durere, zise Frankie.

— Ei bine, nu te mai gândi. Nu faci altceva decât sa te gândeşti la ei şi să o ţii aşa cât e după-amiaza de lungă.

Frankie se aşeză pe treapta de jos a scării care ducea la camera ei şi se uită în bucătărie. Trebuia să se gândească la nuntă, cu toate că asta îi provoca un fel de suferinţă. Îşi aminti cum o primise fratele ei şi mireasa, când intrase în hol, în dimineaţa aceea, la ora unsprezece. În casă se făcuse dintr-odată linişte, căci Jarvis a oprit radioul când au intrat; după ce cântase zi şi noapte toată vara, de nu-l mai auzea nimeni, liniştea ciudată o făcu pe Frankie să tresară. Venind din hol, ea se opri în prag şi primul contact cu fratele şi mireasa îi provocă un şoc. Văzându-i împreună avu o senzaţie pe care n-o putea defini. Semăna cu senzaţiile de primăvară, doar că era mai bruscă, mai violenta. Simţea aceeaşi strângere de inimă şi îi era frică într-un mod tot atât de ciudat. Frankie se gândi la toate astea până când îi veni ameţeală şi îi amorţi piciorul.

Apoi o întrebă pe Berenice:

— Ce vârstă aveai când te-ai măritat cu primul tău bărbat?

În timp ce Frankie stătuse cufundată în gânduri, Berenice se îmbrăcase cu hainele de duminică şi acum citea o revistă. Aştepta persoanele cu care avea întâlnire la ora şase: Honey şi T. T. Williams; toţi trei urmau să cineze la ceainăria New Metropolitan şi apoi să hoinărească împreună prin oraş. Berenice mişca buzele când citea, ca şi când ar fi pronunţat fiecare cuvânt. Când Frankie îi vorbi, ochiul cel negru privi în sus, însă cum nu-şi înălţase capul, ochiul de sticlă albastru părea ca citeşte în continuare revista. Privirea crucişă a ochilor ei o irita pe Frankie.

— Aveam treisprezece ani, zise Berenice.

— Ce te-a făcut să te măriţi aşa de tânără?

— Aşa am vrut. Aveam treisprezece ani, dar de atunci n-am mai crescut nici cu un deget.

Berenice era foarte scundă şi Frankie o privi dintr-

odată cu atenție şi întrebă:

— Nu cumva măritişul ți-a oprit creşterea?

— Cu siguranță că da.

— Nu ştiam asta, mărturisi Frankie.

Berenice se măritase de patru ori. Primul ei bărbat fusese un zidar, Ludie Freeman, preferatul ei şi cel mai bun dintre cei patru; el îi dăruise Berenicei o blană de vulpe şi o dusese la Cincinnati, unde văzuseră zăpada. O iarnă întreagă, Berenice şi Ludie Freeman au văzut zăpada din Nord. Se iubeau şi fuseseră căsătoriți timp de nouă ani până când, într-un noiembrie, Ludie se îmbolnăvi şi muri. Ceilalți trei soți fuseseră toți răi, unul mai rău decât celălalt şi era destul să audă de ei că Frankie se şi întrista. Primul fusese un bețiv bătrân şi morocănos. Următorul se smintise alături de Berenice; făcea tot felul de bazaconii, visa noaptea mâncare şi înghițea câte un colț de cearşaf; azi aşa, mâine aşa, o înnebunise pe Berenice în asemenea hal, că până la urmă a trebuit să-l părăsească. Ultimul fusese o pacoste. El i-a scos ochiul şi i-a furat mobila. Berenice a trebuit să-l dea în judecată.

— Te-ai măritat cu voal de fiecare dată? întrebă Frankie.

— De două ori cu voal, zise Berenice.

Frankie nu-şi găsea astâmpăr. Se învârtea mereu prin bucătărie, deşi avea o țeapă în piciorul drept şi şchiopăta. Umbla cu degetele mari de la mâini băgate în cordonul pantalonilor şi flanela umedă i se lipise de corp.

În cele din urmă trase sertarul de la masa din bucătărie şi alese un cuțit de măcelărie, lung şi ascuțit. Apoi se aşeză, sprijinindu-şi glezna piciorului bolnav pe genunchiul stâng. Talpa piciorului îi era lungă şi îngustă, presărată cu cicatrice albicioase, zgrunțuroase, căci în fiecare vară, Frankie călca de multe ori pe cuie; Frankie avea cele mai tari picioare din oraş. Era în stare să-şi taie cruste galbene, ceroase din tălpi şi nu o durea

prea mult, deşi pe alţii i-ar fi durut. Ea nu se apucă imediat să-şi caute ţeapa, ci se aşeză doar pe scaun, cu glezna pe genunchi şi cu cuţitul în mâna dreaptă, privind-o pe Berenice, peste masă.

— Spune-mi, rosti ea. Spune-mi exact cum s-a petrecut.

— Ştii doar! zise Berenice. I-ai văzut şi tu!

— Totuşi spune-mi.

— Am să-ţi povestesc pentru ultima oară, începu Berenice. Fratele tău şi mireasa au sosit azi târziu şi tu, cu John Henry, v-aţi grăbit să veniţi din curtea din spate ca să-i vedeţi. Următorul lucru pe care mi-l amintesc a fost că ai dat buzna înapoi în bucătărie şi ai fugit sus în odaia ta. Ai coborât apoi în rochia de organdi, cu un strat de ruj gros de un deget, de la o ureche până la cealaltă. După aceea aţi stat cu toţii în salon. Era arşiţă. Jarvis îi adusese domnului Addams o sticlă de whisky, aşa că ei au consumat băuturi alcoolice, iar tu şi John Henry aţi băut limonadă. După masă, fratele tău şi mireasa au luat trenul de ora trei şi s-au înapoiat la Winter Hill. Nunta va avea loc duminica viitoare. Asta-i tot. Ei, eşti mulţumită?

— Sunt atât de dezamăgită că n-au mai putut să stea la noi; cel puţin să fi petrecut noaptea aici. Jarvis a lipsit atâta! Bănuiesc că vor să fie împreună cât mai mult cu putinţă. Jarvis spunea că trebuie să-şi pună la punct câteva acte pentru armată, la Winter Hill. Respiră adânc şi continuă: Mă întreb unde se vor duce după nuntă.

— În luna de miere. Fratele tău va avea câteva zile de concediu.

— Aş vrea să ştiu unde or să petreacă luna aia de miere.

— Eh, în orice caz eu habar n-am.

— Spune-mi, zise iarăşi Frankie, dar cât mai precis, cum arătau?

— Cum arătau? Păi, cum s-arate, ca toţi oamenii.

Fratele tău e un băiat blond, chipeş. Fata-i un tip de brunetă mică şi drăguţă. Sunt o pereche de albi drăguţi. Doar i-ai văzut şi tu, aiurito!

Frankie închise ochii şi cu toate că nu putu să-i vadă ca într-o fotografie, simţi cum o părăsesc. Îi văzu pe amândoi în tren, călătorind, călătorind, departe de ea. Îşi aparţineau unul altuia şi o părăseau, ea îşi aparţinea sieşi şi rămânea părăsită, singură, la masa din bucătărie. O parte din ea era însă cu ei şi simţi cum partea aceasta din propriul său eu pleca mai departe, tot mai departe, astfel că o cuprinse un fel de ameţeală; îndepărtându-se mereu, tot mai mult, Frankie, cea din bucătărie, rămase la masă ca o haină veche, părăsită.

— Ce ciudat!

Se aplecă spre talpa piciorului şi pe faţă i se prelinse ceva umed, ca lacrimile sau ca picăturile de sudoare; smârcâi şi începu să-şi caute aşchia.

— Nu te doare deloc? întrebă Berenice. Frankie negă din cap şi nu răspunse. Apoi, după o clipă:

— Ţi s-a-ntâmplat vreodată să vezi oameni pe care să ţi-i reaminteşti apoi mai mult ca senzaţie decât ca imagine?

— Ce vrei să spui?

— Uite ce vreau să spun, zise rar Frankie. I-am văzut foarte bine. Janice purta o rochie verde şi pantofi verzi eleganţi, cu toc înalt. Părul îi era strâns într-un coc, un păr negru, şi o şuviţă din el se desprinsese. Jarvis stătea pe sofa, lângă ea. Purta uniforma lui cafenie şi era ars de soare şi foarte curat. Cea mai drăguţă pereche de oameni pe care i-am văzut vreodată. Dar parcă tot n-am putut vedea la ei ce-aş fi dorit. N-am reuşit să mă concentrez destul de repede ca să prind totul. Pe urmă au plecat. Înţelegi ce vreau să spun?

— Vezi să nu-ţi faci rană. Ţi-ar trebui un ac.

— Puţin îmi pasă de picioarele astea prăpădite. Abia era şase şi jumătate şi clipele după-amiezii păreau oglinzi strălucitoare. Nu se mai auzea fluieratul de afară

şi în bucătărie nu mişca nimic. Frankie stătea cu fața spre uşa care dădea în veranda din spate. Într-un colț al uşii era tăiată o gaură pătrată pentru pisică şi în apropiere se afla o farfurioară cu lapte acru albăstrui. Motanul lui Frankie plecase de acasă la începutul caniculei. Perioada marilor călduri are loc către sfârşitul verii, când de obicei nu se întâmplă nimic, dar dacă totuşi intervine o schimbare, schimbarea durează până la sfârşitul caniculei. Lucrurile o dată făcute nu se desfac şi o greşeală odată săvârşită, nu se îndreaptă.

În acel august, de pildă, Berenice îşi zgândărise o muşcătură de țânțar de sub brațul drept care se transformă într-o rană şi rana asta nu se mai închise până la sfârşitul perioadei de caniculă. Două familii de musculițe minuscule de august se instalară la colțul ochilor lui John Henry şi, cu toate că el se scutura şi clipea deseori, nu era chip să le îndepărteze de acolo. Apoi dispăru şi Charles. Frankie nu l-a văzut când a ieşit din casă şi a şters-o, dar la paisprezece august, când îl chemă la cină, el nu veni; plecase. Îl căută peste tot şi-l trimise pe John Henry să-l strige pe nume prin toate străzile oraşului. Era însă perioada caniculei şi Charles nu se mai întoarse acasă. În fiecare după-amiază Frankie îi spunea Berenicei aceleaşi cuvinte şi răspunsurile acesteia erau aceleaşi. Cuvintele păreau o melodie supărătoare, cântată pe de rost.

— Dacă aş şti măcar unde s-a dus!

— Hai, isprăveşte o dată să te perpeleşti atâta pentru corcitura aia de motan bătrân. Ți-am spus doar că n-o să mai vină înapoi.

— Charles nu-i corcitură. E aproape un siamez pur.

— Siamez ca mine! spunea Berenice. L-ai văzut pentru ultima oară pe cotoiul ăla bătrân. A plecat să-şi caute o prietenă.

— Să-şi caute o prietenă?

— Păi sigur! Era mereu pe drumuri ca să-şi găsească o prietenă.

— Aşa crezi tu, zău?

— Sigur.

— Mă rog, dar de ce nu-şi aduce prietena acasă cu el? Ar trebui să-şi închipuie cât aş fi de bucuroasă să am o întreagă familie de pisici.

— Corcitura aia de motan bătrân a şters-o. Asta e!

— Dacă aş şti măcar unde.

Şi aşa, în fiecare după-amiază mohorâtă, vocile lor se încăierau, spunându-şi aceleaşi cuvinte care-i aminteau lui Frankie de ritmul sacadat al conversației dintre doi nebuni. Isprăvea prin a-i spune:

— Parcă totul s-a îndepărtat de mine şi m-a părăsit. Lăsa capul pe masă, speriată.

În după-amiaza asta, însă, Frankie schimbă brusc mersul conversației. Îi veni o idee, puse cuțitul jos şi se sculă de la masă.

— Ştiu ce am de făcut, zise ea deodată. Auzi?

— Aud că nu-s surdă.

— Trebuie să anunț poliția. Ei îl vor găsi pe Charles.

— Eu una n-aş face asta.

Frankie se duse la telefonul din hol şi explică oamenilor legii ce e cu motanul ei.

— Este aproape siamez pur, zise ea. Dar cu părul scurt. O nuanță foarte drăguță de cenuşiu şi o mică pată albă pe gât. Răspunde la numele de *Charles,* dar dacă nu răspunde la ăsta, poate să vină şi dacă îl strigi *Charlina.* Numele meu este domnişoara F. Jasmine Addams şi adresa: o sută douăzeci şi patru, Grove Street.

Când Frankie se înapoie, Berenice chicotea pe înfundate.

— Pfui! O să trimită aici să te lege şi o să te târască până la Milledgeville. Parcă-i văd pe graşii ăia albaştri de la poliție, alergând pe străzi după cotoi şi urlând: O! Charles, O, vino aici, Gharlina! Sfinte Isuse.

— Ah, taci, zise Frankie.

Berenice stătea la masă; se oprise din râs şi ochiul ei

negru o măsura cu o expresie malițioasă, în timp ce turna cafeaua într-o farfurioară de porțelan alb, ca să se răcească.

— De altfel, zise, nu-nțeleg ce fel de idee înțeleaptă este aia să glumeşti cu Legea. Indiferent care-i motivul.

— Eu nu glumesc cu Legea.

— N-a trecut mult timp de când stăteai dincolo şi-ți silabiseai numele şi numărul de la casă. Le-ai spus unde să vină să pună mâna pe tine, dacă cumva te-au luat în serios.

— Mă rog, să vină! zise Frankie supărată. Nu-mi pasă! Nu-mi pasă! şi dintr-odată nu i-a mai păsat nici dacă s-ar fi aflat că e o criminală. N-au decât să vină să mă ia, nu mă sinchisesc.

— Am spus asta doar ca să te necăjesc, zise Berenice. Păcat că nu prea ştii de glumă.

— Poate că mi-ar fi mai bine în închisoare.

Frankie se plimba în jurul mesei şi simțea cum se îndepărtează mirii. Trenul mergea spre nord. Se îndepărtau de oraş kilometru după kilometru, tot mai mult şi mai mult şi, pe măsură ce călătoreau spre nord, aerul începea sa se răcească şi întunericul cădea ca în serile timpurii de iarnă. Trenul şerpuia printre dealuri, şuieratul său era ca un vaiet de iarnă şi ei se îndepărtau kilometru după kilometru. Îşi treceau unul altuia o cutie cu bomboane de ciocolată puse în scoici de hârtie fină, plisată şi priveau kilometrii de iarnă perindându-se prin fața ferestrei. S-au îndepărtat acum mult de tot de oraş şi în curând vor fi la Winter Hill.

— Stai jos, zise Berenice. Mă enervezi.

Deodată Frankie începu să râdă. Îşi şterse fața cu dosul palmei şi reveni la masă.

— Ai auzit ce-a spus Jarvis?

— Ce?

Frankie se prăpădea de râs.

— Discutau dacă să-l voteze sau nu pe C. P. McDonald. Şi Jarvis spunea: „Ei bine, n-aş putea vota

pentru canalia asta nici dacă ar candida pentru postul de hingher.” N-am auzit în viața mea ceva atât de deştept.

Berenice nu râdea. Ochiul ei cel negru privea în jos, într-un colț. Înțelesese repede gluma şi o privi din nou pe Frankie. Purta rochia ei de crep roz; pălăria cu pană roz se afla pe masă. Din cauza ochiului albastru de sticlă, până şi transpirația de pe fața ei neagră părea albăstrie. Berenice îşi mângâia pana de la pălărie.

— Şi ştii ce a spus Janice? întrebă Frankie. Când papa a adus vorba despre cât de mult am crescut, ea a spus că nu e de părere că arăt grozav de înaltă. Zicea că ea a crescut cel mai mult până la treisprezece ani. Zău că aşa a spus, Berenice!

— Foarte bine!

— Ea era de părere că sunt de e înălțime potrivită şi că probabil nu voi mai creşte. Zicea că toate manechinele şi stelele de cinema...

— N-a spus asta, o întrerupse Berenice. Am auzit-o şi eu. A spus doar că ai ajuns probabil la înălțimea peste care nu mai creşti. Dar nu a adăugat ceea ce spuneai tu acum. Dacă te aude cineva poate crede că a ținut un întreg discurs pe chestia asta.

— Ea zicea...

— Asta-i o mare meteahnă a ta, Frankie. Cineva face, întâmplător, o observație şi apoi tu o stâlceşti în mintea ta, până când nici naiba n-o mai recunoaşte. S-a întâmplat odată ca mătuşă-ta Pet să-i spună Clorinei că ai maniere frumoase şi Clorina ți-a transmis asta. Aşa cum a cumpărat-o. După aceea am aflat că tu te duci peste tot şi te lauzi că doamna West crede că tu ai cele mai frumoase maniere din oraş şi că ar trebui să te duci la Hollywood şi mai ştiu eu câte-oi mai fi trăncănit. Dacă ți se face un compliment cât de mic, tu începi să scorneşti o istorie întreagă. Şi când e vorba de ceva rău, tot la fel faci. Întorci prea mult lucrurile crezând că-i cine ştie ce de capul tău. Şi asta-i o mare greşeală.

— Ia isprăveşte cu predica, zise Frankie.

— Asta nu-i predică. E adevărul gol-goluț.

— Ai şi tu puțină dreptate, zice în sfârşit Frankie. Închise ochii. Bucătăria era foarte liniştită, îşi simțea bătăile inimii şi când începu să vorbească, vocea îi era o şoapta. Iată ce aş vrea să ştiu. Crezi că am făcut o impresie bună?

— Impresie? Impresie?

— Da, zise Frankie cu ochii încă închişi.

— De unde să ştiu eu?

— Vreau să spun, cum m-am purtat? Ce-am făcut?

— Păi, n-ai făcut nimic.

— Nimic?

— Nu. Te-ai zgâit tot timpul la amândoi de parc-ar fi fost strigoi. Apoi, când au vorbit de nuntă, urechile ți se desfăceau ca nişte foi de varză…

Frankie puse mâna pe urechea stângă.

— Nu s-au desfăcut, zise ea cu amărăciune. Apoi, după puțin timp adăugă: Într-o bună zi, ai să-ți găseşti limba aia mare şi grasă smulsă din rădăcini, zăcând colo pe masă, în fața ta. Cum ai să te simți atunci?

— Termină cu mojiciile astea, zise Berenice.

Frankie privi încruntată în jos la țeapa din picior. Reuşise în sfârşit să şi-o scoată şi zise:

— Pe oricare altul în afară de mine l-ar fi durut operația asta. Începu să se învârtească iarăşi prin odaie. Tare mă tem că n-am făcut impresie bună.

— Şi ce-i cu asta? zise Berenice. De-ar veni o dată Honey şi T. T! Mă scoți din sărite!

Frankie ridică umărul stâng şi îşi muşcă buza de jos. Apoi, se aşeză brusc, lovindu-şi fruntea de masă.

— Haide, haide, zise Berenice. Nu mai face asta!

Frankie stătea țeapănă, cu fața ascunsa în încheietura cotului şi cu pumnii strânşi. Glasul ei suna aspru şi gâtuit.

— Erau atât de drăguți, zise ea. Or fi petrecând atât de bine! Şi au plecat şi m-au părăsit.

— Scoală-te, zise Berenice. Stăpâneşte-te.

— Au venit şi au plecat, zise ea. Au plecat şi m-au lăsat cu oful ăsta.

— Oho! exclamă Berenice. Pot să jur că am ceva de spus în chestia asta. Bucătăria era liniştită şi Berenice lovi de patru ori cu tocul în podea: un, doi, trei – *bang!* Ochiul viu era răutăcios şi ironic, în timp ce bătea ritmul cu tocul, întărindu-l cu o voce de jaz sumbră, care semăna a cântec:

La nunta Frankie a dat chix!
Frankie a dat chix!
Frankie a dat chix!

— Termină, zise Frankie.

Frankie a dat chix!
Frankie a dat chix!

Berenice cânta într-una şi vocea îi era ritmată ca pulsul care-ţi bate în cap atunci când ai febră. Frankie simţi că-şi pierde cumpătul şi puse mâna pe cuţitul de pe masa din bucătărie.

— Taci când îţi spun!

Berenice se opri brusc. În liniştea din bucătărie se simţi dintr-odată încordarea.

— Lasă cuţitul jos!

— Dacă vreau!

Fixă capătul mânerului în palmă şi îi încovoie încet lama. Cuţitul era flexibil, ascuţit şi lung.

— Pune-l jos, DIAVOLE!

Frankie se ridică însă şi ţinti cu grijă. Ochii i se îngustară şi contactul cu cuţitul făcu să-i înceteze tremurul mâinilor.

— Hai, aruncă-l, zise Berenice. Aruncă-l!

În toată casa domnea o mare linişte. Casa goală parcă aştepta. Şi atunci se auzi prin aer şuieratul cuţitului şi

sunetul lamei izbite. Cuțitul nimeri în mijlocul uşii de la scară şi se înfipse acolo, vibrând. Ea îl privi până când încetă să mai vibreze.

— Sunt cea mai bună aruncătoare de cuțite din acest oraş. Berenice, care stătea în spatele ei, tăcu. Dacă s-ar organiza o întrecere, aş câştiga. Frankie trase cuțitul din uşă şi-l puse pe masa din bucătărie. Apoi, scuipă în palmă şi îşi frecă mâinile.

Berenice zise în sfârşit:

— Frances Addams, ți-ai cam luat-o-n cap.

— Niciodată n-am greşit cu mai mult de câteva degete.

— Ştii bine ce părere are tatăl tău despre aruncatul cu cuțitul în această casă.

— Te-am prevenit să-mi dai pace.

— Nu eşti vrednică să locuieşti într-o casă, zise Berenice.

— În asta de aici n-am să mai locuiesc multă vreme. Am de gând să plec de acasă.

— Drum bun şi călătorie sprâncenată.

— Aşteaptă puțin şi ai să vezi. Părăsesc oraşul.

— Şi unde ai de gând să te duci?

Frankie se uită în toate colțurile camerei şi apoi zise:

— Nu ştiu.

— Eu ştiu, zise Berenice. Începi să bați câmpii. Asta faci!

— Nu, zise Frankie. Se uită liniştită în jurul ei, spre peretele împodobit cu desene ciudate şi apoi închise ochii.

— Mă duc la Winter Hill. Mă duc la nuntă. Şi jur pe Iisus, pe ochii mei, că n-am să mă mai întorc niciodată aici.

Nu fusese sigură că o să arunce cuțitul până când acesta nu se izbi şi nu vibră în uşa de la scară. Tot aşa nu-şi dădu seama că o să spună aceste vorbe până când nu le rosti. Asemenea cuțitului, jurământul era năprasnic; îl simțea lovind-o şi vibrând. Apoi, când

vorbele se domoliră, zise din nou:

— După nuntă nu mă mai întorc aici.

Berenice îi ridică bretonul umed de pe frunte şi întrebă în sfârşit.

— Vorbeşti serios, scumpo?

— Desigur! exclamă Frankie. Ce, îţi închipui că aş putea să stau aici în faţa ta şi să jur ceea ce am jurat, doar în joacă? Mi se pare, Berenice, că pentru ca să pricepi ceva, ţie îţi trebuie uneori mai mult timp decât oricărei alte fiinţe omeneşti.

— Dar zici că nu ştii unde te duci. Pleci, dar nu ştii unde. Asta nu pot eu să pricep.

Frankie îşi plimbă privirea în sus şi în jos pe cei patru pereţi ai odăii. Se gândea la omenire şi o simţea învârtindu-se, detaşată. Mai grăbită, mai detaşată şi mai cuprinzătoare decât fusese vreodată înainte. Imagini de război ţâşneau şi i se ciocneau în minte. Vedea insule strălucitoare, înflorite şi un ţărm cu valuri cenuşii, lângă marea din nord. Ochi ieşiţi din orbite şi vălmăşagul picioarelor de soldaţi. Tancuri şi un aeroplan cu aripa frântă, arzând şi căzând de pe un cer pustiu. Lumea era înnebunită de bătălii zgomotoase şi se învârtea cu o mie şase sute de kilometri pe minut. Nume de localităţi i se învârteau în minte: China, Peachville, Noua Zeelandă, Paris, Cincinnati, Roma. Se gândi la uriaşul univers rotitor, până când începură să-i tremure picioarele şi palmele îi asudară – dar nu ştia încă unde ar fi trebuit să se ducă. În cele din urmă încetă să se mai uite, pe rând, la cei patru pereţi ai bucătăriei şi îi spuse Berenicei:

— Parcă mi-ar fi jupuit cineva toată pielea de pe mine, aşa mă simt. Aş mânca nişte îngheţata de ciocolată, bună şi rece.

Berenice ţinea mâinile pe umerii lui Frankie şi clătinându-şi capul îi privea chipul cu ochiul cel viu, îngustat.

— Şi totuşi, fiecare cuvânt pe care ţi l-am spus este

adevărul adevărat. Nu mă mai întorc aici după nuntă.

Se auzi un zgomot şi, când se întoarseră, văzură că Honey şi T. T. Williams stăteau în prag. Honey, cu toate că era fratele ei vitreg, nu semăna deloc cu Berenice şi ai fi putut să-ți închipui că venea dintr-o țară străină, cum ar fi Mexicul sau Cuba. Avea pielea de culoare deschisă, aproape ca levănțica, ochii înguşti şi liniştiți ca uleiul şi un trup suplu. T. T. Williams era foarte înalt şi negru; avea părul cărunt, era chiar mai în vârsta decât Berenice şi purta un costum preoțesc, cu o insignă roşie la butonieră. T. T. Williams era „drăguțul" Berenicei, un om de culoare, înstărit, care ținea un restaurant pentru oamenii de culoare. Honey era invalid. Nu l-au primit în armată şi a lucrat ca săpător la o carieră de pietriş până când şi-a rupt ceva pe dinăuntru şi n-a mai putut să facă munci grele. Toți trei stăteau strânşi laolaltă, formând un grup întunecat, în uşă.

— De ce v-ați strecurat înăuntru aşa, pe furiş? întrebă Berenice. Nici nu v-am auzit.

— Tu şi cu Frankie erați prea cufundate într-o discuție.

— Sunt gata de plecare, zise Berenice. Sunt de mult gata. Nu doriți o mică gustare, la repezeală, înainte de a pleca?

T. T. Williams privi spre Frankie şi îşi şterse picioarele. Era foarte curat, ținea să fie plăcut fiecăruia şi să facă totdeauna lucrul cuvenit.

— Frankie nu umblă cu vorba, îl asigură Berenice. Nu-i aşa?

Frankie nici nu se osteni să răspundă la o asemenea întrebare. Honey purta un costum larg din „rayon" roşu închis şi Frankie îi spuse:

— Costumul pe care îl porți e drăguț, Honey. De unde l-ai luat?

Honey putea să se exprime ca un învățător alb, buzele lui de culoarea levănțicii se mişcau repede şi uşor ca fluturii. Răspunse însă doar cu un cuvânt din limba

negrilor, un sunet înfundat, din gât, care putea să însemne orice.

— Ahhnnh, făcu el.

Paharele se aflau pe masă în fața lor, împreună cu sticla de briantină, care conținea gin, dar ei nu băură. Berenice spunea ceva despre Paris şi Frankie avu impresia că aşteptau ca ea să plece. Stătea în uşă şi îi privea. N-ar fi vrut să plece.

— Să-ți pun apă în pahar, T.T? întrebă Berenice.

Şedeau toți în jurul mesei şi Frankie rămăsese stingheră, în uşă.

— La revedere, spuse ea.

— La revedere, scumpo, rosti Berenice. Uită toată aiureala pe care am discutat-o şi dacă domnul Addams nu vine acasă până se întunecă, du-te dincolo la familia West. Du-te şi te joacă cu John Henry.

— De când crezi tu, mă rog, că mi-e frică de întuneric? se răsti Frankie. La revedere.

— La revedere, răspunseră ei.

Frankie închise uşa, însă putea să le audă vocile. Cu capul lipit de uşa bucătăriei, trăgea cu urechea la murmurul înfundat ce se întărea şi slăbea încetişor. Aaii – Aaii. Apoi vocea lui Honey acoperi flecăreala lor inutilă, întrebând:

— Ce se petrecea între tine şi Frankie când am venit noi? Aştepta cu urechea strâns lipită de uşă să audă ce avea să spună Berenice. Şi în sfârşit o auzi:

— Prostii! Frankie îi dădea într-una cu bazaconiile ei. Ascultă la uşă până când îi auzi că pleacă.

Casa goală se întunecă. Peste noapte rămânea singură cu tatăl ei, căci, după cină, Berenice se ducea la ea acasă. Într-o vreme au închiriat dormitorul din față. Era la un an după moartea bunicii, când Frankie avea nouă ani. Închiriaseră dormitorul din față domnului şi doamnei Marlowe. Singurul lucru pe care şi-l amintea Frankie despre ei era observația făcută până la urmă că erau nişte oameni de rând. Totuşi, cât timp au stat

acolo, Frankie fusese fascinată de domnul şi doamna Marlowe şi de odaia din faţă. Îi plăcea să intre acolo când ei erau plecaţi; umbla uşor, atent, cu lucrurile lor; cu pulverizatorul doamnei Marlowe care împrăştia parfum, cu puful cenuşiu-roz, cu şanurile pentru pantofi ale domnului Marlowe. Au plecat în mod misterios după ce, într-o după amiază s-a petrecut un lucru pe care Frankie n-a putut să-l înţeleagă. Era o duminică de vară şi uşa dinspre hol a camerei soţilor Marlowe era deschisă. Nu se vedea decât o parte din cameră, ceva din masa de toaletă şi numai porţiunea dinspre picioare a patului, pe care se afla corsetul doamnei Marlowe. În odaia liniştită se auzea un zgomot pe care nu-l putu identifica şi, când trecu pragul, o singură ochire îi fu destul ca să alerge înspăimântată în bucătărie strigând:

— Domnul Marlowe are un acces!

Berenice trecu în grabă prin hol, însă după ce se uită în odaia din faţă strânse doar buzele şi trânti uşa. Îl pusese desigur la curent şi pe tatăl ei, căci în aceeaşi seară el spuse că soţii Marlowe vor trebui să plece. Frankie încercă s-o iscodească pe Berenice şi să afle care era cauza. Însă Berenice îi spuse doar că erau oameni de rând, adăugând că măcar pentru o anumită persoană din casă ar fi putut să-şi dea seama că trebuiau să închidă uşa. Deşi Frankie ştia că ea este persoana aceea, totuşi nu înţelegea.

— Ce fel de acces a fost ăla? întrebă ea. Berenice îi răspunse doar atât:

— Un acces obişnuit, Baby.

Frankie înţelese din intonaţie că vorbele astea cuprindeau mai mult decât i se spusese. Mai târziu, ea îşi aminti de soţii Marlowe doar ca de nişte oameni de rând; fiind de rând, lucrurile din preajma lor erau şi ele de rând. Astfel, mult după ce încetase să se mai gândească la ei sau la accese, reamintindu-şi doar numele lor şi faptul că închiriaseră odată dormitorul din

față, ea asocia oamenii de rând cu pufurile de pudră roz-cenușii și cu pulverizatoarele de parfum. De atunci, dormitorul din față n-a mai fost închiriat.

Frankie se îndrepta către cuierul de pălării din hol și-și puse una dintre pălăriile tatălui ei. Își privi în oglindă mutra urâtă și mohorâtă. Convorbirea despre nuntă fusese oarecum nepotrivita. Întrebările pe care le pusese în acea după-amiază fuseseră toate întrebări nepotrivite și Berenice răspunsese la ele în glumă. Nu-și putea defini simțămintele și rămase acolo până când umbre întunecate o făcură să se gândească la stafii.

Frankie ieși în stradă în fața casei și privi în sus pe cer. Privea fix, cu mâna în șold și gura căscată. Cerul ca levănțica se întuneca încetul cu încetul. Auzi în apropiere zgomotele serii și simți un miros proaspăt de iarbă stropită. Era clipa înserării timpurii când, pentru că bucătăria era prea fierbinte, îi plăcea să se ducă puțin pe afară. Se exersa în azvârlirea cu cuțitul, sau stătea în fața prăvăliei de răcoritoare, în curtea din față, sau se ducea în curtea din dos. Acolo, sub bolta de vița era răcoare și umbră. Scria piese de teatru, deși nu mai încăpea în niciunul din costumele ei. Era de altfel prea mare ca să mai joace în ele, sub bolta de viță; în vara asta scrisese piese foarte reci, piese despre eschimoși și exploratori înghețați. Intră în casă doar când se înnopta.

Astă seară însă Frankie nu se gândea la cuțite, la răcoritoare, sau la piese de teatru, dar nici n-ar fi vrut să rămână acolo, zgâindu-se la cer, căci inima îi punea din nou aceleași vechi întrebări despre primăvara care o înfricoșa.

Simțea că are nevoie să se gândească la ceva urât, obișnuit, așa că își întoarse privirea de la cerul de seară și se uită fix la propria ei casă. Frankie locuia în cea mai urâtă casă din oraș, dar acum știa că nu va mai locui multă vreme acolo. Casa era goală, întunecată. Frankie îi întoarse «matele, merse până la capătul blocului de

case ți dădu colțul, luând-o pe jos pe trotuar, spre familia West. John Henry se sprijinea de balustrada verandei din față, având o fereastră luminata în spate, astfel că părea o păpuşică de hârtie neagră, profilată pe o bucata de hârtie galbenă.

— Hei, zise ea. Tare aş vrea să ştiu când o să vină papa al meu acasă, din oraş.

John Henry nu răspunse.

— Nu vreau să mă întorc singură-singurică în casa aceea urâtă, veche şi întunecată.

Stătea pe trotuar, privindu-l pe John Henry şi îi veni în minte o replică politică plină de spirit, îşi înfipse degetele mari în buzunarele pantalonilor şi întrebă.

— Dacă ar fi să votezi la o alegere, pe cine ai vota?

Vocea lui John Henry suna limpede şi subțire în noaptea de vară.

— Nu ştiu.

— De exemplu, ți-ai da votul pentru ca G.P. McDonald să devină primarul acestui oraş?

John Henry nu răspunse.

— L-ai da?

Nu reuşi însă să-l facă să vorbească. Erau unele împrejurări în care orice i-ai fi spus lui John Henry, el nu ți-ar fi răspuns. Astfel se văzu silită ca, fără să se bazeze pe vreo replică, şi deci singură-singurică, să facă o observație care nu suna prea spiritual:

— Ei bine, eu n-aş vota pentru el nici dacă ar candida la postul de hingher.

Oraşul, care începea să se întunece, era foarte liniştit. Trecuse mult timp de când fratele ei şi mireasa se aflau la Winter Hill. Lăsaseră oraşul la o sută şaizeci de kilometri în urma lor şi erau acum într-o urbe mare, îndepărtată. Ei îşi aparțineau unul altuia, chiar şi la Winter Hill, în vreme ce ea era numai a ei, mereu în acelaşi vechi oraş, mereu singură. Lunga distanță de o sută şaizeci de kilometri nu o determina să se simtă mai tristă şi mai departe de ei decât faptul că îi ştia

împreună, unul al altuia, şi pe ea singură, despărțită de ei. Şi, în vreme ce se amăra cu gândul ăsta, îi veni brusc o idee şi găsi o explicație. Înțelese şi spuse aproape cu voce tare: *Ei sunt „noi” al meu.* Ieri şi în toți cei doisprezece ani ai vieții ei, ea fusese numai Frankie. O persoană, *eu,* care trebuia să se mişte şi să facă tot felul de lucruri de una singură. Toți ceilalți oameni puteau vorbi despre *noi,* toți ceilalți, afară de ea. Când Berenice spunea *noi,* se referea la Honey, La Mama Mare, la căsuța sau la biserica ei. Pentru tatăl ei, *noi* însemna prăvălia lui. Toți membrii unui club aveau un *noi* de care aparțineau şi despre care vorbeau. Soldații în armată pot spune *noi,* chiar şi criminalii puşi în lanțuri. Sărmana Frankie nu avusese însă niciun *noi* cu care să se laude, în afară de grozavul *noi* de vară, compus din ea, John Henry şi Berenice, acesta fiind ultimul *noi* din lume pe care şi-l dorea. Acum toate astea încetară dintr-odată şi totul se schimbase. Fratele său şi mireasa existau şi parcă pentru prima oară îi socoti ca făcând parte din ea. *Ei sunt noi al meu.* Aşa se explica de ce avea un simțământ atât de ciudat; ei erau departe, la Winter Hill, în timp ce ea rămăsese singură-singurică; trupul lui Frankie cea veche rămăsese singur în oraş.

— De ce te-ai încovoiat aşa? strigă John Henry.

— Parcă simt un fel de durere, zise Frankie. Poate am mâncat ceva care nu-mi prieşte.

John Henry stătea încă pe balustradă, ținându-se de stâlp.

— Ascultă, zise ea, ce-ar fi să vii să cinăm împreună şi să rămâi peste noapte la mine?

— Nu pot, răspunse el.

— De ce?

John Henry merse pe balustradă ținând mâinile întinse, ca să-şi păstreze echilibrul, astfel că în lumina gălbuie a ferestrei, semăna cu o mierlă mică. Nu răspunse până nu ajunse cu bine la celălalt stâlp.

— De-aia!

— De ce de-aia?

El nu mai spuse nimic şi Frankie adăugă:

— Mă gândeam că am putea să instalăm împreună cortul meu indian, să dormim afară în curtea din spate şi să ne distrăm.

John Henry tăcea.

— Suntem doar veri primari. Eu te distrez tot timpul. Ți-am făcut atâtea cadouri.

John Henry merse înapoi pe balustradă uşor, calm şi rămase pe loc, privind-o, cu brațele încolăcite în jurul stâlpului.

— Mă rog, strigă Frankie, de ce nu poți veni?

El răspunse în sfârşit:

— Ei bine, Frankie, pentru că nu vreau.

— Măgarule, țipă ea. Te-am întrebat pentru că văd că eşti atât de urât şi atât de singur.

John Henry sari sprinten jos de pe balustrada. Când îi răspunse vocea lui suna ca o voce limpede de copil.

— De ce, mă rog? Nu mă simt deloc singur.

Frankie îşi freca palmele umede de buzunarele pantalonilor şi îşi spuse în gând: „Acum întoarce-te şi cară-te acasă.” Dar în ciuda acestei comenzi, nu se simțea în stare să-i întoarcă spatele şi să plece. Nu se înnoptase încă. În întunericul străzii doar ferestrele caselor erau luminate. Umbre se adunau sub copacii cu frunze dese şi în depărtare se zăreau forme nedesluşite, cenuşii. Dar cerul nu se întunecase încă.

— Mi-e teamă că o să se întâmple ceva, zise ea. E prea multă linişte. Am o presimțire ciudată. Pun rămăşag pe o sută de dolari că vine furtuna.

John Henry o urmărea cu privirea de după balustradă.

— O furtună grozavă, grozav, ca după arşiță. Sau poate chiar un ciclon.

Frankie aşteptă să se lase noaptea. În clipa aceea o trompetă începu să cânte. Undeva în oraş, nu prea departe, o trompetă cânta o arie melancolică. Melodia

era lentă, sfâşietoare. Era trompeta tristă a unui băiat de culoare, dar Frankie nu ştia cine este. Rămase nemişcată, cu capul plecat şi cu ochii închişi, ascultând. Ceva în melodia aceea îi reamintea de primăvară: flori, ochi de străini, ploaie.

Melodia era lentă, sumbră, tristă. Apoi, deodată, în timp ce Frankie asculta, trompeta izbucni într-o dezlănțuire sălbatică de jaz care se înălța în zigzag. La sfârşitul exploziei de jaz, muzica nu se mai auzi decât slab, îndepărtat. Apoi melodia reveni la primul cântec trist şi parcă ar fi povestit despre anotimpul acela lung de zbucium. Frankie rămase acolo, pe trotuarul întunecat, cu inima strânsă, simțind cum îi înțepenesc genunchii şi i se usucă gâtlejul. Atunci, pe neaşteptate, se întâmplă un lucru pe care nu-l înțelese din primul moment. Tocmai când melodia urma să se desfăşoare, trompeta se întrerupse brusc şi încetă să mai cânte. Pentru o clipă, Frankie nu se dumiri ce s-a întâmplat; se simțea dezorientată, în cele din urmă îi şopti lui John Henry West:

— S-a oprit ca să scuture saliva din trompetă. O să reînceapă îndată.

Dar muzica nu reîncepu. Melodia rămase neterminată. Şi ea nu mai putu suporta crisparea. Simțea că trebuie să facă ceva sălbatic, năprasnic, ceva nemaipomenit. Îşi dădu cu pumnii în cap, dar degeaba. Începu să vorbească cu glas tare, deşi mai întâi nu acordă nicio atenție propriilor ei cuvinte, neştiind dinainte ce avea să spună.

— I-am spus eu Berenicei că am să părăsesc definitiv oraşul şi ea nu m-a crezut. Zău, uneori am impresia că e cea mai mare nebună din lume.

Se văicărea în gura mare şi vocea îi era zimțuită şi tăioasă ca un ferăstrău. Vorbea într-una şi de la un cuvânt la altul nu ştia ce-o să mai spună. Îşi asculta vocea, dar cuvintele pe care le auzea nu prea aveau noimă.

— Cauți să bagi ceva în capul unei nebune ca asta şi parc-ai vorbi cu o stană de piatră. I-am tot spus şi i-am spus şi iar i-am spus. I-am spus că trebuie să plec de-a binelea din acest oraş, pentru că altminteri nu se mai poate.

Nu vorbea cu John Henry. Nici nu-l mai vedea. El se îndepărtase de fereastra luminata, însă o asculta de pe verandă şi, după o clipă, o întrebă:

— Unde?

Frankie nu răspunse. Devenise deodată foarte liniştită, căci un nou sentiment o stăpânea, sentimentul neaşteptat că în sinea ei ştia unde se va duce. Ştia, şi în clipa următoare îi veni în minte numele locului. Frankie îşi muşcă pumnul şi aşteptă: nu căută însă numele locului şi nu se gândi la universul care se învârtea. Îl văzu în minte pe fratele ei şi pe mireasă şi inima i se strânse atât de tare, încât simți că e cât p-aci să se spargă.

John Henry o întrebă cu vocea lui subțire, copilărească:

— Vrei să cinez cu tine şi să dorm în cortul tău?

Ea răspunse:

— Nu.

— Puțin mai înainte m-ai invitat!

Dar Frankie nu putea să stea la discuție cu John Henry West sau să răspundă la vreuna din întrebările lui, căci tocmai în momentul acela înțelesese. Ştia acum cine este şi unde se va duce în lume. Deodată, inima ei strânsă i se deschise, despicându-se în două. Ca două aripi i se desfăcu inima. Când vorbi, vocea îi era sigură.

— Ştiu unde mă duc.

John Henry întrebă:

— Unde?

— Mă duc la Winter Hill, preciză ea. Mă duc la nuntă.

Aşteptă ca să-i dea posibilitatea să spună: „Am ştiut eu treaba asta.”

Apoi mărturisi deodată adevărul, cu voce tare.

— Plec cu ei. După nunta de la Winter Hill, plec cu ei amândoi, oriunde s-or duce. Plec cu ei.

El nu răspunse.

— Îi iubesc atât de mult pe amândoi. O să mergem peste tot împreună. Parcă aş fi ştiut de când e lumea că sunt făcută să stau cu ei. Îi iubesc atât de mult pe amândoi.

Şi, spunând asta, nu avu nevoie să se mai mire şi să-şi mai bată capul. Deschise ochii şi afară era noapte. Cerul de levănțică se întunecase până la urmă şi lumina nopții înstelate era piezişă, cu umbre tremurătoare. Ca două aripi i se deschise inima. Nu văzuse niciodată o noapte atât de frumoasă.

Frankie rămase locului, privind cerul. Când îi veni din nou în minte vechea întrebare şi anume cine e ea şi ce o să facă în viață şi de ce stă acolo în clipa aceea – atunci când vechea întrebare o hărțui din nou, ea nu se mai simți îndurerată şi nedumerită. Ştia, în sfârşit, cine e şi înțelesese unde se va duce. Îl iubea pe fratele ei şi pe mireasă şi făcea parte dintre nuntaşi. Vor pleca toți trei în lume şi vor fi mereu împreună. Şi, în sfârşit, după înfricoşătoarea primăvară şi vara nebună, nu-i mai era teamă.

Partea a doua

1

Ziua premergătoare nunții nu semăna cu niciuna din zilele trăite de F. Jasmine. Era sâmbătă aceea în care ducându-se în oraş, după vara pustie şi fără niciun orizont, acesta i se deschidea dintr-odată şi i se dăruia într-un chip cu totul nou. Din pricina nunții, F. Jasmine se simțea legată de tot ce vedea, ajungând parcă dintr-odată să facă parte din rândul celor care umblau prin oraş în această zi de sâmbătă. Se socotea îndreptățită să păşească pe străzile oraşului ca o regină şi îşi vâra nasul peste tot. Era ziua în care, de la primele ore chiar, lumea nu i se mai părea separată de ființa ei şi avea senzația neaşteptată că a fost inclusă în ea. Aşadar, multe lucruri se întâmplară în ziua aceea, dar nimic din ceea ce se întâmplă nu o mai miră pe F. Jasmine şi, până la urmă, în chip miraculos, totul i se păru foarte firesc.

La ferma unchiului Charles, un unchi de-al lui John Henry, văzuse catâri bătrâni şi orbi care se învârteau mereu în cerc, storcând zeamă pentru sirop din trestia de zahăr. Urmele lăsate de drumurile lui Frankie cea veche din vara aceea semănau întrucâtva cu ale catârilor de la țară; când se afla în oraş îşi făcea veacul pe lângă tejghelele prăvăliilor de solduri, sau se aşeza în rândul întâi la reprezentațiile de la Palace, sau dădea târcoale prăvăliei tatălui ei, sau stătea pe la vreun colț

de stradă, urmărind soldații. Dimineața asta a fost însă cu totul deosebită de celelalte. Trecuse prin locuri pe unde nici n-ar fi visat vreodată să meargă. F. Jasmine se dusese, de pildă, la un hotel – nu era cel mai bun hotel din oraş şi nici măcar printre cele mai bune, – cu toate acestea, era un hotel şi F. Jasmine se afla colo. Ba mai mult, intră acolo cu un soldat – de asemenea o întâmplare neprevăzută – căci nu-l văzuse niciodată până atunci. Dacă, nu mai departe decât ieri, Frankie cea veche ar fi întrezărit ca printr-un ochean fermecat vreo imagine din scena aceasta, ar fi făcut o mutră neîncrezătoare. Dar astăzi era o dimineață în care se întâmplau multe lucruri şi ciudățenia zilei consta în efectul invers pe care îl avea surpriza; neprevăzutul nu o mai surprindea, în timp ce lucrurile bine ştiute îi stârneau, în chip ciudat, mirarea.

Ziua începu din momentul când se trezi, în zori, cu senzația ca fratele ei şi mireasa dormiseră noaptea în străfundul inimii ei, aşa încât gândul nunții puse stăpânire pe ea din primele clipe ale zilei. Apoi se gândi imediat la oraş. Acum, când era pe punctul sa plece pentru totdeauna de acasă, simți în mod curios că, în această ultimă zi, oraşul o chema, o aştepta. Ferestrele odăii ei se coloraseră în albastrul rece al zorilor. Bătrânul cocoş al lui McKeans cânta. Se sculă repede, aprinse lampa de pe noptieră şi puse în funcție polizorul.

Pe Frankie cea veche, cea de ieri, toate lucrurile astea o surprindeau, însă F. Jasmine nu se mai miră; se obişnuise cu nunta şi asta de mult, de mult timp. Noaptea neagră, care o despărțise de ziua trecută, contribuise şi ea. În cei doisprezece ani de până atunci, ori de câte ori avusese loc o schimbare bruscă, existaseră unele îndoieli în privința momentului când s-a produs; dar după o noapte întreagă de somn, chiar de a doua zi, schimbarea nu mai părea, la urma urmei, atât de bruscă. Cu două veri în urmă, când se dusese cu

familia West în portul Sf. Petru din golf, în prima seară la mare, oceanul cenuşiu, dantelat, şi întinderea pustie de nisip i se părură străine. Se învârtise peste tot şi cercetase lucrurile cu neîncredere. După prima noapte însă, de îndată ce se trezi a doua zi dimineață, avu impresia că portul Sf. Petru de când lumea îi era cunoscut.

Acelaşi lucru se întâmpla acum cu nunta. Nemaipunându-şi întrebări, se ocupă de alte lucruri.

Stătea la biroul ei, în pantalonii de pijama cu dungi albe şi albastre, sumeşi până deasupra genunchilor, mişcându-şi piciorul drept sprijinit pe vârf şi gândindu-se la tot ce avea de făcut în această ultimă zi. Erau unele lucruri pe care le putea preciza, altele însă nu puteau fi numărate pe degete şi nici trecute pe vreo listă. Pentru început, luă hotărârea să-şi comande câteva cărți de vizită mici de carton, pe care să graveze cu litere oblice *D-ra F. Jasmine Addams, Esq.* Îşi puse deci viziera de culoare verde, tăie câteva bucăți de carton şi îşi potrivi după fiecare ureche câte un toc cu peniță. Dar mintea neastâmpărată zbura de la un lucru la altul şi începu deodată să se pregătească pentru a merge în oraş. În dimineața aceea se îmbrăcă cu grijă, îşi puse rochia de organdi roz; cea mai bună şi cea mai serioasă dintre rochiile ei, se dădu cu ruj pe buze şi se parfumă cu colonie *Sweet Serenade.* Când coborî, tatăl ei, om foarte matinal, se învârtea prin bucătărie.

— Bună dimineața, papa.

Tatăl ei, Royal Quincy Addams, era stăpânul unui magazin de bijuterii plasat chiar în apropiere de strada principală a oraşului. El îi răspunse cu un fel de mârâit, căci era genul de om căruia dimineața îi plăcea să bea trei ceşti de cafea înainte de a rosti primele cuvinte; merita şi el puțină linişte şi pace înainte de a-şi băga nasul în polizor. F. Jasmine îl auzise în timpul nopții, când se trezise să bea apă, umblând de colo până colo prin camera lui; în dimineața asta era alb ca varul la

față, avea ochii tulburi, injectați. Era o dimineață în care refuză farfurioara pentru că ceaşca nu se potrivea şi se clătina deasupra ei; puse atunci ceaşca unde se nimeri, pe masă sau pe plita maşinii, lăsând peste tot cercuri cafenii, pe care bâzâiau roiuri de muşte. Pe pardoseală se împrăştiase puțin zahăr şi, de fiecare dată când călca pe el, zgomotul produs îl făcea să tresară. În dimineața aceasta purta o pereche de pantaloni cenuşii, cu genunchii necălcați, o cămaşă albastră descheiată la guler şi cravata desfăcută. Îi purtase pică în ascuns tatălui ei, încă din iunie, deşi nu voia s-o admită – din noaptea aceea când el o întrebase cine era gogeamite fata care voia încă să doarmă cu bătrânul ei tată; acum însă nu mai avea pică pe el. Dintr-odată i se păru că îl vede pentru prima oară pe tatăl ei şi nu îl vedea doar aşa cum arăta în clipa aceea, ci cu înfățişările zilelor de altădată, care-i străfulgerau prin minte, încrucişându-se. Amintirile, schimbătoare şi iuți, o făcură pe F. Jasmine să se oprească brusc, cu capul sus, urmărindu-l atât aici, în odaia în care se afla, cât şi undeva, înlăuntrul ei. Totuşi, anumite lucruri trebuiau sa fie spuse şi, când vorbi, glasul nu-i era lipsit de naturalețe.

— Papa, cred că acum trebuie să-ți spun. Eu nu mă mai întorc aici după nuntă.

Doar avea urechi cu care să o audă, nişte urechi mari şi clăpăuge, cu contururi albăstrui, dar nu o asculta. Era văduv, căci mama ei murise chiar în ziua când s-a născut ea şi, ca orice văduv, avea maniile lui. Uneori, mai ales dis-de-dimineață, el nu era atent la ce îi spunea sau îi sugera ea. Aşa că îşi ascuți vocea şi îi băgă cu forța cuvintele în cap.

— Trebuie să cumpăr o rochie pentru nuntă şi nişte pantofi pentru nuntă şi o pereche de ciorapi roz de mătase naturală.

El auzi şi, după ce chibzui puțin, încuviință dând din cap. Fulgii de porumb fierbeau încet, cu băşici albastre,

lipicioase şi, în timp ce punea masa, se uita la el şi îşi amintea. Îşi amintea de diminețile de iarnă cu flori de gheață la geamuri şi de duduitul focului din sobă, de mâna lui aspră şi neagră, în timp ce se apleca peste umărul ei ca să o ajute la o problemă mai dificilă de aritmetică pe care se muncea să o rezolve, îi auzea glasul dându-i explicații. Revedea lungile seri albastre de primăvară şi pe tatăl ei stând pe veranda întunecată din față, cu picioarele rezemate de balustradă şi bând berea rece după care o trimisese la Finney. Îl văzu aplecat peste masa lui de lucru de la magazin, scufundând în benzină un resort delicat, sau uitându-se în interiorul unui ceasornic cu lupa sa rotundă de ceasornicar şi fluierând. Amintirile o năpădeau brusc şi se învălmăşeau, căpătând culoarea anotimpului în care s-au desfăşurat; trecea în revistă pentru prima oară cei doisprezece ani ai vieții ei, cuprinzându-i pe toți de la distanță, ca pe unul singur.

— Papa, zise ea, o să-ți scriu.

El umbla prin bucătăria cu aspect demodat ca un om care a pierdut ceva, dar a uitat ce anume a pierdut. Urmărindu-l cu privirea, vechiul resentiment pe care-l avea față de el se şterse şi îi păru rău. Când va rămâne singur în casa asta, după plecarea ei, o să-i ducă lipsa. O să se simtă părăsit. Dori să spună câteva cuvinte pline de regret şi de dragoste pentru tatăl ei, însă, chiar în clipa aceea, el îşi drese glasul într-un anumit fel, aşa cum făcea atunci când era pe punctul de a o pedepsi şi zise:

— Ai putea să-mi spui, mă rog, ce s-a întâmplat cu cheia franceză şi cu şurubelnița care erau în dulapul meu de scule de pe veranda din dos?

— Cheia franceză şi şurubelnița... F. Jasmine stătea în picioare, cu umerii aplecați şi cu piciorul stâng rezemat de pulpa celui drept. Le-am împrumutat, Papa.

— Şi unde sunt acum?

F. Jasmine chibzui.

— Dincolo, la West.

— Fii atentă şi ascultă-mă, zise tatăl ei, ţinând în mână lingura cu care mesteca în fulgii de porumb şi cu care sublinia în acelaşi timp cuvintele. Dacă nu ai bun simţ şi atâta minte să laşi lucrurile la locul lor… O privi fix, ameninţător, continuând: O să trebuiască să fii învăţată. De acum încolo o să faci ceea ce îţi spun eu. Sau, dacă nu, ai să fii învăţată s-o faci. Deodată, adulmecă. Nu cumva se arde pâinea?

În dimineaţa aceea, când F. Jasmine plecă de acasă era încă devreme. Cenuşiul pal al zorilor se luminase şi cerul era de un albastru palid şi umed, ca de acuarelă, abia pictat şi încă neuscat. O prospeţime înviorătoare plutea în aerul strălucitor şi în rouă răcoroasă de pe iarba brună, arsă. F. Jasmine auzea vocile copiilor care veneau dintr-o curte din dosul străzii. Auzea strigătele puştilor din vecini, care încercau să sape un bazin de înot. Copii de toate înălţimile şi vârstele, care nu erau membri nicăieri. În verile trecute, Frankie cea veche fusese un fel de şefă sau de preşedintă a săpătorilor de bazine de înot din partea aceea a oraşului. Acum însă, având doisprezece ani, ştia dinainte că oricât ar lucra şi ar săpa în tot felul de curţi, fără să se îndoiască nicio clipă că va realiza un bazin de înot cu apă limpede, răcoroasă, nu va ieşi până la urmă din toate astea decât un şanţ larg, puţin adânc şi noroios.

În timp ce F. Jasmine traversa curtea, îi văzu în minte pe copiii care se zbenguiau şi le auzi strigătele de încântare ce veneau din josul străzii. Şi în dimineaţa aceasta percepu, pentru prima dată în viaţa ei, un farmec în aceste voci şi se simţi emoţionată. Şi, ceea ce era foarte ciudat, până şi propria ei grădină, pe care o urâse, o emoţionă puţin; îi făcea impresia că nu o văzuse de mult timp. Acolo, sub ulmul acela, era vechea ei prăvălie de răcoritoare: o ladă uşoară de ambalaj, care putea fi târâtă de colo, colo, după cum se muta umbra, având o firmă pe care scria HANUL PICĂTURII DE

ROUĂ. Dimineața, ținând limonada într-o găleată dedesubtul prăvăliei, obişnuia să stea cu picioarele goale pe tejghea, cu pălăria mexicană trasă pe față şi cu ochii închişi, adulmecând aroma pătrunzătoare de paie încinse la soare şi aşteptând. Uneori se iveau clienți şi atunci ea îl trimitea pe John Henry la A & P să cumpere bomboane. Alteori, ispita diavolului era mai tare şi îşi consuma singură întregul stoc de limonadă. În dimineața asta însă prăvălia arăta foarte mică şi dărăpănată şi ea ştia că nu o va mai deschide niciodată. F. Jasmine se gândea acum la toată povestea asta ca la ceva trecut şi isprăvit, odată cu tot ce se întâmplase cu mult timp înainte. Un nou plan îi trecu prin cap: poimâine, când se va afla cu Janice şi Jarvis departe, unde vor ei, va privi înapoi la zilele trecute şi… Dar F. Jasmine nu-şi termină planul, căci numele lor începură s-o obsedeze şi bucuria nunții o invada în aşa fel, încât deşi era o zi de august, o trecură fiori reci.

Şi strada principală i se păru F. Jasminei o stradă pe care o revedea după mulți ani, deşi chiar miercuri se plimbase pe ea în sus şi în jos. Aceleaşi magazine de cărămidă, cam vreo patru blocuri de case, clădirea băncii, albă şi mare, iar în depărtare, filatura de bumbac cu numeroasele ei ferestre. Strada largă era împărțită în două de o fâşie de iarbă şi automobilele înaintau alene pe ambele părți. Trotuarele cenuşii care scânteiau, trecătorii, apărătoarele de pânză în dungi de deasupra vitrinelor, toate erau la fel… totuşi, când trecu în dimineața aceea pe stradă, se simți tot atât de liberă ca un călător care nu văzuse niciodată oraşul. Dar asta nu era totul; nici nu apucase să meargă o dată în jos, pe partea stângă a străzii principale şi apoi, în sus, pe trotuarul din dreapta, când înregistră o nouă întâmplare. Era în legătură cu oamenii, cunoscuți sau necunoscuți, pe care îi întâlni şi pe lângă care trecu pe stradă. Un om de culoare bătrân, țeapăn şi mândru pe capra căruței care huruia, mâna în jos, spre târgul de

sâmbătă, un catâr orb şi trist. F. Jasmine îl privi şi el se uită la ea. La prima vedere, asta a fost totul. Dar F. Jasmine simţi că în această privire, între ochii lui şi propriii ei ochi se stabilise o legătură nouă şi nedefinită, de parcă s-ar fi cunoscut unul cu celălalt. Văzu chiar în închipuire câmpul şi drumurile de ţară din locul său de baştină şi pinii întunecaţi, liniştiţi, în timp ce căruţa trecea huruind pe strada pavată a oralului. Ar fi dorit să afle şi el ceva despre ea, despre nuntă.

Acelaşi lucru i se întâmplă de mai multe ori, în timp ce trecea pe lângă cele patru blocuri de case: cu o doamnă care intra în prăvălia lui MacDougal, cu un om scund care aştepta autobuzul în faţa clădirii impunătoare a băncii *First National,* cu un prieten al tatălui ei, Tut Ryan. Era o senzaţie greu de explicat în cuvinte. Mai târziu, acasă, când încercă să-i povestească despre asta Berenicei, ea ridică mirată din sprâncene şi o ironiză: „Legătură? Legătură"? Cu toate astea, senzaţia unei legături strânse exista, întocmai cum existau răspunsuri la întrebări. Ba mai mult, pe trotuar, în faţa băncii *First Naţional,* găsi o monedă de zece cenţi. În oricare altă zi, asta ar fi însemnat pentru ea o mare surpriză; acum însă, în dimineaţa aceasta, se opri doar ca s-o lustruiască cu poalele rochiei şi să o bage în portmoneul ei roz. În timp ce mergea sub cerul dimineţii timpurii, de un albastru proaspăt, avea o senzaţie nouă de uşurare, de forţă, de încredere în sine.

În localul numit *Luna Albastră* povesti pentru prima dată despre nuntă; sosise la *Luna Albastră* pe un drum ocolit, căci localul nu se afla pe strada principală, ci pe o stradă numită Front Avenue, care mărginea râul. Ajunsese prin locurile acestea pentru că auzise flaşneta purtată de omul cu maimuţa şi pornise imediat în căutarea lor. Toată vara nu văzuse maimuţa şi flaşnetarul şi faptul că a dat peste ei în această ultimă zi pe care o petrecea în oraş i s-a părut că este un semn. Nu-i văzuse de atâta timp, încât uneori îşi închipuia că

or fi murit amândoi. Iarna nu umblau pe străzi, căci vântul rece îi îmbolnăvea; în octombrie plecau în sud, în Florida şi se înapoiau în oraş către sfârşitul primăverii, când se încălzea.

Ei, maimuța şi flaşnetarul, rătăceau şi prin alte oraşe, însă Frankie cea de odinioară îi întâlnise mereu prin tot felul de străzi umbroase, în toate verile de care îşi mai aducea aminte, în afară de vara aceasta. Maimuțica era adorabilă, iar flaşnetarul era şi el drăguț. Frankie cea de odinioară îi iubise totdeauna şi acum murea de nerăbdare sa le împărtăşească planurile şi să le povestească despre nuntă. Aşadar, de îndată ce auzi sunetele întrerupte şi slabe ale flaşnetei, porni imediat în căutarea ei. Cântecul părea să vină din apropierea râului, de pe Front Avenue. O coti deci din strada principală şi porni în jos, grăbită, pe o străduță laterală, însă, cu puțin înainte de a ajunge în Front Avenue, flaşneta tăcu şi, când se uită pe drum în sus şi în jos, nu zări nici maimuța, nici pe flaşnetar; totul era liniştit şi ei, nicăieri; se opriseră probabil la o casă sau la vreo prăvălie, aşa că F. Jasmine porni încet, tiptil, mai departe.

Front Avenue era o stradă care-i atrăsese totdeauna atenția, deşi avea cele mai mici şi mai nenorocite prăvălii din oraş. Pe partea stângă se înşirau depozitele şi prin spațiile dintre ele se zărea sclipind râul de culoare brună şi copacii verzi. Pe dreapta se afla o instituție cu o firmă pe care era scris *Unitate Militară de Profilaxie,* ale cărei atribuții o preocupaseră deseori, apoi diferite alte clădiri: o pescărie rău mirositoare, din vitrina căreia se zgâiau la tine ochii holbați ai unui peşte aşezat pe o grămadă de gheață spartă, o casă de amanet, o prăvălie de haine vechi, cu costume demodate ce atârnau la intrarea îngustă şi un şir de pantofi scâlciați, aliniați afară pe trotuar. Apoi, la sfârşitul străzii, localul numit *Luna Albastră.* Strada era pavată cu cărămizi şi avea un aspect urât în lumina soarelui,

iar de-a lungul rigolei pe lângă care trecea fuseseră aruncate coji de ouă şi de lămâi stricate. Nu era o stradă frumoasă, dar cu toate astea Frankie cea de odinioară dorise să vină din când în când aici, în anumite ocazii.

În dimineţile şi în după-amiezile din timpul săptămânii, strada era liniştită, dar spre seară, sau în zilele de sărbătoare, ea se umplea cu soldaţii care veneau de la tabăra aflată la cincisprezece kilometri depărtare. Preferau pare-se Front Avenue tuturor celorlalte străzi şi trotuarul semăna uneori cu un râu de soldaţi cafenii. În zilele de sărbătoare ei veneau în oraş şi mergeau împreună în grupuri vesele şi zgomotoase, sau se plimbau cu fete mai mari pe trotuare. Frankie cea de odinioară îi urmărise totdeauna cu invidie; ei veneau din toate colţurile ţării şi se vor împrăştia curând în lumea largă. Se plimbau împreună, grupuri-grupuri, în amurgurile acelea târzii de vară, în timp ce Frankie cea de odinioară, îmbrăcată cu pantaloni scurţi kaki şi cu pălăria mexicană, îi urmărea de una singură, de la distanţă. În jurul lor, în aer, pluteau parcă zgomote şi adieri de pe meleaguri îndepărtate. Vedea în minte nenumăratele oraşe din care veneau aceşti soldaţi şi se gândea la ţările în care se vor duce – în timp ce ea trebuia să rămână pentru totdeauna înţepenită acolo, în oraş. Şi gelozia ce se furişa în ea îi amăra inima. Acum însă, în dimineaţa asta, o preocupa un singur gând: să vorbească despre nuntă şi despre planurile ei. Aşadar, după ce merse în jos, pe pavajul încins, căutând maimuţa şi pe flaşnetar, ajunse la *Luna Albastră* şi îi trecu prin cap că s-ar fi putut să fie înăuntru.

Localul *Luna Albastră* se afla la capătul lui Front Avenue şi Frankie cea de odinioară stătuse deseori afară, pe trotuar, cu palmele şi nasul turtite de uşa cu plasă de la intrare, urmărind tot ceea ce se petrecea înăuntru. Clienţii, în majoritatea lor soldaţi, stăteau în boxe, la mese, sau în picioare, la tejghea, cu băuturi în faţă, sau îngrămădiţi lângă tonomat. Aici, izbucneau

câteodată pe neaşteptate scandaluri. Într-o după-amiază, târziu, când trecu pe lângă *Luna Albastră,* auzi strigăte şi glasuri răstite şi un zgomot de sticlă spartă şi, cât stătu acolo, un polițist ieşi afară în stradă împingând şi îmbrâncind un om cu înfățişare zdrențăroasă, care abia se ținea pe picioare. Omul plângea şi striga; cămaşa sfâşiată îi era pătată cu sânge şi lacrimi murdare i se prelingeau pe față. Era o după-amiază de aprilie, cu ploi torențiale şi curcubee. Nu trecu mult şi *Black Maria*{3} țâşni urlând în josul străzii, iar bietul criminal fu azvârlit în dubă şi dus la închisoare. Frankie cea de odinioară cunoştea bine *Luna Albastră,* cu toate că nu intrase niciodată înăuntru. Nu exista nicio lege scrisă care să-i interzică intrarea şi uşa cu plasă nu avea lanț şi lacăt. Ştia însă, fără să şi-o spună, că acela era un loc interzis copiilor. *Luna Albastră* era un local pentru soldați în permisie şi pentru oamenii mari şi liberi. Frankie cea de odinioară ştiuse că nu avea niciun drept să intre acolo, aşa că se învârtise doar primprejur şi nu intrase niciodată înăuntru. Acum însă, în dimineața aceasta dinaintea nunții, totul era schimbat. Vechile legi de care ascultase înainte nu mai însemnau nimic pentru F. Jasmine şi, fără să se mai gândească, trecu strada şi intră înăuntru.

Acolo, la *Luna Albastră,* se afla soldatul roşcovan care urma să aibă un rol atât de neaşteptat în tot cursul acelei zile dinaintea nunții. Totuşi, F. Jasmine nu-l observă din primul moment. Se uita după flaşnetar, dar el nu era acolo. Singura persoană din încăpere, în afară de soldat, era proprietarul localului *Luna Albastră,* un portughez care stătea în spatele tejghelei, omul pe care F. Jasmine puse ochii să fie cel dintâi căruia să-i vorbească despre nuntă, şi îl alese doar pentru ca era cel mai nimerit şi mai la îndemână.

După strălucirea proaspătă a străzii, *Luna Albastră* părea întunecată. Lumini albastre de neon ardeau deasupra oglinzii spălăcite din spatele tejghelei, dând o

nuanță verzuie figurilor din local. Un ventilator electric se învârtea leneş inundând încăperea cu valuri de aer cald, stătut. La această oră matinală, localul era foarte tăcut, toate boxele cu mese – pustii. În fundul sălii, o scară uşoară de lemn, ducea la etajul al doilea. Localul mirosea a bere trezită şi a cafeaua de dimineață. F. Jasmine comandă o cafea proprietarului din dosul tejghelei care, după ce i-o aduse, se aşeză pe un scaun în fața ei. Era un om palid, trist, cu o figură foarte anostă. Purta un şorț alb, lung şi citea o revistă de aventuri, cocoțat pe scaun, cu picioarele sprijinite de stinghie. Dorința de a povesti despre nuntă creştea în sufletul ei şi când ajunse atât de puternică încât nu mai putu răbda, îşi bătu capul să găsească o observație potrivită cu care să înceapă – ceva spontan, de om mare, care să deschidă conversația între ei. Spuse cu o voce puțin nesigură:

— Este indiscutabil că anul acesta vara a fost insipidă, nu-i aşa?

La început, portughezul păru că nu aude şi continuă să-şi citească revista de aventuri. Aşadar, Frankie repetă observația şi când el îşi ridică ochii privind-o cu atenție, ea continuă cu glas ascuțit.

— Mâine, fratele meu şi mireasa lui se căsătoresc la Winter Hill.

Intră direct în miezul povestirii ca un câine de circ care sare prin cerc spărgând hârtia şi, pe măsură ce vorbea, glasul îi devenea mai limpede, mai precis, mai sigur. Îşi expuse planurile într-un mod care le făcu să pară definitiv stabilite, neîndoioase. Portughezul ascultă cu capul aplecat într-o parte, privind-o cu ochii săi negri, înconjurați de cearcăne cenuşii şi din când în când îşi ştergea de şorțul pătat mâinile umede, de o paloare mortală, cu vine proeminente. Fata povesti despre nuntă şi despre planurile ei şi el nu o contrazise şi nu manifestă îndoială.

„E mult mai uşor, gândi ea, când îşi aminti de

Berenice, să-i convingi pe străini de felul cum se înfiripă în tine cele mai scumpe dorinţi, decât pe cei de acasă, din propria ta bucătărie.” Emoţia cu care rostise unele cuvinte – Janice şi Jarvis, căsătorie şi Winter Hill – era atât de mare, încât după ce termină simţi nevoia s-o ia de la capăt. Portughezul îşi luă de după ureche o ţigară pe care o scutură de tejghea, dar nu o aprinse. În strălucirea nefirească a neonului, faţa lui exprima surprindere şi, când F. Jasmine isprăvi, nu scoase nicio vorbă. Cu povestirea despre nuntă răsunând în ea, aşa cum ultimul acord al chitarei vibrează încă un timp după ce i-ai ciupit coardele, F. Jasmine o porni spre uşa de la intrare, care încadra strada scânteietoare; oameni întunecaţi treceau pe trotuar şi paşii lor răsunau în *Luna Albastră*.

— E o senzaţie ciudată pentru mine, zise ea, să ştiu că după ce am trăit toată viaţa în oraşul acesta, nu o să mai revin niciodată aici, de mâine încolo.

Îl observă atunci pentru prima dată pe soldatul acela care avea să-i încurce într-un mod atât de neprevăzut această ultimă zi lungă. Mai târziu, gândindu-se la cele întâmplate, încercă să-şi amintească vreun semn prevestitor al nebuniei ce a urmat, dar în clipa aceea, el o privea ca orice soldat care stătea la tejghea şi bea bere. Nu era nici înalt, nici scund, nici gras, nici slab şi, cu excepţia părului roşu, nu avea nimic deosebit. Era unul dintre miile de soldaţi care veneau în oraş de la tabăra din apropiere. Dar, când se uită în ochii acestui soldat, în lumina slabă de la *Luna Albastră,* îşi dădu seama că îl privea într-un chip nou.

Pentru prima dată în dimineaţa aceea, F. Jasmine nu era geloasă. Chiar dacă el ar fi venit de la New York sau din California, n-ar fi simţit pic de invidie. Chiar dacă s-ar fi pregătit de plecare spre Anglia sau India, n-ar fi fost geloasă, în primăvara răscolitoare, în vara bezmetică, îi urmărise din ochi pe soldaţi, îndurerată, căci ei veneau şi plecau, iar ea rămânea pentru totdeauna înţepenită în

oraş. Acum însă, în ziua aceasta dinainte de nuntă, totul era schimbat; când se uită în ochii soldatului, privirile ei erau lipsite de gelozie, de dorință. În ziua aceea ea simțea nu numai cum se înfiripă între ea şi alți oameni, cu totul străini, o inexplicabilă legătură, dar această recunoaştere avea şi un alt înțeles: F. Jasminei i se părea că schimbau între ei priviri camaradereşti, priviri de călători liberi care se întâlnesc pentru o clipă în drum, la un popas. S-a uitat la el îndelung. Şi, despovărată de gelozie, F. Jasmine se simți împăcată. La *Luna Albastră* era linişte şi murmurul povestirii nunții părea să mai răsune în local. După ce schimbară între ei privirea aceea lungă de tovarăşi de drum, soldatul fu acela care întoarse până la urmă capul în altă parte.

— Ei! exclamă F. Jasmine după o clipă, fără a se adresa în mod special cuiva, ce senzație ciudată... Parcă aş rămâne în oraş pentru totdeauna, nu numai pentru o zi. Ia mai bine s-o întind de aici. *Adios!*

Ultimul cuvânt fusese adresat portughezului, în timp ce-şi ridica mâna, automat, ca să-şi scoată pălăria mexicană pe care o purtase toată vara până în ziua aceea, dar negăsind-o, gestul rămase a jumătate şi mâna se simți stingherită. Se scărpină repede în cap şi cu o ultimă privire spre soldat părăsi *Luna Albastră*. Era o dimineață care se deosebea din multe motive de toate celelalte dimineți pe care le cunoscuse vreodată. În primul rând, bineînțeles, din cauza povestirii despre nuntă. Odinioară, cu mult înainte, lui Frankie îi plăcea să se plimbe, în joacă, prin oraş. Se plimbase peste tot – prin partea de nord a oraşului, printre casele înconjurate de pajişti, prin cartierul cu filaturi triste şi prin Sugarville, cu locuitorii săi de culoare. Mersese peste tot cu pălăria ei mexicană, cu cizmele cu şireturi şi cu o frânghie de cowboy petrecută în jurul pieptului, pretinzând că este mexicană. *„Io nu vorbeşte engleza. Adios. Buenos Noches. Abla pochi pichi pu”*, se strâmbase ea atunci, imitând mexicana. Uneori, în jurul ei se

strângea o mică ceată de copii şi Frankie cea de odinioară se înfoia de mândrie, dar după ce joaca se termina şi ajungea acasă, era cuprinsă de o dezamăgire neplăcută. Dimineața aceasta îi amintea zilele de demult când se juca de-a mexicanul. Se duse în aceleaşi locuri şi oamenii, cei mai mulți străini pentru ea, erau aceiaşi. Dar în dimineața asta nu încercă să-i înşele pe oameni şi să se prefacă; dimpotrivă, dorea să fie cunoscută aşa cum era în realitate. Această dorință de a fi ştiută şi recunoscută era atât de puternică, încât F. Jasmine uită de strălucirea violentă şi sălbatică a soarelui, de praful înecăcios şi de kilometrii (trebuie să fi fost cel puțin opt) pe care-i făcuse rătăcind prin oraş.

Al doilea eveniment al zilei fusese reamintirea bruscă a melodiilor uitate – fragmente de menuete orchestrale, de marşuri şi valsuri, trompeta de jaz a lui Honey Brown – astfel că picioarele ei în pantofi de lac păşeau mereu în ritmul unei melodii. Un ultim lucru care deosebea dimineața asta de celelalte zile era felul în care vedea lumea, împărțită în trei părți: primii doisprezece ani trăiți de Frankie cea de odinioară, ziua de azi şi viitorul care-i stătea în față, atunci când cei trei purtători ai inițialelor J. A. vor merge împreună prin multe locuri îndepărtate.

În timp ce păşea, spiritul lui Frankie de odinioară, Frankie cea murdară, cu ochi lacomi, parcă se târa chinuit, tăcut, în apropierea ei. Gândul la viitor, la perioada de după nuntă, era nestrămutat, ca însuşi cerul. Doar ziua aceea i se părea importantă, atât pentru îndelungatul trecut, cât şi pentru viitorul strălucitor – la fel de importantă ca o balama pentru o uşă batantă. Şi cum aceea era ziua în care trecutul şi viitorul se amestecau, F. Jasmine nu se miră că era atât de stranie şi de lungă.

Aşadar, iată principalele motive pentru care F. Jasmine simțea, într-un chip ce nu putea fi exprimat prin cuvinte, că dimineața aceasta se deosebea de toate

diminețile pe care le cunoscuse vreodată. Şi dintre toate faptele şi senzațiile, cea mai puternică era nevoia de a fi cunoscută şi acceptată, aşa cum era ea în realitate.

Mergând de-a lungul trotuarelor umbroase din partea de nord a oraşului, în apropierea străzii principale, trecu pe lângă un şir de pensiuni de familie, cu perdele de dantelă şi cu scaune goale în dosul balustradelor, până când ajunse în dreptul unei case unde o doamnă mătura veranda din față. După introducerea cuvenită cu privire la vreme, F. Jasmine îi împărtăşi acestei doamne planurile ei şi, întocmai cum se întâmplase cu portughezul de la *Luna Albastră* şi cu ceilalți oameni pe care avea să-i mai întâlnească în ziua aceea, povestirea nunții avea un început şi un sfârşit, ca un cântec.

Mai întâi, chiar din clipa în care începea să povestească, liniştea îi învăluia brusc sufletul; apoi, pe măsură ce se rosteau numele şi se desfăşura planul, creştea nestăpânit în ea, o uşurare şi apoi o mulțumire. În timpul acesta, doamna se sprijinea în mătură, ascultând. În spatele ei, prin uşa deschisă, se zărea holul întunecat, cu o scară fără covor, iar în stânga, o măsuță pentru scrisori. Din holul acesta întunecat străbătea mirosul tare şi fierbinte de gulii care dau în clocot. Valurile puternice de miros şi întunericul holului păreau că se împletesc cu bucuria F. Jasminei şi când se uită în ochii doamnei, o îndrăgi, deşi nu-i ştia nici măcar numele.

Doamna nu o contrazise şi nici nu o învinui. Nu spuse nimic. Abia la sfârşit, când F. Jasmine se întoarse să plece, ea zise:

— Ce să spun, e grozav!

Dar F. Jasmine, mişcându-şi picioarele în ritmul unei melodii de jaz, vioaie şi vesele, o şi pornise iute la drum.

Coti pe o stradă laterală din vecinătatea unor pajişti umbroase de vară şi întâlni câțiva oameni care reparau drumul. Mirosul pătrunzător de smoală topită, de pietriş încins, precum şi tractorul gălăgios umpleau aerul de o

vibrație sonoră. Conducătorul tractorului a fost acela pe care-l alese F. Jasmine să-i asculte proiectele. Alergând pe lângă el, cu capul lăsat pe spate pentru a-i urmări fața arsă de soare, trebuia să-şi ducă mâinile pâlnie la gură ca să poată fi auzită. Nici aşa nu era sigură că el pricepea ceva, căci atunci când se opri din povestit, omul râse şi îi strigă nişte vorbe pe care ea nu le înțelese bine. Aici, în forfota aceasta, F. Jasmine văzu cu cea mai mare claritate năluca lui Frankie de odinioară, care se învârtea, gata-gata s-o lovească damblaua, mestecând o bucată mare de smoală şi întârziind până la ora prânzului ca să-i poată urmări pe lucrători cum îşi deschideau coşulețele cu mâncare. În apropierea pavatorilor se afla parcată o motocicletă mare şi frumoasă şi, înainte de a pleca, F. Jasmine o privi cu admirație, apoi scuipă pe şaua lată de piele şi o lustrui grijuliu cu pumnul.

Se afla într-un cartier foarte drăguț al oraşului, aproape de periferie, într-un cartier de case noi din cărămidă, cu trotuarele mărginite de brazde cu flori şi automobile parcate pe alei de asfalt. Dar cu cât cartierul este mai frumos, cu atât sunt mai puțini oameni în el, aşa că F. Jasmine se înapoie în centrul oraşului. Soarele ardea deasupra capului ei ca un disc de oțel şi combinezonul umed i se lipise de piept, ba până şi rochia de organdi se umezise şi se lipea de ea în unele părți. Melodia de marş se domoli, cedând locul cântecului nostalgic al unei viori care-i încetini paşii în ritm de plimbare. În ritmul acesta se îndreptă către cealaltă parte a oraşului, dincolo de strada principală şi de filatură, spre străzile întunecate şi întortocheate din cartierul filaturii, acolo unde, prin praful înecăcios şi cocioabele cenuşii, şubrede şi triste, putea să găsească mai mulți ascultători cărora să le povestească despre nuntă.

(Din când în când, în timp ce îşi vâra nasul peste tot, îi fulgeră prin minte o scurtă conversație. Auzea glasul

Berenicei când va afla mai târziu, despre dimineața asta. „Şi aşa, hoinărişi peste tot, spunea vocea, şi te înhăitaşi cu oameni complet străini. De când sunt n-am pomenit una ca asta!” Aşa suna glasul Berenicei, auzit, dar neluat în seamă, ca bâzâitul unei muşte.)

După ce trecu de străduțele triste şi de străzile întortocheate din mahalaua filaturii, traversă linia nevăzută care despărțea Sugarville de oraşul oamenilor albi. Aici întâlni aceleaşi cocioabe cu două camere şi closete dărăpănate, întocmai ca în mahalaua filaturii, dar jur împrejur arborii de China aruncau o umbră deasă şi ferigi răcoroase erau plantate la tot pasul, în hârdaie, pe verande. Cunoştea bine partea aceasta a oraşului şi, pe măsură ce înainta, începu să-şi reamintească ulițele, familiare odinioară, şi timpurile de altădată. Îşi aminti de diminețile de iarnă cu luciri de gheață, când focurile portocalii de sub ceaunele de tuci ale spălătoreselor păreau că tremură, de nopțile vântoase ale toamnei.

Lumina era acum amețitor de strălucitoare şi F. Jasmine se întâlni şi vorbi cu mulți oameni, unii cunoscuți din vedere, şi ca nume, alții străini. Planurile legate de nuntă căpătau consistență şi stabilitate cu fiecare nouă povestire, astfel că până la urmă rămaseră neschimbate. Pe la unsprezece şi jumătate era foarte obosită şi chiar melodiile se desfăşurau lent; deocamdată îşi satisfăcuse dorința de a fi cunoscută aşa cum era ea în realitate, aşa că se înapoie la locul de plecare, pe strada principală, unde trotuarele scânteietoare erau încinse şi aproape pustii, în lumina albă, orbitoare.

Totdeauna, ori de câte ori venea în oraş, trecea pe la prăvălia tatălui ei. Aceasta se afla în acelaşi bloc de case cu *Luna Albastră*, însă în a doua clădire de la strada principală şi mult mai bine plasată. Era o prăvălioară îngustă, cu bijuterii prețioase, expuse în vitrină, în cutii de catifea. Lângă vitrină se afla masa de lucru a tatălui

ei şi atunci când treceai pe trotuar puteai să-l vezi cum lucra acolo, cu capul aplecat peste ceasornicele mici, cu mâinile lui mari, brune, care se mişcau uşurel ca nişte fluturi. Tatăl ei era considerat în oraş ca o personalitate a vieții publice, binecunoscut tuturor din vedere şi după nume. Dar el nu se mândrea cu asta şi nici măcar nu se uita la cei ce se opreau şi îl priveau. În dimineața de astăzi nu se afla însă la masa lui de lucru, ci în spatele tejghelei şi îşi lăsa în jos mânecile cămăşii, ca şi cum s-ar fi pregătit să-şi pună haina şi să plece.

Vitrina lungă de sticlă strălucea de bijuterii, de ceasornice şi de argintărie, iar înăuntru se simțea mirosul de gaz, folosit la curățirea ceasurilor. Tatăl ei îşi şterse cu degetul arătător sudoarea de pe buza groasă de sus şi îşi frecă, stânjenit, nasul.

— Unde Dumnezeu ai umblat toată dimineața? Berenice a fost de două ori pe aici ca să te caute.

— Am fost prin oraş, peste tot, spuse ea.

Dar el n-o mai asculta.

— Plec la mătuşa ta, la Pat, îi spuse. Mi-a transmis astăzi o veste tristă.

— Ce veste tristă? întrebă F. Jasmine.

— Unchiul Charles a murit.

Unchiul Charles era un unchi de-al doilea al lui John Henry West, dar cu toate că ea şi cu John Henry erau veri primari, unchiul Charles nu era rudă de sânge cu ea. El locuia afară din oraş, la treizeci şi patru de kilometri depărtare, pe Renfroe Road, la marginea pădurii, într-o casă de țară înconjurată de câmpuri roşii de bumbac. Un om foarte, foarte bătrân, fusese mult timp bolnav; se spunea că era cu un picior în groapă – şi purta totdeauna. papuci de casă. Acum murise. Dar, cum asta nu avea nicio legătură cu nunta, F. Jasmine spuse doar atât:

— Bietul unchiul Charles! Sigur că e păcat.

Tatăl ei trecu dincolo de perdeaua cenuşie şi bățoasă de catifea care separa în două prăvălia: o parte mai

mare în faţă, pentru public, şi o parte mică, în spate, pentru folosinţă personală. În dosul perdelei se afla aparatul de răcit apă, câteva poliţe cu cutii şi casa de fier mare, în care se încuiau noaptea inelele cu diamante, ca să nu le fure hoţii. F. Jasmine îl auzi pe tatăl ei învârtindu-se pe acolo şi se aşeză cu grijă la masa de lucru, în faţa ferestrei de la stradă. Pe sugativa verde se afla un ceasornic demontat.

Prin vinele ei curgea sânge de ceasornicar şi lui Frankie cea de odinioară îi plăcea grozav de mult să se aşeze la masa de lucru a tatălui. Îşi punea ochelarii cu lupă şi, încruntându-se, aferată, înmuia piesele în gaz. Ştia să lucreze şi la strung. Uneori, câţiva gură cască se opreau pe trotuar ca s-o privească şi ea îşi imagina că spuneau:

— Frankie Addams lucrează pentru tatăl ei şi câştigă cincisprezece dolari pe săptămână. Ea pune la punct ceasurile cele mai stricate din prăvălie şi, împreună cu tatăl ei, îi frecventează pe pădurarii de la World Club. Priviţi-o! Face cinste familiei ei şi întregului oraş.

Astfel îşi închipuia aceste convorbiri, în timp ce se încrunta, deasupra unui ceasornic, cu o expresie de om ocupat. Astăzi însă privi ceasul întins pe sugativă în faţa ei, dar nu-şi puse lupa de ceasornicar. Trebuia să mai spună ceva despre moartea unchiului Charles.

Când tatăl ei reveni în partea din faţă a prăvăliei, ea adăugă:

— Unchiul Charles a fost cândva unul dintre cetăţenii de vază. Va fi o pierdere pentru întreaga ţară.

Cuvintele acestea nu părură să-l impresioneze pe tatăl ei.

— Mai bine te-ai duce acasă. Berenice te-a căutat la telefon.

— Bine, dar adu-ţi aminte că mi-ai spus că aş putea să-mi iau o rochie pentru nuntă. Şi ciorapi. Şi pantofi.

— Ia-le de la MacDougal.

— Nu văd de ce trebuie să cumpărăm mereu de la

MacDougal numai pentru că se află în apropiere, bombăni ea, ieşind pe uşă. Acolo unde mă duc eu o să fie magazine de o sută de ori mai mari decât al lui MacDougal.

Orologiul din turnul bisericii First Baptist bătu de douăsprezece şi sirena filaturii fluieră. Pe stradă domnea o linişte somnolentă şi toate automobilele, parcate pieziş cu boturile către fâşia centrală de iarbă, aveau şi ele aerul unor automobile frânte de oboseală, adormite. Puţinii oameni care se aflau pe stradă la ora prânzului se strecurau cât mai la umbră, la umbra ciuntită a apărătoarelor. Soarele absorbea culoarea cerului şi clădirile de cărămidă ale magazinelor păreau pipernicite, sumbre, în lumina orbitoare. Una dintre case avea o cornişă în consolă în partea de sus şi, de la depărtare, arăta ciudat, ca o clădire de cărămidă care a început să se topească. În liniştea aceasta de amiază auzi din nou flaşneta omului cu maimuţa, sunetul care îi atrăgea totdeauna paşii, aşa că porni automat, către el. De data aceasta o să-i găsească şi o să-şi ia rămas bun.

În timp ce F. Jasmine porni grăbită pe stradă, îi văzu în minte şi se întrebă dacă şi ei îşi vor aminti de ea. Frankie cea de odinioară ţinuse totdeauna la maimuţă şi la flaşnetar. Semănau unul cu celălalt – amândoi aveau o expresie mirată, neliniştită, de parcă s-ar fi întrebat în fiecare clipă dacă ceea ce făceau era greşit sau nu. De fapt, maimuţa greşea aproape totdeauna; după ce dansa în ritmul cântecului flaşnetei, trebuia să-şi scoată şepcuţa drăgălaşă şi să o întindă către publicul din jur, dar de cele mai multe ori se încurca şi-l saluta pe flaşnetar şi-i întindea lui şapca, iar flaşnetarul trebuia s-o corecteze; până la urmă se isca ceartă, scandal. Când se făcea că-i dă o palmă maimuţei, aceasta se ghemuia şi protesta – apoi se uitau unul la altul cu feţele încreţite şi triste, pe care era întipărită aceeaşi expresie de exasperare înspăimântată. După ce îi

observa mult timp, Frankie cea de odinioară, impresionată, începea să capete şi ea aceeaşi expresie, în timp ce îi urma peste tot. Acum, F. Jasmine era nerăbdătoare să-i vadă.

Auzise limpede flaşneta dezacordată, deşi ei nu se aflau pe strada principală, ci mai departe, probabil după colțul blocului de case următor. F. Jasmine o porni grăbită spre ei. În timp ce se apropia de colț, auzi alte sunete care îi stârniră curiozitatea, aşa că se opri şi ascultă. Mai tare decât cântecul flaşnetei se auzea glasul unui om care se certa, precum şi protestele iritate şi stridente ale flaşnetarului. Putu să audă şi flecăreala maimuței. Apoi flaşneta tăcu brusc şi cele două voci distincte deveniră puternice şi furioase. F. Jasmine ajunse la colț. Era colțul din dreptul magazinului *Sears & Roebuck;* trecu încet prin fața magazinului, apoi coti şi i se înfățişă o privelişte ciudată.

Strada îngusta care dădea în Front Avenue era orbitor de strălucitoare în lumina puternică. Acolo, pe trotuar, se aflau maimuța, flaşnetarul şi un soldat care întindea un pumn plin de bancnote – cam o sută de dolari, la prima vedere. Soldatul dădea impresia că e furios, iar flaşnetarul părea şi el galben la față de mânie. Se certau. Şi F. Jasmine înțelese că soldatul încerca să cumpere maimuța. Maimuța stătea ghemuită, tremurând, pe trotuar, lângă zidul de cărămidă al magazinului *Sears & Roebuck*. Cu toate că era o zi de arşiță, purta hăinuța ei roşie, cu nasturi de argint şi fața mică îi era speriată, deznădăjduită, gata-gata parcă să strănute. Dârdâind, se tot înclina, jalnic, în fața nimănui şi întindea şapca în gol. Ştia că glasurile furioase i se adresau ei şi se simțea vinovată.

F. Jasmine rămăsese pe loc, în apropiere, încercând să înțeleagă cearta şi ascultând tăcută. Deodată, soldatul apucă lanțul maimuței, însă aceasta țipă şi, înainte ca F. Jasmine să-şi dea seama ce se întâmplă, maimuța i se cățără pe picior şi pe trup şi i se ghemui

pe umăr, înconjurându-i capul cu mâinile ei de maimuță. Toate acestea se petrecuseră într-o clipită şi ea fu atât de surprinsă, încât nu se putu mişca. Glasurile tăcură şi, în afară de scâncetele maimuței, în strada liniştită nu se mai auzea nimic. Soldatul rămase cu gura căscată, uimit. cu mâna plina de bancnote, încă întindă.

Flaşnetarul fu primul care îşi reveni; îi vorbi maimuței cu glas blând şi într-o clipă maimuța sări de pe umărul ei pe flaşneta pe care o purta omul în spate. Apoi plecară amândoi, cotind-o grăbiți pe dună colț şi, în ultimul moment, chiar atunci când dădură colțul, priviră înapoi cu aceeaşi expresie dojenitoare, plină de viclenie. F. Jasmine se rezemă de peretele de cărămidă şi simți încă maimuța pe umăr şi mirosul acela de praf, de acru; se cutremură. Soldatul bombăni într-una până când cei doi dispărură de sub ochii lui şi F. Jasmine observă atunci că era chiar soldatul acela roşcovan de la Luna Albastră. El îndesă banii într-un buzunar lateral.

— Ce maimuță drăgălaşă, zise F. Jasmine. Am avut însă o senzație foarte ciudată atunci când s-a cățărat pe mine.

Soldatul păru că îi observă abia atunci prezența. Expresia de pe fața lui se schimbă treptat şi aerul de supărare dispăru. O măsură pe F. Jasmine din creştetul capului, coborând privirea peste frumoasa rochie de organdi până la pantofii negri de lac pe care-i avea în picioare.

— Îmi închipui că trebuie să fi dorit tare mult maimuța, zise ea. Şi cu mi-am dorit totdeauna o maimuță.

— Ce? întrebă soldatul. Apoi spuse cu o voce înfundată, ca şi cum limba i-ar fi fost făcută din pâslă sau dintr-o bucată foarte groasă de hârtie sugativă:

— Încotro mergem? întrebă soldatul. Mergi dumneata cu mine sau eu cu dumneata?

F. Jasmine nu se aştepta la asta. Soldatul i se alătura

ca un călător care întâlneşte un alt călător în vilegiatură. Pentru o clipă îi trecu prin minte că mai auzise undeva întrebarea asta, poate într-un film şi că, pe deasupra, era o întrebare-tip, care cerea tot un răspuns-tip. Necunoscând răspunsul potrivit, ea întrebă cu precauţie:

— Încotro mergeţi?

— Ia-mă de toartă, zise el, întinzându-i braţul.

Porniră pe o stradă lăturalnică călcând pe umbrele lor chircite de soarele amiezii. Soldatul era singurul om care i se adresase în ziua aceea F. Jasminei şi o invită să meargă cu el. Când începu însă să-i povestească despre nuntă, parcă îi lipsea ceva. Poate pentru că povestise atâtor oameni din oraş planurile ei şi îşi putea considera dorinţa satisfăcută. Sau poate pentru că simţea că soldatul, în realitate, nu o asculta. El se uita cu coada ochiului la rochia de organdi roz şi pe buze îi mijea un surâs. F. Jasmine nu putu să-şi potrivească paşii după ai lui, deşi încercă să o facă, deoarece picioarele lui păreau prost articulate, fapt care îl făcea să meargă într-un chip dezordonat.

— Din ce stat veniţi, dacă-mi permiteţi să vă pun această întrebare? spuse ea politicos.

În clipa care trecu până să primească răspunsul, mintea ei ageră avu timp să-şi imagineze: Hollywood, New York şi Maine. Soldatul răspunse:

— Arkansas.

Dar dintre toate cele patruzeci şi opt de state ale Statelor Unite, Arkansas era unul dintre acelea, foarte puţine, care nu o atrăsese niciodată în mod special; imaginaţia ei, contrariată, porni însă brusc în direcţie opusă, aşa că întrebă:

— Aveţi vreo idee unde o să vă duceţi?

— Mă-nvârtesc şi eu p-aici, zise soldatul. Sunt liber. Am o permisie de trei zile.

El înţelesese greşit întrebarea, căci ea i se adresase ca unui soldat ce putea fi trimis în orice ţară din Lume;

înainte însă de a-l putea lămuri asupra intențiilor cuprinse în întrebarea ei, el zise:

— Aici, după colț, este un fel de hotel. Acolo stau. Apoi, Continuând să-i privească gulerul plisat al rochiei, adăugă: Parcă te-am mai văzut pe undeva înainte. Te duci vreodată la dans, la *Idle Hour?*

Merseră pe Front Avenue şi strada începu să capete aerul ei de sâmbătă după-amiază. O doamnă îşi usca părul blond la fereastra de la etajul al doilea, deasupra pescăriei şi striga la doi soldați care treceau pe stradă. Un predicator public, o figură cunoscută a oraşului, propovăduia într-un colț de stradă unui grup de băieți de culoare de la depozite şi unor copii sfrijiți. Dar F. Jasminei nu-i era capul la ceea ce se petrecea în jurul ei. Observația soldatului în legătură cu dansul, cu *Idle Hour,* o atinsese ca bagheta magică din poveste, îşi dădu seama pentru prima oară că merge cu un soldat, cu unul dintre aceia care făcea parte din grupurile gălăgioase şi vesele ce hoinăreau pe străzi unii cu alții, sau cu fete mai mari. În timp ce Frankie cea de odinioară dormea, ei dansau şi petreceau la *Idle Hour*. Şi ea nu dansase niciodată cu cineva în afară de Evelyn Owen şi nu pusese niciodată piciorul la *Idle Hour*.

Acum F. Jasmine mergea cu un soldat care în mintea lui o vedea şi pe ea în mijlocul unor asemenea plăceri necunoscute. Dar mândria ei nu era deplină. Exista în ea o bănuială neliniştitoare pe care nu reuşea prea bine să o localizeze sau să o definească. Aerul amiezii era apăsător şi lipicios ca siropul fierbinte şi, pe deasupra, se mai simțea şi mirosul înăbuşitor al vopsitoriilor de la filatură. Din strada principală se auzea sunetul slab al flaşnetei.

Soldatul se opri.

— Ăsta e hotelul, zise el.

Se aflau în fața *Lunii Albastre* şi F. Jasmine fu surprinsă când auzi vorbindu-se de hotel, atunci când că crezuse că se află doar în fața unei cafenele. Când

soldatul deschise uşa cu plasă de la intrare, fata observă că se clătina puţin. După strălucirea puternică de afară, în faţa ochilor i se aşternu un roşu orbitor şi apoi o perdea neagră şi trebui să treacă un minut până să se deprindă cu lumina albastră. Îl urmă pe soldat într-una din boxele din dreapta.

— Ai chef de-o bere, afirmă el, fără să o întrebe, de parcă era sigur de răspunsul ei.

F. Jasminei nu-i plăcea gustul berii; sorbise o dată sau de două ori pe ascuns din paharul tatălui ei şi i se păruse acră. Dar soldatul nu-i dădu timp să aleagă.

— Da, cu plăcere, zise ea. Mi-ar face plăcere.

Nu fusese niciodată într-un hotel, deşi se gândise deseori la hoteluri şi scrisese despre ele în piesele ei de teatru. Tatăl ei locuise de multe ori în hoteluri şi îi adusese o dată de la unul, din Montgomery, două săpunuri mici, pe care ea le păstrase. Privi în jur, prin localul *Luna Albastră,* cu o curiozitate înnoită. Deodată, simţi nevoia să fie foarte cuviincioasă. Aşezându-se la masa din boxă, îşi netezi rochia, aşa cum făcea când se afla la o petrecere sau la biserică, pentru ca să nu stea pe pliurile fustei. Se ţinea dreaptă şi figura ei avea o expresie corectă. Dar *Luna Albastră* i se părea mai curând un fel de cafenea, decât un hotel adevărat. Nu-l văzu pe portughezul palid, trist. O doamnă grasă, care râdea şi avea un dinte de aur, îi turnă soldatului berea, la tejghea. Scara din spate ducea probabil la încăperile de sus ale hotelului şi treptele luminate de lămpi de neon erau acoperite cu un covor de linoleum. Un cor scanda agresiv la radio o reclamă: *„Guma de mestecat Denteen! Guma de mestecat Denteen! Denteen!”* Aerul cu miros de bere îi amintea de o cameră unde murise un şobolan. Soldatul se înapoie în boxă aducând două pahare cu bere; el linse spuma ce i se prelinsese pe mână şi apoi se şterse de fundul pantalonilor. După ce se aşeză în boxă, F. Jasmine spuse cu o voce care era cu totul nouă pentru ea – o voce ascuţită, nazală, demnă şi

fină:

— Nu găsiți că este formidabil de captivant? Stăm aici la o masă și peste o lună cine poate să spună în ce colț al pământului ne vom afla. Poate că mâine armata vă va trimite în Alaska, aşa cum l-au trimis pe fratele meu. Sau în Franța, sau în Africa, sau în Burma. Nici eu habar n-am unde voi fi mâine. Mi-aş dori să merg cu ei pentru câtva timp, întâi în Alaska şi apoi prin alte părți. Ei spun că Parisul a fost eliberat. După părerea mea, războiul se va termina luna viitoare.

Soldatul ridică paharul şi-şi lăsă capul pe spate ca să poată înghiți berea dintr-o sorbitură. F. Jasmine gustă şi ea de câteva ori din bere, deşi avea un gust neplăcut. Astăzi nu vedea lumea atât de dezlânată şi de zdrobită, rotindu-se cu o mie şase sute de kilometri pe oră, în aşa fel încât să o amețească cu imaginile ei despre război şi despre meleaguri îndepărtate. Lumea nu fusese niciodată atât de aproape de ea. Stând în fața soldatului, în boxa aceea de la *Luna Albastră,* văzu în minte trei persoane; ea, fratele ei şi mireasa mergând în aerul înghețat din Alaska de-a lungul mării, unde valuri de gheață verzuie încremeniseră la mal, înțepenite, încălecate; vedea cum se cățărau pe un ghețar însorit, pe care se prelingeau culori palide, reci, legați toți trei cu o frânghie, şi cum prieteni de pe un alt ghețar strigau în graiul lor din Alaska numele J. A., numele pe care îl purtau. Ea îi văzu apoi pe cei trei în Africa, pe cămile, prin furtuni de nisip, împreună cu o mulțime de arabi în burnuzuri. Burma era învăluită în întuneric de junglă, aşa cum o văzuse în fotografiile din revista Life. Datorită nunții, aceste ținuturi îndepărtate, lumea întreagă, păreau accesibile, apropiate; tot atât de apropiate de Winter Hill cât era Winter Hill de oraş. De fapt, realitatea prezentă era aceea care i se părea F. Jasminei întrucâtva ireală.

— Da, este formidabil de captivant, spuse din nou.

Terminând berea, soldatul îşi şterse gura umedă cu

dosul mâinii pistruiate. Cu toate că nu era gras, fața lui părea umflată şi lucioasă, în lumina lămpii de neon. Avea o mie de pistrui mici şi singurul lucru care i se părea drăguț la el era părul roşu, ondulat, strălucitor. Avea ochi albaştri, apropiați unul de altul şi albul lor era nepătat. Se uita stăruitor la ea, într-un chip special, nu aşa cum se uită un călător la altul, ci ca o persoană care avea de împărtăşit un plan secret. Câteva clipe nu scoase nicio vorbă. Apoi, când vorbi în sfârşit, cuvintele nu aveau niciun înțeles pentru ea şi nu era în stare să le priceapă. I se păru că soldatul spusese:

— Cine-i bucățica asta bună?{4}

Pe masă nu era nimic de mâncare, şi ea avu senzația neplăcută că el începuse să se exprime cu subînțelesuri. Încercă să schimbe vorba.

— V-am spus că fratele meu face parte din Forțele Armate.

Soldatul părea însă că nu o ascultă.

— Aş baga mâna în foc că am mai dat peste tine pe undeva.

Bănuiala lui F. Jasmine se întări. Pesemne soldatul îşi închipuia că ea este cu mult mai mare decât era în realitate, dar satisfacția pe care i-o provoca lucrul acesta nu fu deplină. Ca să spună ceva, remarcă:

— Unii oameni nu apreciază părul roşu. Pentru mine este culoarea preferată. Aducându-şi aminte de fratele ei şi de mireasă, adăugă: Cu excepția părului brun şi blond. Totdeauna am considerat că e păcat ca Dumnezeu să strice părul ondulat pe băieți, cât timp există peste tot atâtea fete care au părut țeapăn ca vătraiul.

Soldatul se aplecă peste masa din boxă şi, continuând să o fixeze, îşi mişcă degetul arătător şi cel mijlociu de la fiecare mână înspre ea, de-a curmezişul mesei. Degetele erau murdare şi aveau dâre negre sub unghii. F. Jasmine avu senzația că se va întâmpla ceva ciudat, când, tocmai în clipa aceea, se produse o gălăgie şi o

învălmăşeală mare şi trei sau patru soldaţi se îmbulziră în hotel. Se auzi o hărmălaie de glasuri şi uşa cu plasă de la intrare se izbi cu zgomot. Degetele soldatului se opriră din înaintarea lor, pe masă şi, când se uită la ceilalţi soldaţi, expresia aceea deosebită îi dispăru din ochi.

— Nu-i aşa că maimuţa aceea era mică şi drăguţă?

— Care maimuţă?

Bănuiala ei se transformă acum în senzaţia că ceva nu e aşa cum trebuie.

— Păi maimuţa pe care aţi încercat s-o cumpăraţi acum câteva minute. Ce este cu dumneavoastră?

Da, ceva nu era aşa cum trebuie şi soldatul duse pumnii la cap. Corpul i se moleşi şi se lăsă pe speteaza scaunului din boxă, de parcă ar fi leşinat.

— A, maimuţa aia, zise el, împleticindu-şi limba. Ei, plimbarea prin soare, după toate cănile alea cu bere. Toată noaptea am hoinărit. Oftă şi mâinile îi căzură fără vlagă pe masă. Mi se pare că sunt cam matufit.

F. Jasmine începu sa se întrebe pentru prima oară ce caută ea acolo şi dacă n-ar trebui să se ducă acasă. Ceilalţi soldaţi se îngrămădiră în jurul unei mese de lângă scară şi cucoana cu dintele de aur se agita în spatele tejghelei. F. Jasmine îşi terminase berea şi în paharul gol rămase o dantelă de spumă grasă. Aerul fierbinte, înăbuşitor din hotel o făcu brusc să nu se simtă prea bine.

— Acum trebuie să mă duc acasă. Vă mulţumesc pentru trataţie.

Ea ieşi din boxă, dar soldatul se aplecă înspre ea şi o apucă de poala rochiei.

— Hei, zise el. Nu o lua din loc chiar aşa. Hai să aranjăm ceva pentru astă-seară. Ce-ai zice de o întâlnire la ora nouă?

— O întâlnire? F. Jasmine îşi simţi capul mare şi gol. Berea o făcu să simtă în picioare o senzaţie ciudată ca şi cum ar fi avut de condus patru picioare în loc de două.

În orice altă zi în afară de aceea i s-ar fi părut aproape imposibil ca cineva, şi cu atât mai puţin un soldat, să-i dea întâlnire. Chiar cuvântul *întâlnire* era un cuvânt de oameni maturi, folosit de fetele mai vârstnice. Dar şi aici era ceva care-i strica plăcerea. Dacă el ar fi ştiut că ea nu împlinise încă treisprezece ani, n-ar fi invitat-o niciodată, sau poate că nici nu s-ar fi apropiat vreodată de ea. Avea o senzaţie de nesiguranţă, de oarecare nelinişte.

— Nu ştiu...

— Ba sigur, stărui el. Să zicem că ne găsim aici la ora nouă. Putem merge la *Idle Hour* sau în altă parte. Ce zici? Aici, la nouă.

— Bine, rosti ea în sfârşit. O să-mi facă plăcere.

Se afla din nou pe trotuarele încinse, unde trecătorii păreau întunecaţi şi chirciţi în lumina supărătoare. Îi trebui câtva timp până să-şi recapete starea sufletească de nuntaşă care o stăpânea în acea dimineaţă, căci jumătatea de oră petrecută la hotel o îndepărtase puţin de preocupările ei. Nu-i trebui însă prea mult timp şi, când ajunse pe strada principală, senzaţia de nuntaşă o cuprinse din nou. Întâlni o fetiţă, cu două clase mai mică decât ea, şi o opri în stradă ca să-i povestească planurile ei. Îi spuse de asemenea că un soldat a invitat-o să se întâlnească cu el – şi spunea asta, fălindu-se. Fata merse cu ea ca să-şi cumpere rochia pentru nuntă, şi asta dură o oră, căci probă peste o duzină de rochii frumoase.

Dar cel mai important fapt care o readuse la dispoziţia de nuntaşă fu o întâmplare care avu loc în drum spre casă. Era o misterioasă iluzie optică şi totodată un efect al imaginaţiei. Mergea spre casă când, deodată, simţi un şoc de parcă ar fi fost lovită în piept de un cuţit azvârlit de undeva, care se înfipsese în ea şi vibra. F. Jasmine se opri brusc, cu un picior în aer şi, la început, nu putu să-şi dea seama ce se întâmplase. În spatele ei şi în lături zărise ceva cu coada ochiului

stâng; pe străduța prin care trecuse, zărise două umbre întunecate. Şi din pricina acestor forme văzute pe jumătate, fulgerare bruscă la coada ochiului ei, imaginea fratelui ei şi a miresei țâşni dintr-odată în ea. Îi văzu pe amândoi într-o sclipire violentă, ca de fulger, aşa cum arătau atunci, stând pentru o clipă unul lângă altul în fața policioarei căminului din hol, el cu brațul petrecut pe după umerii miresei. Imaginea aceasta era atât de vie încât F. Jasmine avu dintr-odată impresia că Jarvis şi Janice se aflau acolo, pe străduța din spatele ei şi că ea îi zărise – cu toate că ştia, şi încă foarte bine, că ei se aflau la Winter Hill, la aproape o sută şaizeci de kilometri depărtare.

F. Jasmine coborî piciorul rămas în aer şi se întoarse cu grijă, uitându-se în jur. Străduța, îngustă, întunecoasă, în lumina orbitoare se afla între doua băcănii. Nu se uită direct la ea, căci simțea parcă ceva care semăna a frică. Ochii i se furişară încet, în jos, pe peretele de cărămidă şi zări din nou cele două umbre, întunecate. Şi ce era acolo? Mare-i fu mirarea! Pe străduță erau doar doi băieți de culoare; unul dintre ei, mai înalt decât celălalt, îşi sprijinea brațul de umărul băiatului mai scund. Asta era tot – dar ceva din înclinarea lor, din poziția în care stăteau, din înfățişarea lor, i-a sugerat brusc imaginea fratelui ei şi a miresei, care îi provocase acel şoc. Cu această imagine a lor, limpede şi precisă, se sfârşi dimineața aceea. Ajunse acasă pe la ora două.

2

După-amiaza semăna cu miezul cozonacului copt de Berenice lunea trecută, un cozonac nereuşit. Frankie de odinioară fusese bucuroasă că nu a reuşit cozonacul, nu

din răutate, ci pentru că aceşti cozonaci căzuți îi plăceau cel mai mult. Savura fierbințeala umedă şi lipicioasă din mijloc şi nu pricepea de ce oamenii mari considerau că asemenea cozonaci sunt neizbutiți. În acea ultimă zi de luni, cozonacul avea marginile uşor ridicate şi înalte, iar mijlocul umed şi necrescut deloc.

După dimineața strălucitoare, plină, după-amiaza fu greoaie şi păstoasă ca mijlocul acelui cozonac. Şi, pentru că era ultima dintre toate după-amiezile, F. Jasmine găsi un farmec neobişnuit în felul de a fi şi în înfățişarea bătrânei bucătării, atât de cunoscute. Când sosi acasă, la ora două, Berenice storcea rufe. John Henry stătea la masă suflând băşici de săpun cu un mosor şi îi aruncă o privire lungă, înveninată, complice.

— Unde Dumnezeu ai fost? întrebă Berenice.

— Noi ştim un lucru pe care tu nu-l ştii, zise John Henry. Habar n-ai!

— Ce?

— Berenice şi cu mine mergem la nuntă.

F. Jasmine îşi scotea tocmai rochia de organdi şi cuvintele lui o surprinseră.

— Unchiul Charles a murit.

— Am auzit asta, însă…

— Da, zise Berenice, sărmanul de el a încetat din viață azi dimineață. O să-l transporte la cimitirul familiei în Opelika. Şi John Henry o să rămână mai multe zile la noi.

Acum, când află că moartea unchiului Charles va influența într-o oarecare măsură nunta, ea îi făcu loc în gândurile ei. În timp ce Berenice isprăvea de stors rufele, F. Jasmine, în combinezon, stătea pe scara ce ducea la camera ei. Închise ochii. Unchiul Charles locuia la țară, într-o casă de lemn umbroasă şi era prea bătrân ca să mai poată mânca porumb de pe ştiulete. Vara asta, în iunie, s-a îmbolnăvit şi de atunci a zăcut mereu. Stătea în pat, chircit şi întunecat şi foarte bătrân. Se plângea că tablourile sunt agățate strâmb pe

perete şi atunci dădură jos toate tablourile înrămate dar asta nu-i ajută cu nimic. Se plânse că patul lui e aşezat într-un colț nepotrivit, aşa că mutară patul – dar nu era asta. Apoi îi pieri glasul şi când încercă să vorbească, gâtul parcă îi era umplut cu clei şi nu putură să-i înțeleagă cuvintele. Familia West se dusese să-l vadă într-o duminică şi o luaseră cu ei şi pe Frankie; ea se apropiase atunci în vârful picioarelor de uşa deschisă a dormitorului din fundul casei. Unchiul Charles semăna cu un bătrân sculptat în lemn brun şi era acoperit cu un cearceaf. Doar ochii, făcuți parcă din gelatină albastră, se mişcaseră şi ea avusese impresia că puteau să-i iasă din orbite şi să se rostogolească în jos pe obraz, ca o piftie umedă, albastră. Se oprise în prag, privindu-l fix, apoi plecase înspăimântată, în vârful picioarelor. În cele din urmă el se plânsese că soarele străbate prin fereastră într-o „direcție greşită”; dar de fapt nu asta îl supărase atât de mult. Apoi venise moartea.

F. Jasmine deschise ochii şi se întinse.

— E groaznic să fii mort! zise ea.

— Eh! exclamă Berenice, prea suferea mult bătrânul şi îşi trăise traiul. Dumnezeu i-a hotărât sorocul.

— Ştiu. Dar în acelaşi timp e grozav de ciudat că a trebuit să moară chiar în ajunul nunții. Şi ce naiba v-a apucat, pe tine şi pe John Henry, să vă agățați şi voi de nuntă? Cred că o să rămâneți frumos acasă.

— Frankie Addams, rosti Berenice, proptindu-şi mâinile în şolduri, eşti cea mai egoistă ființă omenească din câte au existat vreodată pe lume. Toți suntem închişi în bucătăria asta şi…

— Nu-mi mai spune Frankie! Aş dori să nu mai fie nevoie să ți-o amintesc.

Era la începutul după-amiezii, cam pe vremea când altădată se auzea cântecul plăcut al unei orchestre. Acum, radioul fiind oprit, bucătăria era solemnă şi liniştită şi se auzeau zgomote venite din depărtare: de pe trotuar, vocea unui om de culoare strigând cu glas

amărât, greu de înțeles, denumirile unor legume, un vaier prelung, fără cuvinte. Undeva, prin apropiere, lovituri de ciocan, fiecare lovitură lăsând un ecou în urma ei.

— Ai fi grozav de mirată dacă ai afla pe unde am fost astăzi. Am fost prin tot oraşul. Am văzut omul cu maimuța. Era şi un soldat care a încercat să cumpere maimuța şi ținea în mână o sută de dolari. Ai văzut vreodată pe cineva încercând să cumpere o maimuță pe stradă?

— Nu. Era beat?

— Beat? întrebă F. Jasmine.

— O! zise John Henry. Omul cu maimuța!

Întrebarea Berenicei o tulburase pe F. Jasmine şi avu nevoie de o clipă de gândire.

— Nu cred că era beat. Oamenii nu se îmbată ziua-n amiaza mare. Ea avusese intenția să-i spună Berenicei despre soldat, însă acum şovăia. Totuşi era ceva… Spre sfârşitul frazei tărăgănă glasul şi urmări curcubeele de pe baloanele de săpun care pluteau liniştit prin cameră. Îi era greu să şi-l imagineze şi să facă aprecieri asupra soldatului, aici, în bucătărie, cu picioarele goale şi numai în combinezon. Era nehotărâtă în privința întâlnirii din seara aceea. O sâcâia nehotărârea aceasta, aşa că schimbă subiectul: Sper că ai spălat şi ai călcat toate lucrurile mele. Trebuie să le iau la Winter Hill.

— De ce? zise Berenice. Doar nu stai decât o zi.

— Ce, n-ai auzit? se răsti F. Jasmine. Ți-am spus că nu mă mai înapoiez aici după nuntă.

— Ce prostie gogonată! Ai mult mai puțină minte decât credeam. Ce te face să-ți închipui că vor să te ia cu ei? Doi fac o pereche; trei, o grămadă. Asta e lucrul important la o nuntă. Doi fac o pereche; trei, o grămadă.

F. Jasmine fusese totdeauna de părere că era greu să lupți cu o zicală cunoscută. Obişnuia să le folosească în piesele ei şi în conversație, dar erau greu de combătut, aşa că spuse:

— Aşteaptă şi ai să vezi.

— Îți aduci aminte de potop? De Noe şi de arca lui?

— Ce legătură au astea cu ce ți-am spus?

— Aminteşte-ți modul în care a primit el vietățile alea.

— Oh, mai tacă-ți gura aia mare de baba!

— Două câte două, spuse Berenice A luat cu el vietățile două câte două.

În după-amiaza aceea întreaga discuție, de la început până la sfârşit, a avut ca subiect nunta. Berenice refuză să admită felul de a gândi al F. Jasminei. Ea se comportă din capul locului astfel, încât parcă ar fi încercat să o apuce pe F. Jasmine de guler – aşa cum îi prinde Legea pe cei vinovați – şi să o azvârle înapoi, de unde pornise, înapoi în vara tristă şi înnebunitoare care acum i se părea F. Jasminei o perioada aproape uitată. Dar F. Jasmine era încăpățânată şi nu putea fi păcălită. Berenicei îi fu greu să-şi găsească toate argumentele şi, de la primul până la ultimul cuvânt, a făcut tot ce i-a stat în putință ca să pună în cumpănă şi să defăimeze nunta. Dar F. Jasmine nu îngăduia să se vorbească rău despre nuntă.

— Ia uite, zise F. Jasmine şi apucă rochia de organdi roz pe care o scosese. Îți aduci aminte că atunci când am cumpărat rochia asta, gulerul avea crețuri foarte mici. Tu ai călcat însă gulerul ca şi când ar fi avut pliseuri. Acum trebuie să refacem crețurile alea mici, aşa cum au fost.

— Şi cine o să facă asta? zise Berenice. Apucă rochia şi îi examină gulerul. Am şi aşa destule griji şi o grămadă de treburi pe cap.

— Da, dar asta trebuie să se facă, replică F. Jasmine. Aşa e croit acest guler. Şi, în plus, s-ar putea să am nevoie să-l port undeva astă seară.

— Unde, mă rog? întrebă Berenice. Ai putea să-mi răspunzi acum la întrebarea pe care ți-am pus-o atunci când ai venit. Unde Dumnezeu mi-ai umblat toată dimineața?

Se întâmplă aşa cum prevăzuse F. Jasmine; Berenice refuză să o înțeleagă. Şi, fiind mai mult o chestiune de impresii decât de vorbe sau de fapte, ea socoti că este greu să-i explice. Când îi vorbi despre legături, Berenice se uită la ea cu o privire lungă, nedumerită – iar când ajunse la *Luna Albastră* şi la oamenii de acolo, nasul lat şi turtit al Berenicei se lăți şi mai mult şi ea scutură dezaprobativ din cap. F. Jasmine nu pomeni de soldat; deşi fusese de multe ori pe punctul de a-i vorbi despre el, ceva o împiedecă să o facă.

Când termină de povestit, Berenice zise:

— Frankie, sincer îți spun, cred că te-ai zăpăcit de tot cu nunta asta. Să colinzi tot oraşul şi să istoriseşti unor persoane cu totul străine, aşa nitam-nisam povestea asta. Cred că în sinea ta îți dai seama că ceea ce faci e nebunie curată.

— Aşteaptă şi ai să vezi, zise F. Jasmine. Or să mă ia cu ei.

— Şi dacă nu?

F. Jasmine ridică de jos cutia cu pantofii argintii şi pachetul cu rochia de nuntă.

— Astea sunt toaletele mele de nuntă. Am să ți le arăt mai târziu.

— Şi dacă nu te iau cu ei?

F. Jasmine, care o şi pornise în sus pe scară, se opri şi se înapoie în bucătărie. În cameră era linişte.

— Dacă nu, o să mă sinucid, zise ea. Dar mă iau.

— Şi cum ai să te sinucizi, mă rog?

— Mă-mpuşc în tâmplă cu un pistol.

— Care pistol?

— Pistolul pe care papa îl ține sub batistele lui, împreună cu fotografia mamei, în sertarul din dreapta al biroului.

Berenice tăcu pentru un moment. Figura îi era tulburată.

— Ai auzit ce ți-a spus domnul Addams de jocul cu pistolul acela. Du-te sus acum. Cina o să fie gata

numaidecât.

A fost o cină târzie, ultima masă pe care o mai luau toți trei împreună, în bucătărie. Sâmbăta nu aveau ore fixe de masă şi începeau cina pe la patru, când soarele de august trecea leneş peste curte în curmeziş. În clipa aceea a după-amiezii, razele soarelui străbăteau curtea din spate ca vergelele unei închisori ciudate, strălucitoare. Cei doi smochini erau verzi şi pipernicíți, iar arbustul de viță, săgetat de soare, proiecta o umbră masivă. După-amiaza, soarele nu trecea prin ferestrele din spatele casei, aşa că bucătăria rămânea cenuşie. Începură toți trei cina la ora patru şi o întinseră până în amurg. Aveau la masă pilaf şi mazăre cu costiță şi, în timp ce mâncau, începură să vorbească despre dragoste. Acesta era un subiect despre care F. Jasmine nu vorbise niciodată în viața ei. În primul rând, nu credea în dragoste şi nu o introdusese în piesele ei. În după amiaza-asta însă, când Berenice începu conversația, F. Jasmine nu-şi mai astupă urechile, cu amândouă mâinile, ci, în timp ce-şi mânca liniştită mazărea, orezul şi sosul, asculta.

— Am auzit multe lucruri ciudate, zise Berenice. Am cunoscut oameni care s-au îndrăgostit de fete atât de urâte, încât te întrebai dacă ochii lor sunt buni. Am văzut cele mai curioase căsătorii pe care şi le poate închipui cineva. Am cunoscut odată un băiat care avea toată fața arsă, aşa că...

— Cine? întrebă John Henry.

Berenice înghiți o bucată de pâine de mălai şi se şterse la gură cu dosul mâinii.

— Am cunoscut femei care iubeau nişte adevărați diavoli şi îi mulțumeau lui Iisus atunci când le călcau pragul cu copitele lor despicate. Am cunoscut băieți cărora le intrase în cap să se îndrăgostească de alți băieți. Îl cunoşti pe Lily Mae Jenkins?

F. Jasmine se gândi o clipă, apoi răspunse:

— Nu cred.

— Mă rog, îl cunoşti sau nu, ăsta umblă teleleu cu o bluză de mătase roz şi cu un braț în şold. Ei, şi Lily Mae s-a îndrăgostit de unul numit Juney Jones. De un bărbat, închipuie-ți. Şi Lily Mae s-a transformat în fată. Şi-a schimbat natura şi sexul şi a devenit fată.

— Adevărat? întrebă F. Jasmine, s-a schimbat de-adevăratelea?

— Da, zise Berenice. Cu totul şi cu totul.

F. Jasmine se scărpină după ureche şi zise:

— Curios că nu-mi dau seama de cine vorbeşti, aveam impresia că ştiu atât de mulți oameni.

— Ei, n-ai nevoie să-l ştii pe Lily Mae Jenkins. Poți să trăieşti şi fără să-l cunoşti.

— Oricum, nu te cred, zise F. Jasmine.

— Bine, n-o să stau la discuții cu tine, zise Berenice. Despre ce vorbeam?

— Despre ciudățenii.

— Ah, da.

Întrerupseră câteva minute conversația ca să-şi vadă de cină. F. Jasmine mânca ținând coatele pe masă şi călcâiele goale proptite pe stinghia scaunului. Stătea vizavi de Berenice, iar John Henry, cu fața spre fereastră. Pilaful cu mazăre era felul de mâncare preferat al F. Jasminei. Totdeauna spunea că atunci când o să fie întinsă în coşciug să-i plimbe pe sub nas o farfurie cu pilaf şi mazăre, ca să fie siguri că a murit cu adevărat; căci dacă ar rămâne în ea vreo fărâmă de viață, s-ar scula şi ar mânca, iar dacă nu va mişca atunci când i-ar mirosi a pilaf, puteau să-i bată liniştiți capacul la coşciug, având siguranța că e moartă de-a binelea. Acum Berenice îşi alesese ca încercare a morții o bucată de păstrăv prăjit, iar pentru John Henry, steluțe.

Dar deşi F. Jasmine murea după pilaf, nici ceilalți nu se dădeau în lături, aşa încât au savurat cu toții cina din seara aceea: costiță, pilaf cu mazăre, pâine de mălai, cartofi dulci fierbinți la cuptor şi zer. Mâncau şi

vorbeau.

— Da, cum vă spuneam, reluă Berenice, am văzut o mulțime de ciudățenii în viața mea. Un lucru însă n-am ştiut niciodată şi nici n-am auzit vorbindu-se despre el. Nu, dom'le, niciodată.

Berenice se opri şi clătină din cap, aşteptând ca ei să o întrebe. Dar F. Jasmine nu spuse nimic. John Henry fu acela care îşi înălță curios fața din farfurie şi întrebă:

— Ce, Berenice?

— Nu, zise Berenice, n-am auzit niciodată în viața mea ca cineva să se îndrăgostească de o nuntă. Am văzut eu multe ciudățenii, dar de aşa ceva n-am auzit niciodată până acum.

F. Jasmine mormăi ceva.

— Aşa că mi-am bătut capul şi am ajuns şi eu la o părere.

— Cum se face, întrebă deodată John Henry, cum se face că s-a schimbat băiatul ăla în fată?

Berenice îl privi şi îi îndreptă şervetul legat în jurului gâtului.

— Asta-i una dintre întâmplările ciudate, mieluşelule… Nu ştiu.

— N-o asculta, zise F. Jasmine.

— După ce m-am socotit bine, am ajuns la părerea că ar trebui sa te gândeşti la un drăguț.

— Ce? întrebă Jasmine.

— Ai auzit doar, zise Berenice. Un drăguț. Un băiat alb, mic şi drăgălaş.

F. Jasmine lăsă jos furculița şi rămase cu capul întors într-o parte.

— N-am nevoie de niciun drăguț. Ce să fac cu el?

— Cum ce să faci cu el, zăpăcito? întrebă Berenice. Păi să-l faci să te invite la cinematograf, de exemplu.

F. Jasmine îşi trase bretonul pe frunte şi îşi hârşâi picioarele pe stinghia scaunului.

— Acum dă-ți silința să nu mai fi atât de aspră, de lacomă şi de încrezută, zise Berenice. Ar trebui să-ți faci

toalete frumoase şi să vorbeşti politicos şi să fii şireată.

F. Jasmine spuse cu voce scăzută:

— Nu mai sunt necioplită şi nici lacomă. M-am schimbat în această privință.

— Bine, e grozav! exclamă Berenice. Acum pune mâna pe un drăguț.

F. Jasmine dorea să-i povestească Berenicei despre soldat, despre hotel şi despre întâlnirea de astă scară. Dar ceva o împiedică şi făcu doar aluzii, ocolind subiectul.

— Ce fel de drăguț? Te gândeşti la cineva ca... F. Jasmine se opri pentru că soldatul părea nepotrivit acolo, acasă, în bucătărie, în acea ultimă seară.

— În treaba asta nu te pot sfătui, zise Berenice. Singură trebuie să hotărăşti.

— Cineva, să zicem un soldat, care m-ar invita poate la dans la *Idle Hour?* Dar nu se uita la Berenice.

— Cine vorbeşte de soldați şi de dans? Eu vorbesc de un băiat mic şi drăguț, de vârsta ta. Ce-ai zice de micul Barney.

— Barney MacKean?

— Păi sigur. Pentru început el este destul de potrivit. Până apare altul rămâi cu el. Ar merge!

— Scârbosul şi neruşinatul ăla de Barney!

În garaj fusese întuneric, sulițele subțiri ale soarelui pătrunseseră prin crăpăturile uşii închise, odată cu mirosul de praf. Dar nu mai voi să-şi amintească de păcatul ăla necunoscut pe care i-l dezvăluise Barney şi care o făcuse mai târziu să dorească să-i azvârle un cuțit între ochi. Neputând s-o facă, se scutură puternic şi începu să amestece mazărea şi orezul din farfurie. Eşti cea mai mare nebună din oraş.

— Nebunii îi numesc nebuni pe cei sănătoşi.

Astfel începură din nou să mănânce, cu excepția lui John Henry. F. Jasmine era ocupată să taie felii de pâine de mălai şi să le ungă cu unt, să mănânce pilaf şi să bea lapte. Berenice nu se grăbea, desprinzând cu

eleganță şuvițe de şuncă de pe os. John Henry se uita de la una la alta şi, după ce ascultă la ce vorbeau, se opri din mâncat ca să se gândească puțin. După un timp întrebă:

— Câți ai prins? Drăguți din ăia.

— Câți? Câte fire de păr sunt în cozile astea, mieluşelule? Doar ai de-a face cu Berenice Sadie Brown!

Berenice se pornise pe vorbă şi dă-i şi dă-i. Când începea câte un subiect lung şi serios, cuvintele îi curgeau unul după altul şi glasul devenea melodios. În bucătăria cenuşie, în după-amiezile de vară, vocea ei era aurie, liniştită şi puteai simți culoarea şi cântecul glasului, fără să-i urmăreşti cuvintele. F. Jasmine lăsă să plutească şi să i se depene în auz sunetele prelungi, dar mintea să nu înregistra sensuri sau fraze. Stătea acolo la masă, ascultând, şi, din când în când, se gândea la ceva care i se păruse totdeauna lucrul cel mai curios: Berenice vorbea mereu despre ea ca şi cum ar fi fost foarte frumoasă. În privința asta, Berenice nu era în toate mințile. F. Jasmine îi asculta glasul şi o privea peste masă: fața întunecată, ochiul albastru, sălbatic, cele unsprezece cozi unsuroase potrivite pe cap asemenea unei scufii, nasul turtit şi lat care tremura când vorbea. Berenice putea să fie orice altceva, numai frumoasă nu. Avu impresia că era cazul să-i dea unele sfaturi. Aşadar, la prima pauză zise:

— Cred că ar trebui să nu te mai preocupe drăguții şi să te mulțumeşti cu T. T. Pun rămăşag că ai patruzeci de ani. E timpul să te astâmperi.

Berenice îşi strânse buzele şi o privi lung pe F. Jasmine, cu ochiul său negru, viu.

— Gură de Aur. Cum de ştii tu aşa de multe? Am dreptul să mă distrez cu oricare altul. Cât timp mai pot. Şi, în legătură cu asta, nu sunt chiar atât de bătrână cât încearcă unii să mă facă. Încă mai pot să mă descurc. Şi mai am încă mulți ani înaintea mea până să mă dau la fund.

— Ei, n-am vrut să spun să te dai la fund.

— Am auzit ce-ai vrut să spui.

John Henry le urmărise şi le ascultase şi în jurul gurii îi rămăsese o urmă de sos. O muscă mare, albastră, leneşă, îi da târcoale, încercând să se aşeze pe fața lui lipicioasă aşa că, din când în când, John Henry o alunga cu mâna.

— Toți te-au invitat la cinematograf? întrebă el. Toți drăguții ăia?

— La spectacole sau în diferite alte locuri, răspunse ea.

— Vrei să spui că nu-ți plăteşti niciodată biletul? întrebă John Henry.

— Chiar aşa, zise Berenice. Niciodată când mă duc cu un drăguț. Dacă aş merge undeva cu un grup de femei, sigur că ar trebui să-mi plătesc partea mea. Dar nu sunt din alea care umblă în cârd cu femeile.

— Atunci când v-ați dus cu toții la Fairview... zise F. Jasmine – căci primăvara trecută, într-o duminică, un pilot de culoare luase oameni de culoare în avionul lui. Cine a plătit cursa?

— Păi, sa vedem, se gândi Berenice. Honey şi Clorina şi-au plătit partea lor, doar eu l-am împrumutat pe Honey cu un dolar şi patruzeci de cenți. Cape Clyde şi-a plătit şi el biletul. Şi T. T. a plătit pentru el şi pentru mine.

— Atunci se cheamă că T. T. ți-a făcut cinste cu o plimbare cu avionul?

— Asta îți spuneam şi eu. El a plătit biletele la autobuz până la Fairview şi înapoi, plimbarea cu avionul şi consumațiile. Toată excursia. Bineînțeles, el a plătit totul. Cum îți închipui că îmi puteam eu permite un zbor cu avionul? Eu care câştig şase dolari pe săptămână.

— Nu m-am gândit la asta, recunoscu F. Jasmine după un timp. Mă întreb de unde câştigă T. T. atâția bani.

— Munceşte, zise Berenice. John Henry, şterge-te la gură!

Astfel rămaseră încă în jurul mesei, căci în vara asta aveau obiceiul să mănânce în rate; mâncau un timp, apoi se opreau pentru ca mâncarea să fi se aşeze în stomac şi, după un timp, reîncepeau. F. Jasmine îşi încrucişă cuţitul şi furculiţa în farfuria goală şi o întrebă pe Berenice ceva, în legătură cu un lucru care o preocupa.

— Ia spune, numai noi îi zicem mâncării ăsteia pilaf cu mazăre, sau e cunoscută astfel în toată ţara? Oricum, pare un nume ciudat.

— Ei, am auzit că i se spune în diferite feluri, zise Berenice.

— Cum?

— Păi, am auzit că i se spune mazăre cu orez. Sau orez cu mazăre şi sos. În mai multe feluri. Poţi să-l alegi pe care-l vrei.

— Nu vorbesc de oraşul ăsta, zise F. Jasmine. Mă gândesc la alte locuri, la toată lumea. Mă întreb cum îi spun oare francezii.

— Oh! exclamă Berenice. Îmi pui şi tu nişte întrebări la care nu pot răspunde.

— *Merci à la parlez*[5], zise F. Jasmine. Stăteau la masă în tăcere. F. Jasmine se aplecase pe speteaza scaunului, cu capul întors spre fereastră, spre curtea goală, însorită. Oraşul era liniştit, bucătăria la fel de liniştită, cu excepţia ceasului. F. Jasmine nu simţea că lumea se învârteşte şi nimic nu mişca.

— Uite, un lucru nostim care mi s-a întâmplat, începu F. Jasmine. Nu ştiu cum să exprim exact ceea ce vreau să spun. E unul din lucrurile acelea ciudate pe care nu le poţi explica precis.

— Ce, Frankie? întrebă John Henry.

F. Jasmine îşi întoarse capul de la fereastră, dar înainte de a reîncepe să vorbească, apăru sunetul. Îl auziră străbătând calm odaia, în liniştea bucătăriei, apoi

acelaşi sunet se repetă. După-amiaza de august fu străbătută pieziş de o gamă cântată la pian. Întâi o notă, apoi, ca într-un vis, un şir de alte note, urcând asemenea treptelor unui castel; dar tocmai la urmă, atunci când ar fi trebuit să se audă nota a opta ca să completeze gama, se făcu linişte. Se repetă apoi nota dinaintea ultimei. Şi sunetul acesta, care dădea întregii game o impresie de neterminat, revenea mereu. Pe urmă se aşternu tăcerea. F. Jasmine, John Henry şi Berenice aveau privirile ațintite unul asupra celuilalt. Undeva, în vecinătate, se acorda un pian.

— Sfinte Isuse! strigă Berenice. Zău, am crezut că-i ceasul de apoi.

John Henry se înfioră.

— Şi eu zise el.

F. Jasmine rămase încremenită la masa încărcată cu farfurii şi mâncăruri. Cenuşiul bucătăriei era decolorat şi odaia părea prea banală, prea ordonată. O altă notă fu repetată apoi cu o octavă mai sus. De fiecare dată când sunetul urca, F. Jasmine îşi ridica ochii, de parcă ar fi urmărit nota care trecea dintr-o parte în cealaltă a odăii; la sunetul cel mai înalt, ochii îi ajunseră într-un colț al tavanului, apoi, când gama începea să coboare, capul i se întorcea încet, pe măsură ce privirea aluneca din colțul tavanului până în colțul pardoselii din partea opusă odăii. Nota cea mai gravă sună de şase ori şi F. Jasmine îşi pironi ochii pe o pereche de papuci vechi şi pe o sticlă goală de bere, care se aflau în colțul acela al camerei, în sfârşit, închise ochii, se scutură şi plecă de la masă.

— Asta mă întristează, zise F. Jasmine. Şi mă enervează. Începu să se învârtească prin odaie. Mi s-a spus că în Milledgeville, când cineva are de ispăşit o pedeapsă, este legat şi pus să asiste la acordarea unui pian. Ocoli de trei ori masa. Vreau să te întreb ceva. Să presupunem că dai de cineva care ți se pare grozav de deosebit, dar nu ştii de ce.

— Cum deosebit?

F. Jasmine se gândea la soldat, dar nu-i putea spune amănunte.

— Să zicem că s-ar întâmpla să te întâlneşti cu cineva pe care îl bănuieşti că-i aproape beat, dar nu eşti sigură de asta. Şi el ar vrea să te întâlneşti cu el şi să mergi împreună cu el la o mare petrecere sau la dans. Ce-ai face?

— Ei, aşa la iuţeală, nu ştiu. Ar depinde de cum mă simt. S-ar putea să mă duc cu el la o mare petrecere şi să mă întâlnesc cu altcineva care să-mi placă mai mult. Ochiul adevărat al Berenicei o privi dintr-odată pe F. Jasmine bănuitor, micşorându-se. Dar de ce mă întrebi asta?

În odaie liniştea deveni atât de adâncă, încât F. Jasmine putea auzi cum picură robinetul de la chiuvetă. Căuta să găsească modul în care să-i vorbească Berenicei despre soldat. Deodată, sună telefonul. F. Jasmine sări în sus, răsturnându-şi paharul de lapte gol şi se repezi în hol, însă John Henry, care era mai aproape, ajunse primul. El se căţără în genunchi pe scaunul de lângă telefon şi zâmbi în receptor, înainte de a spune alo. Apoi spuse într-una alo până când F. Jasmine îi luă receptorul din mână şi repetă alo-urile de cel puţin două duzini de ori, până să-l pună în furcă.

— Uite, asta mă înnebuneşte, zise ea revenind în bucătărie. Sau atunci când furgonul de coletărie rapidă se opreşte în faţa uşii şi omul se zgâieşte la numărul nostru şi pleacă apoi cu pachetul în altă parte. Consider că toate acestea sunt nişte semne, îşi trecu degetele prin părul blond, tăiat scurt. Să ştii că vreau neapărat sa mi se ghicească viitorul, înainte de a pleca mâine dimineaţă de acasă. De multă vreme am avut de gând să fac asta.

— Hai să schimbăm vorba; când ai de gând să-mi arăţi rochia nouă? Sunt nerăbdătoare să văd ce-ai ales.

Aşa că F. Jasmine se duse sus să se îmbrace. Odaia ei era ceea ce se cheamă o clocitoare; toată căldura din

restul casei se ridica şi se încuiba acolo. După-amiază, aerul părea că zbârnâie, aşa că era o idee bună să pună ventilatorul în funcțiune. F. Jasmine porni motorul polizorului şi deschise uşa dulapului. Până în ziua aceea dinaintea nunții, îşi ținuse totdeauna cele şase costume agățate, la rând, pe umeraşe, iar rochiile obişnuite le urca pe raft, sau le înghesuia într-un colț. În după-amiaza asta însă, când venise acasă, făcuse o schimbare: costumele erau aruncate acum pe raft, iar rochia de nuntă trona singură în dulap, agățată pe un umeraş. Pantofii argintii erau aşezați jos, cu grijă, sub rochie, cu vârfurile îndreptate spre nord, către Winter Hill. În timp ce se îmbrăca F. Jasmine mergea în vârful picioarelor prin odaie. Avea motivele ei.

— Închide ochii! strigă ea. Nu te uita la mine când cobor scara. Să nu-i deschizi până nu-ți spun eu.

Cei patru pereți ai bucătăriei parcă o pândeau, iar ceaunul atârnat pe perete era ca un ochi negru, rotund, care o urmărea. Deocamdată nu se mai auziră sunetele de acordare a pianului. Berenice stătea cu capul plecat, ca la biserică. John Henry avea şi el capul plecat, însă trăgea cu coada ochiului. F. Jasmine se opri la piciorul scării şi îşi puse mâna stângă în şold.

— Oh, ce drăguță! exclamă John Henry.

Berenice înălță capul şi când o văzu pe F. Jasmine, pe figura ei se citea o atenție încordată. Ochiul negru se plimba de la panglica argintie din păr până la tălpile pantofilor argintii. Nu scotea o vorbă.

— Acum spune-mi cinstit părerea ta.

Berenice se uită la rochia de seară de satin oranj, clătină dezaprobator capul şi nu făcu nicio observație. La început, scutură din cap încetişor, dar cu cât se uita mai mult la ea, cu atât se lungeau şi mişcările capului până când, la ultima clătinare, F. Jasmine auzi cum îi trosneşte ceafa.

— Ce s-a întâmplat? întrebă F. Jasmine.

— Parcă voiai să-ți iei o rochie trandafirie.

— Da, dar când am intrat în magazin m-am răzgândit. Ce are rochia asta? Nu-ți place, Berenice?

— Nu. Nu merge.

— Cum adică nu merge?

— Uite aşa. Nu merge.

F. Jasmine se întoarse ca să se privească în oglindă, socotind în sinea ei că rochia era totuşi frumoasă. Berenice avea însă o expresie aspră, îndărătnică, o expresie de catâr bătrân, cu urechi lungi, şi F. Jasmine nu fu în stare s-o înțeleagă.

— Nu văd ce vrei, să spui, se plânse ea. Ce nu-ți place?

Berenice îşi împreună mâinile pe piept şi zise:

— Ei bine, dacă tu nu vezi, eu n-am cum să-ți explic. Uită-te mai întâi la capul tău.

F. Jasmine îşi privi capul în oglindă.

— Eşti tunsă chilug ca un puşcăriaş şi îți legi panglica de argint în jurul capului ăstuia fără păr. E caraghios!

— O, dar mă spăl diseară pe cap şi am să încerc să-mi ondulez părul, zise F. Jasmine.

— Şi uită-te la coatele alea, continuă Berenice. Ai pus pe tine rochia de seară, ca de cucoană. Satin oranj. Şi colo, la coate, cruste negre. Nu merge.

F. Jasmine se cocoşă şi îşi ascunse cu palmele coatele scorțoase.

Berenice mai dădu o dată dezaprobator din cap, repede şi cu violență, apoi strânse hotărâtă din buze.

— Du-o înapoi la prăvălie.

— Dar nu pot, zise F. Jasmine. Am luat-o la alegere. Nu mi-o mai primesc înapoi.

Berenice folosea mereu două zicători. Una era cunoscuta zicală că nu poți face sită de mătase din păr de porc. Cealaltă, întinde-te cât ți-e plapuma şi mulțumeşte-te cu ce ai. Aşa ca F. Jasmine nu era sigură dacă ultima dintre aceste zicale fusese aceea care o făcuse pe Berenice să-şi schimbe părerea, sau dacă

începuse într-adevăr să aibă o părere mai bună despre rochie. În orice caz, Berenice o privi câteva clipe atentă, cu capul într-o parte, apoi spuse:

— Vino-ncoace. O s-o ajustăm la piept şi vedem noi ce putem face.

— Cred că, de fapt, tu nu eşti obişnuită să vezi pe cineva bine îmbrăcat, zise F. Jasmine.

— Nu sunt obişnuită să văd oameni înzorzonați ca o sorcovă.

Aşa că Berenice scoase eşarfa şi potrivi rochia, trăgând-o ici, colo. F. Jasmine stătea bățoasă ca un cuier de pălării şi o lăsă să i-o potrivească. John Henry se ridicase de pe scaun şi le urmărea, cu şervetul la gât.

— Rochia lui Frankie parc-ar fi o sorcovă, zise el.

— Iudă cu două fețe! strigă F. Jasmine. Chiar acum spuneai că-i drăguță. Iudă prefăcută!

Pianul începu din nou. F. Jasmine nu ştia cui îi aparține, însă sunetele acordării erau solemne, stăruitoare şi ajungeau în bucătărie de undeva nu prea de departe. Acordorul executa uneori o melodie zgomotoasă şi revenea după aceea la o notă. Apoi o repeta. Şi bătea aceeaşi clapă, solemn şi enervant. Şi repeta. Şi bătea din nou clapa. Pe acordorul oraşului îl chema Schwarzenbaum. Sunetul acesta era suficient ca să-i facă pe muzicanți să-şi ia lumea în cap, iar pe ascultători să se simtă prost.

— Mai că-mi vine să cred că face asta doar ca să ne chinuiască, zise F. Jasmine.

Berenice însă nu era de aceeaşi părere:

— În Cincinnati pianele se acordează la fel ca pretutindeni în lume. Aşa lucrează acordorii. Să dăm drumul la radio în sufragerie şi o să-l acoperim.

F. Jasmine clătină din cap.

— Nu, zise ea. Nu pot să-ți explic de ce, dar nu vreau să mai aud radioul. Prea-mi aminteşte de vara asta.

— Dă-te puțin înapoi, zise Berenice.

Ea prinse talia ceva mai sus, cu ace de gămălie şi mai

potrivi rochia ici, colo. F. Jasmine se privea în oglinda de deasupra chiuvetei. Putea să se vadă numai de la piept în sus, aşa că după ce-şi admiră această parte a corpului se urcă pe un scaun şi-şi privi talia. Apoi vru să-şi facă loc pe un colţ de masă, ca să se poată urca pe el şi să-şi vadă în oglindă pantofii argintii, dar Berenice o opri.

— La drept vorbind, nu crezi că e drăguţă? întrebă F. Jasmine. Eu aşa cred. Serios, Berenice, spune-mi părerea ta sinceră.

Dar Berenice, pierzându-şi cumpătul, strigă răspicat:

— N-am mai cunoscut o fiinţă atât de nesăbuită. Îmi ceri părerea sinceră şi ţi-o spun. Apoi, mă întrebi din nou şi eu iar ţi-o spun. Dar ceea ce vrei tu nu este părerea mea cinstită, ci o părere bună despre ceva care ştiu că nu este bun. Ce fel de purtare o mai fi şi asta?

— Bine, zise F. Jasmine. Nu vreau decât să-mi stea bine.

— Ei, îţi stă foarte bine. E drăguţ cine se poartă drăguţ. Arăţi destul de bine pentru nunta oricui, doar pentru a ta nu. Atunci vom putea, slavă Domnului, să te îmbrăcăm mai bine. Ceea ce trebuie să fac eu acum este să găsesc un costum nou pentru John Henry şi să-mi combin rochia pe care o s-o îmbrac eu.

— Unchiul Charles a murit, zise John Henry, şi noi ne ducem la nuntă.

— Da, copilaş, rosti Berenice. Şi după liniştea bruscă, visătoare ce o cuprinsese, F. Jasmine simţi că Berenice se gândea la toţi ceilalţi morţi pe care-i cunoştea. Morţii se perindau prin inima ei. Îşi reamintea de Ludie Freeman, de zilele de demult din Cincinnati, de zăpadă…

F. Jasmine îşi aduse aminte de celelalte şapte persoane care au murit şi pe care le cunoscuse. Mama ei murise chiar în ziua când s-a născut ea, aşa că nu o puse la socoteală. În sertarul din dreapta de la biroul tatălui era o fotografie a mamei sale şi figura ei părea

timidă şi amărâtă, aşa cum stătea închisă acolo la un loc cu batistele reci, împăturite. Apoi, venise rândul bunicii, care murise când Frankie avea nouă ani şi F. Jasmine şi-o reamintea foarte bine – însă în imagini şterse, deformate, îngropate adânc în mintea ei. Un soldat din oraş, pe nume William Boyd, fusese omorât anul acela în Italia şi ea îl cunoscuse din vedere şi după nume. Doamna Selway, care locuia cu două blocuri de case mai departe, murise şi F. Jasmine urmărise de pe trotuar înmormântarea, dar nu fusese invitată. Oamenii mari stăteau gravi, afară, în jurul verandei din faţă. Plouase şi la uşă atârna o panglică de mătase cenuşie. Îl cunoştea pe Lon Baker care murise şi el. Lon Baker era un băiat de culoare şi fusese omorât în străduţa din spatele prăvăliei tatălui ei. Într-o după-amiază de aprilie îi fusese despicat gâtul cu un brici şi toţi oamenii de pe străduţă se făcuseră nevăzuţi prin uşile din spate; mai târziu se spunea că gâtul despicat stătea deschis ca o gură tremurândă, care te băga în sperieţi, şi că vorbea ca stafiile, în soarele de aprilie. Lon Baker murise şi Frankie îl cunoscuse. Îl cunoscuse, dar cu totul întâmplător, pe domnul Pitkin, de la magazinul de încălţăminte Brawer, pe domnişoara Birdie Grimes şi pe un om care se urcase pe stâlpii întreprinderii de telefoane: cu toţii morţi.

— Te gândeşti deseori la Ludie? întrebă F. Jasmine.

— Ştii bine că da, zise Berenice. Mă gândesc la anii în care eram împreună şi la toate vremurile grele prin care am trecut de atunci încoace. Ludie nu m-ar fi lăsat niciodată să fiu atât de singură şi să am de-a face cu tot felul de netrebnici. Eu şi Ludie. Ludie şi cu mine.

F. Jasmine îşi legăna piciorul gândindu-se la Ludie şi la Cincinnati. Dintre toţi morţii din lumea larga, Ludie Freeman era acela pe care F. Jasmine îl cunoştea cel mai bine, cu toate că nu-l văzuse niciodată şi nici nu era născută atunci când el murise. Îl ştia pe Ludie şi oraşul Cincinnati, şi iarna în care Ludie şi Berenice plecaseră

împreună spre nord să vadă zăpada – vorbiseră de o mie de ori despre toate lucrurile astea şi era subiectul pe care Berenice îl povestea pe îndelete, făcând din fiecare frază un cântec. Frankie cea de odinioară obişnuia să întrebe şi să ceară lămuriri despre Cincinnati. Să-i spună de pildă exact ce mâncau ei în Cincinnati, cât de largi erau străzile din Cincinnati. Vorbeau pe un ton superlativ despre peştele din Cincinnati, despre sala de festivităţi de pe strada Hyrtle din Cincinnati, despre filmele din Cincinnati. Ludie Freeman fusese zidar şi câştiga mult şi cu regularitate; dintre toţi soţii ei, el fusese acela pe care Berenice îl iubise.

— Uneori aproape că doresc să nu-l fi cunoscut niciodată pe Ludie, zise Berenice. Aşa ceva prea te zdrobeşte. Te lasă prea singură. Când te duci seara acasă, după lucru, simţi cum singurătatea te prinde ca-ntr-o gheară. Şi, ca să încerci să uiţi, trebuie să faci cunoştinţă cu prea mulţi netrebnici.

— Ştiu asta, zise F. Jasmine. Dar T. T. Williams nu-i un netrebnic.

— Nu m-am referit la T. T. El şi cu mine suntem doar prieteni buni.

— Nu crezi ca ai să te măriţi cu el? întrebă F. Jasmine.

— Ei, T.T. este un gentleman de culoare, bine situat, zise Berenice. N-ai să auzi niciodată că T.T. hoinăreşte cum fac mulţi alţii. Dacă ar fi să mă mărit cu T.T., aş putea să părăsesc bucătăria asta şi aş sta în restaurant, la casă, fără să-mi pese de altceva. Pe lângă asta, îl respect sincer pe T.T. Toată viaţa a avut o comportare cinstită.

— Ei bine, atunci când ai de gând să te măriţi cu el? întrebă ea. El te adoră.

Berenice zise:

— N-o să mă mărit cu el.

— Dar chiar acum spuneai…

— Spuneam cât de sincer îl respect şi îl preţuiesc pe

T.T.

— Ei bine, atunci?...

— Îl respect şi-l apreciez foarte mult. Ochiul cel negru era calm şi serios şi nasul turtit se lățea atunci când vorbea. Dar prezența lui nu mă înfioară.

După o clipă F. Jasmine zise:

— Când mă gândesc la nuntă, mă înfior.

— Da, păcat, zise Berenice.

— Mă înfior atunci când mă gândesc câți oameni morți cunosc până acum. Şapte cu totul. Şi acum, unchiul Charles.

F. Jasmine îşi băgă degetele în urechi şi închise ochii, dar asta nu era moartea. Simțea căldura plitei şi mirosul cinei. Simțea o tulburare în stomac şi bătăile inimii. Iar morții nu simt nimic, nu aud nimic, nu văd nimic: numai întuneric.

— Trebuie să fie groaznic să fii mort, zise şi începu să se învârtească în jurul odăii.

Pe poliță era o minge de cauciuc. O azvârli în uşă, prinzând-o când aceasta sări înapoi.

— Las-o jos, strigă Berenice. Du-te şi scoate-ți rochia, ai s-o murdăreşti. Hai, fă ceva. Dă drumul la radio.

— Ți-am spus că nu vreau să mai aud radioul.

Şi se învârtea prin odaie. Berenice îi spusese să facă ceva, dar ea nu ştia ce să facă.

Se plimba în rochia de nuntă, cu mâna în şold. Pantofii argintii o strângeau atât de tare, că îşi simțea degetele de la picioare umflate şi zdrobite ca zece conopide mari şi dureroase.

— Când o să te înapoiezi, te sfătuiesc să ții radioul deschis, zise deodată F. Jasmine. E foarte probabil ca într-o zi să ne auzi vorbind la radio.

— Ce o mai fi şi asta?

— Spun că e foarte probabil ca într-o bună zi să fim invitați să vorbim la radio.

— Să vorbiți... despre ce, mă rog?

— Nu ştiu exact despre ce. Probabil o declarație

despre ceva la care am asistat. Ni se va cere să vorbim.

— Nu te-nțeleg, zise Berenice. La ce o să asistăm? Şi cine ne va cere să vorbim.

F. Jasmine se răsuci pe călcâie şi, punându-şi pumnii în şolduri, luă o atitudine agresivă.

— Ți-ai închipuit că m-am gândit la tine, la John Henry şi la mine? N-am auzit în viața mea ceva mai nostim.

Glasul lui John Henry era ascuțit şi întărâtat:

— Ce Frankie? Cine vorbeşte la radio?

— Când am spus *noi* ți-ai închipuit că mă gândesc la tine, la mine şi la John Henry West, că o să vorbim la un post de radio. De când sunt n-am auzit ceva atât de caraghios.

John Henry se cocoță în genunchi pe scaunul său; pe frunte i se profilau vinele albastre, iar la gât, tendoanele încordate.

— Cine? strigă el. Ce?

— Ha, ha, ha! zise ea şi izbucni apoi în râs; o porni cu zgomot prin odaie, lovind cu pumnul lucrurile; ho, ho, ho!

John Henry scâncea, F. Jasmine trăsnea şi bufnea prin bucătărie în rochia de nuntă. Berenice se sculă de la masă şi ridică mâna dreaptă ca să facă linişte. Deodată, toți se opriră brusc. F. Jasmine rămase nemişcată la fereastră. John Henry se repezi şi el acolo, pândind în vârful picioarelor, cu mâinile agățate de pervaz. Berenice întoarse capul să vadă ce s-a întâmplat. În clipa aceea, pianul nu cânta.

— Oh! şopti F. Jasmine.

Patru fete traversau curtea din dos. Erau fete de paisprezece, cincisprezece ani, membre ale clubului. Prima era Helen Fletcher, apoi celelalte, mergând încet, în şir indian. O tăiaseră de-a dreptul, venind din curtea din spate a lui O'Neils şi treceau încet pe lângă arbustul de viță. Soarele de august, întârziat, le lumina pieziş şi le aurea pielea. Erau îmbrăcate în rochii curate, noi.

După ce trecură de arbust, umbrele şirului lor se profilau, lungi şi înghesuite, de-a curmezişul curţii. Curând nu se vor mai zări. F. Jasmine stătea nemişcată, în ultimele zile le-ar fi aşteptat cu speranţa că o vor chema să-i spună că fusese primită în club. Abia în ultimul moment, când ar fi fost sigură că treceau doar pe acolo, le-ar fi strigat, supărată, să nu care cumva să mai traverseze prin curtea ei. Acum însă le urmări în linişte, fără invidie. Ar fi vrut să strige după ele şi să le spună ceva despre nuntă, dar până să-şi găsească cuvintele şi să le rostească, şirul de fete dispăru. Rămase doar arbustul şi soarele care cobora.

— Mă întreb dacă… zise în sfârşit F. Jasmine.

Berenice însă i-o tăie scurt:

— Las-o moartă, Iscodilă! zise ea. Iscodilă, las-o moartă!

Când începură a doua parte a acestei ultime mese de seară, trecuse de ora cinci şi se apropia amurgul. Era clipa aceea a după-amiezii în care, altădată, stând cu cărţile de joc roşii pe masă, începeau să-l critice pe Creator. Judecau opera lui Dumnezeu şi arătau modul în care ar fi îmbunătăţit ei lumea. Glasul lui John Henry se înălţa fericit, subţire şi ciudat, iar lumea concepută de el, lipsită de o vedere de ansamblu, era un amestec de delicii şi monstruozităţi, braţe devenite deodată lungi, care se puteau întinde până în California, noroi de ciocolată şi ploi de limonadă, un ochi anume făcut ca să vadă la o mie şase sute de kilometri, o coadă articulată care se putea lăsa în jos ca un fel de suport, pe care să te sprijini, când vrei să te odihneşti, şi flori de candel.

Lumea Berenicei Sadie Brown era altfel: rotundă, dreaptă şi raţională. Mai întâi nu existau oameni de culori diferite, ci toate fiinţele omeneşti aveau o culoare brun deschis, ochi albaştri şi păr negru. Nu existau oameni de culoare şi nici oameni albi care să-i facă pe cei de culoare să se simtă toată viaţa lor netrebnici şi

trişti. Să nu existe oameni de culoare şi toţi bărbaţii, femeile şi copiii să formeze pe pământ o singură familie iubitoare. Şi când Berenice vorbi de cel dintâi principiu fundamental al ei, glasul îi era un cântec profund, puternic, care se avânta şi răsuna în tonuri pline, frumoase, având un ecou ce vibra încă mult timp prin ungherele odăii, până se stingea.

— Fără războaie, zise Berenice. O lume fără cadavre ţepene care să atârne de copaci în Europa şi fără evrei omorâţi. Fără războaie şi băieţi tineri care să plece de acasă în uniforme militare şi fără germani şi japonezi cruzi şi sălbatici. În toată lumea, niciun război, ci pace în toate ţările, pretutindeni. Şi fără foamete. În primul rând, Domnul Dumnezeul adevărat a făcut aer gratuit şi ploaie gratuită şi noroi gratuit ca să se bucure toţi de ele. S-ar putea găsi hrană gratuită pentru fiecare gură de om, mâncăruri gratuite şi câte un kilogram de slănină pe săptămână şi apoi, fiecare om apt de muncă ar munci pentru ceea ce doreşte să mănânce sau să aibă în plus. Fără evrei omorâţi şi fără oameni de culoare hărţuiţi. Nici război, nici foamete în lume. Şi, în sfârşit, într-o astfel de lume să fi trăit şi Ludie Freeman.

Lumea Berenicei era o lume rotundă în care Frankie cea de odinioară i-ar fi ascultat vocea melodioasă, profundă şi puternică şi i-ar fi dat dreptate. Dar cea mai bună dintre cele trei lumi era aceea a lui Frankie cea de odinioară. Ea era de acord cu Berenice în privinţa legilor principale ce stau la baza creaţiei lumii, dar le adăuga multe alte lucruri: un avion şi o motocicletă pentru fiecare persoană, un club mondial cu certificate şi insigne, precum şi o mai bună lege a gravitaţiei, în privinţa războiului nu o aproba întru totul pe Berenice; spunea uneori că ea ar înfiinţa în lume o insulă a războiului unde s-ar putea duce cei ce doresc să lupte sau să doneze sânge şi ar intra şi ea în aviaţie, în Corpul expediţionar feminin. Ar schimba şi anotimpurile, excluzând definitiv vara şi adăugând multă zăpadă. Ea

concepea lumea în aşa fel încât oamenii să se poată schimba brusc din băieţi în fete şi invers, după cum aveau chef şi se simţeau mai bine. Dar Berenice se împotrivea, stăruind însă asupra faptului că legea împărţirii oamenilor pe sexe era foarte bună aşa cum era făcută şi că nu putea fi în niciun chip îmbunătăţită. Atunci, se întâmpla deseori ca John Henry West să vină şi el cu părerea lui năstruşnică despre această împărţire, spunând că el crede că oamenii ar trebui să fie pe jumătate băieţi şi pe jumătate fete, iar când Frankie ameninţa că o să-l ducă la bâlci şi o să-l vândă la Pavilionul Monştrilor, el închidea doar ochii şi zâmbea.

Aşadar, stăteau toţi trei acolo, la masa din bucătărie şi criticau Creatorul şi Opera sa. Uneori glasurile lor se încrucişau şi cele trei lumi se învălmăşeau. Dumnezeul lui John Henry West cu Dumnezeul Berenicei Sadie Brown şi cu Dumnezeul lui Frankie Addams, întocmai ca lumile închipuite de ei la sfârşitul după-amiezilor lungi şi lâncede.

Ziua asta se deosebea însă de celelalte. Ei nu tândăleau, nici nu jucau cărţi, ci se aflau încă la cină. F. Jasmine îşi scosese rochia de nuntă şi rămase iarăşi în picioarele goale, simţindu-se în largul ei în combinezon. Sosul cafeniu al mazării se sleise, mâncarea nu era nici fierbinte, nici rece şi untul se topise. Începură să se servească a doua oară, trecându-şi farfuriile unul altuia şi nu discutau despre subiectele obişnuite pe care le dezbăteau de obicei la acea oră a după-amiezii. Începură în schimb, o conversaţie ciudată la care ajunseră cam în felul acesta:

— Frankie, zise Berenice, mai adineauri începuseşi să spui ceva. Şi ne-am îndepărtat de subiect. Era vorba despre ceva nefiresc, mi se pare.

— Oh, da. Tocmai vă vorbeam despre ceva ciudat care mi s-a întâmplat astăzi şi de care nu-mi pot da bine seama. Nu ştiu însă cum să vă explic exact ceea ce

vreau să spun.

F. Jasmine desfăcu un cartof dulce şi se lăsă pe speteaza scaunului. Încercă să-i spună Berenicei ce se întâmplase atunci când, îndreptându-se spre casă, văzuse deodată ceva cu coada ochiului şi când se întoarse să privească, îi văzuse acolo, la capătul străduței, pe cei doi băieți de culoare. Vorbind, F. Jasmine se oprea uneori să se tragă de buza de jos şi să caute cuvintele cele mai potrivite cu care să exprime o senzație a cărei denumire nu o auzise niciodată. Ca să vadă dacă o urmăreşte, îi arunca din când în când câte o privire Berenicei, a cărei figură avea ceva deosebit: ochiul albastru de sticlă strălucea, mirat ca totdeauna, şi, la început, părea mirat şi ochiul negru; apoi privirea căpătă o căutătură curioasă şi tainică, care-i schimba expresia feței. Când şi când întorcea capul cu smucituri mici, scurte, parcă ar fi dorit să-şi îndrepte auzul când într-o direcție când în alta, şi să se asigure că ceea ce auzea era adevărat.

Înainte ca F. Jasmine să fi terminat, Berenice împinse în lături farfuria şi-şi băgă mâna în sân după țigări. Fuma țigări făcute în casă, dar le păstra într-un pachet de Chesterfield, de la tutungerie. Rupse câteva fire răzlețe de tutun care ieşeau în afară şi când apropie chibritul, îşi înălță capul, pentru ca flacăra să nu-i ajungă la nas. Un nor albăstrui de fum plutea deasupra celor trei de la masă. Berenice ținea țigara între degetul mare şi cel arătător; mâna îi era deformată şi înțepenită de reumatism, aşa că nu putea întinde ultimele două degete. O asculta, fumând, şi când F. Jasmine termină de povestit, urmă o pauză lungă, după care Berenice se aplecă înainte şi întrebă deodată:

— Ia ascultă! Eşti în stare să vezi prin oasele capului meu? Nu cumva tu, Frankie Addams, mi-ai citit gândurile?

F. Jasmine nu ştiu ce să răspundă.

— Asta e unul dintre cele mai ciudate lucruri pe care

le-am auzit vreodată, continuă Berenice. Nu-mi mai iese din minte.

— Ceea ce am vrut să-ți spun... reîncepu F. Jasmine.

— Ştiu ce ai vrut să spui. Chiar aici, la coada ochiului. Arătă marginea roşie a pleoapei de la coada ochiului negru. Prinzi dintr-odată ceva cu coada ochiului şi un fior rece te străbate din vârful capului până în tălpi. Atunci te răsuceşti, şi te afli față în față cu cine ştie ce. Dar nu cu Ludie, nu cu cine doreşti. Timp de o clipă te simți ca şi când ai fi căzut dintr-un pat.

— Da, zise F. Jasmine. Asta e!

— Ei, asta-i grozav de ciudat, rosti Berenice. E un lucru care mi se întâmplă de când mă ştiu. Totuşi abia acum l-am auzit spus în cuvinte.

F. Jasmine îşi acoperi nasul şi gura cu mâna ca să nu i se observe încântarea că era atât de deosebită. Ochii îi erau închişi cu modestie.

— Da, aşa se întâmplă când eşti îndrăgostită, zise Berenice. Totdeauna. Lucru ştiut şi nerostit.

Şi în felul acesta începu, la şase fără un sfert, ciudata conversație din ultima după-amiază. Era prima dată când vorbeau despre dragoste şi F. Jasmine participa la conversație ca o persoană care pricepea lucrurile şi avea păreri demne de luat în seamă. Frankie cea de odinioară îşi bătea joc de iubire, pretinzând că era o mare farsă şi nu credea în ea. Nu o introdusese niciodată în piesele ei şi nici nu se ducea la spectacolele cu subiecte de dragoste, de la *Palace*. Frankie cea de odinioară se dusese totdeauna la matineele de sâmbătă, atunci când se jucau piese polițiste, piese de război sau piese cu *cow-boy.* Cine provocase o adevărată consternare în sala de spectacol la un film vechi, numit *Camille,* într-o sâmbătă din luna mai, anul trecut? Frankie cea de odinioară! Din rândul al doilea de unde stătea, începuse să bată din picioare şi să fluiere, băgându-şi două degete în gură. Ceilalți spectatori din primele trei rânduri cu preț redus începură şi ei să fluiere şi să bată

din picioare şi cu cât scena de dragoste se prelungea, cu atât deveneau mai vehemenți. Aşa încât, până la urmă, directorul coborî în sală cu o lanternă, sculă toată gaşca de pe scaune şi îi împinse afară prin hol, lăsându-i pe trotuar, cu banii luați şi cu buzele umflate.

Frankie cea de odinioară nu admitea dragostea. Dar acum stând la masă, picior peste picior, F. Jasmine, lovea din când în când pardoseala, cu piciorul gol, ca de obicei, încuviințând din cap ceea ce spunea Berenice. Ba, mai mult, când întinse calm mâna către pachetul cu țigări Chesterfield de lângă farfurioara cu unt topit, Berenice nu o plesni peste mână şi F. Jasmine luă o țigară. Ea şi cu Berenice erau două persoane mari, care fumau la masa de seară şi John Henry West stătea cu capul lui mare de copil, aplecat într-o parte, ascultând şi urmărind din ochi tot ce se întâmplă.

— Acum am să-ți spun o poveste, zise Berenice. Şi asta să-ți fie învățătură de minte. Mă asculți, John Henry? Mă asculți Frankie?

— Da, şopti John Henry. Apoi arătă cu degetul lui mic şi murdar: Frankie fumează.

Berenice se îndreptă din şale şi îşi încrucişă mâinile negre, deformate, pe masă, în fața ei. Ridică bărbia şi trase aer în piept ca un cântăreț care începe un cântec. Pianul se acorda, stăruitor, dar când Berenice începu să vorbească şi în bucătărie răsună vocea ei profundă, de aur, sunetele pianului nu se mai auziră. Ca să ajungă însă la ceea ce avea de spus, Berenice începu tot cu vechea poveste pe care ei o auziseră de nenumărate ori până atunci. Povestea ei şi a lui Ludie Freeman. O poveste de demult.

— Iată, mă aflu în fața voastră şi vă spun, eram fericită. Cea mai fericită femeie din lume. Şi prin asta înțeleg din întreaga lume. Mă asculți, John Henry? înțeleg prin asta toate reginele şi milionarele şi toate doamnele de onoare din țară. Şi îi cuprind aici pe oamenii de toate culorile. Mă auzi, Frankie? Nu exista o

femeie pe toată fața pământului mai fericită decât Berenice Sadie Brown.

O pornise cu vechea poveste despre Ludie. Începuse într-o după-amiază de la sfârşitul lui octombrie, cu aproape douăzeci de ani în urmă. Povestea îşi avea începutul în locul unde se întâlniseră pentru prima dată unul cu celălalt, în fața stației de benzină de la Camp Campbell, afară din oraş. Era pe vremea când frunzele cădeau şi la țară fumul plutea în aer, o toamnă cenuşie şi aurie. Şi povestea se depăna de la prima întâlnire până la nunta de la biserica înălțării, din Sugarville. Apoi, ani şi ani de-a rândul, ei doi, împreună. Casa cu scara de cărămidă de la intrare, cu ferestrele care dădeau spre colțul străzii Barrow. Crăciunul cu blana de vulpe primită în dar şi luna iunie cu peştele prăjit, împărțit celor douăzeci şi opt de rude şi oaspeți. Anii în care Berenice pregătea cina, cosea la maşină costumele şi cămăşile lui Ludie. Ce bine o duceau împreună! Apoi, cele nouă luni când au locuit în nord, în centrul oraşului Cincinnati, unde era zăpadă. Apoi din nou Sugarville şi zilele care se contopeau una cu alta, şi săptămânile, şi lunile, şi anii. O duceau bine împreună. Ceea ce o făcea pe F. Jasmine să înțeleagă povestirea asta nu erau atât întâmplările, cât modul în care le istorisea.

Berenice vorbea cu un glas tărăgănat, spunea că fusese mai fericită decât o regină. În timp ce povestea, F. Jasmine îşi închipui că Berenice semăna cu o regină ciudată, dacă o femeie de culoare putea să fie regină şi să stea la o masă din bucătărie. Ea depăna povestea ei şi a lui Ludie ca o regină de culoare care desfăşoară un val de pânză aurie. La sfârşit, când povestea se termina, figura ei avea totdeauna aceeaşi expresie: ochiul negru privea fix înainte, nasul turtit se lățea şi tremura, iar gura părea obosită, tristă şi calmă. De obicei, când povestea se termina, ei mai rămâneau o clipă nemişcați, apoi porneau dintr-odată, grăbiți, să facă ceva: să

înceapă un joc de cărți, să pregătească laptele bătut sau să se învârtească aşa, într-o doară, prin bucătărie. În după-amiaza. aceasta însă ei nu s-au mişcat şi nici n-au vorbit mult timp după ce Berenice isprăvise. Într-un târziu, F. Jasmine întrebă:

— Din ce cauză a murit Ludie de fapt?

— A avut un fel de pneumonie, zise Berenice, în noiembrie o mie nouă sute treizeci şi unu.

— Exact anul şi luna în care m-am născut eu.

— Cel mai rece noiembrie din câte am apucat vreodată. În fiecare dimineață geruia şi băltoacele se acopereau cu un strat de gheață. Lumina soarelui era gălbejită, aşa cum se întâmplă iarna. Zgomote răzbăteau de departe şi îmi amintesc de un câine de vânătoare care avea obiceiul să urle pe la asfințit. Focul din vatră ardea zi şi noapte, iar serile, când umblam prin odaie, îmi vedeam umbra tremurândă care mă urmărea de-a lungul pereților. Şi tot ce vedeam mi se părea că e un semn.

— Cred că-i un semn faptul că eu m-am născut în acelaşi an şi în aceeaşi lună în care a murit el, zise F. Jasmine. Numai ziua se deosebeşte.

— Atunci era joi, pe la şase după-amiază. Cam pe vremea asta. Însă în noiembrie. Îmi amintesc cum am trecut prin culoar şi am deschis uşa din față. În anul acela locuiam în Prince Street, două sute treizeci şi trei. Se lăsa noaptea. Câinele acela de vânătoare urla în depărtare. Eu mă înapoiez în cameră şi mă întind pe patul lui Ludie. Mă întind peste Ludie cu brațele în lături şi cu fața lângă fața lui şi îl rog pe Dumnezeu să-i insufle lui puterea mea. Şi-i cer lui Dumnezeu să ia pe altcineva, nu pe Ludie, şi zac acolo şi mă rog mult timp. Până noaptea târziu.

— Cum? întrebă John Henry. Era o întrebare care nu avea niciun înțeles, dar el o repetă cu o voce pițigăiată, tânguitoare: Cum, Berenice?

— În noaptea aceea a murit, zise ea. Vorbea cu un

glas aprig de parcă ar fi fost contrazisă. Vă spun, a murit. Ludie! Ludie Freeman! Ludie Maxwell Freeman a murit!

Era sleită de puteri. Stăteau cu toții acolo, la masă. Nimeni nu se mişca. John Henry o privea încordat pe Berenice şi musca ce-i tot da târcoale se aşeză pe rama din stânga a ochelarilor; traversă apoi lentila stângă, trecu pe şaua nasului şi pe lentila din dreapta. Abia după ce musca îşi luă zborul, îndepărtându-se, John Henry clipi şi o alungă cu mâna.

— Să-ți spun un lucru, zise în sfârşit F. Jasmine. Unchiul Charles zace acolo mort, chiar în clipa asta. Totuşi nu-mi vine să plâng. Ştiu că ar trebui să fiu tristă, dar sunt mai tristă pentru Ludie decât pentru unchiul Charles. Cu toate că nu l-am văzut niciodată pe Ludie, iar pe unchiul Charles l-am cunoscut de când mă ştiu şi era rudă de sânge cu ruda mea de sânge. Poate că-i aşa pentru că m-am născut atât de curând după ce Ludie a murit.

— S-ar putea, zise Berenice.

F. Jasminei i se părea că ar fi în stare să stea acolo toată seara fără să se mişte sau să rostească un cuvânt. Când, deodată, îşi aduse aminte de ceva.

— Începuseşi să spui o altă poveste, zise ea. Era vorba despre un fel de avertisment.

Nedumerită în prima clipă, Berenice ridică apoi brusc capul şi zise:

— Ah, da! Vă povesteam tocmai cum se aplică la mine acel lucru de care vă vorbeam. Şi ce mi s-a întâmplat cu ceilalți bărbați. Acum, ciuliți-vă urechile.

Dar şi povestea cu ceilalți trei bărbați era veche. Când Berenice începu să vorbească, F. Jasmine se duse la frigider şi aduse la masă puțin lapte condensat şi îndulcit ca să-l toarne peste biscuiți, ca desert. La început, nu ascultă cu prea multă atenție.

— În aprilie, anul următor, m-am dus într-o duminică la biserica din Fork Falls şi o să mă întrebați ce căutam

acolo, şi eu o să vă spun. Eram în vizită la verii mei adoptivi din partea Jacksonilor, care locuiau acolo, şi am mers împreună la biserica lor. Aşadar, mă rugam în biserica aceea, unde congregația îmi era străină. Stăteam cu fruntea rezemată de marginea de sus a băncii din fața mea şi țineam ochii deschişi şi, băgați de seamă, fără să privesc pe furiş în jurul meu, ci stând doar cu ochii deschişi. Când deodată mă străbătu un fior. Zărisem ceva cu coada ochiului şi întorsei încet privirea spre stânga. Ia ghiciți ce am văzut acolo? Acolo, pe bancă, la o palmă de ochiul meu, era *degetul lui mare.*

— Care deget mare? întrebă F. Jasmine.

— Stați să vă spun, zise Berenice. Ca să înțelegeți asta, trebuie să vă spun că o singură parte din trupul lui Ludie Freeman nu era drăguță. Totul în el era frumos, aşa cum poate oricine să-şi dorească. Totul, afară de degetul mare de la mâna dreapta, pe care şi-l zdrobise într-o balama. Doar degetul acesta era sfărâmat şi nu era plăcut la vedere. Pricepeți?

— Vrei să spui că în timp ce te rugai ai văzut brusc degetul mare al lui Ludie?

— Spun că am văzut acest deget mare. Şi, în timp ce îngenuncheam, un fior m-a furnicat din cap până în călcâie. Stăteam acolo în genunchi privind fix degetul acela mare şi înainte de a mă uita la altceva, ca să văd al cui deget putea fi, am început să mă rog din toată inima. Spuneam tare: „Doamne, arată-ți puterea! Doamne, arată-ți puterea la

— Şi te-a ascultat? întrebă F. Jasmine. Şi-a arătat puterea?

Berenice întoarse capul într-o parte şi scoase un sunet de parcă ar fi scuipat.

— Arătat, aiurea! Ştii al cui era degetul mare?

— Al cui?

— Al lui Jamie Beale, zise Berenice. Bătrânul acela netrebnic şi mătăhălos, Jamie Beale. Îl vedeam pentru

prima oară.

— De aia te-ai măritat cu el? întrebă F. Jasmine, căci Jamie Beale era numele nenorocitului ăluia de bețiv bătrân, al doilea soț al Berenicei. Din cauză că avea şi el un deget mare strivit la fel ca Ludie?.

— Dumnezeu ştie, eu una habar n-am. M-am simțit atrasă de el din cauza degetului mare. Şi apoi un lucru îl aduce după sine pe altul. Tot ce ştiu e că m-am măritat cu el.

— Ei, cred că asta a fost o nebunie. Auzi, să te măriți cu el doar din cauza degetului mare.

— Aşa zic şi eu. Nu te contrazic. Îți spun doar ce s-a întâmplat. Şi acelaşi lucru s-a petrecut şi cu Henry Johnson.

Henry Johnson era al treilea soț, cel care înnebunise, după cum spunea Berenice. A fost sănătos timp de trei săptămâni după ce s-a căsătorit, pe urmă şi-a pierdut mințile şi s-a purtat atât de nesăbuit că până la urmă a trebuit să-l părăsească.

— Şi vrei să spui că Henry Johnson avea şi el unul din degetele mari zdrobite?

— Nu, zise Berenice. De data asta n-a fost degetul mare, ci vestonul.

F. Jasmine şi John Henry se uitară unul la altul, pentru că ceea ce spunea ea nu prea avea noimă. Dar ochiul negru al Berenicei era serios şi hotărât şi ea dădu din cap aprobativ, categoric.

— Ca să înțelegeți asta trebuie să ştiți ce s-a întâmplat după moartea lui Ludie. El avea o poliță de asigurare pentru două sute cincizeci de dolari. N-am să vă mai povestesc acum toată întâmplarea, dar faptul a fost că ăia cu polița m-au înşelat cu cincizeci de dolari. Şi timp de două zile a trebuit să alerg peste tot şi să fac rost de cei cincizeci de dolari, pentru înmormântare. Căci nu-l puteam îngropa pe Ludie sărăcăcios. Am amanetat tot ce mi-a căzut în mână. Şi am vândut haina mea şi haina lui Ludie la magazinul de vechituri din

Front Avenue.

— Oh! exclamă F. Jasmine. Vrei să spui atunci că Henry Johnson a cumpărat haina lui Ludie şi că te-ai căsătorit cu el din cauza asta.

— Nu tocmai. Mergeam într-o seară pe strada unde se afla City Hali, când deodată am văzut silueta aia în fața mea. Semăna atât de mult la umeri şi la ceafă cu Ludie, că am fost cât pe-aci să cad moartă pe trotuar. L-am urmărit, alergând în spatele lui. Era Henry Johnson şi-l vedeam pentru prima dată, căci locuia la țară şi nu venea prea des în oraş. Dar s-a întâmplat să cumpere haina lui Ludie şi să aibă aceeaşi talie. Văzut din spate, parcă ar fi fost stafia lui Ludie, sau fratele lui geamăn. Cum de m-am măritat cu el, nu ştiu prea bine, căci era limpede, în primul rând, că nu era la fel de fin ca el. Dar lasă pe unul să se învârtească pe lângă tine şi te ataşezi de el. În orice caz, aşa m-am măritat cu Henry Johnson.

— Fără îndoială că oamenii fac lucruri ciudate.

— Tu îmi spui mie, zise Berenice. O privi pe F. Jasmine cum turna încet o şuviță de lapte condensat peste un biscuit făcut cu sifon, ca să-şi încheie cina cu ceva dulce.

— Zău, Frankie, eu cred că ai limbrici. Vorbesc foarte serios. Tatăl tău se uită lung la facturile încărcate de la băcănie şi sigur că mă bănuieşte că eu sunt aia care şterpeleşte din lucruri.

— Şterpeleşti, zise F. Jasmine. Uneori!

— Cercetează notele alea de plată şi mi se plânge mie: Berenice, ce Dumnezeu facem cu şase cutii de lapte condensat şi cu atâtea şi atâtea ouă, cu opt cutii de turtă dulce pe săptămână? A trebuit să-i mărturisesc: le mănâncă Frankie. Am fost nevoită să-i spun: „Domnule Addams, îți închipui că hrăneşti o ființă omenească acolo, în bucătăria dumitale. Aşa îți închipui dumneata!” Am fost nevoită să-i spun: „Da, îți închipui că ea este o ființă omenească”.

— N-am să mai fiu lacomă de acum încolo, zise F.

Jasmine. Dar nu înțeleg unde-i morala la ceea ce mi-ai spus. Nu văd în ce măsură se aplică la mine ce ai spus despre Jamie Beale şi Henry Johnson.

— Se aplică tuturor şi este o învățătură de minte.

— Cum aşa?

— Păi, nu vezi ce am făcut eu? întrebă Berenice. L-am iubit pe Ludie. El a fost primul om pe care l-am iubit. De aceea a trebuit să continui şi sa mă repet mereu pe mine însămi, după aceea. Eu n-am făcut altceva decât să mă mărit cu frânturi din Ludie, ori de câte ori am dat peste ele. Ghinionul meu a fost că toți s-au dovedit a fi părțile rele. Intenția mea era să mă regăsesc pe mine şi pe Ludie. Înțelegi acum?

— Înțeleg unde vrei să ajungem, zise, F. Jasmine. Dar nu înțeleg cum de ar putea fi o învățătură de minte pentru mine.

— Atunci trebuie să-ți explic? întrebă Berenice.

F. Jasmine nu dădu un răspuns şi nici nu aprobă, căci simțea că Berenice îi întinsese o cursă şi era pe punctul să facă observații pe care nu dorea să le audă. Berenice se opri ca să-şi aprindă o altă țigară şi două rotocoale albastre şi molcome de fum îi ieşiră din nări, plutind leneş deasupra farfuriilor murdare de pe masă. Domnul Schwarzenbaum executa un arpegiu. F. Jasmine aşteptă şi timpul i se păru foarte lung.

— Tu şi nunta aia de la Winter Hill, zise Berenice, în sfârşit. Asta-i lucrul pentru care îți atrag atenția. Văd prin ochii ăia cenuşii ai tăi de parcă ar fi de sticlă. Şi ceea ce văd prin ei e cel mai jalnic caz de nebunie pe care l-am văzut vreodată.

— Ochii cenuşii e sticlă, şopti John Henry.

Dar F. Jasmine nu voia să lase să se citească în ea ca într-o carte; îşi aspri şi îşi încorda căutătura şi nu-şi luă ochii de la Berenice.

— Văd eu ce-ți trece prin minte. Să nu-ți închipui că nu văd. Crezi că mâine, la Winter Hill, va fi ceva nemaipomenit, cu tine popândău în mijloc. Crezi că o să

înaintezi până în mijlocul naosului, între fratele tău şi mireasă. Crezi că o să te vâri cu de-a sila în nunta asta şi câte şi mai câte.

— Nu, zise F. Jasmine. Nu mă văd mergând între ei până în mijlocul naosului.

— Îți citesc eu în ochi. Nu-mi mai spune tu mie.

John Henry repeta, dar mai încet:

— Ochii cenuşii e sticlă.

— Dar lucrul de care vreau să te previn e ăsta, adaugă Berenice. Ce-o să se aleagă de tine dacă începi cu chestii de astea nemaipomenite? Dacă începi cu apucături de-astea, o să țină mult, poți să fii sigură. Ce-are să se aleagă de tine? O să cauți mereu să te vâri cu de-a sila în nunți? Ce fel de viață o să mai fie şi asta?

— Mi-e silă să ascult oameni care n-au pic de minte, zise F. Jasmine şi îşi băgă degetele în urechi, dar nu le apăsă prea tare, aşa că putea încă s-o mai audă pe Berenice.

— Îți tai singură craca de sub picioare, continuă Berenice. Ştii asta. Ai terminat secția B a clasei a şaptea şi abia ai împlinit doisprezece ani.

F. Jasmine nu mai pomeni nimic de nuntă; doar aşa, în treacăt, spuse:

— O să mă ia cu ei. Ai să vezi.

— Şi dacă nu?

— Ți-am spus: mă-mpuşc cu pistolul tatii. Dar mă vor lua. Şi n-o să mai venim niciodată înapoi, pe meleagurile astea.

— Bine, am încercat să te conving, zise Berenice. Dar văd că e degeaba. Tu eşti hotărâtă să suferi.

— Cine a zis c-o să sufăr?

— Te cunosc eu. Ai să suferi.

— Eşti pur şi simplu invidioasă, spuse F. Jasmine. Încerci doar să mă lipseşti de plăcerea de a părăsi oraşul. Şi să-mi distrugi bucuria plecării.

— Încerc doar sa te opresc la timp, zise Berenice. Dar văd că-i în zadar.

John Henry şopti pentru ultima oară.

— Ochii cenuşii e sticlă.

Trecuse de ora şase şi după-amiaza aceea târzie şi leneşă începu să se stingă pe încetul. F. Jasmine îşi lua degetele din urechi şi ofta adânc, plictisită. Când oftă ea, John Henry oftă şi el, iar Berenice scoase cel mai lung oftat dintre toți. Domnul Sdiwarzenbaum cântase un mic vals sincopat, dar pianul nu era încă acordat după gustul lui şi începu sa ciocănească şi sa reia mereu alt sunet. Executa din nou gama până la treapta a şaptea şi se opri iarăşi acolo, fără să termine. F. Jasmine nu mai urmărea sunetele cu ochii; John Henry însă le pândea şi când pianul se opri la ultima notă,

F. Jasmine îl văzu cum se strânge, înțepenindu-se în scaun şi cum aşteaptă cu ochii în sus.

— E vorba de nota asta de la urmă, zise F. Jasmine. Dacă începi cu la şi mergi până la sol, se întâmplă ceva curios care face ca diferența dintre sol şi la să pară foarte mare. De două ori mai mare decât diferența dintre oricare alte două note ale gamei. Totuşi, acolo, la pian, ele se află una lângă alta, la fel de apropiate ca celelalte note. De re mi fa sol la ti, ti, ti, ti. Asta te poate face să-ți ieşi din sărite.

John Henry rânjea cu dinții lui ieşiți în afară, chicotind pe înfundate.

— Ti – ti, zise el şi o trase de mânecă pe Berenice. Ai auzit ce a spus Frankie? Ti – ti.

— Tacă-ți fleanca! strigă F. Jasmine. Ispråveşte o dată cu răutățile astea! Se sculă de la masă, dar nu ştia încotro să se ducă. N-ai spus nimic despre Willis Rhodes. El ce mai avea? Un deget mare strivit, o haină sau altceva?

— Doamne! exclamă Berenice şi glasul ei era atât de tăios şi de scandalizat încât F. Jasmine se întoarse şi reveni la masă. Asta e o întâmplare care ți-ar face părul măciucă. Nu cumva vrei să spui că nu ți-am povestit niciodată ce s-a întâmplat cu mine şi cu Willis Rhodes?

— Nu, zise F. Jasmine, Willis Rhodes fusese ultimul şi cel mai rău dintre cei patru soţi; atât de groaznic, încât Berenice a trebuit să-i facă proces. Ce s-a întâmplat?

— Ei bine, închipuie-ţi, zise Berenice. Închipuie-ţi o noapte aspră şi friguroasă de ianuarie şi pe mine zăcând, singură, singurică, în patul mare din salon. Singură în casă, căci toţi plecaseră pentru noaptea de sâmbătă la Forks Falls. Bagă de seamă, tocmai eu care nu pot suferi să dorm singură, într-un pat gol şi vechi, eu care sunt nervoasă când rămân singură în casă. Într-o noapte friguroasă şi aspră de ianuarie. După douăsprezece noaptea. Ai putea să-ţi aminteşti cum e iarna, John Henry?

John Henry încuviinţă din cap.

— Închipuie-ţi! zise din nou Berenice. Începuse să strângă farfuriile, aşa că în faţa ei, pe masă) erau stivuite trei farfurii murdare. Ochiul ei negru se roti în jurul mesei, făcându-i atenţi pe F. Jasmine şi John Henry, auditorii. ei. F. Jasmine se aplecă înainte, cu gura deschisă, ţinând cu mâinile marginea mesei. John Henry tremura pe scaun şi se uita ţintă la Berenice, prin ochelari, fără să clipească. Berenice începu cu o voce gravă şi înfiorată, apoi se opri brusc şi rămase pe loc, uitându-se la amândoi.

— Ce? stărui F. Jasmine, aplecându-se mai mult peste masă. Ce s-a întâmplat?

Berenice însă nu vorbea. Îşi muta privirea de la unul la celălalt şi dădea încetişor din cap. Când vorbi din nou, glasul ei era complet schimbat şi zise:

— Păi, aş vrea să vă uitaţi acolo sus… Aş vrea să vă uitaţi.

F. Jasmine privi repede în spatele ei, dar acolo erau doar plita, peretele, scara goală.

— Ce? întrebă ea. Ce s-a întâmplat?

— Aş vrea să vă uitaţi, repeta Berenice. Urcioarele mici au urechi mari. Se ridică brusc de la masă. Hai să spălăm farfuriile. Apoi facem nişte brioşe ca să le luăm

mâine pe drum.

F. Jasmine nu mai putea face nimic ca să-i arate Berenicei ce gândea. Abia într-un târziu după ce masa din fața ei fusese aproape strânsă şi Berenice spăla farfuriile la chiuvetă, ea spuse doar atât:

— Dacă dispreţuiesc ceva din tot sufletul e omul care începe să spună ceva stârnind curiozitatea celorlalți şi apoi se opreşte.

— E drept, recunoscu Berenice. Îmi pare rău. Ajunsesem însă tocmai la unul din acele lucruri de care mi-am dat brusc seama că nu ți-l puteam spune ție şi lui John Henry.

John Henry țopăia şi alerga de colo până colo prin bucătărie, de la scară la uşa verandei din dos.

— Brioşe! cânta el. Brioşe! Brioşe!

— Ai fi putut să-l trimiți pe el afară din cameră, zise F. Jasmine. Şi să-mi spui mie. Dar să nu-ți închipui că-mi pasă. Nu-mi pasă niciun pic de ceea ce s-a întâmplat. Doresc doar ca Willis Rhodes să fi venit atunci şi să-ți fi tăiat gâtul.

— E urât să vorbeşti aşa, zise Berenice. Mai ales că am o surpriză pentru tine. Du-te afară pe veranda din dos şi uită-te în coşul de răchită, acoperit cu un ziar.

F. Jasmine se ridică, deşi înciudată şi se duse şchiopătând, în silă, pe veranda din dos. Se opri apoi în prag, ținând în mâna rochia de organdi roz. În ciuda tuturor celor susținute de Berenice, gulerul era plisat cu pliuri mici, aşa cum trebuie să fie. Probabil că l-a călcat înainte de cină când F. Jasmine era sus, la ea în odaie.

— Ei, asta e grozav de drăguț din partea ta, îți sunt recunoscătoare.

Ar fi vrut să-şi poată împărți fața în doua, în aşa fel încât un ochi s-o privească pe Berenice acuzator, iar celălalt să-i mulțumească, plin de recunoştință. Dar figura omenească nu se poate împărți în felul acesta, aşa că cele două expresii se anulară reciproc.

— Curaj, zise Berenice. Cine poate să spună ce se va

întâmplă? S-ar putea ca mâine să te îmbraci cu rochia asta nouă, trandafirie şi să întâlneşti la Winter Hill pe cel mai drăguț băiat alb pe care l-ai văzut vreodată. În călătorii de felul ăsta se întâmplă să dai peste drăguți.

— Dar nu despre asta vorbeam, rosti F. Jasmine. Apoi, după scurt timp, adăugă, sprijinindu-se încă de uşă. Oricum, în felul ăsta am scăpat de o conversație neplăcută.

Amurgul era alb şi ținu mult. În august, timpul putea fi împărțit în patru: dimineața, după-amiaza, amurgul şi întunericul. În amurg, cerul căpăta o culoare ciudată, albastră-verzuie, care se topea repede, albindu-se. Aerul era de un cenuşiu delicat, iar arbustul de viță şi copacii se înnegreau încet, încet. Era ora când vrăbiile se adunau şi se roteau deasupra acoperişurilor din oraş şi când în ulmii întunecați, de-a lungul străzii, răsunau sunetele de august ale greierilor. În amurg, zgomotele se auzeau înfundat, cu întârziere: o uşă care se trântea în josul străzii, glasurile copiilor, huruitul unei maşini de tuns iarbă, undeva într-o curte. F. Jasmine aduse ziarul de seară şi întunericul pătrunse în bucătărie. La început se întunecară colțurile odăii, apoi dispărură desenele de pe pereți. Toți trei urmăreau tăcuți cum se lăsa întunericul.

— Armata a ajuns acum la Paris.

— Asta-i bine.

Tăcură un timp, apoi F. Jasmine zise:

— Am o mulțime de lucruri de făcut. Ar trebui să încep de pe acum.

Dar deşi stătea în pragul uşii, gata de plecare, totuşi nu pleca. Simțea că în această din urmă seară, ultima pe care o petreceau cu toții împreună în bucătărie, trebuia să spună sau să facă ceva înainte de a pleca. De mult timp fusese gata să părăsească bucătăria aceasta fără să mai revină vreodată, însă acum, când sosise clipa, stătea acolo, sprijinindu-se cu capul şi umerii de

tocul uşii, oarecum nepregătită. Era ora amurgului, când ceea ce spunea avea un ton trist sau frumos, deşi în tâlcul cuvintelor nu era nimic trist sau frumos.

F. Jasmine spuse domol:

— Intenționez să fac două băi în noaptea asta. Una mai lungă, de înmuiere şi de frecare cu peria, la care o să încerc să curăț crusta asta neagră de pe coate. Arunc apoi apa murdară şi fac a doua baie.

— Bună idee, zise Berenice. Ce n-aş da să te văd curată.

— Voi mai face o baie, zise John Henry. Glasul îi era subțire şi trist; ea nu-l putea zări în odaia care se întuneca, fiindcă stătea în colț, lângă plită. Pe la şapte, Berenice îl îmbăiase şi îl îmbrăcase din nou cu pantalonii scurți. F. Jasmine îl auzea cum târşâia cu grijă picioarele prin odaie, căci după baie îşi pusese pălăria Berenicei şi încerca să meargă cu pantofii ei cu tocuri înalte. El puse din nou o întrebare care nu avea niciun înțeles prin ea însăşi. De ce? întrebă el.

— De ce, ce, puiule? zise Berenice.

El nu răspunse şi până la urmă F. Jasmine fu aceea care vorbi:

— De ce este împotriva legii să-ți schimbi numele?

Berenice stătea pe un scaun, profilându-se în lumina albă, palidă, a ferestrei. Ținea ziarul deschis în fața ei şi capul, aplecat în jos, îl întorsese într-o parte, dându-şi silința să vadă ce era tipărit acolo. Când F. Jasmine vorbi, ea împături ziarul şi îl puse deoparte pe masă.

— Ai putea să-ți dai singură seama, zise Berenice. Uite de aia! Gândeşte-te ce încurcătură!

— Nu văd de ce, zise F. Jasmine.

— Ce ai acolo, deasupra gâtului? întrebă Berenice. Îmi închipuiam că ai un cap. Gândeşte-te puțin. Presupune că mi-ar veni poftă să mă numesc doamna Eleanor Roosevelt. Şi că tu ai începe să te numeşti Joe Louis. Şi că John Henry ar încerca să fie luat drept Henry Ford. Ce încurcături crezi că ar stârni asta?

— Nu vorbi copilării, zise F. Jasmine. Nu la felul ăsta de schimbări m-am gândit eu. Vreau sa spun că treci de la un nume care nu-ți convine, la un nume pe care îl preferi. Aşa cum l-am schimbat eu din Frankie în F. Jasmine.

— Se fac totuşi încurcături, stărui Berenice. Presupune că ne-am schimba deodată cu toții numele, luând alte nume total diferite. N-ar mai şti nimeni despre cine se vorbeşte, lumea întreagă ar înnebuni.

— Nu văd…

— Pentru că întâmplările se leagă de numele pe care-l porți. Ai un nume şi ți se întâmplă tot felul de lucruri şi te comporți față de ele în diferite chipuri şi comiți anumite fapte, astfel că numele începe să capete imediat un înțeles. Întâmplările se adună în jurul numelui. Dacă e rău şi ai un, renume prost, nu poți să ieşi din el şi să scapi. Iar dacă este bun şi ai o reputație bună, atunci trebuie să fii mulțumită şi împăcată.

— Dar ce s-a legat de numele meu vechi? întrebă F. Jasmine. Şi pentru că Berenice nu răspunse imediat, F. Jasmine răspunse singură propriei sale întrebări. Nimic. Vezi? Numele meu nu înseamnă absolut nimic.

— Ei, nu e tocmai aşa, rosti Berenice. Oamenii se gândesc la Frankie Addams şi le vine în minte că Frankie a terminat secția B a clasei a şaptea, ca Frankie a găsit oul de aur la vânătoarea Paştelui baptist, că Frankie locuieşte în Grove Street şi…

— Dar lucrurile astea nu înseamnă nimic, zise F. Jasmine. Vezi? N-au nicio valoare. Niciodată nu mi s-a întâmplat nimic.

— Dar ți se va întâmpla. Vor fi întâmplări.

— Care anume? întrebă F. Jasmine.

Berenice oftă şi-şi băgă mâna în sân, după pachetul de Chesterfield.

— În felul ăsta tu mă pui la zid şi eu nu-ți pot spune adevărul. Dacă aş reuşi s-o fac, aş fi o vrăjitoare. Nu aş mai sta aici în bucătăria asta, ci aş trăi împărăteşte în

Wall Street, ca ghicitoare. Tot ce-ți pot spune e că vor fi întâmplări. Ce anume, nu ştiu.

— Apropo, zise după o clipă F. Jasmine. Mă gândeam să mă duc pe la tine pe acasă să o văd pe Mama Mare. Nu cred în ghicitori sau în de-alde astea, dar parcă m-aş duce totuşi.

— Fă cum vrei. Dar nu cred că-i nevoie.

— Ba, cred că ar trebui să plec chiar acum.

Dar stătea încă în uşa întunecată, aşteptând.

Zgomotele amurgului de vară sfâşiau liniştea bucătăriei. Domnul Schwarzenbaum isprăvise de acordat pianul şi în ultimul sfert de oră cântase piese mici. Cânta pe dinafară şi era un bătrân vioi şi nervos, care îi amintea F. Jasminei de un păianjen de argint. Muzica lui era vioaie şi totodată rigidă şi el obişnuia să cânte valsurile uşor săltăreț, iar cântecele de leagăn, agitat. De departe, din josul blocului de case, un aparat de radio anunța solemn o ştire pe care ei nu o puteau auzi. Din casa vecină, din curtea din dos a lui O'Neils, copiii strigau şi băteau mingea. Sunetele serii se învălmăşeau unele cu altele şi se topeau apoi în aerul de amurg, care începea să se întunece. Chiar şi bucătăria era foarte liniştită.

— Ascultă, zise F. Jasmine. Iată ce am vrut să-ți spun. Nu ți se pare ciudat că eu sunt eu şi tu eşti tu? Eu sunt F. Jasmine Addams şi tu eşti Berenice Sadie Brown. Şi putem să ne uităm una la alta, să ne atingem una pe alta, şi să stăm ani în şir în aceeaşi cameră. Totuşi, mereu, eu sunt eu şi tu eşti tu. Şi eu nu pot să fiu niciodată altceva decât eu. Şi tu nu poți fi niciodată decât tu. Te-ai gândit vreodată la asta? Şi nu ți se pare ciudat?

Până atunci Berenice se legănase uşor în scaun. Nu stătea într-un balansoar, dar se lăsase cu scaunul țeapăn pe spate, făcându-l apoi să lovească pardoseala cu picioarele din față, în ciocănituri slabe, apucând marginea mesei cu mâna ei neagră şi vânjoasă, pentru

a-şi menține echilibrul. Când F. Jasmine vorbi, ea se opri din legănat. În cele din urmă spuse:

— Întâmplător, m-am gândit la asta.

Era ora când în bucătărie contururile se ştergeau, şi vocile înfloreau. Ei vorbeau domol şi glasurile înfloreau ca florile – dacă sunetele pot semăna cu florile şi vocile pot înflori. F. Jasmine stătea cu mâinile prinse după cap, privind odaia care se întuneca. Avea impresia că-i stăteau pe buze cuvinte necunoscute şi că era gata să le rostească. Cuvinte ciudate înfloreau în pieptul ei şi venise momentul să le exprime.

— Iată, zise ea. Văd un copac verde. Şi pentru mine el este verde. Tu ai să spui de asemenea că acel copac e verde. Şi în privința asta vom fi de acord. Dar culoarea pe care tu o vezi verde este oare aceeaşi culoare verde pe care o văd eu? Sau, să zicem, amândouă numim o culoare neagră. Dar de unde ştim dacă ceea ce vezi tu că e negru este aceeaşi culoare cu negrul pe care-l văd eu?

După o clipă Berenice spuse:

— Astea sunt tocmai lucrurile pe care nu le putem dovedi.

F. Jasmine îşi scărpină capul de uşă, apoi duse mâna la gât. Vocea îi slăbi şi se stinse.

— Oricum, nu asta am vrut să spun.

Fumul de la țigara Berenicei plutea în odaie amar, cald, stătut. John Henry îşi târşâi pantofii cu tocuri înalte de la plită la masă şi înapoi. În perete se auzi ronțăitul unui şobolan.

— Iată ce vreau să spun, reluă F. Jasmine. Mergi pe stradă şi dai cu ochii de cineva. Oricine. Vă priviți unul pe altul. Tu eşti tu – şi el este el. Totuşi, când vă uitați unul la celălalt, ochii stabilesc o legătură. Apoi tu porneşti într-o parte. Şi el în altă parte. Mergeți în diferite locuri ale oraşului şi poate nu vă mai vedeți niciodată unul cu altul. Niciodată în viață. Înțelegi ce vreau să spun?

— Nu prea, recunoscu Berenice.

— Vorbesc despre oraşul acesta, zise Jasmine pe un ton mai ridicat. Aici se află toţi oamenii aceştia pe care nu-i cunosc nici măcar din vedere sau după nume. Şi trecem unul pe lângă altul şi între noi nu-i nicio legătură. Ei nu mă cunosc pe mine şi eu nu-i cunosc pe ei. Acum, eu părăsesc oraşul şi toţi oamenii aceştia, pe care n-am să-i cunosc niciodată, rămân aici.

— Dar pe cine doreşti să cunoşti? întrebă Berenice.

F. Jasmine răspunse:

— Pe fiecare. Toată lumea. Pe fiecare din toată lumea.

— Mă rog, ia ascultă aici ce-ţi spun eu, rosti Berenice. Ce-ai zice de nişte oameni ca Willis Rhodes? Dar de germani sau de japonezi?

F. Jasmine îşi lovi capul de tocul uşii şi privi în sus la tavanul întunecat. Glasul ei se frânse şi spuse din nou:

— Nu la asta m-am gândit. Nu despre asta vorbesc.

— Atunci, despre ce vorbeşti? întrebă Berenice.

F. Jasmine făcu un semn din cap, de parcă n-ar fi ştiut. Inima îi era cernită şi tăcută şi din inima ei înfloreau şi dădeau rod cuvinte necunoscute şi ea aştepta să le rostească. De la casa de alături se auzea zgomotul de seară al copiilor care jucau basebal şi strigătul prelung „Trageee! Tragee”. Apoi lovitura surdă a unei mingi, şi scrâşnetul unei crose azvârlite, şi paşi care aleargă, şi glasuri sălbatice. Fereastra era un dreptunghi de lumină palidă, limpede şi un copil alerga străbătând curtea în curmeziş, pe sub arbustul întunecat, după minge. Copilul era iute ca o umbră şi F. Jasmine nu-i vedea faţa

— Poalele albe ale cămăşii fluturau în urma lui ca nişte aripi stranii. Dincolo de fereastră amurgul întârzia palid, liniştit.

— Hai să ne jucăm afară Frankie, şopti John Henry. Auzi ce grozav se distrează.

— Nu, se împotrivi F. Jasmine. Du-te tu.

Berenice se mişcă-în scaun şi zise:

— Cred că am putea aprinde lumina.

Dar n-au aprins-o. F. Jasmine simțea cuvintele nespuse lipindu-i-se de gât şi o greață înăbuşită o făcu să geamă şi să se dea cu capul de tocul uşii. În sfârşit, cu o voce spartă, rosti:

— Iată.

Berenice aşteptă şi văzând că nu mai adaugă nimic întrebă:

— Ce naiba-i cu tine?

F. Jasmine nu putu să pronunțe cuvintele necunoscute aşa că, după o clipă, se lovi pentru ultima oară cu capul de uşă şi începu apoi să dea ocol mesei din bucătărie. Mergea uşor, puțin țeapănă, de parcă s-ar fi simțit rău şi nu dorea sa zdruncine şi să amestece în stomac feluritele bucate pe care le mâncase. Începu să vorbească repede, cu glas pițigăiat, dar nu rostea ceea ce voia să spună, ci cuvinte anapoda.

— *Boyoman! Manoboy!* Când o să plecăm din Winter Hill o să mergem în mai multe locuri decât ai crezut sau ți-ai închipuit vreodată că pot exista. Nu ştiu precis unde ne vom duce mai întâi, dar n-are importanță. Căci, după ce ne ducem acolo, mergem şi dincolo. Noi, tustrei, avem intenția să călătorim mereu. Azi aici, mâine în altă parte. Alaska, China, Islanda, America de Sud. Cu trenul. Spintecând aerul, cu motocicleta, făcând înconjurul lumii cu avionul. Azi aici, mâine în altă parte. În toată lumea. Asta e adevărul adevărat! *Boyoman!*

F. Jasmine smuci sertarul mesei şi cotrobăi după cuțitul de măcelar. Nu avea nevoie de el, însă dorea să strângă ceva an mână şi să-l fluture în timp ce dădea grăbită ocolul mesei.

— Şi, vorbind despre lucrurile care se vor întâmpla, zise ea, ele se vor desfăşura atât de repede, încât abia o să avem timp să ne dăm seama de ele. Căpitanul Jarvis Addams scufundă douăsprezece vase de război japoneze şi este decorat de către Preşedinte. Domnişoara F. Jasmine Addams bate toate recordurile. Doamna Janice Addams este aleasă miss Națiunile Unite la un concurs

de frumusețe. Întâmplările se succed atât de iute, încât abia ne dăm seama de ele.

— Potoleşte-te, nebuno! strigă Berenice. Şi pune jos cuțitul ăla!

— Şi-i vom întâlni. Pe fiecare. Ne ducem de-a dreptul la oameni şi facem cunoştință cu ei. Mergem pe un drum întunecat şi vedem o casă luminată, batem la uşă şi străinii se grăbesc să ne primească şi să zică: Intrați! Intrați! O să cunoaştem aviatori decorați şi oameni din New York şi vedete de cinematograf. O să avem mii de prieteni, mii şi mii şi mii de prieteni. O să facem parte din atâtea cluburi, încât n-o să le mai putem ține socoteala. O să fim membri ai lumii întregi *Boyoman! Manoboy.*

Brațul drept al Berenicei era foarte puternic şi lung, şi de îndată ce F. Jasmine, care alerga în jurul mesei, trecu prin dreptul ei, brațul acesta se întinse şi o prinse atât de repede de combinezon, încât ea se opri cu o smucitură care făcu să-i trosnească oasele şi să-i clănțăne dinții.

— Ai înnebunit de-a binelea? întrebă ea. Brațul cel lung o trase pe F. Jasmine mai aproape şi o strânse la piept. Asuzi ca un catâr. Stai jos şi lasă-mă să-ți pun mâna pe frunte. Ai febră?

F. Jasmine trase una din cozile Berenicei şi se prefăcu că e gata să o taie cu cuțitul.

— Tremuri, zise Berenice. Să ştii că ai căpătat febră umblând astăzi prin soarele ăla. Fetițo, sigur nu eşti bolnavă?

— Bolnavă? întrebă F. Jasmine. Cine, eu?

— Aşază-te aici în poală, zise Berenice, şi stai locului o clipă.

F. Jasmine puse cuțitul pe masă şi se aşeză în poala Berenicei. Se lăsă pe spate şi-şi puse capul pe umărul ei; fața îi era la fel de asudată ca gâtul acesteia şi amândouă miroseau a sărat, a acru şi a iute. Piciorul drept îi era întins peste genunchiul Berenicei şi tremura

– dar când îşi sprijini degetele de pardoseală, piciorul nu-i mai tremură. John Henry se târşâi spre ele, în pantofii cu tocuri înalte şi se strânse gelos lângă Berenice. Îşi petrecu braţul pe după capul ei şi o apucă de ureche. Apoi, după o clipă, încercă să o împingă pe F. Jasmine din poala ei, cu o ciupitură uşoară.

— Las-o în pace pe Frankie, zise Berenice. Ea nu te-a sâcâit pe tine.

El scoase un mormăit supărat.

— Sunt bolnav.

— Ba nu, nu eşti. Stai liniştit şi nu-i purta pică verişoarei tale pentru un strop de dragoste.

— Baba Frankie, cocârjată şi urâcioasă, o plânse el cu o voce piţigăiată şi tocită.

— Ce-a făcut ea, mă rog, atât de urâcios acum? O vezi cum stă aici, sleită de puteri.

F. Jasmine întoarse capul şi îşi lăsă faţa pe umărul Berenicei. Îi putea simţi sânii moi şi mari, lipiţi de spatele ei, pântecul voluminos şi moale, picioarele vânjoase şi calde. Până acum respirase foarte repede, dar după un minut, respiraţia se rări aşa că răsufla în ritm cu Berenice; stăteau strâns lipite, ca un singur corp şi mâinile amorţite ale Berenicei erau petrecute pe după pieptul F. Jasminei. Stăteau cu spatele la fereastră şi în faţa lor bucătăria se întunecase aproape de tot. Berenice oftă în cele din urmă şi încheie această ultimă şi ciudată discuţie.

— Cred că tot am eu o idee vagă despre ce-ai îndrugat tu, zise ea. Noi toţi suntem oarecum prizonieri. Într-un fel sau altul, ne-am născut fără să ştim de ce. Totuşi prizonieri. Eu m-am născut Berenice. Tu Frankie. John Henry s-a născut John Henry. Am dori poate să ieşim la larg, să ne eliberăm. Dar, indiferent ce facem, noi tot prizonieri rămânem. Eu-s eu şi tu eşti tu, el este el. Fiecare dintre noi suntem oarecum legaţi numai de noi înşine. Asta e ceea ce ai încercat tu să spui?

— Nu ştiu, zise F. Jasmine. Dar nu vreau să fiu

prizonieră.

— Nici eu, glăsui Berenice. Niciunul din noi nu doreşte. Eu sunt mai prizonieră decât eşti tu.

F. Jasmine înțelese de ce spusese ea asta. John Henry întrebă, cu glasul lui copilăresc:

— De ce?

— Pentru că sunt neagră, rosti Berenice. Pentru că sunt de culoare. Fiecare-i întemnițat într-un fel sau altul. Însă toți oamenii de culoare sunt puşi în cătuşe anume. Au făcut în aşa fel încât noi să ne strângem toți într-un colț, numai noi. Aşa că, după cum îți spuneam mai înainte, suntem prizonieri la fel ca orice ființă omenească. Şi pe deasupra noi suntem prizonieri şi ca oameni de culoare. Uneori un băiat ca Honey simte că parcă nu mai poate respira. Simte că ar trebui să frângă ceva, sau să se frângă pe sine. Câteodată nu mai putem îndura.

— Ştiu asta, zise F. Jasmine. Ai vrea ca Honey să fie-n stare să facă ceva.

— El se simte chiar deznădăjduit.

— Da, zise F. Jasmine. Uneori îmi vine şi mie să rup ceva. Simt că doresc să pot nimici întregul oraş.

— Te-am auzit spunând asta, rosti Berenice. Dar la ce bun? Principalul este că toți suntem prizonieri – şi încercăm într-un chip sau altul să ne eliberăm. De exemplu, eu şi Ludie. Când eram cu Ludie, nu mă simțeam atât de încătuşată. Apoi Ludie a murit. Orice am face tot prizonieri rămânem.

Conversația asta o înfricoşă aproape pe F. Jasmine. Stătea acolo, strâns lipită de Berenice şi respira foarte încet. Nu-l putea vedea pe John Henry, dar îl simțea; el se urcase pe stinghia din spatele scaunului şi strângea capul Berenicei în brațe. O ținea de urechi căci, după un timp, Berenice spuse:

— Bombonelule, nu-mi mai răsuci aşa urechile. Eu şi Frankie n-o să zburăm prin tavan să te lisăm pe tine aici.

Apa picura încet în chiuveta din bucătărie şi şobolanul rodea în perete.

— Cred că înțeleg acum ce spuneai, zise F. Jasmine. Totuşi, ai putea folosi (deopotrivă cuvântul eliberat, în loc de prizonier. Deşi ele sunt două cuvinte opuse. Vreau să spun că hoinăreşti şi vezi tot felul de oameni. Şi pentru mine, ei par liberi.

— Ca sălbaticii?

— Oh, nu! Vreau să spun că nu vezi ce-i leagă laolaltă. Nu ştii de unde vin sau încotro se duc. De pildă, ce l-a făcut pe cineva să vină pentru prima oară în acest oraş? De unde au venit toți oamenii ăştia şi ce au de gând să facă? Gândeşte-te la toți soldații aceia.

— Ei s-au născut, zise Berenice, şi au să moară.

Glasul F. Jasminei era subțire şi ascuțit.

— Ştiu, dar de ce toate astea? Vezi toți oamenii aceştia şi nu ştii ce-i uneşte. Trebuie să existe un motiv. Dar am impresia că nu-l pot găsi. Nu ştiu.

— Dacă? Ai şti, ai fi Dumnezeu, zise Berenice. Nu ți-ai dat seama de asta?

— Poate că da.

— Ştim doar atâta. Dincolo de ce e aici nu ştim nimic mai mult.

— Dar aş vrea să ştiu. Îi înțepenise spatele. Se mişcă şi se întinse în poalele Berenicei, cu picioarele lungi, răşchirate sub masa din bucătărie. În orice caz, după ce plecăm din Winter Hill, n-o să mai am pentru ce să mă frământ.

— Nici acum nu ai de ce. Nimeni nu-ți cere să dezlegi tainele lumii. Berenice respiră adânc, cu subînțeles şi spuse: Frankie, ai cele mai ascuțite oase pe care le-am simțit vreodată.

Era o aluzie destul de clară pentru ca F. Jasmine să se ridice. Da, o să aprindă lampa, o să ia o brioşă de pe plită şi o să plece să-şi vadă de treabă în oraş. Dar mai stătu o clipă acolo, apăsându-şi fața pe umărul Berenicei. Zgomotele serii de vară se învălmăşeau,

prelungindu-se.

— N-am fost în stare să exprim niciodată exact ceea ce am vrut să spun, rosti, în sfârşit. Dar, ce să fac. Mă întreb dacă te-ai gândit vreodată la asta. Noi suntem aici – acum. În această clipă. Chiar acum însă, în timp ce vorbim, clipa asta trece. Şi nu va mai reveni niciodată. Niciodată, nicăieri pe lume. Când a trecut, s-a dus. Nicio putere de pe pământ nu o poate aduce înapoi. S-a dus şi pace. Te-ai gândit vreodată la asta?

Berenice nu răspunse şi în bucătărie se făcuse întuneric. Toți trei stăteau tăcuți, strânşi laolaltă şi fiecare simțea respirația celuilalt. Apoi, deodată, deşi nu ştiau de ce şi cum, se porniră toți trei pe plâns. Începură exact în acelaşi moment, tot aşa cum deseori, în acele seri de vară, se porneau dintr-odată pe cântat. Adesea, pe întuneric, în acel august, începeau să cânte cu toții deodată un colind de Crăciun, sau un cântec ca *Slitbelly Blues*. Uneori ştiau dinainte că o să cânte şi atunci alegeau împreună melodia.

Alteori nu se înțelegeau şi atunci începeau deodată trei cântece diferite, până când melodiile se contopeau şi ajungea să se înfiripe un fel de cântec aparte, pe care îl alcătuiseră toți trei împreună. John Henry cânta cu o voce pițigăiată, plângăreață, care, indiferent de melodie, suna totdeauna la fel: ceva ascuțit şi tremurat care plutea tot timpul deasupra cântecului, ca un plafon muzical. Vocea Berenicei era gravă, precisă, profundă; ea accentua contratimpii cu călcâiul. Frankie de odinioară cânta când sus, când jos, în intervalul de la mijloc dintre John Henry şi Berenice, aşa că vocile lor se armonizau şi elementele cântecului se împleteau între ele.

Cântau deseori astfel şi melodiile lor sunau dulce şi straniu după căderea nopții în bucătăria de august. Niciodată până acum însă nu începuseră să plângă deodată; şi cu toate că motivele lor erau diferite, se porniseră totuşi pe plâns împreună, în aceeaşi clipă, ca

şi cum ar fi fost înţeleşi. John Henry plângea pentru că era gelos, deşi mai târziu încercă să spună că a plâns din cauza şobolanului din perete. Berenice plângea din pricina conversaţiei lor despre oamenii de culoare, sau din pricina lui Ludie, sau poate din cauză că oasele F. Jasminei erau atât de ascuţite. F. Jasmine nu ştia de ce plângea, dar motivul pe care îl invocă era tunsoarea de marinar şi faptul că avea coatele aşa de scorţoase. Au plâns pe întuneric aproape un minut. Apoi se opriră tot aşa de brusc cum începuseră. Zgomotul neobişnuit îl făcu pe şobolanul din perete să tacă.

— Scoală-te de acolo, zise Berenice.

Stăteau în jurul mesei din bucătărie şi F. Jasmine aprinse lampa. Berenice se scărpină în cap şi smârcâi puţin.

— Fără îndoială că suntem un grup trist, continuă ea. Mă întreb ce ne-o fi venit, aşa...

După întunericul din odaie, lumina îi orbi dureros, F. Jasmine dădu drumul robinetului de la chiuvetă şi îşi băgă capul sub şuvoiul de apă. Berenice îşi şterse faţa cu o cârpă de vase şi îşi potrivi cozile la oglindă. John Henry stătea în picioare, ca o femeie pitică, mică şi bătrână, purtând pe cap pălăria roz cu pană şi pantofii cu tocuri înalte. Pereţii bucătăriei cu desene trăsnite erau foarte strălucitori. Toţi trei mijeau ochii unul la altul, în lumină, de parcă ar fi fost trei străini sau trei năluci. Apoi, uşa din faţă se deschise şi F. Jasmine îl auzi pe tatăl ei, obosit, târându-şi încet paşii prin hol. Fluturii de noapte se iviră la fereastră, frângându-şi aripile în plasă. Astfel trecu, în sfârşit, ultima după-amiază petrecută în bucătărie.

În seara aceea, devreme, F. Jasmine trecu prin fața închisorii; era în drum spre Sugarville, unde avea să i se ghicească viitorul şi, cu toate că închisoarea nu se afla în drumul ei, dorise să-i mai arunce o ultimă privire înainte de a părăsi pentru totdeauna oraşul. Căci în primăvara şi în vara aceea închisoarea o speriase şi o obsedase. Era o închisoare veche de cărămidă, cu trei etaje, şi înconjurată jur-împrejur de un gard cu sârmă ghimpată în partea de sus. Înăuntru se aflau pungaşi, tâlhari şi criminali. Criminalii, închişi în celule de piatră cu gratii la ferestre, puteau să bată mult şi bine în pereții de piatră, sau să tragă de gratiile de fier, că tot n-ar fi izbutit să iasă afară. Purtau haine vărgate de ocnaş, mâncau mazăre rece fiartă laolaltă cu gândaci negri, şi pâine de mălai rece.

F. Jasmine cunoştea câteva persoane care fuseseră închise, toți oameni de culoare – un băiat numit Cape şi un prieten de-al Berenicei, învinuit de o doamnă albă la care lucra că ar fi furat un tricou şi o pereche de pantofi. Când te arestau, *Black Maria* se oprea scârțâind la uşa ta şi o mulțime de polițişti se repezeau la tine ca să te târască la închisoare. Pe Frankie cea de odinioară o fascinase închisoarea după ce furase briceagul cu trei limbi de la magazinul *Sears & Roebuck* şi uneori, în primăvara trecută, venea după-amiaza pe strada din fața închisorii într-un loc numit *Jail-Widow's Walk*[6] şi se uita timp îndelungat la clădire. Unii criminali stăteau adeseori agățați de gratii, ei i se părea că ochii lor, ca şi ochii alungiți ai monştrilor de la bâlci, o chemau şi parcă îi spuneau: „Noi te cunoaştem”. Din când în când sâmbătă după-amiază, din celula mare numită *Bull Pen*[7] se auzeau strigăte sălbatice şi urlete. În seara asta însă în închisoare domnea tăcerea – doar o celulă era luminată şi acolo se afla un criminal, sau mai curând, conturul capului său şi cei doi pumni prinşi de gratii. Închisoarea de cărămidă era tristă şi întunecată, deşi în

curte şi în câteva celule se vedea lumină.

— Pentru ce eşti închis? strigă John Henry. Stătea la o oarecare distanță de F. Jasmine şi purta o haină de culoarea narcisei, căci F. Jasmine îi dăruise toate costumele ei. Nu voise să-l ia, dar băiatul a stăruit şi a stăruit şi până la urmă s-a ținut după ea, la oarecare distanță. Criminalul nu i-a răspuns, atunci a strigat din nou, cu un glas pițigăiat: O să te spânzure?

— Taci! zise F. Jasmine. Astă-seară, închisoarea nu o speria, pentru că mâine, pe timpul ăsta, va fi departe. Aruncă închisorii o ultimă privire şi o porni apoi înainte.

— Ți-ar plăcea să strige cineva astfel la tine, dacă ai fi în închisoare?

Când ajunse în Sugarville trecuse de ora opt. O seară prăfoasă, albăstrie. Uşile caselor înghesuite de o parte şi de alta a străzii erau deschise şi din unele holuri se vedea pâlpâirea tremurândă a lămpilor de gaz, care luminau paturile odăii din față şi policioarele împodobite ale căminelor. Glasurile sunau deformat şi, din depărtare, se auzea un pian şi o trompetă. Copiii care se jucau pe străduțe lăsau urme de picioare în praf. Oamenii se îmbrăcaseră ca pentru noaptea de sâmbătă. Trecu pe lângă un grup de fete şi băieți de culoare, care glumeau la un colț de stradă, în hainele lor de seară, strălucitoare. Pe străzi domnea o atmosferă de petrecere care îi aminti că putea şi ea să se ducă, în seara asta chiar, la o întâlnire la *Luna Albastră.* Vorbi cu oamenii de pe stradă şi simți din nou inexplicabila legătură dintre ochii ei şi alți ochi. Parfumul clematitelor răzbătea prin aerul serii, amestecat cu praful amărui, cu mirosul de closete şi de cină. Locuința Berenicei se afla în colțul străzii Chinberry – o casă cu două odăi şi grădiniță în față, împrejmuită cu cioburi colorate şi capsule de sticlă. Pe o bancă de pe veranda din față se aflau ghivece cu ferigi întunecate, răcoroase. Uşa era deschisa pe jumătate şi F. Jasmine putu zări pâlpâirile aurii-cenuşii ale lămpii dinăuntru.

— Tu rămâi aici afară, îi spuse lui John Henry.

Înăuntru se auzea o voce puternică, spartă şi, când Jasmine bătu, vocea se opri o clipă, apoi întrebă:

— Cine-i acolo? Cine-i?

— Eu, Frankie, zise ea – căci dacă şi-ar fi rostit numele adevărat, Mama Mare n-ar fi ştiut al cui e.

Odaia mirosea a închis şi cu toate că obloanele de lemn erau deschise, în cameră plutea un iz de doctorii şi de peşte. Holul înțesat cu boarfe era curat. Lângă peretele din dreapta se afla un pat şi, în partea opusă, o maşina de cusut şi un armoniu cu pedale. Deasupra căminului atârna o fotografie a lui Ludie Freeman, policioara era împodobită cu calendare fanteziste, premii câştigate la bâlci, suveniruri. Mama Mare stătea întinsă în patul de la peretele de lângă uşă, aşa că în timpul zilei putea privi pe fereastra din față, spre veranda cu ferigi şi afară, în stradă. Era o femeie de culoare, bătrână, zbârcită şi cu oasele ca nişte cozi de mătura; în partea stângă a feței[1] şi a gâtului, pielea era de culoarea seului, aşa ca locul acela era aproape alb, iar restul de culoare arămie. Frankie cea de odinioară avea credința că Mama Mare se transformă încetul cu încetul într-o persoană albă, însă Berenice spunea că era o boală de piele care apărea uneori la negri. Mama Mare fusese spălătoreasă de lux şi făcuse perdele ajurate până în anul când boala îi înțepenise spatele şi căzuse la pat. Dar ea nu şi-a pierdut niciuna dintre facultăți, dobândind în schimb darul ghicitului. Frankie cea de odinioară o socotise totdeauna stranie şi când era copiliță o asocia în mintea ei pe Mama Mare cu cele trei stafii care sălăşluiau în magazia de cărbuni. Chiar şi acum, când nu mai era un copil, avea totuşi o teamă superstițioasă de Mama Mare. Ea zăcea pe trei perne de puf, cu fețele croşetate pe margini, şi picioarele osoase erau acoperite cu o plapumă multicoloră. Masa pe care se afla lampa era trasă aproape de pat în aşa fel încât să poată ajunge la obiectele care se aflau pe ea: o carte de

visuri, o farfurioară albă, un coşuleț de lucru, un pahar de plastic plin cu apă, o *Biblie* şi alte mărunțişuri. Înainte ca F. Jasmine să intre, Mama Mare vorbea de una singură, căci avea obiceiul ca în timp ce stătea acolo, în pat, să-şi spună mereu cine este şi ce face şi ce are de gând să facă. Pe perete se aflau trei oglinzi care reflectau valuri de lumină de la lampa ce pâlpâia cenuşiu-auriu în odaie, aruncând umbre uriaşe; fitilul lămpii trebuia potrivit. Cineva umbla prin camera din fund.

— Am venit să-mi ghiceşti, zise F. Jasmine.

Cu toate că Mama Mare vorbea tare când era singură, ea putea fi tăcută în alte împrejurări. Înainte de a răspunde se uită câteva secunde la F. Jasmine.

— Foarte bine. Trage încoace scaunul acela de la armoniu.

F. Jasmine aduse scaunul lângă pat şi, aplecându-se înainte, îi întinse palma. Dar Mama Mare nu i-o luă. Cercetă fața F. Jasminei, scuipă apoi ghemotocul de tutun de mestecat în oala de noapte pe care o trase afară de sub pat şi îşi puse, în sfârşit, ochelarii. Stătu aşa de mult, încât F. Jasmine crezu că încearcă să-i ghicească gândurile şi asta o făcu să se simtă stânjenită. Zgomotul de paşi din odaia din spate încetă. În casă nu se mai auzea niciun sunet.

— Du-te înapoi cu mintea şi aminteşte-ți, zise ea în sfârşit. Povesteşte-mi ultimul tău vis.

F. Jasmine încercă să-şi amintească, dar nu prea visa des. Îi veni apoi în minte un vis pe care îl avusese în vara aceea:

— Am visat o uşă, zise ea. Mă uitam tocmai la ea şi în timp ce o priveam, începu să se deschidă încet. Asta mă făcu să am o senzație ciudată şi m-am trezit.

— Era şi o mână în vis?

F. Jasmine se gândi.

— Cred că nu.

— Pe uşa aceea nu era cumva un gândac negru?

— Păi... cred că nu.

— Uite ce înseamnă asta. Mama Mare închise şi deschise ochii încet. O să se întâmple o schimbare în viața ta.

Apoi, luă palma Jasminei şi o examină un timp.

— Eu văd aici că tu te măriți cu un băiat cu ochi albaştri şi păr bălai. O să trăieşti până ajungi de trei ori douăzeci şi zece, dar trebuie să te fereşti de apă. Văd aici un şanț de argilă roşie şi un balot de bumbac.

F. Jasmine îşi spuse în sinea ei că asta nu înseamnă altceva decât pierdere de bani şi de timp.

— Ce-i asta?

Dar bătrâna ridică deodată capul şi, când striga, vinele gâtului i se încordară.

— Hei, drace!

Privea spre peretele dinspre hol şi bucătărie şi F. Jasmine se întoarse şi ea să privească peste umăr.

— Mda, răspunse un glas din camera din fund, care semăna cu glasul lui Honey.

— De câte ori să-ți mai spun să-ți dai jos picioarele alea mari de pe masa din bucătărie?

— Mda, făcu din nou Honey. Glasul îi era blând ca al lui Moise şi F. Jasmine putea să-l audă cum îşi lăsa picioarele pe pardoseală.

— O să-ți intre nasul în carte, Honey Brown. Las-o jos şi termină-ți cina.

F. Jasmine se cutremură. Oare Mama Mare văzuse prin perete cum citea Honey cu picioarele pe masă? Puteau ochii aceia să străbată printr-un perete neted şi drept? Era parcă un avertisment pentru ea ca să-i asculte fiecare vorbă cu atenție.

— Văd aici o sumă de bani. O sumă de bani. Şi văd o nuntă.

Mâna întinsă a F. Jasminei tremură uşor.

— Asta e! Vorbeşte despre asta!

— Nunta sau banii?

— Nunta.

Lumina lămpii le proiecta umbrele enorme pe întinderea goală a peretelui.

— E nunta unei rude apropiate şi prevăd o călătorie.

— O călătorie? întrebă ea. Ce fel de călătorie? O călătorie lungă?

Mâinile Mamei Mari erau noduroase şi acoperite cu pistrui galbeni, iar palmele semănau cu nişte lumânărele de aniversare, trandafirii şi topite.

— O călătorie scurtă, zise ea.

— Dar cum...? începu F. Jasmine.

— Văd un drum dus şi întors. O plecare şi o înapoiere.

Asta nu însemna nimic, căci era sigură că Berenice îi povestise despre călătoria la Winter Hill şi despre nuntă. Dar dacă putea vedea prin perete...

— Eşti sigură?

— Păi... De data asta glasul bătrân şi spart nu mai era atât de sigur. Văd o plecare şi o înapoiere, dar se poate să nu fie pentru acum. Nu pot garanta. Căci în acelaşi timp văd drumuri, trenuri şi o sumă de bani.

— Oh! exclamă F. Jasmine.

Se auzi un zgomot de paşi şi Honey Camden Brown apăru în pragul dintre bucătărie şi camera ei. În seara asta purta o cămaşă galbenă şi cravată, căci de obicei îi plăcea să se îmbrace îngrijit; ochii negri îi erau însă triştii şi fața (prelungă, ca de piatră. F. Jasmine ştia ce spusese Mama Mare despre Honey Brown. Zicea că e un băiat pe care Dumnezeu nu-l făcuse până la capăt. Creatorul îşi luase prea devreme mâna de pe el. Dumnezeu nu-l desăvârşise, aşa că el era nevoit, ca să se împlinească, să facă ba un lucru, ba altul. Când auzise prima oară această observație, Frankie nu pricepuse înțelesul ascuns. O asemenea remarcă o făcea să-şi imagineze o jumătate de băiat – un braț, un picior, o jumătate de față – o jumătate de om care rătăcea prin soarele mohorât de vară în toate colțurile oraşului. Mai târziu însă ea înțelese ceva mai bine. Honey cânta la

trompetă şi fusese primul în clasă la şcoala medie pentru negri. El a comandat o carte franceză din Atlanta şi a învățat singur puțină franceză. Îi venea câteodată să o ia la goană prin tot Sugarville-ul, ca un mistreț, şi să se bată zile de-a rândul, până când prietenii l-ar fi adus acasă mai mult mort decât viu. Era în stare să-şi mişte buzele la fel de uşor ca fluturii şi putea vorbi la fel de bine cu oricare dintre oamenii pe care ea îi auzise vreodată – alteori însă răspundea cu o învălmăşeală de cuvinte pe care nici familia lui nu le putea înțelege. Creatorul, spunea Mama Mare, îşi luase prea timpuriu mâna de pe el, aşa că rămăsese un veşnic nemulțumit. Stătea acum acolo, sprijinindu-se de tocul uşii, osos şi fără vlagă, şi, cu toate că fața îi era transpirată, el părea totuşi rece.

— Dacă doreşti ceva, spune-mi înainte de-a pleca, zise el.

În seara asta, Honey avea ceva care o surprinse pe F. Jasmine; privindu-i ochii trişti şi calmi parcă simțea că avea ceva să-i spună. În lumina lămpii, pielea lui era de culoarea glicinei întunecate, iar buzele, albăstrii, liniştite.

— Ți-a povestit Berenice despre nuntă? întrebă F. Jasmine. Dar de data asta simțea că nu despre nuntă trebuia să vorbească.

— Aaannh, răspunse el.

— Deocamdată nu doresc nimic. T.T. trebuie să sosească într-o clipă ca să-mi facă o scurtă vizită şi să se întâlnească cu Berenice. Încotro te duci, băiete?

— Mă duc spre Forks Falls.

— Bine domnule „Azi-aici, mâine-colea”, când ai hotărât asta?

Honey se sprijinea de uşorul uşii, încăpățânat şi tăcut.

— De ce nu poți fi şi tu ca toți ceilalți? îl întrebă Mama Mare.

— Nu stau decât duminică şi mă înapoiez luni

dimineața.

Impresia că mai avea să-i spună ceva lui Honey Brown o tulbura încă pe F. Jasmine. Se adresă Mamei Mari:

— Îmi spuneai despre nuntă.

— Da. Nu se mai uita în palma F. Jasminei ci la rochia de organdi, la ciorapii de mătase şi la pantofii argintii, noi. Ți-am spus că ai să te măriți cu un băiat blond, cu ochi albaştri. Mai târziu.

— Dar nu despre asta vorbeam. Mă refeream la cealaltă nuntă. Şi la călătorie şi la ceea ce vedeai aici în legătură cu drumurile şi trenurile.

— Chiar aşa, zise Mama Mare, dar F. Jasmine avu impresia că ea nu-i mai acordă multă atenție, deşi se uita din nou în palma ei. Văd o călătorie, cu plecare şi înapoiere, iar mai târziu o sumă de bani, drumuri şi trenuri. Numărul tău norocos este şase cu toate că şi treisprezece îți poartă uneori noroc.

F. Jasmine dorea să protesteze şi să discute, dar cum poți contrazice o ghicitoare? Ar fi vrut măcar să înțeleagă mai bine cele spuse, deoarece călătoria cu înapoiere nu se potrivea cu drumurile şi trenurile prevăzute de ea.

Dar, în timp ce se pregătea să continue cu întrebările, se auziră paşi în veranda din față, o bătaie în uşă şi T.T. intră în odaie. Era foarte cuviincios, îşi ştergea picioarele şi aducea un carton cu înghețată pentru Mama Mare. Berenice spusese că el nu o făcea să se înfioare şi într-adevăr nu putea fi drăguțul nimănui; pântecul lui semăna cu un pepene verde băgat sub vestă, iar la ceafă i se formaseră cute de grăsime. Aducea cu el atmosfera de societate pe care Mama Mare o îndrăgise totdeauna şi căreia îi dusese dorul în casa asta cu două odăi. Frankie cea de odinioară avusese mereu impresia, atunci când venea aici s-o caute pe Berenice, că odaia era plină de oameni – familia, o mulțime de veri, prieteni. Iarna stăteau lângă vatră, în jurul focului care pâlpâia,

spulberat de vânt, împletindu-şi glasurile. În nopţile senine de toamnă, ei erau totdeauna primii care mestecau trestie de zahăr. Berenice toca nodurile netede, violete ale trestiei şi ei scuipau pe un ziar întins jos, pe pardoseală, bucăţile răsucite, molfăite, în care rămăseseră urmele dinţilor. Lumina lămpii dădea camerei un aspect deosebit, un miros deosebit.

Acum, cu venirea lui T.T., reînvie vechea atmosferă de societate agitată. Ghicitul se terminase, desigur şi F. Jasmine puse o monedă de zece cenţi în farfurioara de porţelan alb de pe masa din hol; căci, deşi nu era un preţ fix, oamenii care voiau să-şi afle viitorul de la Mama Mare plăteau de obicei cât credeau că i se cuvine.

— Zău, Frankie, zău că n-am văzut niciodată un om care să crească aşa de repede ca tine, observă Mama Mare. Ar trebui neapărat să-ţi pui pe cap o bucată de cărămidă. F. Jasmine se chirci pe genunchii uşor îndoiţi, coborându-şi umerii. Rochia pe care o porţi e drăguţă. Şi pantofii ăia de argint. Şi ciorapii de mătase. Arăţi ca o domnişoară în toată legea.

F. Jasmine şi Honey părăsiră casa în acelaşi timp şi ea continua să fie stăpânită de impresia că avea să-i spună ceva. John Henry, care aştepta în străduţă, se repezi la ei, însă Honey nu-l mai ridică în sus, aşa cum făcea uneori, ca să-l învârtească. În seara asta, în jurul lui Honey plutea o tristeţe rece. Lumina lunii era albă.

— Ce-o să faci la Forks Falls?

— Stau şi eu puţin pe acolo.

— Ai vreo încredere în ghicitul ăsta? Când văzu că Honey nu răspunde, ea continuă: îţi aminteşti când a strigat la tine să-ţi iei picioarele de pe masă? Asta m-a impresionat. De unde ştia că ţineai picioarele pe masă?

— Oglinda, zise Honey. Are o oglindă prinsă de uşă, aşa că poate vedea ce se întâmplă în bucătărie.

— Oh! Eu n-am crezut niciodată în ghicit.

John Henry îl ţinea de mână pe Honey şi se uita la el, în sus.

— Ce sunt cai-putere?

F. Jasmine simțea înlăuntrul ei înrâurirea puternică a nunții; în această ultimă seară avea parcă nevoie să dea ordine şi sfaturi. Să-i spună ceva lui Honey, să-l prevină sau să-i dea un sfat înțelept. Şi, pe când îşi frământa mintea, îi veni o idee. Era atât de nouă, atât de neaşteptată, încât se opri din mers şi rămase încremenită.

— Ştiu ce-ar trebui să faci! Ar trebui să te duci în Cuba sau în Mexic.

Honey mai făcuse câțiva paşi, însă când ea începu să vorbească, rămase pironit locului. John Henry se afla la mijloc, între ei, uitându-se când la unul, când la altul. Chipul lui căpătase o expresie misterioasă în lumina albă a lunii.

— Sigur că da. Vorbesc foarte serios. Nu-ți foloseşte la nimic să tot bați drumul între Folks Falls şi oraşul ăsta. Am văzut o mulțime de fotografii de cubanezi şi de mexicani. O duc bine. Făcu a pauză. Asta e lucrul pe care încerc să ți-l explic. Nu cred că ai să fii vreodată fericit în oraşul ăsta... Cred că ar trebui să pleci în Cuba. Ai pielea atât de deschisă la culoare, arăți aproape ca un cubanez. Te poți duce acolo să te faci cubanez. Ai putea să înveți limba lor şi niciunul din cubanezii aceia nu vor şti vreodată că eşti negru. Pricepi ce-ți spun?

Honey stătea nemişcat ca o statuie neagră şi la fel de tăcut.

— Ce? întrebă din nou John Henry. Cu ce seamănă caii ăia putere?

Honey se întoarse brusc şi plecă în jos pe străduță.

— E fantastic, zise el.

— Ba, deloc! încântată că Honey folosea, la adresa ei, cuvântul fantastic, ea şi-l repetă, calmă, înainte de a continua. Nu-i câtuşi de puțin fantastic. Ține minte ce-ți spun. E lucrul cel mai bun pe care-l poți face.

Dar Honey râse doar şi o coti pe prima străduță.

— Cu bine.

Străzile din mijlocul oraşului îi aminteau F. Jasminei de o petrecere de carnaval. Domnea în ele o atmosferă de libertate sărbătorească şi întocmai ca la începutul dimineții, simțea că făcea şi ea parte din tot ce se întâmplă acolo, că e cuprinsă în acest iureş şi-i părea bine.

Într-un colț, înspre Strada Mare, un om vindea şoareci mecanici şi un cerşetor ciung stătea pe trotuar, cu picioarele încrucişate şi cu o cană de tinichea în poală, numai ochi. Ea nu văzuse până atunci Front Avenue noaptea, căci seara n-avea voie să se joace decât în preajma casei. Depozitele de peste drum erau negre, însă filatura pătrată, de la capătul celălalt al bulevardului avea toate ferestrele luminate şi de acolo se auzea zgomotul înfundat al războaielor, se simțea mirosul căzilor cu coloranți. Cele mai multe magazine erau deschise şi firmele de neon alcătuiau un amestec variat de lumini care creau un soi de transparență. Grupuri de soldați stăteau pe la colțuri, alții se plimbau cu fete. Zgomotele verii urzii se contopeau – paşi, râsete şi, peste sunetele confuze, glasurile unora care strigau de la etaj, jos, în strada estivală. Clădirile miroseau a cărămida încinsă la, soare şi sub tălpile pantofilor ei noi, argintii, trotuarul era cald. F. Jasmine se opri în colț, peste drum de *Luna Albastră*. I se părea că trecuse mult timp din dimineața când se întâlnise cu soldatul; era la mijloc lunga după-amiază din bucătărie şi amintirea soldatului se ştersese întrucâtva. În după-amiaza aceea, întâlnirea îi păruse atât de îndepărtată. Acum, când era aproape ora nouă, şovăia. Avea senzația inexplicabilă că făcea o greşeală.

— Unde mergem? întrebă John Henry. Cred că e timpul să ne ducem acasă.

Glasul lui o făcu să tresară, căci aproape îl uitase. Stătea acolo, cu genunchii înțepeniți, cu ochii mari, stropit de noroi, în vechiul lui costum de muselină.

— Am treabă în oraş. Tu du-te acasă.

Se uită lung la ea, scoase din gură cocoloşul de gumă de mestecat şi încercă să-l lipească în dosul urechii, însă din cauza năduşelii, urechea era prea alunecoasă, aşa că până la urmă băgă guma din nou în gură.

— Ştii la fel de bine ca mine drumul spre casă. Aşa că fă ce-ţi spun!

În chip neaşteptat, John Henry o ascultă; însă în timp ce-l urmărea cum se îndepărtează pe strada aglomerată, simţi un gol în suflet – părea atât de copilăros şi de amărât în costumul acela.

Trecerea din strada în interiorul cafenelei *Luna Albastră* semăna cu trecerea dintr-un spaţiu deschis, frumos, într-o cuşcă. Lumini albastre, feţe mişcătoare, zgomot. Tejgheaua şi mesele erau ticsite de soldaţi, de domni şi doamne cu chipuri radioase. Soldatul căruia îi promisese că va veni la întâlnire juca la o maşină automată, într-un colţ îndepărtat, introducând moneda după monedă, fără să câştige însă nimic.

— Oh, dumneata eşti, zise el când o observă stând alături. Pentru o clipă, ochii lui avură expresia ochilor care privesc înlăuntru, în sine, străduindu-se să-şi reamintească. Dar numai pentru o clipă. Mi-era teamă că-mi tragi chiulul. După ce introduse o ultimă monedă, lovi automatul cu pumnul. Hai să ne găsim un loc.

Se aşezară la o masă între tejghea şi automat şi, cu toate că în realitate nu trecuse mult timp de când se aflau împreună, fetei i se păru o veşnicie. Nu din cauză că soldatul nu s-ar fi purtat frumos cu ea; se purta frumos, dar conversaţia nu se închega şi simţea ceva nelămurit, ciudat, pe care nu-l putea defini şi nici înţelege. Soldatul se spălase, faţa lui umflată, urechile şi mâinile erau curate; părul roşu părea mai închis, pentru că era ud şi pieptănat. Spunea că dormise în după-amiaza aceea, era vesel şi avea chef de vorbă. Dar, deşi îi plăceau oamenii veseli şi guralivi, nu-şi putea găsi cuvintele cu care să răspundă. I se părea iarăşi că

soldatul vorbea cu două înțelesuri şi oricât se străduia, nu putea pricepe – nu atât observațiile pe care le făcea, cât subînțelesurile din tonul său.

Soldatul aduse la masă două pahare cu băutură; după ce gustă o dată, bănui că băutura aceea avea mult alcool şi, cu toate că nu mai era un copil, fu neplăcut surprinsă.

Era un păcat şi împotriva legii ca oamenii sub optsprezece ani să bea alcool adevărat, de aceea împinse paharul în lături. Soldatul era drăguț şi vesel, dar după ce mai bău două pahare, ea se întrebă dacă nu cumva era beat. Ca să facă conversație, îi spuse că fratele ei înotase în Alaska, dar faptul acesta nu păru să-l impresioneze prea mult. Nu vorbea nici de război, nici de țări străine, sau de lume. În ciuda încercărilor, ea nu găsea niciodată răspunsuri care să se potrivească observațiilor lui glumețe. Întocmai ca într-un coşmar, în care o elevă trebuie să cânte în duet, la un recital, o bucată pe care nu o cunoaşte, F. Jasmine făcea tot ce-i sta în putință să prindă melodia şi să-i țină isonul. Curând însă se opri brusc, râzând strâmb, până când îşi simți gura crispată. Luminile albastre din încăperea aglomerată, fumul şi îmbulzeala zgomotoasă o zăpăceau şi mai mult.

— Eşti o fată foarte ciudată, zise soldatul în sfârşit.

— Pun rămăşag, rosti ea, că Patton o să câştige războiul în două săptămâni.

Soldatul era tăcut acum şi figura lui avea un aspect greoi. În ochi i se citea aceeaşi expresie ciudată pe care o observase în ziua aceea, la prânz, o privire pe care nu o mai văzuse niciodată până atunci la altcineva şi pe care nu o putea descifra. După un timp spuse cu un glas mai moale şi mai tulburat:

— Cum ai spus că te cheamă, Frumoaso?

F. Jasmine nu ştia dacă să-i placă sau nu felul în care a numit-o şi îşi pronunță numele cu un glas cuviincios.

— Eh, Jasmine, ce-ar fi să mergem sus? Tonul era interogativ, dar când văzu că fata nu răspunde imediat, el se ridică de la masă. Am o cameră aici.

— Păi credeam că o să mergem la *Idle Hour* – sau la dans, sau în altă parte.

— Ce-i graba asta? întrebă el. Până la unsprezece orchestra abia se încălzeşte.

F. Jasmine nu voia să meargă sus, dar nu ştia cum să refuze. I se părea că intră într-o încăpere fermecată, sau că porneşte într-o călătorie miraculoasă pe care dacă ai început-o, n-o mai poți întrerupe până nu se termină. Acum se întâmplă acelaşi lucru, de data aceasta cu soldatul. Ea nu putea pleca până nu se termina. Soldatul aştepta la piciorul scării şi, incapabilă să-l refuze, îl urmă. Urcară două etaje şi merseră apoi printr-un hol îngust care mirosea a linoleum. Dar cu fiecare pas pe care îl făcea, F. Jasmine simțea că greşeşte.

— Ce hotel ciudat, zise ea.

Ceea ce îi atrase atenția şi o sperie era liniştea din camera de hotel, care o izbi de îndată ce uşa se închise. Odaia avea ceva aspru şi foarte urât în lumina becului electric neacoperit, care atârna din tavan. Se vedea că se dormise în patul de fier ruginit şi o valiză cu haine soldăţeşti, claie peste grămadă, stătea deschisă în mijlocul odăii. Pe biroul de stejar de culoare deschisă era uit ulcior de sticlă plin cu apă şi un pachet pe jumătate consumat de batoane de scorțişoară acoperite cu o glazură alb-albăstrie şi cu muşte grase. Fereastra fără plasă era deschisă şi perdelele subțiri de voal fuseseră înnodate sus, ca să pătrundă aerul. În colțul camerei se afla un lavabou şi, făcându-şi mâinile pâlnie, soldatul îşi dădu cu apă rece pe față. Săpunul era ordinar şi mai fusese folosit, iar deasupra lavaboului era agățată o inscripție pe care scria: STRICT PENTRU SPĂLAT. Deşi paşii soldatului răsunau puternic şi se auzea apa picurând, senzația de tăcere dăinuia.

F. Jasmine se duse la fereastra care dădea într-o străduță îngustă şi spre un zid de cărămidă; o scară de incendiu rahitică cobora până la pământ şi la cele două etaje inferioare se vedea lumină.

De afară, se auzeau zgomotele serii de august, voci şi un aparat de radio, iar în odaie era de asemenea zgomot – atunci cum putea să se explice tăcerea? Soldatul stătea pe pat şi ea îl vedea în sfârşit ca pe un individ izolat, nu ca pe un membru al grupurilor gălăgioase şi libere care hoinăreau un sezon întreg pe străzile oraşului şi apoi plecau cu toții în lumea largă. I se păru stingher şi urât în odaia tăcută. Nu-l mai putea vedea în Burma, Africa sau Islanda şi nici chiar în Arkansas. Îl văzu doar cum stătea acolo în odaie. Ochii lui, de un albastru deschis, apropiați unul de altul, o priveau fix cu o expresie curioasă, având în ei o lucire dulceagă, de parcă ar fi fost spălați cu lapte.

Liniştea din odaie semăna cu aceea din bucătărie, în după-amiezele lâncede, când ticăitul ceasornicului se oprea, provocându-i o tulburare nelămurită, care dura până când îşi dădea seama de motivul ce o provocase. Odinioară mai simțise de câteva ori o asemenea linişte – o dată în magazinul *Sears & Roebuck,* înainte de a deveni brusc o hoață, şi din nou în după-amiaza aceea de aprilie, în garajul lui MacKean. Era calmul prevestitor al unei neplăceri necunoscute, o tăcere provocată nu de lipsa zgomotelor, ci de o aşteptare, de un „suspense”. Soldatul nu înceta să o privească cu ochii aceia străini şi ea era înfricoşată.

— Hai, Jasmine, zise el cu un glas nefiresc, gros şi răguşit, în timp ce-şi întindea spre ea mâna cu palma deschisă. Să isprăvim tărăgăneala asta!

Clipa care urmă se petrecu parcă în ospiciul din poveste, sau în cel adevărat din Milledgeville. F. Jasmine o şi pornise către uşă, căci nu mai putea suporta tăcerea. Dar când trecu pe lângă el, soldatul o apucă de poala rochiei şi o trase pe pat, lângă el, paralizată de

frică. Ce s-a petrecut apoi a fost ceva prea nebunesc ca să-şi mai poată da seama limpede. Îi simţi braţele în jurul ei şi mirosul cămăşii transpirate. Nu era brutal, dar i s-a părut mai nebunesc decât dacă ar fi fost brutal – şi, într-o clipă, încremeni de groază. Nu putu să-l împingă, dar muşcă cu toată puterea ceea ce trebuie să fi fost limba soldatului nebun, aşa încât el gemu tare şi îi dădu drumul. Apoi soldatul veni spre ea cu o figură îndurerată şi uimită şi Jasmine apucă ulciorul de sticlă şi i-l trânti în cap. O clipă soldatul se clătină, apoi încetul cu încetul picioarele începură să se îndoaie şi căzu lat pe pardoseală, făcând un zgomot ca acela al unui ciocan care loveşte o nucă de cocos. În sfârşit, cu asta tăcerea se sparse. Zăcea acolo nemişcat, cu o expresie de nedumerire pe faţa-i pistruiată, care era acum palidă, şi o spumă de sânge se ivi în colţul gurii. Dar capul nu era spart, nici măcar crăpat, şi ea nu ştia dacă era mort sau nu.

Linişte încetase şi se simţea ca atunci în bucătărie când, după primele clipe sinistre, înţelegea în sfârşit care era motivul tulburării – ştia că se oprise tic-tacul ceasornicului. Aici însă nu era niciun ceasornic pe care să-l scuture, să-l ţină pentru un moment la ureche, înainte de a-l întoarce, şi să se simtă astfel uşurată. Prin minte îi fulgerau amintiri trunchiate despre accesul „vulgar” din camera din faţă, despre nişte vorbe cu două înţelesuri şi despre Barney cel scârbos; dar ea nu dădea voie acestor imagini disparate să se închege şi cuvântul pe care îl repeta mereu era „nebunie”. Pe pereţi se prelinsese apa împroşcată din ulcior şi soldatul părea zdrobit, în odaia aceea cu lucrurile învălmăşite. F. Jasmine îşi spuse: „Pleacă!”; şi după ce o porni mai întâi spre uşă, se întoarse şi se căţără pe scara de incendiu, coborând repede în străduţă.

O luă la fugă ca un om urmărit care a scăpat de la ospiciul din Milledgeville, fără să privească nici la dreapta, nici la stânga şi când ajunse la colţul şirului de

case unde se afla şi locuința ei, se bucură văzându-l pe John Henry West. Ieşise pe strada luminată să caute lilieci şi înfățişarea lui familiară o linişti puțin.

— Te-a căutat unchiul Royal, zise el. De ce tremuri aşa, Frankie?

— Am pocnit în cap un nebun, acuma chiar, spuse ea când fu în stare să-şi tragă sufletul. L-am pocnit în cap şi nu ştiu dacă e mort. Era nebun.

John Henry o privea fără să se mire.

— Da' ce-a făcut? Şi pentru că ea nu-i răspunse imediat, el continuă: Se târa pe jos şi gemea şi îi curgeau bale? Căci aşa făcuse Frankie cea de odinioară într-o zi, încercând să o păcălească pe Berenice şi să-i provoace oarecare emoție. Berenice nu se lăsase însă păcălită. Aşa a făcut?

— Nu, zise F. Jasmine. El… Când se uită însă la ochii aceia limpezi de copil, îşi dădu seama că nu putea să-i explice. John Henry nu ar fi fost în stare să înțeleagă şi ochii lui verzi îi provocau o senzație ciudată. Mintea lui semăna uneori cu tablourile pe care le desena pe tăbliță cu creioane colorate. Cu o zi înainte făcuse un astfel de desen şi i-l arătase. Era imaginea unui lucrător de la telefoane, urcat pe un stâlp. Liniorul stătea sprijinit în centura de siguranță şi tabloul era atât de complet încât se vedeau până şi scările-colțar. Era un desen lucrat cu grijă, dar după ce îl privi, se simți cuprinsă de nelinişte. Îl privi din nou până când îşi dădu seama unde era greşeala. Deşi liniorul fusese desenat din profil, profilul acesta avea doi ochi – un ochi aşezat imediat peste şaua nasului, iar altul, dedesubt. Şi nu era o greşeală care se datora grabei, ambii ochi aveau genele, pupilele şi pleoapele desenate cu grijă. Ochii aceia aşezați pe fața văzută dintr-o parte îi dădeau o senzație ciudată. Dar cum să-l faci să înțeleagă pe John Henry, cum să discuți cu el? Ar fi fost ca şi cum ai fi vorbit cu un perete. De ce l-a făcut aşa? Pentru ce? Pentru că era un linior. De ce? Pentru că se urca pe stâlp. Imposibil să înțelegi ce era în

capul lui. Nici el n-o putea înțelege pe ea.

— Uită tot ce ți-am spus acum. După ce vorbi, își dădu seama că era cea mai greșită observație pe care ar fi putut-o face pentru că el n-avea să uite, fără îndoială. Așa că îl apucă de umeri și îl scutură ușureii. Jură că n-ai să spui. Jură așa: Dacă spun ceva, Dumnezeu să-mi coase gura, să-mi coase ochii, și să-mi taie urechile cu foarfecele.

Dar John Henry nu voia să jure; el își băgă doar capul lui mare între umeri și răspunse cât se poate de liniștit: „Sst!”

Ea încercă din nou.

— Dacă spui cuiva, s-ar putea să mă bage la închisoare și nu vom mai merge la nuntă.

— N-o să spun, zise John Henry. Uneori te puteai încrede în el, dar alteori, nu. Eu nu-s flecar.

De îndată ce intră în casă, înainte de a trece prin hol, F. Jasmine încuie ușa din față. Tatăl ei citea ziarul de seară, stând pe canapea, în ciorapi. F. Jasmine era bucuroasă să-l aibă, între ea și ușa din față. Îi era frică de duba poliției și asculta speriată.

— Aș dori să plecăm chiar în clipa asta la nuntă, zise ea. Cred că ar fi lucrul cel mai bun pe care l-am putea face.

Se duse apoi la răcitor și mânca șase linguri de lapte condensat îndulcit și senzația neplăcută din gură începu să dispară. Așteptarea o făcea să fie nerăbdătoare. Strânse cărțile din bibliotecă și le puse pe masa din hol. Pe una din ele, o carte pentru oameni mari pe care nu o citise, scrisese cu creionul: *Dacă dorești să citești ceva care să-ți dea un șoc, deschide la pagina 66. La pagina 66, scrisese: Electricitate. Ha! Ha.* Neliniștea i se domoli în curând; lângă tatăl ei se simțea mai puțin speriată.

— Cărțile acestea trebuie puse la loc în bibliotecă.

Tatăl ei, în vârstă de patruzeci și unu de ani, se uită la ceas.

— Este timpul ca cine are mai puțin de patruzeci și

unu de ani să se ducă la culcare. Repede, înainte marş şi fără discuţie. Trebuie să ne sculăm la cinci.

F. Jasmine stătea în prag şi nu se îndura să plece.

— Papa, zise ea după o clipă, dacă cineva loveşte pe altcineva cu un ulcior de sticlă şi omul acela cade lat jos, crezi că a murit?

Trebui să repete întrebarea, resimţind o ciudă amară faţă de el pentru că nu o lua în seamă şi era nevoită să-i pună de două ori întrebările.

— Păi, ştiu şi eu, n-am lovit niciodată pe cineva cu un ulcior, zise el. Tu ai lovit?

F. Jasmine ştia că el punea întrebarea asta în glumă, aşa că atunci când se pregătea să plece, spuse doar:

— În viaţa mea n-o să fiu mai bucuroasă că mă duc undeva, cum o să fiu mâine, când mă voi duce la Winter Hill. O să fiu atât de mulţumită când nunta se va termina şi vom fi plecaţi. Atât de mulţumită!

Sus, ea şi John Henry se dezbrăcară şi, după ce opri polizorul şi stinse lumina, se culcară amândoi în pat, deşi ea spusese că n-avea să doarmă nicio clipă. Închise totuşi ochii şi, când îi deschise din nou, cineva o striga, iar odaia se şi luminase de ziuă.

Partea a treia

„Rămas bun, casă bătrână şi urâtă”, zise, trecând prin vestibul, la ora şase fără un sfert, îmbrăcată într-o rochie elveţiană cu picăţele şi cu o valiză în mână. Rochia de nuntă se afla în valiză, gata de îmbrăcat atunci când va ajunge la Winter Hill. La ceasul acela liniştit, cerul avea nuanţa palid-argintie a oglinzii şi dedesubtul lui, oraşul cenuşiu se înfăţişa nu ca un oraş adevărat, ci ca o imagine a lui. Spuse rămas bun şi acestui oraş ireal. Autobuzul plecă din staţie la ora şase şi zece şi ea se instală mândră, ca un călător rutinat, mai departe de tatăl ei, de John Henry şi de Berenice. Dar după un timp se simţi cuprinsă de o îndoială pe care nu i-o puteau înlătura cu totul nici chiar răspunsurile şoferului. Ar fi trebuit să călătorească spre nord, dar avea impresia că autobuzul se îndreaptă mai curând spre sud. Cerul căpătase o nuanţă palidă, incandescentă şi ziua izbucni. Traversau lanuri încremenite de porumb, albăstrii în lumina dimineţii câmpuri roşii de bumbac, fâşii împădurite cu pini negri. La fiecare kilometru, peisajul devenea tot mai sudic. Oraşele prin care treceau – New City, Leefville, Cheehaw – păreau mai mici decât cele dinainte; până când, la ora nouă, ajunseră în cel mai urât loc dintre toate, numit *Flowering Branch*[8], unde schimbară autobuzul. În ciuda denumirii, aici nu erau nici flori şi nici măcar o ramură – doar o prăvălie de ţară, singuratică, pe peretele căreia se afla un petic de afiş vechi de circ, pus pe un panou şubred, şi un copac exotic sub care zăcea o

căruță goală și un catâr somnoros. Așteptară acolo autobuzul pentru Sweet Well și, deși chinuită de îndoială, Frances nu disprețui coșul cu mâncare, de care-i fusese atât de rușine la început pentru că le dădea aerul unor oameni care nu călătoresc prea des. Autobuzul plecă la ora zece și ajunseră la Sweet Well pe la unsprezece.

Orelor care urmară era greu să le găsești o explicație. Nunta a fost ca un vis, căci toate întâmplările petrecute i-au depășit puterile; din momentul în care, liniștită și demnă, dăduse mâna cu oamenii mari, până în clipa când, după spargerea nunții, urmărise din priviri automobilul cu cei doi, îndepărtându-se de ea și când tăvălindu-se pe jos, prin stratul gros de praf, strigase: „Luați-mă! Luați-mă!”, de la început până la sfârșit, nunta s-a desfășurat ca un coșmar care nu putea fi strunit. Pe la mijlocul după-amiezii, totul se isprăvise și autobuzul de înapoiere pleca la ora patru.

— Spectacolul s-a sfârșit și maimuța a murit, recită John Henry, așezându-se lângă tatăl ei, pe penultimul loc din autobuz. Acum mergem acasă și ne ducem la culcare.

Frances ar fi dorit ca toată lumea să moară. Stătea pe scaunul din spate, între fereastră și Berenice și, cu toate că nu mai plângea în hohote, lacrimile i se prelingeau ca două pâraie și nasul îi curgea. Umerii i se încovoiaseră peste inima grea și nu mai purta rochia de nuntă. Stătea lângă Berenice, cu spatele la oamenii de culoare, și, când se gândea la asta, folosea cuvântul josnic pe care nu-l întrebuințase niciodată până atunci – negru – căci acum ura pe oricine și nu dorea altceva decât să facă tuturor în ciudă și să-i batjocorească. Pentru John Henry West, nunta nu fusese decât un spectacol impunător și, la sfârșit, chinul ei îl amuzase tot așa cum îl bucurase tortul miresei. Ea îl disprețuia de moarte, așa îmbrăcat cum era în cel mai bun costum alb al lui, pătat acum cu înghețată de fragi. Și pe Berenice o ura,

căci pentru ea nunta însemnase doar o călătorie de plăcere la Winter Hill. Pe tatăl ei, care spusese că o să-i arate el când vor ajunge acasă, ar fi dorit să-l omoare. Era împotriva oricărei ființe, chiar şi a străinilor din autobuzul aglomerat, deşi îi vedea tulbure printre lacrimi – şi ar fi dorit ca maşina să se prăvălească într-un râu, sau să se ciocnească de un tren. Dar, mai mult decât pe toți se ura pe sine şi dorea ca lumea întreagă să moară.

— Curaj, zise Berenice. Şterge-ți fața şi suflă-ți nasul şi lucrurile o să ți se pară încetul cu încetul mai bune.

Berenice avea o batistă albastră de sărbătoare caro se asorta cu cea mai bună rochie albastră a ei şi cu pantofii albaştri de şevro. Cu toate că era confecționată din cel mai fin *crèpe georgette* şi bineînțeles nu era făcută să-ți sufli nasul în ea, pe aceasta i-o oferi lui Frances. Dar fata nici n-o luă în seamă. Trei batiste ude ale tatălui ei zăceau pe scaun, şi cu una din ele Berenice începu să-i şteargă lacrimile. Frances însă nu mişca, nu se clintea.

— Au scos-o afară din nuntă pe Frankie! Zâmbind, cu dinții săi ieşiți în afară, John Henry îşi sălta capul mare pe speteaza scaunului. Tatăl ei, dregându-şi glasul, îl mustră:

— Destul, John Henry! Las-o în pace pe Frankie. Şi Berenice adăugă:

— Stai o dată jos pe scaunul ăla şi fii cuviincios!

Autobuzul merse timp îndelungat, fără ca ei să-i mai pese încotro o ducea. De la început, nunta fusese ciudată, întocmai ca jocurile de cărți din bucătărie, în prima săptămână din iunie trecut. Partidele acelea de brigde țineau multe zile în şir, dar nimeni nu nimerea vreodată cărți bune; Ie veneau numai cărți proaste şi nu se făceau licitații mari, până când, într-un târziu, Berenice bănuind ceva, zise:

— Ia să numărăm nițel vechiturile astea de cărți. Numărându-le, au descoperit că lipseau valeții şi

damele.

Până la urmă John Henry recunoscuse că el tăiase valeții şi apoi damele, ca să le țină de urât, şi după ce a ascuns resturile tăiate în maşina de gătit, a dus figurile pe furiş acasă. Astfel descoperiră ei greşelile din jocurile de cărți. Dar cum să explice greşeala de la nuntă?

Deşi n-ar fi putut să precizeze fiecare greşeală în parte, nunta fusese în întregime nereuşită. Casa de cărămidă, la periferia oraşului mic şi bătut de soare, era drăguță, dar când puse piciorul în ea, au cam supărat-o imaginile trandafirilor roz care se amestecau cu mirosul de ceară de parchet, cu cel de mentă şi de nuci puse în tăvi de argint. Toți fuseseră drăguți cu ea. Doamna Williams purta o rochie de dantelă şi o întrebă de două ori pe Jasmine în ce clasă e. O mai întrebă şi dacă n-ar vrea să se dea în leagăn, afară, înainte de începerea nunții, cu tonul pe care îl folosesc oamenii mari când vorbesc cu un copil. Şi domnul Williams fusese drăguț cu ea. Era un om uscățiv, cu obrajii brăzdați, iar pielea de sub ochi avea consistența şi culoarea miezului de măr putred. Domnul Williams o întrebă şi el în ce clasă era; de fapt aceasta fuse principala întrebare care i se pusese la nuntă.

Ar fi vrut să vorbească cu fratele ei şi cu mireasa, să stea cu ei la taifas, să le spună ce planuri are, să fie toți trei împreună, singuri. Dar n-au rămas niciodată singuri; Jarvis era afară şi verifica automobilul pe care i-l împrumutase cineva pentru luna de miere, în timp ce Janice se îmbrăca în dormitorul din față, în mijlocul unui grup de fete frumoase. Ea rătăci de la unul la altul, incapabilă să găsească o ieşire. Odată Janice o luă în brațe şi îi spuse că era grozav de bucuroasă că are o soră mică şi, când Janice o sărută, F. Jasmine a simțit o durere în piept şi n-a fost în stare să vorbească. Când s-a dus să-l caute în curte pe Jarvis, el o ridică în sus, cu o brutalitate prefăcută, zicând: „Frankie – Frăncuța, draga drăguța...” şi îi dădu un dolar.

A stat într-un colț, în odaia miresei şi ar fi dorit să spună: „Vă iubesc atât de mult pe amândoi. Voi sunteți *noi* al meu. Vă rog luați-mă cu voi după nuntă, căci trebuie să fim împreună.” Sau măcar: „Pot să vă deranjez rugându-vă să veniți în camera de alături, căci am ceva să vă destăinuiesc, ție şi lui Jarvis?” Să fie toți trei împreună într-o odaie şi să reuşească într-un fel să le explice. Măcar să le fi scris la maşină dinainte, şi acum să le înmâneze biletul ca să-l citească. Dar nu se gândise să facă asta şi limba îi era grea şi mută. Doar atât putu să întrebe, cu un glas care tremura puțin: „Unde e voalul?”

— Simt că vine o furtună, zise Berenice. Încheieturile astea noduroase îmi dau totdeauna de veste.

Nu a fost niciun voal în afară de voaleta de la pălăria de nuntă şi nimeni nu purta haine de ceremonie. Mireasa avea un costum de zi. Noroc că nu şi-a pus pe drum rochia de nuntă, cum intenționase la început, şi că s-a răzgândit la timp. A stat într-un colț din odaia miresei până când a auzit primele note din marşul nupțial cântate la pian. Toți erau drăguți cu ea la Winter Hill, numai că o strigau Frankie şi o tratau ca pe un copil. Se potrivea atât de puțin cu ceea ce îşi închipuise ea că are să fie şi, întocmai ca la partidele de cărți din iunie, a fost stăpânită de la început până la sfârşit de senzația că totul se desfăşoară grozav de greşit.

— Sus capul, zise Berenice. Îți pregătesc o mare surpriză. Tocmai îmi făceam planurile. Nu vrei să ştii despre ce-i vorba?

Frances nu-i răspunse nici măcar cu o privire. Nunta era ca un vis care-i depăşise puterile, sau ca un spectacol pe care nu-l regizase ea şi în care na avea niciun rol. Salonul era plin de invitați de la Winter Hill, iar mireasa şi fratele ei stăteau în capătul odăii în fața policioarei căminului. Când îi văzu din nou împreună, ei însemnară pentru ea nu o imagine zărită printre ochii împăienjeniți, ci, mai curând, o senzație care aducea cu

o melodie, îi urmărea cu inima, gândind tot timpul: „Nu le-am spus şi ei nu ştiu." Dându-şi seama de asta, îi venea greu de parcă înghiţise pietre. Şi după aceea, când toţi sărutau mireasa, când se serveau gustările în sufragerie şi începuse agitaţia şi forfota, ea se învârtea pe lângă cei doi, dar cuvintele nu voiau să-i vină pe buze. „Nu mă vor lua cu ei", îşi spunea şi gândul acesta era de neîndurat.

Când domnul Williams le adusese bagajele, pornise grăbită după ei, cu valiza în mână. Ce a urmat a fost un spectacol de coşmar, în care o copilă sălbatică a dat buzna în scenă ca să interpreteze un rol ce nu fusese scris pentru ea. Inima îi spunea: „Voi sunteţi *noi* al meu", dar cu voce tare nu putea rosti decât atât: „Luaţi-mă!"

Ei i-au explicat şi au rugat-o să înţeleagă, dar ea se şi suise în automobil. În cele din urmă se agăţă de volan până când tatăl ei şi altcineva au u as-o, târând-o afară din automobil; chiar şi atunci n-a fost în stare decât să plângă în praful şoselei pustii: „Luaţi-mă! Luaţi-mă!" Dar numai nuntaşii puteau să o audă, căci mireasa şi fratele ei plecaseră.

Berenice spuse:

— Mai sunt doar trei săptămâni până începe şcoala. Acum intri în clasa a şaptea din secţia A şi te întâlneşti cu o mulţime de copii noi şi drăguţi şi ai să-ţi faci o altă prietenă la fel de bună ca Evelyn Owen, la care ţineai atât de mult.

Frances nu putea suporta tonul binevoitor.

— N-am avut niciodată de gând să mă duc cu ei! zise ea. Totul a fost o glumă. Spuneau că vor să mă invite să le fac o vizită după ce se vor instala, dar nu mă duc. Nici pentru un milion de dolari.

— Ştim noi, spuse Berenice. Ascultă acum ce surpriză ţi-am pregătit. Îndată după ce te aranjezi cu şcoala şi ai ocazia să-ţi faci prietene, cred că ar fi o idee bună să organizăm o petrecere. O partidă drăguţă de bridge în

salon, cu salată de cartofi, sandvişuri din acelea mici cu măsline, pe care le servea mătuşa Pet când avea reuniuni la club şi care îți plăceau ție atât de mult – sandvişurile alea rotunde, cu o gaură mică la mijloc, prin care se zăreşte măslina. O partidă de bridge nostimă, cu gustări delicioase. Ce zici de-aşa ceva?

Promisiunile copilăreşti îi călcau pe nervi. Inima întristată o durea, îşi apăsa pieptul cu brațele încrucişate, legănându-se încet. „N-a fost un joc cinstit – cărțile erau măsluite. Totul a fost o înşelătorie."

— Putem aranja ca partida asta de bridge să aibă loc în salon. Afară, în curtea din dos, putem organiza în acelaşi timp, o altă partidă. O petrecere costumată, cu crenvurşti. O petrecere aleasă şi o alta mai fără pretenții. Cu premii pentru cel mai bun punctaj la bridge şi pentru cel mai nostim costum. Ce părere ai?

Frances refuză să se uite la Berenice sau să-i răspundă.

— Poți să inviți reporterul monden de la *Evening Journal* ca să dea petrecerea la ziar. Şi asta ar fi a patra oară când numele tău ar apărea în ziar.

Ar fi. Dar nu o mai interesau lucrurile de felul ăsta. Odată, când bicicleta ei a intrat într-un automobil, ziarul a numit-o Fankie Addams. *Fankie!*

Dar acum nu-i păsa!

— Nu mai fi aşa tristă, zise Berenice. Doar nu-i zi de înmormântare.

— Frankie, nu plânge, zise John Henry. Mergem acasă, instalăm cortul indian şi o să petrecem bine.

Ea nu se putea opri din plâns şi hohotele răsunau înfundat.

— Oh, tăceți odată!

— Asculta. Spune-mi ce ți-ai dori şi o să încerc să-ți fac pe plac, dacă stă în puterea mea.

— Tot ce aş dori, zise Frankie, după o clipă, tot ce-mi doresc pe lume, este ca nicio ființă omenească să nu-mi mai vorbească vreodată, cât voi mai trăi.

Berenice spuse în sfârşit:

— Bine. Urlă atunci, nefericito!

În restul drumului înapoi spre oraş nu mai vorbiră. Tatăl ei dormea cu o batistă pe nas şi pe ochi, sforăind uşor. John Henry dormea şi el în braţele tatălui ei. Ceilalţi călători moţăiau în linişte şi autobuzul se legăna uşor, făcând un zgomot surd, monoton. Afară, lumina de după-amiaza sclipea slab şi câte un erete se rotea din când în când pe cerul cu străluciri palide. Trecură peste viaducte pustii, roşii, mărginite de o parte şi de alta de prăpăstii roşii, adânci, pe lângă cocioabe cenuşii, dărăpănate, presărate pe câmpurile singuratice de bumbac. Doar pinii întunecaţi păreau răcoroşi, ca şi dealurile albastre, scunde, privite de la mare depărtare. Frances se uita pe fereastră, cu o figură crispată şi abătută şi timp de patru ore nu scoase nicio vorbă. Când intrară în oraş, se produse o schimbare. Cerul coborî, deveni cenuşiu-violet şi, profilaţi pe el, copacii aveau o culoare verzuie de otravă. În aer plutea o linişte pâcloasă; se auzi apoi bubuitul primului tunet. Trecând peste vârful copacilor, vântul scoase un susur de apă curgătoare, prevestind furtuna.

— V-am spus eu, zise Berenice şi nu vorbea despre nuntă. Am simţit după durerea din încheieturi. După o furtună bună, o să ne simţim mult mai bine cu toţii.

Ploaia nu se dezlănţui şi în aer plutea încordarea aşteptării. Vântul era fierbinte. Frances surâse puţin la cuvintele Berenicei, dar zâmbetul ei era dispreţuitor, jignitor.

— Tu crezi că totul a trecut, rosti ea, asta dovedeşte însă cât de puţin înţelegi.

Ei credeau că s-a terminat, dar o să le arate ea. Nunta nu a primit-o, dar ea va pleca totuşi în lume. Nu ştia unde o să se ducă, dar în noaptea aceea va părăsi oraşul. Dacă nu putea să plece aşa cum plănuise, în siguranţă, cu fratele ei şi cu mireasa, va pleca oricum.

Chiar de va trebui să săvârşească cine ştie ce crimă. Pentru prima dată, din noaptea trecută, se gândi la soldat – dar numai în treacăt, căci mintea ei era răscolită de tot soiul de planuri urgente. Pe la ora două trece un tren prin oraş şi o să-l ia; trenul merge în general spre nord, la Chicago probabil, sau la New York. Dacă trenul merge la Chicago, o să se ducă la Hollywood şi o să scrie piese sau o să se angajeze ca steluță de cinematograf – sau, în cazul cel mai rău, o să joace în comedii. Dacă trenul merge la New York, o să se îmbrace băiețeşte, o să-şi ia un nume fals şi o vârstă falsă şi o să se înroleze în Marină. Deocamdată, însă, trebuia să aştepte ca tatăl ei să adoarmă şi îl auzea încă umblând prin bucătărie. Se aşeză la maşina de scris şi întocmi o scrisoare.

Draga tată,

Asta este o scrisoare de rămas bun, până când am să-ți scriu din altă parte. Ți-am spus că intenționez să părăsesc oraşul pentru că lucrul acesta este inevitabil. Nu mai pot suporta o asemenea existență, fiindcă viața mi-a devenit o povară. Iau pistolul pentru că nu se poate şti când o să am nevoie de el şi îți voi restitui banii cu prima ocazie. Spune-i Berenicei să nu-şi facă griji. Întreaga întâmplare este o ironie a soartei şi nu poate ți evitată. Am să-ți scriu mai târziu. Te rog, Papa, nu încerca să mă opreşti.

A ta
Frances Addams

Fluturii de noapte, verzi şi albi, se agitau pe plasa ferestrei şi, afară, noaptea era ciudată. Vântul fierbinte se oprise şi aerul era atât de liniştit, încât părea solid, iar când te mişcai, îți opunea rezistență. Tunetul

mormăia încet, din când în când. Frances sta nemişcată în fața maşinii de scris, purtând rochia elvețiană cu picățele, iar valiza, legată în curele, se afla lângă uşă.

După un timp, lumina din bucătărie se stinse şi tatăl ei strigă de la capătul scării:

— Noapte bună, fetițo. Noapte bună, John Henry.

Frances aşteptă timp îndelungat. John Henry dormea la picioarele patului, de-a curmezişul, îmbrăcat, cu pantofii în picioare şi cu gura deschisă, iar una dintre hulubele ochelarilor se desprinsese. După ce aşteptă cât putu mai mult, îşi luă valiza şi porni în jos, pe scară, foarte liniştită, în vârful picioarelor. Jos era întuneric, întuneric în camera tatălui ei, întuneric în casă. Se opri în pragul camerei tatălui ei, care sforăia încetişor. Cele mai grele clipe fură acelea cât stătu acolo, ascultând.

Restul a fost uşor. Tatăl ei era văduv şi avea tabieturile lui. Noaptea îşi aşeza pantalonii îndoiți pe speteaza scaunului şi îşi punea portofelul, ceasul şi ochelarii în partea dreaptă a biroului. Merse tiptil prin întuneric şi găsi imediat portofelul. Deschise cu grijă sertarul biroului, oprindu-se să asculte de fiecare dată când se auzea un scârțâit. În mâna ei fierbinte, revolverul era greu şi rece. Totul a decurs uşor, cu excepția bătăilor zgomotoase ale inimii şi a unui accident survenit chiar în clipa când se strecura afară din cameră. Se împiedică de coşul de hârtii şi sforăitul încetă. Tatăl ei se mişcă în pat şi murmură ceva. Ea îşi ținu respirația şi în sfârşit, sforăitul reîncepu.

Puse apoi scrisoarea pe masă şi porni în vârful picioarelor către veranda din dos. Dar se întâmplă ceva neprevăzut. John Henry începu să strige.

— Frankie! Glasul pițigăiat al copilului părea că străbate prin toate încăperile casei învăluite în întunericul nopții. Unde eşti?

— Sst, şopti ea. Dormi acolo!

Lăsase lumina aprinsă în odaia ei şi el stătea în uşa scării şi privea în jos, către bucătăria întunecată.

— Ce faci acolo jos pe întuneric?

— Sst, repetă ea, şi mai tare, până adormi tu, sosesc şi eu.

Aşteptă câteva clipe după ce plecă John Henry, apoi merse pe dibuite către uşa din spate, o descuie şi ieşi afară. Dar, deşi umblase foarte încet, probabil că el o auzise.

— Aşteaptă, Frankie! scânci el. Vin îndată!

Tânguirea copilului îl deşteptase pe tatăl ei şi ea ştiu lucrul acesta înainte de a ajunge la colţul casei. Noaptea era întunecoasă şi apăsătoare şi, în timp ce alerga, îl auzi pe tatăl ei strigând-o. Privi de după colţul clădirii şi văzu aprinzându-se lumina în bucătărie; becul se legăna încoace şi încolo şi se reflecta pe arbustul de viţă şi în curtea întunecată cu o lumină aurie, tremurătoare. Acum citeşte scrisoarea, gândi ea, are să mă urmărească, va încerca să mă prindă. Dar după ce alergă lăsând în urmă un şir de case, lovindu-şi picioarele cu valiza şi poticnindu-se, îşi aminti că tatăl ei trebuia să-şi îmbrace pantalonii şi cămaşa – căci nu putea s-o pornească pe străzi doar în pantaloni de pijama. Se opri o clipă şi privi înapoi. Nu se zărea nimeni. Când ajunse la primul felinar, puse jos valiza şi scoţând portofelul din buzunarul din faţă al rochiei, îl deschise cu mâini tremurătoare. Înăuntru se aflau trei dolari şi cincisprezece cenţi. Va trebui să oprească un camion sau altceva. Deodată însă îşi dădu seama acolo, în strada goală, noaptea, că nu ştia cum o să facă. E uşor să vorbeşti despre săritul într-un tren de marfă, dar cum procedau oare în realitate oamenii, răufăcătorii? Se afla la vreo trei blocuri de case depărtare de gară şi porni încet într-acolo. Gara era închisă şi ea o ocoli, privind atentă peronul lung şi pustiu sub luminile firave, automatele *Chiclet* prinse de peretele gării, bucăţelele de hârtie de la guma de mestecat şi de la ambalajele de bomboane jos, pe peron. Şinele trenului luceau limpede, argintii, şi undeva, pe o

derivație îndepărtată, se aflau câteva vagoane de marfă, care nu erau însă cuplate la vreo locomotivă. Trenul nu va sosi până la ora două. Va fi ea oare în stare să oprească un automobil aşa cum citise, şi să-şi ia tălpăşița? Ceva mai departe, lângă şine, se afla o lanternă roşie şi, profilat pe această lumină colorată, un acar se îndrepta încet către ea. Nu putea să întârzie pe acolo până la ora două – dar când plecă din gară, copleşită de greutatea valizei, habar n-avea încotro s-o apuce.

Străzile erau singuratice şi liniştite duminica noaptea. Luminile roşii şi verzi de neon ale firmelor, împreună cu luminile străzilor, formau deasupra oraşului un halo fierbinte, palid, însă cerul fără stele era negru. Un om cu pălăria pe o ureche îşi scoase țigara din gură şi se uită lung după ea, când trecu prin dreptul lui. Nu putea să rătăcească astfel prin oraş, căci în timpul acesta tatăl ei pornise s-o caute. În străduța din spatele pieței Finny se aşeză jos pe valiză şi abia atunci îşi dădu seama că mai ținea încă pistolul în mâna stângă. Umblase peste tot ținând pistolul țeapăn în mână şi îşi dădu seama că-şi pierduse mințile. Spusese că se va împuşca dacă mireasa şi fratele nu o vor lua cu ei. Îşi duse pistolul la tâmplă şi îl ținu acolo o clipă, două. Dacă ar fi apăsat pe trăgaci, ar fi fost moartă. Moartea era bezna, nimic altceva decât o întunecime teribilă, definitivă, care va dăinui mereu şi nu se va termina niciodată până se va sfârşi cu întreaga omenire. Când lăsă pistolul jos îşi spuse că s-a răzgândit în ultima clipă. Băgă pistolul în valiză.

Străduța era întunecată şi mirosea a lăzi de gunoi. În străduța asta i se tăiase gâtul lui Lon Baker, în după-amiaza aceea de primăvară, şi gâtul său părea o gură însângerată care bolborosea în soare. Aici fusese omorât Lon Baker. Oare îl omorâse pe soldat atunci când l-a pocnit în cap cu urciorul de apă? în străduța întunecată o cuprinse frica şi simțea că-i plesneşte capul. Dacă ar

mai fi cineva cu ea! Dacă ar putea măcar să-l caute pe Honey Brown şi să plece împreună! Dar Honey plecase la Forks Falls şi nu se înapoia până mâine. Sau dacă ar putea să-l găsească pe omul cu maimuța ca s-o însoțească la drum! Auzi un mers grăbit şi tresări înspăimântată. O pisică sărise pe o ladă de gunoi şi putea să-i vadă silueta în întuneric profilată pe lumina de la capătul străduței. Şopti: „Charles!” şi apoi „Charlina”. Dar nu era motanul ei siamez şi când se îndreptă spre ladă, pisica o şi zbughise.

Nu mai putu să îndure străduța întunecată, cu miros acru şi, pornind cu valiza spre lumina de la capătul străzii, se opri lângă trotuar, în umbra unui zid. Măcar de ar găsi pe cineva care să-i spună ce să facă, unde să se ducă şi cum să ajungă până acolo! Prezicerea Mamei Mari se dovedise a fi adevărată în ce priveşte felul călătoriei, plecarea şi înapoierea şi chiar baloturile de bumbac, căci la înapoierea de la Winter Hill, autobuzul trecui pe lângă un camion încărcat cu baloturi de bumbac. Mai era şi suma de bani din portofelul tatălui ei, aşa că ea trăise toate întâmplările pe care le prezisese Mama Mare. N-ar trebui oare să se ducă acolo, în casa din Sugarville, să spună că şi-a trăit tot viitorul şi să întrebe ce să mai facă acum?

Dincolo de umbra străduței, strada mohorâtă, cu firma ei sclipitoare de neon de la colțul următor, pe care scria Coca Cola, cu doamna care se plimba încolo şi încoace sub un felinar, de parcă aştepta pe cineva, părea şi ea o stradă care aşteaptă. Un automobil, un automobil lung, închis, care putea fi un Packard, se apropie încet pe stradă şi felul în care înainta, aproape de bordură, îi reaminti de un automobil de gangsteri, aşa că se trase înapoi, lângă perete. Apoi, două persoane trecură pe celălalt trotuar şi, deodată, în mai puțin de o secundă parcă se aprinse în ea o flacără, căci i se păru că fratele ei şi mireasa veniseră după ea şi se aflau acum *acolo*. Dar impresia se stinse imediat. Nu avea

înaintea ochilor decât o pereche de străini care se îndepărtau, pe stradă. Simți un gol în piept; o apăsa o greutate uriaşă care îi strivea stomacul, aşa că i se făcu greață. Îşi spunea că trebuia să facă ceva, să-şi ia picioarele la spinare şi să plece. Dar stătea încă acolo, cu ochii închişi şi cu capul rezemat de peretele cald de cărămidă.

Când părăsi străduța, trecuse mult peste miezul nopții şi ajunsese la starea aceea în care orice idee apărută brusc ți se pare o idee bună. Se agăța ba de un gând, ba de altul. Să plece cu autostopul la Forks Falls şi să-l caute pe Honey, sau să telegrafieze Evelynei Owen ca să se întâlnească în Atlanta, sau chiar să se înapoieze acasă şi să-l ia pe John Henry, ca cel puțin să fie cineva cu ea şi să nu trebuiască să plece singură în lume. Dar la fiecare din aceste idei găsea câte o obiecție.

Apoi, deodată, din învălmăşeala de imposibilități, îi veni în minte soldatul şi de data asta gândul nu trecu fulgerător, ei (persistă, prinse rădăcini, stăruitor. Se întrebă dacă n-ar trebui să se ducă la *Luna Albastră* să afle dacă omorâse soldatul, înainte de a pleca pentru totdeauna din oraş. Ideea, odată venită, i se păru bună şi porni spre Front Avenue. Dacă cumva nu omorâse soldatul, ce ar putea să-i spună când ar da cu ochii de el. Cum de-i venise gândul acesta nu ştia, însă dintr-odată i se păru că ar putea foarte bine să-i ceară soldatului să se însoare cu ea şi apoi să plece amândoi mai departe; înainte de a-l fi apucat nebunia fusese destul de drăguț. Şi ideea aceasta fiind nouă şi neaşteptată, i se păru şi logică. Îşi aminti de o parte a prezicerii pe care o uitase şi anume că ea se va mărita cu o persoană cu păr bălai şi cu ochi albaştri şi faptul că soldatul avea părul roşu deschis şi ochii albaştri era o dovadă că acesta era lucrul pe care trebuia să-l facă.

Merse mai repede. Noaptea trecută i se părea atât de îndepărtată încât soldatul era ceva nedesluşit în mintea ei. Dar îşi aminti tăcerea din odaia hotelului, apoi,

brusc, accesul din odaia din față, liniştea, convorbirea scârboasă din garaj şi aceste amintiri disparate străbătură bezna minții ei ca sulițele reflectoarelor care se încrucişează asupra unui avion pe cerul nopții, aşa încât înțelegerea pătrunse în ea, într-o străfulgerare. Era o senzație de uimire rece; se opri o secundă şi o porni apoi spre *Luna Albastră.*

Magazinele cufundate în întuneric erau închise, vitrina prăvăliei de amanet era acoperită cu zăbrele de oțel împotriva spărgătorilor. Singurele lumini care mai rămăseseră aprinse erau acelea de la scările de lemn exterioare ale clădirilor şi strălucirea verzuie de la *Luna Albastră.* Se auzeau voci care se certau, la etaj, şi paşii a doi oameni îndepărtându-se, spre capătul străzii. Nu se mai gândea la soldat; descoperirea făcută cu o secunda mai înainte i-l scosese din minte. O stăpânea doar gândul că trebuia să găsească pe cineva, oricine, cu care să plece împreună. Căci recunoştea acum că era prea speriată ca s-o pornească singură în lume.

În noaptea aceea ea nu a plecat însă din oraş, căci Legea a prins-o la *Luna Albastră.* Polițistul Wylie era acolo când intră, dar ea nu-l văzu înainte de a se aşeza la o masă, lângă fereastră, cu valiza pusă jos, alături. Tonomatul cânta o melodie lentă şi proprietarul portughez stătea cu ochii închişi, mişcând mâna la dreapta şi la stânga în ritmul ei, pe tejgheaua de lemn. Doar câteva persoane se aflau într-o boxă din colț şi lumina albastră dădea încăperii un aspect subacvatic. Ea nu văzu Legea până când nu se opri în dreptul mesei ei. Când privi în sus, inima îi tresări puțin surprinsă, şi se opri apoi liniştită.

— Dumneata eşti fiica lui Royal Addams, zise Legea şi ea recunoscu, dând din cap. Am să telefonez la secție să spun că ai fost găsită. Să nu te mişti de aici.

Legea se duse înapoi la cabina telefonică. Chema duba ca s-o ducă la închisoare, dar ei nu-i mai păsa. Era foarte probabil că îl omorâse pe soldatul acela şi îi

luaseră urma, căutând-o prin tot oraşul. Sau poate că Legea aflase de briceagul cu trei lame pe care-l furase de la magazinul *Sears & Roebuck*. Nu era prea sigur pentru ce anume era arestată şi crimele din nesfârşita primăvară şi vară se contopeau într-o singură vină pe care nu mai avea puterea să o înțeleagă. Faptele pe care le făcuse, păcatele săvârşite, toate fuseseră parcă înfăptuite de altcineva – de un străin – cu mult timp în urmă. Stătea foarte liniştită, cu picioarele încrucişate şi cu mâinile în poală. Legea zăbovi mult la telefon şi în timp ce privea fix în fața ei, văzu doua persoane părăsind boxa şi, strângându-se în brațe, începură să danseze. Un soldat trânti uşa de la intrare şi traversă cafeneaua şi doar străina din ea îl recunoscu; când el urcă scările, se gândi alene, fără emoție, că un cap cu păr roşu şi ondulat ca acela trebuie să fie tare ca piatra. Apoi gândurile i se întoarseră la închisoare, la mazărea şi pâinea de mălai rece şi la celula zăbrelită. Legea se înapoie de la telefon şi se aşeză în fața ei spunând:

— Cum s-a întâmplat de ai venit aici?

Legea era mare, în uniforma ei albastră de polițist şi, de altfel, de îndată ce tot erai arestat făceai o greşeală dacă mințeai sau glumeai. Avea o față masivă, greoaie, cu o frunte pătrată şi urechi asimetrice. O ureche era mai mare decât cealaltă şi privea şaşiu. Când o interoga, nu se uita la ea, ci într-un punct situat imediat deasupra capului ei.

— Ce caut aici? repetă ea. Uitând dintr-odată totul, spuse în sfârşit adevărul, când rosti: Nu ştiu.

Glasul Legii părea că vine de departe, punându-i o întrebare transmisă parcă printr-un coridor lung:

— Încotro te îndreptai?

Lumea era acum atât de îndepărtată, încât Frances nu se mai putea gândi la ea. Nu mai vedea azi pământul ca odinioară, sfărâmat, desprins, rotindu-se în spațiu cu o mie şase sute de kilometri pe oră; pământul îi apărea uriaş, liniştit, plat. Între ea şi toate locurile din lume se

căsca o întindere semănând cu o prăpastie enormă pe care nu putea nădăjdui s-o traverseze sau s-o străbată. Planurile cu cinematografia şi cu înrolarea la Marină erau planuri neserioase care nu se vor realiza niciodată şi ea îşi încordă atenția atunci când răspunse. Indică locul cel mai mic şi mai urât din câte cunoştea, pentru că fuga acolo nu putea fi considerată ceva foarte rău.

— Flowering Branch.

— Tatăl tău a telefonat la poliție că ai lăsat o scrisoare în care spuneai că fugi de acasă. L-am găsit la stația de autobuz şi o să sosească aici imediat ca să te ia acasă.

Tatăl ei fusese acela care îmblânzise Legea şi deci nu va mai fi dusă la închisoare. Într-un fel, îi părea rău. Era mai bine să te afli într-o închisoare în care puteai sa loveşti în pereți, decât într-o închisoare care ți se ascundea privirilor. Lumea se afla mult prea departe şi nu mai exista nicio posibilitate ca sa o includă şi pe ea. Îi reveni spaima de astă vară, vechea impresie că lumea era separată de ea – şi eşecul de la nuntă îi preschimbă frica în teroare. Într-o vreme, nu mai departe decât ieri, simțise că fiecare om pe care îl vedea era într-un fel legat de ea şi că între ei se petrecea o bruscă recunoaştere. Frances îl urmărea pe portughez care mai cânta încă pe tejghea la un pian imaginar, în ritmul tonomatului. Se legăna în timp ce cânta şi degetele lui se plimbau repede într-o parte şi în cealaltă pe tejghea, în aşa fel încât un om de la celălalt capăt fu nevoit să-şi ferească paharul cu mâna. Când se termină cântecul, portughezul îşi încrucişă brațele pe piept. Frances miji ochii încordându-şi privirea ca să-l facă să se uite la ea. El fusese prima persoană căreia îi povestise despre nuntă, cu o zi înainte, însă în timp ce privea de jur împrejur ca un patron, privirea îi trecu din obişnuință deasupra ei şi nu citi în ochii lui niciun semn de recunoaştere. Se întoarse spre ceilalți oameni din încăpere şi acelaşi lucru se întâmplă cu toții. Erau şi ei străini. În lumina albastră, avea senzația ciudată a unui

om care se îneacă, în cele din urmă privi Legea şi aceasta o privi, în sfârşit, în ochi. O privi cu ochi de porțelan, ca ai unei păpuşi, şi nu găsi în ei decât oglindirea propriului ei chip pierdut.

Uşa de la intrare se trânti şi Legea zise:

— Iată-l pe tăticul tău. A venit să te ia acasă.

Frances nu mai vorbi niciodată despre nuntă. Anotimpurile trecură şi se aflau în alt sezon. Se petrecuseră schimbări. Frances avea acum treisprezece ani. Se afla în bucătărie cu Berenice, o zi înainte de mutare, ultima după-amiază când Berenice mai era cu ei; căci atunci când se luase hotărârea ca ea şi tatăl ei să ocupe de casă împreună cu mătuşa Pet şi unchiul Ustace, afară, în noua suburbie a oraşului, Berenice îi înştiințase că avea de gând să se mărite cu T.T. Era sfârşitul unei după-amieze din ultimele zile ale lui noiembrie şi, spre răsărit, cerul avea culoarea muşcatei.

Frances se întorsese în bucătărie, căci celelalte odăi fuseseră golite în furgonul care ridicase mobila. Se mai aflau doar două paturi în dormitoarele de jos, precum şi mobila de bucătărie, care urmau să fie transportate a doua zi. Era pentru prima oară, după mult timp, când Frances petrecuse o după-amiază în bucătărie, singură cu Berenice. Bucătăria nu semăna cu cea din vara trecută; părea acum atât de îndepărtată. Desenele făcute cu creionul dispăruseră sub un strat de var şi un linoleum nou acoperea duşumeaua crăpată. Chiar şi masa fusese mutată, împinsă lângă perete, căci nu mai avea cine să mănânce cu Berenice.

Bucătăria, refăcută şi aproape modernă, nu avea nimic care să-i fi amintit de John Henry West. Cu toate acestea, erau dăți când Frances simțea prezența lui solemnă, rătăcitoare, cenuşie, asemenea unei stafii. Şi atunci auzea parcă o şuşoteală – o şoaptă tremurată, cuvinte fără glas. O asemenea tăcere străbătută de şoapte se producea şi atunci când se pomenea de

Honey, sau se amintea de el, căci Honey îşi ispăşea o condamnare de opt ani. Tăcerea aceasta le cuprinse în după-amiaza aceea de noiembrie când Frances făcea sandvişuri, dându-şi multă osteneală să le taie în tot felul de forme fanteziste, căci la ora cinci venea în vizită la ea Mary Littlejohn. Frances se uită la Berenice, care se lăsase moale într-un scaun, îmbrăcată cu un vechi tricou zdrențuit, cu brațele atârnându-i fără vlagă, în lături. În poală ținea blana de vulpe, mică, subțire, ciupită, pe care i-o dăduse Ludie cu mulți ani înainte. Blana era lipicioasă şi fața mică şi ascuțită a vulpii avea ceva trist. Focul de la maşina de gătit roşie împroşca în odaie sclipiri şi umbre mişcătoare.

— Mă înnebunesc după Michelangelo, zise ea.

Mary venea la ora cinci să ia cina şi sa petreacă noaptea acolo şi să meargă apoi mâine cu furgonul la noua locuință. Mary colecționa fotografii de mari maeştri şi le lipea într-un album. Citeau împreună poeți ca Tennyson şi Mary urma să devină o mare pictoriță, iar Frances, o mare poetă – sau poate o autoritate de renume în radiolocație. Domnul Littlejohn lucrase pentru o întreprindere de tractoare şi, înainte de război, familia sa locuise în străinătate. Când Frances va avea şaisprezece ani şi Mary optsprezece, vor face împreună înconjurul lumii. Frances aşeză sandvişurile pe o farfurie, împreună cu opt ciocolate şi câteva saleuri. Asta urma să fie gustarea de la miezul nopții, pe care s-o mănânce în pat, în chip de supeu.

— Ți-am spus că o să călătorim împreună în jurul lumii.

— Mary Littlejohn, zise Berenice, cu subînțeles. Mary Littlejohn.

Berenice nu putea să-l aprecieze pe Michelangelo sau poezia, şi nici pe Mary Littlejohn. La început avuseseră discuții pe tema asta. Berenice spusese de Mary că-i butucănoasă şi albă ca o ciulama, iar Frances o apărase cu îndârjire. Mary avea cozi atât de lungi, încât aproape

se putea aşeza pe ele. Erau împletite din păr blond şi brun şi prinse la capete cu inele de cauciuc, iar uneori, cu panglici. Ochi castanii, cu gene galbene şi mâini cu gropițe se ascuțeau către degete care se terminau cu mici pernuțe de carne trandafirii, fiindcă Mary îşi rodea unghiile. Cei din familia Littlejohn erau catolici şi chiar asupra acestui punct Berenice devenise brusc îngustă la minte, spunând că romano-catolicii se închinau la chipuri cioplite şi voiau ca Papa să conducă lumea. Pentru Frances însă tocmai deosebirea asta de vederi era încă o trăsătură stranie care desăvârşea minunata ei afecțiune pentru Mary.

— Nu are niciun rost să discutăm anumite lucruri. N-ai fi în stare să le înțelegi vreodată. Nu, orice s-ar întâmplă.

Ea îi spusese odată Berenicei aceste cuvinte şi din felul în care privirea ei se stinsese brusc, şi-a dat seama că o rănise. Acum le repetă, supărată din cauza tonului zeflemitor cu care Berenice pronunțase numele prietenei sale, însă imediat după ce le rosti, îi păru rău.

— Oricum, consider că este cea mai mare onoare din viața mea că Mary m-a ales să-i fiu cea mai intimă prietenă. Pe mine! Dintre toți oamenii!

— Am spus eu vreodată ceva împotriva ei? întrebă Berenice. Am spus doar că mă enervează când o văd stând acolo şi sugându-şi codițele alea de purcel.

— Cozile!

Un cârd de gâşte cu aripi puternice trecură ca nişte săgeți pe deasupra curții şi Frances se duse la fereastră. Bruma căzută în dimineața aceea argintase iarba cafenie, acoperişurile caselor vecine şi chiar frunzele subțiate ale arbustului ruginiu. Când se înapoie în bucătărie, în odaie era din nou o tăcere plină de şoapte. Berenice stătea încovoiată, cu coatele pe genunchi, cu fruntea sprijinită în mână, privind cu un ochi îngândurat găleata de cărbuni.

Toate schimbările surveniseră cam în acelaşi timp, pe

la mijlocul lui octombrie. Frances o întâlnise pe Mary la o tombolă, cu două săptămâni înainte. Era timpul când nenumăraţi fluturi albi şi gălbui dansau deasupra ultimelor flori de toamnă; şi totodată timpul briciului. La început fusese Honey. Într-o noapte, înnebunit de o ţigară marihuana, de ceva pe care îl numea fum sau zăpadă, năvălise în drugstorul omului alb oare i le vânduse ca să mai capete.

Fu băgat în închisoare şi, în aşteptarea procesului, Berenice alergă peste tot, risipind bani, consultând un avocat şi străduindu-se să i se aprobe o vizită la închisoare. Se întoarse a treia zi, istovită cu ochii injectaţi. Se plângea că o doare capul şi John Henry West pusese capul pe masă spunând că şi pe el îl doare capul. Nimeni însă nu-i dădu atenţie, crezând că o imită pe Berenice.

— Şterge-o, spuse ea, că n-am chef să glumesc cu tine!

Acestea fură ultimele cuvinte pe care i le adresase în bucătărie, iar Berenice şi le aminti mai târziu, ca pe o pedeapsă a lui Dumnezeu. John Henry avea meningită şi după zece zile muri. Până când se isprăvi totul, Frances nu crezu niciun moment că ar fi putut să moară. Era anotimpul auriu al părăluţelor Shasta şi al fluturilor. Aerul se răcise şi, din zi în zi, cerul era de un albastru-verzui mai limpede, mai luminos, de culoarea unui val puţin adânc.

Frances nu avea voie să-l vadă pe John Henry, însă Berenice o ajuta zilnic pe infirmieră. Se înapoia seara şi ceea ce povestea cu glasul ei spart îl făceau parcă ireal pe John Henry West.

— Nu înţeleg de ce trebuie să sufere atât, spunea Berenice şi cuvântul să sufere nu era un cuvânt care să poată fi asociat cu John Henry; era un cuvânt în faţa căruia se crispa, ca în faţa unui gol întunecat şi adânc din inimă.

Era timpul bâlciului şi pe strada principală se afla o

flamură mare de reclamă. Bâlciul ţinu şase zile şi şase nopţi, pe terenul de bâlci.

Frances se dusese de două ori, de fiecare dată cu Mary, şi se plimbaseră aproape peste tot, dar nu intraseră în Pavilionul Monştrilor, căci doamna Littlejohn spunea că era ceva morbid să te uiţi la monştri. Frances îi cumpără lui John Henry un baston de plimbare şi îi trimise covoraşul pe care îl câştigase la loterie. Berenice îi atrase însă atenţia că el nu se mai putea bucura de toate astea şi că spunea cuvinte fără şir. Pe măsură ce treceau zilele senine, vorbele Berenicei deveniră atât de îngrozitoare, încât Frances le asculta încremenită de groază. O parte din ea însă nu le putea da crezare. John Henry ţipase timp de trei zile şi globurile ţepene şi oarbe ale ochilor îi rămăseseră fixate spre un ungher. Zăcuse până în ultima clipă, cu capul dat pe spate, încovoiat, şi nu mai avusese putere să se plângă. Muri în marţea de după închiderea bâlciului, o dimineaţă aurie, cu cei mai mulţi fluturi, cu cel mai limpede cer.

În răstimpul acesta, Berenice angajase un avocat şi îl vizitase pe Honey la închisoare.

— Nu ştiu ce păcate am făcut, spunea ea mereu. Honey în încurcătura asta şi acum, uite, John Henry.

Lui Frances tot nu-i venea să creadă pe deplin, însă în ziua când urma să fie dus la cimitirul familiei, la Opelika, în acelaşi loc în care îl îngropaseră pe unchiul Charles, ea văzu sicriul, şi atunci se convinse. O dată sau de două ori i se arătă în coşmaruri, ca un manechin de copil ieşit prin fereastra unui magazin universal, mişcându-şi picioarele de ceară ţepene la încheieturi, şi cu faţa de ceară zbârcită şi uşor vopsită, apropiindu-se încet de ea până când de spaimă se trezea. Visurile acestea o bântuiră o dată sau de două ori. Ziua era ocupată cu radiolocatorul, cu şcoala şi cu Mary Littlejohn. Şi-l amintea pe John Henry mai mult aşa cum era de obicei şi rareori îi simţea prezenţa în chip de

statuie cenuşie, dându-i solemn târcoale. Doar câte o dată, în amurg, sau când în odaie se lăsa o tăcere plină de şoapte…

— De la şcoală am trecut pe la magazin. Papa a primit o scrisoare de la Jarvis. Se află la Luxemburg, zise Frances. Luxemburg. Nu ți se pare un nume drăguț?

Berenice se ridică.

— Îmi aminteşte de un săpun, fetițo, dar e totuşi un nume drăguț.

— În casa noastră nouă e un subsol. Şi o spălătorie. După o clipă adăugă: E foarte probabil că atunci când vom pleca împreună în jurul lumii, vom trece şi prin Luxemburg.

Frances se înapoie la fereastră. Era aproape ora cinci şi culoarea strălucitoare de muşcată pierise de pe cer. Ultimele culori palide se topeau, reci, la orizont. Când se întunecă, întunericul se lăsă repede, aşa cum se întâmplă iarna.

— Pur şi simplu mă înnebunesc după… Dar fraza rămase neterminată, pentru că linişţea plina de şoapte se risipi în clipa când, tresărind fericită, auzi soneria.

Wunderkind{9}

Intră în hol ținând într-o mâna sacoşa de note, care se lovea de picioarele încălțate cu ciorapi groşi, şi având celălalt braț plin cu cărți de şcoală; stătu o clipă să asculte sunetele care veneau dinspre camera de muzică. Un şir de note slabe la pian şi o vioară care se acorda. Auzi apoi vocea guturală, sacadată, a domnului Bilderbach care întrebă:

— Tu eşti, Bienchen?

Când îşi scoase mânuşile, văzu că degetele îi tresăreau în ritmul fugii pe care o exersase în dimineața aceea.

— Da, răspunse ea, io's!

— Eu sunt, corectă vocea. Aşteaptă-mă o clipă.

Auzi şi glasul domnului Lafkowitz. Cuvintele se depănau într-un murmur catifelat, neinteligibil. „Aproape ca o voce de femeie, în comparație cu aceea a domnului Bilderbach", gândi ea. Nerăbdarea îi distrăgea însă atenția. Sucea şi răsucea cu neîndemânare cartea de geometrie şi *Le voyage de Monsieur Perrichon,* înainte de a le pune pe masă. Se aşeză pe sofa şi începu să-şi scoată notele din sacoşă. Îşi zări din nou mâinile, tendoanele tremurătoare, care porneau de la încheieturile degetelor, vârful degetului rănit, acoperit cu un plasture îndoit şi murdar. La vederea lui, teama care începuse să o chinuiască în ultimele luni, se înteți.

Îşi adresă, mormăind, câteva fraze de încurajare. O lecție bună, o lecție bună, ca de obicei. Buzele i se strânseră, când auzi sunetul înfundat al paşilor domnului Bilderbach pe duşumeaua camerei de muzică şi scârțâitul uşii care se deschidea încet.

O clipă avu simțământul ciudat că cea mai mare

parte din cei cincisprezece ani ai vieții ei nu făcuse decât să privească chipul şi umerii ce se iveau din dosul uşii, într-o linişte tulburată doar de sunetul înăbuşit, fără vibrație, al coardelor de vioară ciupite. Domnul Bilderbach, profesorul ei, domnul Bilderbach. Ochi ageri, îndărătul ochelarilor cu ramă de baga, păr blond şi rar, fața îngustă, buze cărnoase, întredeschise. Buza de jos era strălucitoare şi roşie din cauză că şi-o muşca, iar vinele bifurcate de la tâmple pulsau destul de vizibil ca să poată fi observate de la distanță.

— N-ai venit cumva puțin mai devreme? întrebă el, aruncându-şi privirea la ceasul de pe polița căminului, care de o lună încoace arăta mereu douăsprezece fără cinci. Josef e înăuntru. Recitim o sonatină compusă de un cunoscut al lui.

— Bine, zise fata încercând să zâmbească. Am să ascult. Îşi văzu degetele căzând fără putere pe o claviatură încețoşată. Se simțea obosită, simțea că, dacă domnul Bilderbach ar privi-o mai mult timp, mâinile ar începe să-i tremure.

El rămăsese nehotărât în mijlocul camerei, muşcându-şi buza umflată şi lucioasă.

— Ți-e foame, Bienchen? o întrebă. Ai nişte plăcintă cu mere făcută de Anna şi puțin lapte.

— O să aştept până după lecție, răspunse fata. Mulțumesc.

— După o lecție foarte frumoasă, nu-i aşa? Zâmbetul lui părea că se topeşte la colțurile gurii.

Din camera de muzică, în spatele lui, se auzi un zgomot şi domnul Lafkowitz împinse celălalt canat al uşii şi se opri lângă domnul Bilderbach.

— Tu eşti Frances? întrebă, zâmbind. Ei, cum merge cu studiul?

Fără voia lui, domnul Lafkowitz o făcea să se simtă totdeauna stângace şi peste măsură de înaltă. Când nu cânta la vioară el era foarte scund şi avea o privire plictisită. Sprâncenele arcuite pe figura lui palidă, de

evreu, păreau că pun o întrebare.

Pleoapele însă dormitau, languros şi nepăsător. Astăzi părea distrat. Îl urmări cum intră în cameră, fără un scop anume, ţinând încă între degete arcuşul cu vârf de sidef şi trecând încet peste părul alb o bucată cretoasă de sacâz. Astăzi, ochii îi semănau cu nişte tăieturi lucioase şi subţiri, iar batista de pânză care-i atârna la guler îi întuneca cearcănele de sub ei.

— Cred că lucrezi mult acum, spuse zâmbind domnul Lafkowitz, deşi ea nu-i răspunsese încă la întrebarea pusă înainte.

Îl privi pe domnul Bilderbach care se întoarse să plece. Acesta deschise larg uşa, împingând-o cu umerii lui puternici, astfel că soarele după-amiezii pătrunse cu razele sale ca nişte săgeţi gălbui prin fereastra camerei de muzică, până în holul prăfuit. În spatele profesorului se zărea pianul lung şi scund, fereastra şi bustul lui Brahms.

— Nu, spuse ea domnului Lafkowitz, merge îngrozitor de prost. Răsfoia paginile notelor cu degetele ei subţiri. Nu ştiu care este cauza, adăugă, privind spatele musculos şi încovoiat al domnului Bilderbach, care asculta încordat.

Domnul Lafkowitz zâmbi.

— Presupun că există unele momente când cineva…

La pianul de alături răsună un acord aspru.

— Nu crezi că ar fi mai bine să continuăm? întrebă domnul Bilderbach.

— Îndată, zise domnul Lafkowitz, frecând din nou arcuşul cu sacâz, înainte de a porni spre uşă. Fata îl văzu luându-şi vioara de pe capacul pianului. El îi surprinse privirea şi lăsă vioara în jos.

— Ai văzut fotografia lui Heime?

Degetele ei se încleştară pe colţul ascuţit al sacoşei.

— Ce fotografie?

— A lui Heime din *Curierul muzical,* de acolo de pe masă. Coperta a doua.

Începură să cânte sonatina. Era disonantă, însă destul de simplă. Deşi anostă, avea totuşi un stil propriu bine definit. Luă revista şi o deschise. Heime era acolo, în colţul din stânga, ţinând vioara cu degetele încovoiate deasupra coardelor pentru un pizzicato. Purta pantaloni bufanţi din serj de culoare închisă, strânşi cu grijă sub genunchi şi un pulover cu gulerul răsfrânt. Fotografia era proastă. Deşi fusese luată din profil, ochii lui Heime erau îndreptaţi către fotograf şi degetul ciupea parcă o coardă greşită. Aveai impresia că-i venea greu să se întoarcă spre aparatul de fotografiat. Arăta mai slab. Nu mai avea burtă, dar nu se schimbase mult în şase luni.

„Heime Israelski, tânărul şi talentatul violonist, surprins în timp ce exersa în camera de muzică a profesorului său din Riverside Drive. Tânărul maestru Israelski, care-şi va sărbători curând cei cincisprezece ani ai săi, a fost solicitat să cânte concertul de Beethoven cu...”

În dimineaţa aceea, după ce exersase de la şase la opt, tatăl ei o convinsese să ia gustarea de dimineaţă. Nu putea suferi gustarea de dimineaţă. După ce mânca avea o senzaţie de greaţă. Ar fi preferat să mai aştepte şi, cu cei douăzeci de cenţi, pe care-i avea pentru masa de prânz, să-şi cumpere patru batoane de ciocolată şi să le ronţăie în timpul orelor de şcoală, scoţând din buzunar bucăţelele ascunse în batistă şi oprindu-se brusc atunci când poleiala începea să foşnească. În dimineaţa aceasta însă, tăticul îi pusese în farfurie un ou prăjit. Ştia precis că dacă oul va plesni şi gălbenuşul cleios se va scurge peste albuş, ea o să înceapă să plângă. Aşa s-a şi întâmplat. Asta era senzaţia pe care o avea şi acum. Puse cu atenţie revista la loc, pe masă, şi închise ochii.

Muzica din camera de alături părea să te îndemne stăruitor, insinuant, către ceva ce nu putea fi obţinut. O clipă mai târziu, gândurile ei se îndepărtară de Heime,

de concert şi de fotografie şi se întoarseră din nou la lecţie. Se lăsă să alunece pe sofa până când reuşi să se uite direct în camera de muzică. Iată-i pe cei doi cântând, urmărind notele de pe pian şi reproducând pasionat nuanţele indicate.

Nu putea să uite figura domnului Bilderbach când o privise stăruitor, cu o clipă înainte. Mâinile, care îi tresăreau încă, fără voie, în ritmul fugii, se strânseră peste genunchii osoşi. Tare mai era obosită! Avea senzaţia că se învârteşte şi se afundă, întocmai cum i se întâmplă deseori noaptea, înainte de a adormi, după ce exersase prea mult. Întocmai ca în acele extenuante stări de veghe care o târau, vâjâind, în iureşul lor.

Un *Wunderkind*... un *Wunderkind*... un *Wunderkind*. Silabele se năpusteau, rostogolindu-se cu sonoritatea profundă a limbii germane, îi răsunau puternic în urechi şi scădeau apoi încetul cu încetul până la murmur, împreună cu feţele care se învârteau, se strâmbau, deformându-se până ce deveneau nişte pete tulburi – domnul Bilderbach, doamna Bilderbach, Heime, domnul Lafkowitz. Toţi se învârteau într-una, într-un cerc tot mai apropiat de guturalul *Wunderkind*. În mijlocul cercului domnul Bilderbach, uriaş, tulbure, cu expresia lui de încurajare, ţinându-i pe toţi în jurul său.

Frazele muzicale ţopăiau nebuneşte în sus şi în jos. Notele pe care le cântase cădeau unele peste altele ca un pumn de bile scăpate pe o scară. Bach, Debussy, Prokofieff, Brahms imprimau un ritm fantastic pulsaţiilor îndepărtate ale trupului obosit şi horei ameţitoare.

Câteodată, când nu studia mai mult de trei ore şi nu se ducea la şcoala medie, visurile nu erau atât de încâlcite. În mintea ei, muzica se desfăşura senin; scurte amintiri precise, iuţi, o străfulgerau, limpezi, ca tabloul cu fetiţa, Vârsta Inocenţei, pe care i-l oferise Heime după terminarea concertului executat de ei.

Un *Wunderkind*... un *Wunderkind*. Aşa o numise

domnul Bilderbach, la doisprezece ani, atunci când venise pentru prima dată la el. Elevii mai vechi repetau mereu acest cuvânt.

El nu i se adresase însă astfel niciodată.

— Bienchen (numele ei era un nume american obişnuit pe care el nu-l folosea însă decât în cazul când făcea greşeli mari). Bienchen, îi spunea, groaznic trebuie să fie să ai capul împuiat cu atâtea gânduri. Sărmană Bienchen…

Tatăl domnului Bilderbach fusese un violonist olandez. Mama lui era din Praga. El se născuse în Cehoslovacia şi îşi petrecuse tinerețea în Germania. De câte ori nu-şi dorise ea să nu fi fost născută şi crescută tocmai în Cincinnati. Cum se spune *brânză* în nemțeşte? Domnule Bilderbach, care este expresia pentru *nu te înțeleg* în limba olandeză?

Prima zi de lecție… Rapsodia II-a ungară, cântată în întregime pe dinafară. Camera aproape cenuşie în amurg… Figura lui în timp ce se apleca peste pian…

— Acum o să luăm totul de la început, spusese el în acea primă zi. A face muzică nu înseamnă doar îndemânare. Faptul că degetele unei copile de doisprezece ani lovesc atâtea clape într-o secundă nu înseamnă nimic.

Îşi dusese mâna cioturoasă la pieptul larg şi la frunte.

— Aici şi aici. Eşti destul de mare ca să înțelegi asta. Îşi aprinse o țigară şi suflă uşor primul fum peste capul ei. Şi studiu, studiu, studiu. Vom începe cu aceste *Invenții* de Bach şi cu *Piesele mici* de Schumann. Îşi mişcă din nou mâinile. De data asta, ca să arunce firul lămpii în spatele ei şi să-i indice notele. Am să-ți arăt cum doresc să se execute asta. Ascultă cu atenție…

Cântase la pian aproape trei ore şi era foarte obosită. Vocea lui adâncă răsuna în aşa fel, încât parcă rătăcise mult timp înlăuntrul ei. Dorea să întindă mâna şi să-i atingă degetele elastice care scoteau în relief frazele muzicale. Dorea să-i simtă inelul lucitor ca o panglică de

aur şi dosul mâinii foarte păroase.

Avea ore marțea după şcoală şi sâmbătă după-amiaza. După lecția de sâmbătă rămânea deseori la cină şi apoi dormea la ei, luând tramvaiul spre casă abia a doua zi dimineața. Doamna Bilderbach ținea la ea, în felul ei liniştit, fără să i-o arate. Se deosebea mult de soțul ei. Era tăcută, şi grasă, şi înceată. Când nu se afla în bucătărie, unde gătea felurile acelea gustoase care le plăceau la amândoi, îşi petrecea pare-se tot timpul în patul lor de la etaj, citind reviste, sau chiar numai uitându-se în gol, cu un surâs abia schițat. Când se căsătoriseră în Germania, ea era cântăreață de lied-uri. Acum nu mai cânta, din cauza gâtului, pretindea ea. Dacă el o chema în casă de la bucătărie ca să asculte vreun elev, ea zâmbea totdeauna şi spunea: *gut,* foarte *gut.*{10}

Când Frances împlini treisprezece ani, îşi dădu seama într-o bună zi că soții Bilderbach nu aveau copii. I se păru ciudat. Odată, când se afla cu doamna Bilderbach în bucătăria din fund, el veni val vârtej din camera de muzică, clocotind de mânie din pricina unui elev care îl supărase. Nevasta lui continuă să mestece în supa groasă până când mâna lui se opri, bâjbâind, pe umărul ei. Atunci ea se întoarse, la fel de calmă, iar el o strânse în brațe şi îşi îngropă fața crispată în carnea albă şi pufoasă a gâtului ei. Rămaseră astfel nemişcați. Când îşi retrase brusc fața, supărarea aproape că îi trecuse, pe chip i se aşternu o linişte blândă, inexpresivă, şi se înapoie în camera de muzică.

După ce începuse lecțiile cu domnul Bilderbach şi nu mai avea vreme să se vadă cu niciunul din colegii de la şcoala medie, Heime rămăsese singurul prieten de vârsta ei. Era elevul domnului Lafkowitz. Îl lua cu el la domnul Bilderbach în serile când era şi ea acolo. Îi ascultau amândoi pe profesorii lor cântând şi adeseori cântau şi ei, împreună, muzică de cameră: sonatele lui Mozart sau Bloch.

Un *Wunderkind*... un *Wunderkind.*

Heime era un *Wunderkind*. Prin urmare şi el şi ea.

Heime cânta la vioară de la patru ani. El nu fusese obligat să se ducă la şcoală; fratele domnului Lafkowitz, care era infirm, îi predase după-amiezele geometria, istoria Europei şi verbele în limba franceză. Când împlinise treisprezece ani avea o tehnică ta fel de bună ca oricare alt violonist din Cincinnati; aşa spuneau toţi. Dar era mai uşor să cânţi la vioară decât la pian. Ştia ea că aşa trebuie să fie.

Trupul lui Heime mirosea parcă mereu a pantaloni de catifea, a mâncarea din ziua aceea şi a sacâz. Mâinile erau mai tot timpul murdare la încheieturile degetelor şi manşetele i se zăreau ieşind slinoase din mânecile tricoului. Când cânta, ea îi urmărea totdeauna mâinile – subţiri doar la încheieturi, cu perniţe tari de carne, revărsându-se peste unghiile tăiate scurt, cu o cută foarte vizibilă la încheietura mâinii, ca la prunci.

Fie că visa, fie că era trează, concertul nu şi-l putea aminti decât confuz. Abia după luni de zile îşi dăduse seama că nu a fost un succes pentru ea.

Într-adevăr, ziarele îl lăudaseră pe Heime mai mult decât pe ea. El era însă mult mai scund decât ea. Când stăteau amândoi pe scenă, Heime îi ajungea doar până la umeri. Şi pentru public, faptul acesta avea importanţă, ştia ea. Pe deasupra, era şi problema sonatei pe care o cântaseră împreună. Sonata de Bloch.

— Nu, nu! Cred că nu e potrivită, spusese domnul Bilderbach atunci când Bloch fusese propus pentru a încheia programul. Ar fi mai nimerită pentru asta piesa aceea a lui John Powell, *Sonata Virginiană.*

Atunci nu-l înţelesese; ţinea la sonata lui Bloch la fel de mult ca domnul Lafkowitz şi Heime.

Domnul Bilderbach a cedat. Mai târziu, după ce revistele afirmaseră că îi lipsea temperamentul pentru genul acesta de muzică, după ce interpretarea ei fusese socotită slabă şi lipsită de sentiment, se simţise

nedreptăţită.

— Marfă ieftină, spusese domnul Bilderbach, mototolind ziarele sub nasul ei. Nu-i pentru tine, Bienchen. Lasă toate astea pentru „Heimi”, şi „ici”, şi „schi".

Un *Wunderkind*. Asta era ea, indiferent ce spuneau ziarele. Aşa cum o numise el!

Cum se făcea că Heime reuşise mult mai bine decât ea la concert? întrebarea i se răsucea uneori în creier ca un cuţit, când se afla la şcoală şi avea aerul că urmăreşte pe careva în timp ce rezolva la tabla o problemă de geometrie. Întrebarea o chinuia şi atunci când stătea culcată în pat, şi câteodată, chiar când părea că exersează, concentrata. Nu putea fi vorba de faptul că Bloch şi ea nu erau evrei. Nu numai asta! Nu era nici faptul că Heime nu fusese obligat să se ducă la şcoală şi începuse să studieze atât de devreme. Era…?

Când va îşi închipuise că ştie.

— Cânta *Fantezia* şi *Fuga,* îi ceruse domnul Bilderbaah acum un an, într-o seară, după ce terminase de descifrat, împreună cu domnul Lafkowitz, o piesă muzicală.

Avea impresia că îl execută bine pe Bach. Urmărea cu coada ochiului expresia calmă, mulţumită de pe faţa domnului Bilderbach şi mâinile care i se ridicau treptat de pe braţele fotoliului, pentru a cădea apoi destinse şi satisfăcute, după ce fuseseră depăşite cu succes punctele culminante ale frazei muzicale. Când terminase de cântat, se ridicase de la pian înghiţind în sec pentru a se elibera de emoţia produsă de muzică, emoţie care îi crispa gâtul şi pieptul. Dar…

— Frances… spusese brusc domnul Lafkowitz, cu gura sa subţire şi arcuită, privind-o cu ochii întredeschişi, printre pleoapele delicate. Ştii câţi copii a avut Bach?

Fata se întorsese nedumerită spre el.

— Mulţi. Douăzeci şi ceva.

— Ei bine, atunci... pe fața sa palidă se întipărise un surâs. În cazul acesta nu se poate să fi fost atât de rece.

Domnul Bilderbach era nemulțumit. Îl auzise pronunțând şi cuvântul *kind* printre sunetele guturale ale frazei nemțeşti. Domnul Lafkowitz ridicase sprâncenele. Ea prinsese cu destulă uşurință înțelesul celor spuse, dar nu se simțea vinovată pentru că îşi păstrase figura copilăroasă, fără expresie, care îi plăcea domnului Bilderbach.

Asta nu avea însă nicio legătură cu faptul că era copil. Sau cel puțin legătura nu era prea importantă, căci ea va creşte. Domnul Bilderbach înțelegea lucrul acesta şi nici chiar domnul Lafkowitz nu era convins de ceea ce spusese. Figura domnului Bilderbach se contura în visurile ei, în centrul cercului care se învârtea. O încuraja în tăcere cu buzele, cu zvâcnirile vinelor de la tâmple.

Uneori, însă, înainte de a adormi, amintirile erau foarte limpezi; vedea de pildă scena în care îşi înghesuise în pantof, ca s-o ascundă, o gaură din călcâiul ciorapului.

— Bienchen, Bienchen! Şi aducând coşulețul de lucru al doamnei Bilderbach îi arătase cum să țească ciorapul în loc să-l strângă ghemotoc.

Dar atunci când a absolvit cursul inferior!

— Cu ce ai să te îmbraci? a întrebat-o doamna Bilderbach la gustarea de duminică dimineața, după ce ea le povestise cum făcuseră repetiții de intrare în amfiteatru.

— Cu rochia de seară pe care a purtat-o verişoara mea anul trecut.

— Ah, Bienchen! zise el, luând în palmele-i greoaie cana cu cafea caldă şi ridicând spre ea ochii surâzători în jurul cărora se formau crețuri. Pun rămăşag că ştiu de ce are nevoie Bienchen!

Deveni stăruitor. Nu o crezu când îi spunea sincer că nu-i pasă de ce are nevoie.

— Uite, Anna, cam aşa, spuse el, şi aşezând şervețelul pe masă, se duse în cealaltă parte a camerei, legănându-şi şoldurile caraghios şi rotindu-şi ochii înapoia ochelarilor cu ramă de os.

Sâmbătă următoare după-amiază, după ce terminară lecția, o luă cu el la magazinele universale din cartierul comercial al oraşului. Degetele lui groase netezeau tulurile vaporoase şi taftalele foşnitoare pe care le desfăşurau vânzătoarele de pe valuri. El apropia materialele colorate de fața ei, aplecându-şi capul într-o parte şi alese în cele din urmă rozul. Îşi aminti apoi şi de pantofi. Îi plăcură cel mai mult nişte pantofi de lac alb pentru copii, care semănau cu aceia pe care îi purtau cucoanele în vârstă; crucea roşie care era gravată înlăuntrul lor le dădea aspectul unor obiecte de caritate. Dar lucrul acesta nu avea nicio importanță. Când doamna Bilderbach începu să croiască rochia şi să o prindă în ace cu gămălie, el îşi întrerupea lecțiile ca să asiste la probă şi să sugereze nişte pliseuri în jurul şoldurilor şi la gât, sau o garnitură de rozetă pe umăr. În perioada aceea mersese bine şi cu muzica. Nu aveau nicio influență asupra ei toaletele, serbările de sfârşit de an şi alte lucruri asemănătoare.

Nimic nu era mai important pentru ea decât sa interpreteze muzica aşa cum trebuia interpretată, exprimând ceea ce conținea în adâncul ei; nimic nu era mai important decât să exerseze, să exerseze, să cânte astfel ca de pe figura domnului Bilderbach să se şteargă ceva din expresia aceea de stimulare. Să insufle muzicii ei acel ceva pe care i-l insuflau Myra Hess, Yehudi Menuhin şi chiar Heime!

Ce se întâmplase cu ea acum patru luni? Sunetele care ieşeau din mâinile ei erau lipsite de viață, superficiale. Adolescența, gândea ea. Unii copii cântau promițător… lucrau şi lucrau până când, întocmai ca ea, se porneau pe plâns pentru cel mai mic fleac şi istoviți în încercarea lor de a învinge… în dorința

fierbinte pe care o simțeau... se întâmplă ceva ciudat... Dar nu cu ea! Ea era ca Heime. Trebuia să fie aşa. Ea...

Cândva fusese, cu siguranță, un *Wunderkind*. Asemenea însuşiri nu se puteau pierde. Un *Wunderkind*... Un *Wunderkind*... Pe ea o numise astfel, rostogolind cuvintele cu pronunțarea aceea germană, profundă, sigură – care în visurile ei răsuna chiar mai profund, mai sigur ca niciodată. Figura lui se contura odată cu frazele muzicale pătimaşe, învălmăşite în rotirea din ce în ce mai accelerată. Un *Wunderkind*... Un *Wunderkind*.

În după-amiaza asta domnul Bilderbach nu-l conduse pe domnul Lafkowitz până la uşa din față, aşa cum făcea de obicei. Rămase la pian apăsând uşor o singură clapă. Ascultându-l, Frances îl urmări pe violonist cum îşi înfăşură fularul în jurul gâtului palid.

— E o fotografie bună a lui Heime, zise ea, luându-şi notele. Acum vreo două luni am primit de la el o scrisoare în care îmi povestea cum l-a auzit pe Schnabel şi pe Huberman, cum arată Carnegie Hall şi ce bunătăți a mâncat la ceainăria rusească.

Pentru a mai amâna cu o clipă intrarea (în camera de muzică, aşteptă până când domnul Lafkowitz fu gata de plecare şi stătu în spatele lui în timp ce deschidea uşa. În cameră pătrunse frigul tăios de afară. Se făcuse târziu şi în aer se revărsa lumina gălbuie a amurgului de iarnă. Când uşa se închise, rotindu-se în balamale, casa păru mai întunecată şi mai tăcută decât o ştiuse vreodată.

Îndată ce intră în camera de muzică, domnul Bilderbach se sculă de la pian şi o urmări în tăcere cum se aşază în fața claviaturii.

— Ei, Bienchen, spuse el, astăzi după-amiază o să luăm totul de la capăt. Ia-o de la început... Uită ultimele luni.

Domnul Bilderbach dădea impresia că încearcă să joace un rol într-un film. Corpul lui robust se legăna

înainte şi înapoi, îşi freca mâinile şi zâmbea chiar, satisfăcut, teatral. Apoi renunță brusc la pozele astea. Umerii puternici se gârboviră şi începu să răsfoiască teancul de note pe care ea îl adusese.

— Bach?... Nu, nu încă, murmură el. Beethoven? Da, sonata cu variații op. 26.

Clapele pianului o înconjurau – țepene, albe, moarte.

— Stai o clipă, zise domnul Bilderbach. Stătea în curbura pianului, sprijinit în coate şi o privea. Astăzi aştept ceva de la tine. Vezi, sonata asta este prima sonată de Beethoven pe care ai studiat-o. Fiecare notă este verificată din punct de vedere tehnic. Nu ai de luptat cu altceva decât cu interpretarea. Acum, doar interpretarea contează. Numai la asta să te gândeşti.

Răsfoi paginile caietului până când găsi bucata. Apoi, îşi trase scaunul de profesor în mijlocul camerei, îl întoarse şi se aşeză călare pe el.

Fata ştia că, pentru un motiv oarecare, această poziție a lui avea de obicei o influență bună asupra interpretării ei. Astăzi însă simțea că îl va urmări într-una cu coada ochiului şi că va fi stânjenită. Spatele lui țeapăn se înclinase, iar picioarele păreau încordate. Caietul de note greu din fața lui se balansa periculos pe speteaza scaunului.

— Să începem acum, spuse el, săgetând-o sever cu privirea.

Mâinile fetei atinseră clapele şi se lăsară apoi în jos. Primele sunete erau prea tari, iar frazele următoare, seci.

Mâna lui se ridică de pe partitură, oprind-o.

— Stai! Gândeşte-te o clipă ce cânți. Ce tempo este indicat la început?

— *An... andante.*

— Bine. Nu-l tărăgăna atunci, nu-l transforma într-un *adagio*. Şi cânta mai apăsat. Nu aşa de superficial, de fragmentat. Un *andante* grațios, foarte nuanțat...

Ea încercă din nou. Mâinile îi erau parcă străine de

muzica dinlăuntrul ei.

— Ascultă, o întrerupse domnul Bilderbach. Care dintre aceste variații predomină în sonată?

— Marşul funebru.

— Atunci, pregăteşte-l! Asta-i un *andante* şi nu o piesă de salon, aşa cum ai cântat-o acum. Începe melodios, piano, şi amplifică apoi chiar înainte de arpegiu. O frază caldă, dramatică. Şi uite aici... unde este notat *dolce,* scoate în relief contramelodia. Ştii doar toate astea. Le-am stabilit odată. Acum cânt-o. Caută să o simți aşa cum a scris-o Beethoven. Să simți constrângerea aceea tragică.

Frances nu se putu împiedica să-i privească mâinile. Păreau că se sprijină deocamdată pe note, dar erau gata să se ridice, oprind-o cu fulgerarea strălucitoare a inelului, imediat ce va începe să cânte.

— Domnule Bilderbach, poate că dacă eu... dacă dumneavoastră mă veți lăsa să cânt în întregime prima variație fără să mă opriți, poate aş cânta-o mai bine.

— N-am să te întrerup, spuse el.

Fața ei palidă se aplecă prea mult deasupra clapelor. Cântă prima variație în întregime şi răspunzând gestului său aprobator o începu pe a doua. Nu făcea greşeli care să o stânjenească, însă frazele muzicale ieşeau din degetele ei înainte de a le fi dat interpretarea pe care o simțea.

Când termină de cântat, el ridică privirea de pe note şi începu să vorbească cu sinceritate, monoton, plictisit.

— Acompaniamentele acelea armonice de la mâna dreaptă abia s-au auzit. Şi, apropo, se presupune că această parte câştigă în intensitate şi dezvoltă elementele constitutive ale primei părți, în care fuseseră abia schițate. Continuă totuşi cu următoarea.

Ea dorea să cânte la început cu o durere stăpânită, pentru ca să ajungă apoi la o durere profundă, amplă. Asta îi spunea mintea. Mâinile însă parcă se muiau pe clape ca nişte macaroane şi nu putea să interpreteze

melodia aşa cum ar fi trebuit.

Când ultimul sunet încetă să vibreze, domnul Bilderbach închise caietul şi se ridică tacticos de pe scaun. Îşi mişca falca de jos la dreapta şi la stânga şi ea îi putu zări, printre buzele întredeschise, gâtlejul sănătos până la beregată şi dinții puternici, îngălbeniți de tutun. Îl puse delicat pe Beethoven peste celelalte note ale ei şi îşi sprijini încă o dată coatele pe capacul negru şi lustruit al pianului.

— Nu, zise el simplu, privind-o.

Gura ei începu să tremure.

— Nu pot cânta altfel. Eu...

Buzele lui se crispară brusc într-un surâs.

— Ascultă, Bienchen, reluă el cu altă voce, forțată. Tu mai cânți *Fierarul armonios,* nu-i aşa? Ți-am spus să nu-l scoți din repertoriul tău.

— Da, zise ea, îl exersez din când în când.

Domnul Bilderbach i se adresă atunci cu glasul cu care vorbea copiilor:

— Asta a fost una dintre primele bucăți pe care le-am cântat împreună, adu-ți aminte. Cât de energic o cântai tu, ca o adevărată fată de fierar. Vezi, Bienchen, te cunosc aşa de bine de parcă ai fi propria mea fiică. Ştiu ce ai... te-am auzit cântând frumos atâtea bucăți. Obişnuiai să...

Se opri încurcat şi trase în piept din capătul cărnos al țigării.

Fumul ieşi leneş printre buzele sale trandafirii şi pluti ca o ceață cenuşie în jurul părului ei lung şi lins şi al frunții de copil.

— Cânt-o vesel şi simplu, spuse aprinzând lampa din spatele ei şi plecând de la pian.

Rămase o clipă în cercul luminos pe care îl răspândea lampa. Apoi, brusc, se aşeză pe vine.

— Cu vigoare, adăugă.

Ea nu se putu opri sa nu-l privească. Stătea pe un călcâi, cu celălalt picior întins în față ca să-şi țină

echilibrul, cu muşchii coapselor încordați sub stofa pantalonilor, cu spatele drept şi coatele proptite țeapăn pe genunchi.

— Acum, simplu, repeta el cu un gest al mâinii cărnoase. Gândeşte-te la fierarul care lucrează toată ziua afară, în bătaia soarelui. Lucrează în voie, nestingherit.

Nu reuşea să-şi îndrepte privirea spre pian. Firele de păr de pe mâinile lui întinse străluceau în lumină şi lentilele ochelarilor scânteiau.

— Hai, toată bucata, o îndemnă el.

Fata îşi simțea oasele golite de măduvă şi parcă tot sângele i se scursese din trup. Inima, care i se zbătuse toată după-amiaza în piept, înțepeni brusc. O vedea cenuşie, fără vlagă, cu marginile încrețite ca o stridie.

I se părea că figura lui pulsează în fața ei şi că se apropie cu fiecare zvâcnire a vinelor de la tâmple. Privi în jos spre pian ca la un refugiu. Buzele îi tremurau ca gelatina şi un val de lacrimi tăcute îi încețoşă imaginea clapelor albe, care deveniseră o linie apoasă.

— Nu pot, şopti ea. Nu ştiu de ce, însă nu pot... Nu mai pot.

Corpul lui încordat se destinse şi, sprijinindu-se într-o mână, se ridică. Frances smulse notele de pe pian şi trecu grăbită pe lângă el.

Haina. Mănuşile şi galoşii. Cărțile de şcoală. Sacoşa pe care i-o dăruise el de ziua naşterii. Tot ce-i aparținea din odaia aceea tăcută. Repede... înainte ca el să poată scoate vreo vorbă.

În timp ce străbătea vestibulul nu putu să nu-i vadă mâinile... îndepărtate de corpul care se sprijinea, relaxat, placid, de uşa odăii de lucru.

Uşa de la intrare se închise cu putere. Târându-şi cărțile şi sacoşa, se împiedică pe treptele de piatră, porni într-o direcție greşită şi o zbughi pe strada care se umpluse de larmă, de biciclete, de joaca altor copii.

Madame Zilensky şi regele Finlandei

Meritul de a fi adus pe madame Zilensky la facultate îi revenea domnului Brook, directorul secției muzicale a Colegiului Ryder. Colegiul putea să se considere norocos. Atât în calitate de compozitoare, cât şi de pedagogă, ea avea o reputație strălucită. Domnul Brook îşi asumă obligația de a găsi o locuință pentru madame Zilensky, o casă confortabilă, cu grădină, care să fie apropiată şi de Colegiu, şi de blocul în care locuia el.

În Westbridge, nimeni nu o cunoscuse pe madame Zilensky înainte de sosirea ei. Domnul Brook îi văzuse fotografiile în revistele muzicale şi îi scrisese o dată în legătură cu autenticitatea unui manuscris al lui Buxtehude. De asemenea, când se luă hotărârea ca ea să vină la facultate, schimbară între ei câteva telegrame şi scrisori de afaceri. Avea un scris drept şi citeț şi singurul lucru deosebit în scrisorile ei erau aluziile întâmplătoare pe care le făcea la unele subiecte şi persoane cu totul necunoscute domnului Brook, ca „pisica galbenă din Lisabona", sau „bietul Heinrich". Domnul Brook atribuia aceste scăpări preocupării ei de a părăsi Europa, împreună cu familia.

Domnul Brook era o persoană oarecum romanțioasă; ani întregi de menuete de Mozart, de explicare a septimelor micşorate şi a acordurilor minore, îi dăduseră o susținută tenacitate profesională. Căuta să fie cât mai multă vreme singur. Nu putea suferi discursurile savante şi comisiile. Cu mulți ani în urmă, când cei din secția muzicală hotărâseră să meargă cu toții să-şi petreacă vara la Salzburg, domnul Brook se retrase din combinație în ultimul moment şi făcu o călătorie de unul singur în Peru. Avea şi unele excentricități, aşa că

era îngăduitor cu ciudățeniile altora; aproape că savura ridicolul. Deseori, aflându-se în fața unei situații grave și neobișnuite, simțea o ușoară tresărire interioară care îi încorda fața blândă, prelungă, și îi ascuțea privirea ochilor cenușii.

Cu o săptămână înainte de începerea semestrului de toamnă, domnul Brook o întâmpină pe madame Zilensky în gara din Westbridge. O recunoscu imediat. Era o femeie înaltă, dreaptă, cu fața palidă și răvășită. Avea cearcăne mari în jurul ochilor, iar părul negru, lățos, îl purta dat pe spate. Mâinile mari și delicate erau foarte îngrijite. Persoana ci avea, în totul, ceva nobil, de intelectual, fapt care îl făcu pe domnul Brook să șovăie o clipă și să se joace nervos cu butonii de la manșetă. În ciuda felului cum era îmbrăcată – fustă neagră, lungă, și jachetă demodată de piele, uzată – îți lăsa o impresie de vagă eleganță. Trei copii, băieți între zece și șase ani, toți blonzi, cu ochi frumoși, inexpresivi, veniseră împreună cu madame Zilensky. Cu ei era și o femeie bătrână care se dovedi, mai târziu, a fi servitoarea finlandeză.

Acesta era grupul pe care îl întâmpină la gară. Singurul bagaj pe care îl aveau erau două cutii imense, pline cu manuscrise. Restul lucrurilor fuseseră uitate în gara Springfield când schimbaseră trenul. Asta se putea întâmplă oricui.

Când domnul Brook îi sui, în sfârșit, pe toți într-un taxi, crezu că tot greul a trecut, însă madame Zilensky se repezi deodată să iasă afară, trecând peste genunchii lui.

— Oh, Doamne, zise ea. Mi-am pierdut… cum îi ziceți? tic-tic-tic…

— Ceasul? întrebă domnul Brook.

— Ah nu, răspunse ea precipitat. Știi, tic-tic-tic-tic-ul meu, și își mișcă degetul arătător într-o parte și în alta ca limba unui pendul.

— Tic-tic, zise domnul Brook, ducându-și mâinile la frunte și închizând ochii. Poate vreți să spuneți

metronomul?

— Da! Da! Cred că trebuie să-l fi pierdut acolo unde am schimbat trenul.

Domnul Brook căută s-o liniştească. Spuse politicos, cu un aer mirat, că o să-i găsească un altul a doua zi. Dar în primul moment fu obligat să recunoască în sinea lui că era ceva ciudat în această spaimă pentru un metronom, în vreme ce tot restul bagajului era considerat pierdut.

Familia Zilensky se instală în casa de alături şi, aparent, totul era în ordine. Băieții erau copii liniştiți. Se numeau Sigmund, Boris şi Sammy. Erau totdeauna împreună şi mergeau unul după altul, în şir indian, avându-l de obicei pe Sigmund în frunte. Între ei vorbeau un fel de esperanto familial compus din rusă, franceză, finlandeză, germană şi engleză care suna îngrozitor; dacă se aflau şi alte persoane de față, erau neobişnuit de tăcuți. Pe domnul Brook nu-l stânjenea ceea ce făceau sau spuneau cei din familia Zilensky. Astea erau fleacuri. De pildă, atunci când copiii Zilensky se aflau într-o casă, ceva din comportarea lor îl irita şi până la urmă îşi dădu seama că ceea ce îl tulbura era faptul ca băieții Zilensky nu călcau niciodată pe un preş; îl ocoleau, păşind unul după altul pe pardoseala neacoperită; iar dacă în odaie erau covoare, rămâneau în prag şi nu intrau înăuntru. Şi încă ceva: trecuseră săptămâni întregi şi madam Zilensky părea că nu-şi dă nicio osteneală să se aranjeze sau să-şi mobileze casa cu alte lucruri decât cu o masă şi câteva paturi. Uşa din față rămânea deschisă zi şi noapte şi în curând casa începu să aibă o înfățişare ciudată, pustie, ca locurile părăsite de mulți ani.

Direcția Colegiului avea toate motivele să fie mulțumită de madame Zilensky. Îşi ținea cursurile cu o stăruință pasionată. Era capabilă de o profundă indignare dacă o Mary Owens sau o Bernadine Smith

nu-şi perfecţionau trilurile din Scarlatti. Îşi procură patru piane pentru clasa ei şi puse câte patru elevi, uimiţi, să cânte împreună fugile lui Bach. Gălăgia care se auzea din clasa ei era îngrozitoare, dar pe madame Zilensky pare-se n-o irita deloc şi, dacă simpla voinţă şi efortul sunt în stare să ducă la bun sfârşit o idee muzicală, atunci Colegiul Ryder nimerise cum nu se poate mai bine. Noaptea, madame Zilensky lucra la a douăsprezecea simfonie a ei. S-ar fi putut crede că nu doarme niciodată; indiferent la ce oră din noapte se întâmplă ca domnul Brook să se uite pe fereastră, lumina din camera ei de studiu era aprinsă. Nu, nu, motivul care îl făcuse pe domnul Brook să fie atât de bănuitor în ceea ce o privea pe madame Zilensky nu era un motiv profesional.

Către sfârşitul lui octombrie, îşi dădu seama, pentru prima dată în chip neîndoios, că ceva nu e în ordine. Luase prânzul cu madame Zilensky şi îl distrase faptul că ea îi povestise cu lux de amănunte despre un safari[11] african la care luase parte în 1928. Către seară ea intră în biroul lui şi rămase gânditoare în prag.

.

Domnul Brook ridică privirea spre ea şi întrebă:

— Pot să vă fiu de folos cu ceva?

— Nu, mulţumesc, răspunse madame Zilensky. Avea o voce gravă, frumoasă, profundă. Sunt doar nedumerită. Vă amintiţi de metronom. Oare să-l fi lăsat la franţuzescul acela?

— La cine? întrebă domnul Brook.

— La franţuzescul acela cu care am fost măritată, răspunse ea.

— Francezul, zise blând domnul Brook. Încercă să şi-l închipuie, pe soţul lui madame Zilensky, dar mintea lui refuză să-l imagineze. Murmură mai mult pentru sine: Tatăl copiilor.

— Ba nu, zise madame Zilensky cu hotărâre. Tatăl lui Sammy.

Domnul Brook avu brusc o presimțire. O intuiție care pornea din adâncul său îl opri să mai spună ceva. Totuşi, simțul de ordine, conştiința, îi cereau să întrebe:

— Şi tatăl celorlalți doi?

Madame Zilensky îşi duse mâna la ceafă şi-şi ciufuli părul tăiat scurt. Fața îi era visătoare şi câteva clipe nu răspunse. Apoi, spuse liniştit:

— Boris este al unui polonez care cânta la piculină.

— Şi Sigmund? întrebă el. Domnul Brook îşi privi biroul ordonat, teancul de caiete cu exerciții corectate, cele trei creioane ascuțite şi elefantul de fildeş pe care-l folosea ca presă pentru hârtii. Când ridică ochii către madame Zilensky era evident că femeia căzuse pe gânduri. Se uita în toate ungherele camerei, încruntându-se şi mişcându-şi falca într-o parte şi într-alta. În sfârşit spuse:

— Despre tatăl lui Sigmund vorbeam?

— Ei, nu, zise domnul Brook. Nu e deloc necesar sa continuăm.

Madame Zilensky răspunse cu o voce demnă şi categorică:

— Era un compatriot.

De fapt puțin îi păsa domnului Brook ce fel de oameni fuseseră. Nu avea prejudecăți; dacă ar fi fost după el, puteai să te căsătoreşti de şaptesprezece ori şi să ai copii chinezi.

Îl sâcâia însă ceva în convorbirea aceasta cu madame Zilensky. Şi, dintr-odată, înțelese despre ce era vorba. Copiii nu semănau deloc cu madame Zilensky, dar semănau perfect unul cu celălalt şi, pentru că fiecare avea alt tată, domnul Brook găsi asemănarea surprinzătoare. Dar madame Zilensky închisese acest subiect. Apucă în fugă jacheta de piele şi se întoarse să plece.

— Cu siguranță că acolo l-am uitat, zise ea cu o scurtă mişcare a capului. *Chez*[12] franțuzescul acela.

În secția muzicală, activitatea se desfăşura liniştit. Domnul Brook nu avea de rezolvat încurcături grave, ca aceea de anul trecut când profesoara de harfă fugise până la urmă cu un mecanic de la garajul auto. Singura lui grijă era madame Zilensky. Nu reuşise să-şi dea seama ce mergea prost în raporturile dintre ei, sau de ce avea față de ea sentimente atât de confuze. În primul rând, era o turistă pasionată şi îşi presăra conversația, fără rost, cu referiri la cele mai năstruşnice localități. Era capabilă să nu scoată o vorbă zile întregi, furişându-se pe coridor cu mâinile în buzunarele jachetei de piele, cufundată în gânduri. Apoi, deodată, îl apuca pe domnul Brook de nasturele de la haină şi se pornea să turuie un monolog lung şi vioi, cu ochii strălucitori şi semeți, cu glasul plin de elan. Putea vorbi despre orice sau despre nimic. Totuşi, fiecare episod povestit de ea, fără excepție, avea ceva ciudat, era alăturea cu drumul. Dacă spunea de pildă, că îl va duce pe Sammy la frizer, relatarea aceasta îți lăsa o impresie atât de exotică, de parcă ar fi vorbit despre o după-amiază petrecută la Bagdad. Domnul Brook nu era în stare sa o priceapă.

Realitatea i se dezvălui brusc şi limpezi totul, sau cel puțin lămuri situația. Domnul Brook venise devreme acasă şi aprinsese focul în sobița din salon. În seara aceea se simțea bine, împăcat cu sine însuşi, şi stătea în ciorapi în fața focului, cu un volum de William Blake alături, pe măsuță, şi un pahar cu rachiu de caise plin pe jumătate. Pe la ora zece moțăia, întins comod în fața focului. Prin minte îi umblau frazele muzicale nebuloase ale lui Mahler şi frânturi de gânduri.

În această plăcută amorțire îi veniră deodată în minte două cuvinte: „regele Finlandei”. Cuvintele i se părură familiare, dar în primul moment nu îşi amintea unde le auzise. Apoi, îşi dădu brusc seama. În după-amiaza aceea, când trecuse prin incinta Colegiului, madame Zilensky îl oprise şi începuse o pălăvrăgeală absurdă, pe care el o ascultase numai cu o ureche. Se gândea la

teancul de caiete cu exerciții de canoane de la clasa lui de contrapunct. Cuvintele pe care i le spusese şi inflexiunile vocii ei îi reveneau acum în minte cu o precizie insidioasă. Madame Zilensky începuse cu următoarea observație:

— Într-o zi, când mă aflam în fața unei *pâtisserie* sosi într-o sanie regele Finlandei.

Domnul Brook îşi îndreptă spatele şi puse jos paharul cu rachiu. Femeia asta era patologic de mincinoasă. Aproape fiecare cuvânt pe care îl scotea, în afara orelor de clasă, era un neadevăr. Dacă lucra toată noaptea, te oprea a doua zi să-ți spună ca şi-a petrecut seara la cinematograf. Dacă îşi lua masa de prânz la *Taverna Veche,* îți spunea apoi cu convingere că dejunase acasă, cu copiii. Femeia asta era pur şi simplu o mitomană şi astfel se explica totul.

Domnul Brook îşi trosni degetele şi se ridică de pe scaun. Prima sa reacție fu exasperarea. Nu cumva madame Zilensky avea sinistra idee să se aşeze zi de zi la biroul lui şi să-l bombardeze cu minciunile ei sfruntate? Pe domnul Brook asta îl scotea din sărite. Umblă de colo-colo prin odaie şi se duse apoi în chicinetă să-şi facă un sandviş cu sardele.

O oră mai târziu, stând în fața focului, iritarea se transformă într-un fel de nedumerire care-l făcu să mediteze. Îşi spuse că ceea ce trebuia să facă era să ia în considerație, în mod obiectiv, această situație şi s-o privească pe madame Zilensky cu ochiul cu care un medic îşi priveşte pacientul bolnav. Minciunile ei erau nevinovate. Ea nu se prefăcea cu intenția de a înşela şi nu utiliza neadevărurile pe care le spunea pentru a scoate din ele vreun profit oarecare. Îndărătul lor nu se ascundea niciun motiv; asta te scotea din fire.

Domnul Brook bău tot rachiul care mai rămăsese. Şi, încetul cu încetul, către miezul nopții, îi apăru în minte o nouă explicație. Cauza minciunilor spuse de madame Zilensky era dureroasă şi simplă. Ea muncise toată

viața: la pian, ca profesoară şi compunând cele douăsprezece simfonii imense şi frumoase. A trudit zi şi noapte, a luptat, a pus suflet în munca ei, aşa încât nu-i mai rămăsese mare lucru pentru altceva. Om fiind, suferea însă din cauza acestei privațiuni şi făcea tot ce putea ca să o compenseze. Când îşi petrecea seara aplecată deasupra uneia dintre mesele din bibliotecă şi declara apoi că-şi ocupase timpul jucând cărți, îşi închipuia poate că reuşise să facă deodată ambele lucruri. Prin minciuni ea trăia viața unei alte persoane. Minciunile îi dublau puținul timp liber rămas după muncă şi îi întregeau zdrențuita rămăşiță a vieții personale.

Domnul Brook privi focul şi văzu în minte chipul lui madame Zilensky: trăsături grave, ochi întunecați, obosiți şi gură fină. Îl cuprinse o mare căldură față de ea şi un sentiment de milă, de ocrotire şi de grozavă înțelegere. O senzație de tulburare, plină de farmec, puse câtva timp stăpânire pe el.

Apoi, se spălă pe dinți şi îşi puse pijamaua. Trebuia să fie practic. Ce lămurea cu asta? Francezul, polonezul cu piculina, Bagdadul? Şi copiii,

Sigmund, Boris, Sammy? Cine erau toți aceştia? Să fi fost într-adevăr copiii ei sau îi adunase pur şi simplu de pe undeva? Domnul Brook îşi şterse ochelarii şi îi puse pe noptieră. Trebuia sa aibă imediat o discuție cu ea; altfel s-ar crea în secția lor o situație cât se poate de critică. Era două noaptea. Se uită pe fereastră şi văzu că la madame Zilensky mai ardea încă lumina. Domnul Brook se sui în pat şi în întunericul camerei îşi compuse nişte înfățişări teribile, încercând să plănuiască ce-i va spune a doua zi.

Către ora opt, domnul Brook se afla la el în birou. Stătea la pândă în dosul mesei, gata să o oprească pe madame Zilensky când va trece prin coridor. Nu avu mult timp de aşteptat şi, de îndată ce îi auzi paşii, o strigă.

Madame Zilensky se opri în prag. Părea tulburată şi istovită.

— Bună dimineața! M-am odihnit atât de bine astă noapte, zise ea.

— Vă rog să luați loc, îi spuse domnul Brook. Aş dori să stau puțin de vorbă cu dumneavoastră.

Madame Zilensky îşi puse mapa alături şi se lăsă să cadă obosită în fotoliul din fața lui.

— Da?

— Când treceam ieri prin clădirea Colegiului, mi-ați spus ceva, rosti el încet. Şi dacă nu mă înşel era vorba despre o patiserie şi despre regele Finlandei. Nu-i aşa?

Madame Zilensky întoarse capul şi se uită cercetător într-un colț al pervazului.

— Ceva despre o patiserie, repetă el.

Fața ei obosită se lumină.

— Desigur, spuse repede. V-am povestit scena în care eu stăteam în fața acelei prăvălii şi regele Finlandei…

— Madame Zilensky! strigă domnul Brook. Nu există regele Finlandei!

Madame Zilensky păru complet zdrobită. După o clipă începu din nou:

— Mă aflam în fața patiseriei lui Bjarne şi când întorc privirea de la prăjituri, îl văd deodată pe regele Finlandei…

— Madame Zilensky, v-am spus doar, nu există regele Finlandei.

— La Helsingfors, începu ea cu disperare, şi el o lăsă să vorbească până ajunse să-l pomenească din nou pe rege, dar niciun cuvânt mai mult.

— Finlanda este o țară democratică, zise el. Nu este posibil să-l fi văzut pe regele Finlandei. Aşa că ceea ce ați spus este un neadevăr. Pur şi simplu un neadevăr!

Domnul Brook nu a mai putut să uite tot restul vieții lui expresia pe care o avusese madame Zilensky în clipa aceea. Ochii ei exprimau mirare, nelinişte şi groaza de a se simți încolțită. Avea privirea cuiva care-şi vede

sfărâmat, distrus întreg universul lăuntric.

— Îmi pare rău, zise domnul Brook, cu sinceră simpatie.

Madame Zilensky îşi reveni însă. Ridicând capul, spuse cu răceală.

— Eu sunt finlandeză.

— Nu mă îndoiesc de asta, răspunse domnul Brook. Gândindu-se însă mai bine, se îndoi puțin.

— M-am născut în Finlanda şi sunt cetățeancă finlandeză.

— E foarte posibil să fie aşa, zise el, cu vocea mai ridicată.

— În timpul războiului, continuă ea pătimaş, am condus o motocicletă şi am fost curier.

— Nu vorbim acum de patriotismul dumitale.

— Tocmai acum când sunt pe punctul de a scoate primele lucrări.

— Madame Zilensky, exclamă domnul Brook. Mâinile lui se încleştară de marginea biroului. Asta este o digresiune deplasată. Fapt este că ați afirmat şi ați susținut că ați văzut... că ați văzut... Dar nu fu în stare să termine. Expresia figurii ei îl opri. Era de o paloare mortală şi în jurul gurii se formaseră umbre. Ținea ochii larg deschişi ca un om condamnat, dar mândru. Şi domnul Brook se simți brusc aidoma unui ucigaş. Un val de sentimente – înțelegere, remuşcare şi iubire nesăbuită – îl făcu să-şi acopere fața cu mâinile. Nu fu în stare să vorbească până când nu se potoli vălmăşagul din sufletul său şi atunci zise foarte încet:

— Da, desigur. Regele Finlandei. Şi era drăguț?

Peste o oră, domnul Brook privea pe fereastra biroului său. Copacii de pe liniştita stradă Westbridge erau aproape desfrunziți şi clădirile cenuşii ale Colegiului aveau o înfățişare calmă, trista. În timp ce privea cu indiferență acest tablou familiar, îl zări pe bătrânul Airedale, câinele lui Drakes, care trecea legănându-se,

pe stradă. Văzuse de sute de ori scena asta. De ce îl impresionă acum într-un chip atât de ciudat?

Îşi dădu seama cu un fel de mirare detaşată că bătrânul câine fugea înapoi pe stradă. Domnul Brook îl urmări până când dispăru şi îşi reluă apoi corectarea exercițiilor de canoane de la clasa de contrapunct.

Vilegiaturistul

În dimineața aceasta trecu de la somn la trezie cu imaginea Romei în minte: fântâni arteziene, străzi înguste, arcuite, cetatea aurie presărată cu flori şi pietre şlefuite de timp. Într-o asemenea stare, de semiconştiență, se vedea câteodată la Paris, în vilegiatură, sau în Germania, printre ruinele din timpul războiului, în Elveția la schi sau într-un hotel înconjurat de zăpadă. Alteori se închipuia pe un câmp ințelenit din Georgia sau, în zori de zi, la vânătoare. În dimineața aceasta, în visurile fără vârstă, vedea Roma.

John Ferris se trezi din somn într-o cameră dintr-un hotel newyorkez. Avea senzația că i se va întâmpla ceva neplăcut, dar nu ştia ce anume. Această impresie, pe care ocupațiile matinale o estompară, stăruia în el chiar după ce se îmbrăcă şi coborî în hol. Era o zi de toamnă senină şi soarele palid se strecura printre zgârie-norii pastelați. Ferris intră în drugstorul alăturat şi se aşeză în boxa din fund, la fereastra care dădea spre trotuar. Comandă o gustare obişnuită în America: ouă jumări şi cârnați.

Ferris venise de la Paris pentru înmormântarea tatălui său, care avusese loc săptămâna trecută, în oraşul său natal din Georgia.

Moartea îl surprinse şi îl făcu să-şi dea seama că tinerețe s-a dus. Părul i se rărea şi vinele proeminente pulsau la tâmplele pleşuve acum. Trupul, cu excepția unui început de burtă, îi fusese cruțat încă. Ferris îl iubise pe tatăl său şi legătura dintre ei fusese cândva deosebit de strânsă, însă anii destrămaseră oarecum acest devotament filial; moartea, deşi de mult timp aşteptată, îl deprimase în chip nebănuit. Rămăsese

acasă cât a putut de mult, cu mama şi fraţii sgj. Avionul de Paris urma să plece a doua zi de dimineaţă.

Ferris îşi scoase agenda cu adrese ca să caute un număr. Întorcea paginile din ce în ce mai atent. Nume şi adrese din New York, din diferite capitale europene, altele mai şterse din statul său de baştină, din sud. Denumiri tipărite şi decolorate, altele şterse, lăţite. Betty Wills: o iubită întâmplătoare, măritată acum. Charlie Williams: rănit în pădurea Hurtgen; de atunci nu mai ştia nimic de el. Bunul şi dragul Williams – oare mai trăieşte, sau a murit? Don Walker de la televiziune

— S-a îmbogăţit. Henry Green: accidentat la schi, după război, se spune că acum este în sanatoriu. Cozie Hali: auzise că a murit. Imprudenta, vesela Cozie! Părea ciudat că şi ea, copila nebunatică, putea să moară. Când închise agenda, Ferris avu o senzaţie de nesiguranţă, de nimicnicie, aproape de frică.

În clipa aceea tresări brusc. Uitându-se afară pe fereastră, o văzu deodată pe stradă pe fosta lui soţie, mergând agale. Elizabeth trecu foarte aproape de el. Nu fu în stare să înţeleagă tresărirea sălbatică a inimii, nici senzaţia de tulburare şi de farmec ce stăruia încă după ce ea trecuse.

Ferris achită repede consumaţia şi se repezi afară, în stradă. Elizabeth se oprise la colţ, aşteptând să traverseze Fifth Avenue. Se îndrepta grăbit spre ea cu intenţia de a-i vorbi, însă semafoarele îşi schimbară culoarea şi Elizabeth traversă strada înainte ca el s-o ajungă. Ferris se luă după ea. Când ajunse pe trotuarul celălalt, ar fi putut s-o prindă din urmă cu uşurinţă, însă îşi dădu seama că întârzia în mod inexplicabil. Frumosul ei păr castaniu era coafat cu simplitate şi, în timp ce se uita la ea, Ferris îşi aminti de observaţia pe care o făcuse odinioară tatăl lui că Elizabeth avea o „ţinută frumoasă”. Ea coti după primul colţ şi Ferris o urmări, deşi acum nu mai avea intenţia s-o ajungă. Se întrebă ce putea să însemne tulburarea provocată de

vederea Elizabethei, mâinile care i se umezeau, bătăile puternice ale inimii.

Trecuseră opt ani de când Ferris o văzuse pentru ultima oară pe fosta lui soție. Ştia că se recăsătorise de mult şi că avea copii. În ultimii ani se gândise rareori la ea. La început, însă, după divorț, pierderea ei a fost cât pe ce să-l distrugă. După ce timpul îl liniştise, se îndrăgostise din nou şi apoi iarăşi. Acum Jeannine era iubita lui. Fără îndoială, iubirea pentru fosta lui soție trecuse de mult. Atunci, de ce zguduirea asta a trupului, zbuciumul sufletului? Inima lui împovărată nu se potrivea deloc cu ziua de toamnă limpede, însorită. Ferris se întoarse brusc şi o porni cu paşi mari, aproape alergând, înapoi la hotel.

Deşi nu era nici ora unsprezece, Ferris îşi turnă de băut. Se trânti într-un fotoliu, ca un om istovit, umplându-şi paharul cu coniac şi apă. Avea o zi întreaga în fața lui, căci pleca mâine dimineață cu avionul la Paris. Recapitulă ce avea de făcut: să-şi ducă bagajele la Air-France, să ia masa cu şeful sau, să cumpere pantofi şi un pardesiu. Şi altceva?... mai era ceva? Ferris bău paharul până la fund şi deschise cartea de telefon.

Hotărârea de a-şi chema fosta soție a fost impulsivă. Numărul era trecut pe numele soțului ei, Ray Bailey, şi fără să mai stea mult pe gânduri îl formă. El şi Elizabeth îşi trimiseseră felicitări de Crăciun şi, când primise vestea că s-a căsătorit, Ferris îi dăruise o trusă de sculptură. Nu avea niciun motiv să *nu* o cheme la telefon. Dar, în timp ce aştepta, ascultând soneria de la celălalt capăt al firului, îl chinuia teama.

Răspunse Elizabeth; vocea ei cunoscuta îi produse un nou şoc. Fu nevoit să-şi repete numele de două ori, dar când înțelese cine o caută, glasul ei păru bucuros. O lămuri că se află în oraş doar pentru ziua aceea. Ea îi spuse că aveau bilete la teatru, dar îi propuse să vină la cină mai devreme. Ferris îi răspunse că ar fi încântat.

În timp ce trecea de la o treabă la alta, îl obseda din când în când impresia că a uitat un lucru important. Spre seară, făcu baie şi se schimbă, gândindu-se deseori la Jeannine; mâine noapte va fi la ea. „Jeannine, îi va spune el, când eram la New York s-a întâmplat să mă întâlnesc cu fosta mea soție. Am cinat cu ea. Şi cu soțul ei, bineînțeles. Mi s-a părut ciudat să o întâlnesc după atâția ani!"

Elizabeth locuia în East Fifties. În timp ce străbătea cu taxiul cartierul select al oraşului, întrezări la intersecții asfințitul întârziat al soarelui, dar până să ajungă la destinație, se şi lăsase întunericul de toamnă. Apartamentul se afla la etajul şapte într-un bloc cu vestibul spațios şi portar.

— Poftiți, domnule Ferris.

Aşteptându-se să fie întâmpinat de Elizabeth sau chiar de soțul ei, pe care nu şi-l putea imagina, Ferris fu surprins când îl văzu pe copilul pistruiat, cu părul roşu. Ştia că aveau copii, dar refuzase, în sinea lui, să-i admită. Surpriza îl făcu să se retragă un pas, stângaci.

— Acesta este apartamentul nostru, spuse copilul cu politețe. Nu sunteți domnul Ferris? Eu sunt Billy. Poftiți înăuntru.

Trecând din hol în salon, o nouă surpriza îl aştepta: soțul. Afectiv, nu-l acceptase nici pe el. Bailey era un om masiv, cu părul roşu şi cu gesturi măsurate. Se ridică şi îi întinse mâna în semn de bun venit.

— Eu sunt Bill Bailey. Îmi pare bine că te cunosc. Elizabeth vine numaidecât. E aproape gata îmbrăcată.

Ultimul cuvânt stârni un val de emoții, de amintiri din trecut. Frumoasa Elizabeth goală şi rumenă în fața băii. Pe jumătate îmbrăcată, la oglinda de la toaletă, pieptănându-şi frumosul păr castaniu. Plăcuta ei carnație catifelata era fără îndoială atrăgătoare în momentele de intimitate.

Ferris se smulse din valul acesta de amintiri nepoftite şi se strădui să întâlnească privirea lui Bill Bailey.

— Billy, vrei te rog să aduci tava aceea cu băuturi de pe masa din bucătărie?

Copilul ascultă imediat şi, după plecarea lui, Ferris spuse pe un ton amabil:

— Straşnic băiat aveţi!

— Aşa credem şi noi.

Tăcere totală până când copilul reveni cu tava pe care se ai Iau pahare şi un shaker de coctail cu Martini. În timp ce se preparau băuturile, se înviora şi conversaţia: vorbiră despre Rusia, despre New York în anotimpul ploios şi despre apartamentele din Manhattan şi Paris.

— Mâine, toată ziua, domnul Ferris va zbura peste ocean, spuse Bailey băieţaşului care se cocoţase, tăcut şi cuviincios, pe braţul fotoliului. Pun rămăşag că ţi-ar plăcea să călătoreşti clandestin în geamantanul lui.

Billy îşi dădu la o parte bretonul moale.

— Doresc să zbor cu un avion şi să fiu reporter ca domnul Ferris. Apoi, adăugă deodată cu convingere: Asta-i ceea ce aş dori să fac când am să fiu mare.

Bailey zise:

— Credeam că vrei să te faci medic.

— Sigur că da, spuse Billy. Aş vrea să le fac pe amândouă. Şi aş mai vrea să fiu şi savant atomist.

Elizabeth intră, purtând în braţe o fetiţă.

— Oh, John, zise ea. Aşeză fetiţa pe genunchii tatălui. Îmi pare grozav de bine că te văd. Sunt teribil de mulţumită că ai putut veni.

Fetiţa stătea serioasă pe genunchii lui Bailey. Purta o rochie de mătase roz pal, având platca împodobită cu trandafiri. O panglică de mătase de aceeaşi culoare îi strângea la spate buclele bălaie, mătăsoase. Pielea îi era bronzată şi ochii căprui, veseli, păreau stropiţi cu aur. Gând se întinse şi puse degetele pe ochelarii cu ramă de baga ai tatălui, el îi scoase şi o lăsă o clipă să privească prin ei.

— Ei, cum e Candy?

Elizabeth era foarte frumoasă, poate mai frumoasă

decât îşi dăduse el vreodată seama. Părul ei curat, neted, strălucea. Fața era mai caldă, luminoasă şi senină. În ambianța familiei avea o frumusețe de madonă.

— Nu te-ai schimbat aproape deloc, zise Elizabeth, dar a trecut mult timp.

— Opt ani. Mâna lui atinse aproape involuntar părul care i se rărea, în timp ce continuau să-şi spună amabilități.

Ferris se simți deodată un spectator, un intrus printre aceşti Bailey. De ce venise? Pentru el era o suferință. Viața pe care o ducea i se părea atât de singuratică printre sfărâmăturile anilor, o coloană fragilă pe care nu se mai putea sprijini nimic. Simțea că nu mai poate îndura atmosfera aceasta de familie.

Se uită la ceas.

— Plecați la teatru?

— E tare urât din partea noastră, zise Elizabeth, dar am promis de mai bine de o lună. Cu siguranță însă, John, că ai să revii pe acasă într-una din zilele astea. Sper că nu ai să devii un expatriat, nu-i aşa?

— Expatriat, repetă Ferris, nu prea îmi place cuvântul.

— Ce cuvânt ți s-ar potrivi mai bine? întrebă Elizabeth.

El se gândi o clipa.

— Mai curând vilegiaturist.

Ferris se uită din nou la ceas şi Elizabeth se scuza încă o dată.

— Măcar să fi ştiut din timp…

— Rămân doar astăzi în oraş. Am venit pe neaşteptate. Ştii, Papa a murit săptămâna trecută.

— Papa Ferris a murit?

— Da, la Johns-Hopkins. A zăcut acolo aproape un an. L-am înmormântat acasă, în Georgia.

— Oh, ce rău îmi pare, John! Papa Ferris a fost totdeauna o slăbiciune a mea.

Băiatul ieşi din spatele fotoliului în aşa fel încât s-o poată privi pe mama sa în faţă. Întrebă:

— Cine a murit?

Ferris nu mai fu atent la ce i se răspunse; se gândea la moartea tatălui său. Văzu din nou corpul întins în coşciug, pe căptuşeala de mătase. Carnea cadavrului era ciudat de roşie şi mâinile binecunoscute zăceau grele, împreunate peste stratul de trandafiri îndoliaţi. Amintirea se şterse şi Ferris se trezi la auzul vocii calme a Elizabethei.

— Tatăl lui Ferris, Billy, o persoană într-adevăr minunată. Tu nu l-ai cunoscut.

— Dar de ce îi spui Papa Ferris?

Bailey şi Elizabeth schimbară între ei o privire stânjenită. Bailey fu acela care răspunse la întrebarea copilului.

— Cu mult timp înainte, mama ta şi domnul Ferris au fost căsătoriţi. Înainte de a te naşte tu – cu mult înainte.

— Domnul Ferris?

Băieţaşul îl privi lung pe Ferris, surprins şi neîncrezător. Când ochii lui Ferris îi întâlniră privirea, exprimau şi ei neîncredere.

Să fi fost adevărat că în nopţile de dragoste, el îi spunea acestei străine, Elizabeth, „Răţuşca mea scumpă”, să fi fost adevărat că au trăit împreună, că au împărtăşit poate o mie de zile şi nopţi şi că – în cele din urmă – i-au chinuit pe amândoi brusca singurătate, destrămarea edificiului iubirii conjugale, bucată cu bucată (gelozie, băutură şi certuri pentru bani)?

Bailey spuse copiilor:

— Mi se pare că e ora cinei pentru cineva. Haideţi.

— Dar, tăticule. Mama şi domnul Ferris... eu...

Privirea stăruitoare, nedumerită a lui Billy, în care licărea duşmănia, îi reaminti lui Ferris de privirea altui copil. Era micuţul fiu al Jeanninei, un băiat de şapte ani, cu o faţă mică, posomorâtă şi genunchi noduroşi, pe care Ferris îl evita şi, de obicei, îl uita.

— Hai, înainte marş. Bailey îl îndreptă încetişor pe Billy către uşă.

— Şi acum, spune noapte bună băiete.

— Noapte bună, domnule Ferris. Apoi adăugă cu indignare: credeam că voi rămâne aici la prăjitură.

— Poți să vii după aceea pentru prăjitură, zise Elizabeth. Fugi acum cu tăticu la cină.

Ferris şi Elizabeth rămaseră singuri. Tăcerea din primele clipe le arătă cât de dificilă era situația. Ferris ceru permisiunea să-şi mai umple paharul şi Elizabeth puse shaker-ul de coctail lângă el, pe masă. Ferris se uită apoi la pianul impozant şi observă notele aşezate pe suportul lui.

— Cânți tot aşa de frumos ca înainte?

— Îmi face încă plăcere.

— Te rog cântă, Elizabeth!

Elizabeth se ridică îndată. Promptitudinea cu care cânta atunci când era solicitată fusese totdeauna o politețe a ei. Nu se lăsa niciodată rugată, nu se scuza. Acum o îndemna spre pian şi graba unei destinderi.

Începu cu un preludiu şi o fugă de Bach. Preludiul iradia veselie, întocmai cum o prismă iradia lumina dimineața într-o cameră. Prima voce a fugit enunță tema pură şi solitară, care se repetă, împletindu-se cu vocea a doua şi reveni apoi într-o melodie complicată care se desfăşura senin, orizontal, cu o măreție calmă. Motivul principal era întrețesut cu alte două motive, înfrumusețat cu numeroase broderii, când dominând, când lăsându-se dominat; era sublim ca orice lucru unic care nu se teme de integrarea într-un tot. Către sfârşit, ansamblul sonor deveni mai dens, pentru o ultimă expunere amplă a primului motiv dominant şi fuga se termină cu un acord final concludent. Ferris îşi sprijini capul de speteaza fotoliului şi închise ochii. În liniştea care urmă, din camera de lângă vestibul se auzi o voce limpede, subțire:

— Tăticule, cum a putut mama şi domnul Ferris… O

uşă se închise repede.

Pianul reîncepu. Ce era bucata aceasta? Neidentificată, dar cunoscută, melodia limpede zăcuse, dormitând multă vreme în inima lui. Acum îi aducea aminte de alte timpuri, de alte locuri – era bucata pe care o cânta Elizabeth de obicei. Cântecul delicat stârnea un val de amintiri. Ferris se simțea pierdut în vârtejul de năzuințe, conflicte, dorințe contradictorii. Era ciudat că melodia care provocase această tumultoasă dezordine era atât de senină, de transparentă. Desfăşurarea ei fu întreruptă de apariția fetei din casă.

— Ma'am Bailey, am adus la masă.

Chiar atunci când stătea la masa, instalat între amfitrion şi amfitrioană, melodia neterminată continua să-i umbrească buna dispoziție. Era puțin amețit.

— *L'improvisation de la vie humaine*{13}, spuse el. Nimic nu te face mai conştient de improvizația existenței umane decât o melodie neterminată. Sau o agendă veche.

— Agendă? repetă Bailey. Apoi tăcu rezervat, politicos.

— Ai rămas acelaşi băiat mare, Johnny, spuse Elizabeth, cu o urmă de veche tandrețe.

În seara aceea se servi o cină ca cele din sud. Meniul cuprindea felurile de mâncare pe care le prefera el odinioară.

Mâncară pui fripți, budincă de porumb şi cartofi cu glazură dulce. În timpul mesei, Elizabeth fu aceea care întreținu conversația atunci când tăcerile se prelungeau. Şi astfel se întâmplă că Ferris ajunse să vorbească despre Jeannine.

— Prima dată am întâlnit-o pe Jeannine toamna trecută, în Italia, cam pe vremea asta. E cântăreață şi are un angajament la Roma. Cred că ne vom căsători curând.

Cuvintele sunau atât de adevărat, atât de inevitabile,

încât în primul moment Ferris nu-şi dădu seama că spusese o minciună. În anul acela nu vorbise niciodată cu Jeannine despre căsătorie. Şi de fapt ea era încă măritată cu un rus alb – care avea o agenție de schimb la Paris – de care trăia despărțită de cinci ani. Era însă prea târziu ca să mai repare minciuna. De altfel, Elizabeth tocmai spunea:

— Mă bucur sincer de vestea asta. Felicitări, Johnny.

El încercă să restabilească adevărul. La Roma, toamna este atât de frumoasă! înflorită şi îmbălsămată. Apoi adăugă:

— Jeannine are un băiețel de şase ani. Un puşti ciudat, care ştie trei limbi. Mergem câteodată la Tuileries.

Mințea din nou – se dusese o singură dată cu băiatul în grădină. Copilul acela străin, bolnăvicios, îmbrăcat în pantaloni scurți care-i dezgoleau picioarele ca nişte fuse, îşi vâslise singur barca pe lacul din albia de beton şi călărise poneiul. Copilul dorise să meargă şi la teatrul de păpuşi. Nu le mai rămăsese însă timp, căci Ferris avea o întâlnire la hotelul Scribe. Îi promisese că vor merge la *Guignol*{14} într-o altă după-amiază. Îl dusese pe Valentin doar o singură dată la Tuileries.

Se auzi gălăgie. Slujnica aduse tortul cu glazură albă, împodobit cu lumânărele roz. Copiii veniră şi ei în pijamale. Ferris nu înțelegea încă despre ce e vorba.

— La mulți ani, John, zise Elizabeth. Suflă în lumânări.

Ferris îşi aminti că era ziua lui de naştere. Lumânările se stinseră pe rând şi mirosul de ceară arsă stăruia în cameră. Ferris împlinea treizeci şi opt de ani. Vinele de la tâmple i se îngroşaseră şi pulsau vizibil.

— E timpul să plecați la teatru.

Ferris îi mulțumi Elizabethei pentru masa de aniversare şi îşi luă rămas bun aşa cum se cuvine, întreaga familie îl conduse până la uşă.

Afară, luna subțire strălucea sus pe cer, peste

vârfurile zgârie-norilor întunecați. Pe străzi sufla un vânt rece. Ferris porni grăbit către Third Avenue şi opri un taxi. Privi oraşul în noapte, cu atenția ascuțită pe care o ai când pleci poate fără să te mai întorci. Era singur. Abia aştepta să se vadă în avion şi să înceapă călătoria.

A doua zi privea de sus, din văzduh, oraşul incendiat de soare, care arăta ca o jucărie cu contururi precise. America rămăsese în urmă şi vedea doar oceanul Atlantic şi îndepărtatul țărm european. Oceanul se zărea lăptos şi calm, dedesubtul norilor. Ferris moțăise cea mai mare parte a zilei. Către asfințit se gândi la Elizabeth şi la vizita din seara precedentă. Se gândea cu jind la Elizabeth, în mijlocul familiei ei, cuprins de o uşoară invidie şi de un inexplicabil regret. Încercă să-şi amintească melodia: aria aceea neterminată, care l-a impresionat atât de mult. Cadența şi câteva sunete fără legătură erau tot ce-i rămăsese din ea; până şi tema îl ocolea. În locul ei, regăsi însă prima temă din fuga pe care o cântase Elizabeth – dar aceasta îi reveni în minte inversată, în bătaie de joc, într-o tonalitate minoră. Suspendat deasupra oceanului nu se mai simțea frământat de lucruri trecătoare şi nici de singurătate şi se gândea senin la moartea tatălui său. Pe la ora cinci, avionul ajunse la țărmul Franței.

La miezul nopții, Ferris traversa Parisul într-un taxi. Era o noapte înnourată şi luminile din *Place de la Concorde* se zăreau învăluite în ceață. Bistrourile de noapte scânteiau, oglindite în asfaltul umed. Ca întotdeauna, după un zbor peste ocean, simțea cât de bruscă e schimbarea continentelor. Dimineața la New York, noaptea la Paris. Ferris avu conştiința dezordinii din viața lui: o succesiune de oraşe, de iubiri trecătoare; şi timpul, scurgerea sinistră a anilor, mereu, mereu timpul.

— *Vite, vite!* strigă el înspăimântat. *Dépêchez vous!*{15}

Îi deschise uşa Valentin. Băiețaşul era în pijama şi

purta pe deasupra un halat roşu, prea mare pentru el. Ochii lui cenuşii erau umbriți şi clipiră în timp ce Ferris pătrunse în apartament.

— *J'attends maman*[16].

Jeannine cânta într-un local de noapte. Va veni acasă abia peste o oră. Valentin se înapoie la desenul său, ghemuindu-se cu creioanele peste hârtia de pe podea. Ferris privi desenul – era un cântăreț de banjo, cu note şi linii ondulate în interiorul unui balon, ca în ilustrațiile din comicsuri.

— O să mergem din nou la Tuileries.

Copilul privi în sus şi Ferris îl trase aproape de genunchii săi. Îşi aminti brusc melodia, aria neterminată pe care o cântase Elizabeth. Fără să-şi dea seama, amintirea nu mai era pentru el ceva apăsător, aducându-i de data aceasta doar nespusa bucurie a recunoaşterii.

— *Monsieur* Jean, spuse copilul, l-ai văzut?

Încurcat, Ferris nu se gândi decât la celălalt copil, la băiatul pistruiat, răsfățatul familiei.

— Pe cine să văd, Valentin?

— Pe tatăl dumitale, care a murit în Georgia. Copilul adăugă: Totul a fost aşa cum trebuie?

Ferris spuse repede:

— O să mergem mai des la Tuileries – să călăreşti poneiul. O să ne ducem la *Guignol*. O să vedem spectacolul cu păpuşi şi n-o să ne mai grăbim niciodată.

— *Monsieur* Jean, zise Valentin, la *Guignol* este închis acum!

Din nou, spaima anilor pierduți şi a morții. Valentin, sensibil şi încrezător, cuibărit încă în brațele sale. Obrazul său atinse obrazul catifelat al copilului şi simți mângâierea genelor delicate. Strânse cu disperare copilul în brațe, de parcă un sentiment atât de trecător ca iubirea lui ar fi putut ține în frâu scurgerea timpului.

Un copac, o stâncă, un nor

În dimineața aceea ploua şi era încă foarte întuneric. Când ajunse la autobuzul-cafenea, băiatul îşi terminase aproape cursa şi intră să bea o ceaşcă de cafea. Proprietarul cafenelei, deschisă toată noaptea, era un tip acru şi cărpănos, cu numele de Leo. După strada rece şi pustie, cafeneaua îi păru luminoasă şi primitoare. La tejghea stăteau doi soldați, trei muncitori de la filatura de bumbac, iar într-un colț un om încovoiat, care îşi cufundase nasul şi jumătate din față în cana cu bere. Băiatul purta o caschetă de aviator. Intrând în cafenea, îşi descheie cureaua de sub bărbie şi ridică clapa dreaptă deasupra urechii mici şi înroşite. Când îşi bea cafeaua, se întâmpla uneori să i se adreseze câte cineva, prietenos. În dimineața aceasta însă, Leo nu se uită la el şi nimeni nu-i vorbi. Plăti consumația şi tocmai când era gata să iasă, o voce îl strigă:

— Fiule! Hei, fiule!

Se întoarse, şi omul din colț îl chemă, făcându-i semn cu degetul şi dând din cap. Îşi înălță obrazul din cana cu bere şi păru deodată foarte fericit. Era înalt şi palid, cu nas mare şi păr portocaliu, decolorat.

— Hei, fiule!

Băiatul se îndreptă către el; era un băiat pirpiriu de vreo doisprezece ani, cu un umăr mai ridicat decât celălalt din cauza greutății sacului cu hârtie. Fața îi era suptă, pistruiată, şi avea ochi rotunzi de copil.

— Ce-i dom'le?

Omul puse mâna pe umărul băiatului, îi apucă apoi bărbia şi îi întoarse încet fața dintr-o parte în alta. Puştiul se trase înapoi, stânjenit.

— Ei, ce-ți veni?

Vocea băiatului răsună speriată; în cafenea se făcu deodată linişte.

Omul spuse încet:

— Mi-eşti drag.

La tejghea, oamenii râseră. Băiatul, care se trăsese în lături, încruntat, nu ştia ce să facă. Se uită la Leo, peste tejghea, dar Leo îl privea cu un rânjet batjocoritor, plictisit. Băiatul încercă şi el să râdă. Dar omul era serios şi trist.

— N-am vrut să te necăjesc, fiule! Stai jos şi bea o bere cu mine. Trebuie să lămuresc ceva.

Prudent, cu coada ochiului, băiatul iscodi oamenii de la tejghea ca să vadă ce trebuie să facă. Dar ei se întoarseră la berea sau la gustarea lor şi nu-l luară în seamă. Leo puse pe tejghea o ceaşcă cu cafea şi o căniță cu frişcă.

— E minor, spuse Leo.

Băiatul se cocoță pe scaun. Urechea de sub clapa întoarsă a caschetei era foarte mică şi roşie. Omul dădu din cap spre el cu gravitate.

— E important, zise. Apoi, duse mâna la buzunarul din spate şi scoase de acolo ceva pe care îl puse în căuşul palmei ca să vadă şi băiatul.

— Uită-te cu luare-aminte.

Băiatul privi atent, dar nu era nimic de privit cu luare-aminte. În palma lui mare, jegoasă, omul ținea o fotografie. Era chipul unei femei, dar atât de şters încât nu se vedea clar decât pălăria şi rochia pe care le purta.

— Vezi? întrebă omul.

Băiatul încuviință din cap, iar omul puse în palmă o altă fotografie. Femeia se afla pe o plajă în costum de baie. Din pricina costumului părea să aibă un pântece foarte mare. Acesta era primul lucru care îți sărea în ochi.

— Te-ai uitat bine? Omul se aplecă mai mult şi în cele din urmă întrebă: Ai mai văzut-o vreodată?

Băiatul rămase nemişcat, privindu-l pieziş.

— Din câte ştiu, nu.

— Ei bine, omul suflă peste fotografii şi le puse din nou în buzunar. Asta a fost nevastă-mea.

— A murit? întrebă băiatul.

Omul clătină încet din cap, îşi ţuguie buzele de parcă ar fi fost gata să fluiere, şi răspunse tărăgănat:

— Nuuu… Am să te lămuresc.

Berea rămăsese în faţa lui pe tejghea, într-o cană mare, pământie. N-o ridică la gură, ci se aplecă şi îşi propti faţa de buza cănii, rămânând astfel un timp. Apoi, o înclină cu amândouă mâinile şi sorbi.

— Ai să adormi într-o noapte cu nasul ăla mare într-o cană şi ai să te îneci, zise Leo. „Trecător distins se îneacă în bere”. Asta ar fi o moarte nostimă!

Băiatul încercă să-i atragă atenţia lui Leo. În timp ce omul nu se uita la el, puştiul se strâmbă, mişcându-şi buzele ca să întrebe pe muteşte: „E beat”? Dar Leo ridică doar din sprâncene şi se întoarse să pună pe grătar câteva feliuţe roz de costiţă. Omul împinse cana alături, îşi îndreptă spatele şi îşi încrucişă pe tejghea mâinile obosite şi strâmbe. Când îl privi pe băiat, faţa îi era tristă. Nu clipea, dar din când în când pleoapele îi coborau uşor, cu delicată gravitate, peste ochii de un verde şters. Se apropiau zorile şi băiatul săltă povara sacului cu hârtie.

— Am să-ţi vorbesc despre dragoste, zise omul. Pentru mine este o ştiinţă.

Băiatul alunecase aproape cu totul de pe scaun. Dar omul ridică arătătorul. Era în el ceva care îl reţinu pe băiat şi nu-l lăsă să plece.

— Acum doisprezece ani m-am însurat cu femeia din fotografie. Mi-a fost soţie timp de un an, nouă luni, trei zile şi două nopţi. Am iubit-o. Da… îşi drese glasul răguşit, tremurător şi spuso încă o dată: am iubit-o. Credeam că şi ea mă iubeşte. Eram mecanic de locomotivă. Avea acasă tot confortul şi belşugul unui cămin. Nici prin gând nu mi-ar fi trecut că nu e

mulțumită. Dar știi ce s-a întâmplat?

— Miauu! făcu Leo.

Omul nu-şi dezlipi ochii de pe fața copilului.

— M-a părăsit. M-am întors acasă într-o seară şi casa era goală şi ea plecase. M-a părăsit.

— Cu un tip? întrebă băiatul.

Omul puse încet palma pe tejghea.

— Bineînțeles, fiule. O femeie nu pleacă aşa, de una singură. În cafenea era linişte. Afară, în stradă, ploaie domoală, întunecată, fără sfârşit. Leo apăsă cu dinții furculiței sale lungi costița care se frigea.

— Aşadar, de unsprezece ani alergi după cai verzi pe pereți. Pungaş bătrân şi zdrențăros!

Omul îl privi pentru prima oară pe Leo.

— Te rog să nu fii vulgar. De altfel, nu vorbeam cu dumneata. Se întoarse către băiat şi îi şopti în taină, plin de încredere:

— Să nu-i dăm nicio atenție! De acord?

Băiatul încuviință din cap, şovăielnic.

— Aşa a fost, continuă omul. Sunt un om care simte multe. Toată viața m-a emoționat câte ceva. Un clar de lună, picioarele unei fete drăguțe. Câte şi mai câte. Dar important era că, atunci când mă bucuram de ceva, trăiam sentimentul ciudat că nu mă puteam lega de nimic. Nimic nu părea să se împlinească în mine sau să mi se potrivească. Femei? Am cunoscut destule. Aceeaşi senzație. După ce le cunoşteam, nu mă puteam lega. Eram un bărbat care nu iubise niciodată.

Îşi lăsă pleoapele în jos, încet de tot, ca pe o cortină la sfârşitul unei scene dintr-o piesa. Când vorbi din nou, vocea îi era agitată şi vorbele îi ieşeau din gură repezite. Lobii urechilor mari, clăpăuge, păreau că tremură.

— Apoi am întâlnit-o pe femeia aceasta. Aveam cincizeci şi unu de ani, iar ea spunea mereu că are treizeci. Am întâlnit-o la o stație de benzină. După trei zile eram căsătoriți. Ştii tu ce înseamnă asta? Nu pot să-ți explic. Tot ce am simțit vreodată se concentrase în

jurul acestei femei. Nimic nu se mai destrăma în mine; ea mă împlinise.

Deodată, omul se opri şi îşi frecă nasul lung. Coborî vocea până deveni o şoaptă şi rosti cu fermitate, dojenitor:

— Ceea ce îți spun nu este exact. Iată ce s-a întâmplat. Sentimentele acestea frumoase şi plăcerile mărunte existau în mine. Dar femeia asta a însemnat pentru sufletul meu închegarea. M-am dus la ea bucățele şi am ieşit om întreg. Înțelegi acum?

— Cum o chema? întrebă băiatul.

— Oh, exclamă el, îi ziceam Dodo. Dar asta n-are importanță.

— Ai încercat să o faci să se întoarcă?

Omul păru că nu aude.

— Îți poți închipui cum m-am simțit când m-a părăsit în asemenea împrejurări.

Leo luă costița de pe grătar şi băgă două feliuțe răsucite într-o chiflă. Avea o față cenuşie, ochi înguşti şi un nas turtit, încălecat de umbre albastre, şterse. Unul dintre lucrătorii de la filatură îi făcu semn să-i mai dea o cafea şi Leo i-o turnă. Nu umplea niciodată ceştile pe gratis a doua oară. Filatorul îşi lua în fiecare dimineață gustarea acolo, dar Leo, cu cât îşi cunoştea mai bine muşterii, cu atât era mai zgârcit cu ei. Îi părea rău până şi de chifla din care muşcau.

— Şi n-ai mai pus niciodată mâna pe ea?

Băiatul nu ştia ce să mai creadă despre străinul acela şi fața lui de copil şovăia între curiozitate şi neîncredere. Era nou în meseria de strângător de hârtie şi i se părea curios să se afle în oraş, în întunericul ciudat al orelor din apropierea dimineții.

— Da, spuse omul. Am făcut multe încercări pentru a o aduce înapoi. M-am învârtit mult încercând s-o găsesc. M-am dus la Tulsa unde avea rude. Şi la Mobile. M-am dus în toate oraşele de care pomenise vreodată, am urmărit toți oamenii cu care avusese de-a face.

Tulsa, Atlanta, Chicago, Cheehaw, Memphis… Timp de aproape doi ani am umblat prin toată țara încercând să dau de ea.

— Dar cei doi dispăruseră de pe fața pământului! spuse Leo.

— Nu-l băga în seamă, zise omul în taină. Şi treci peste aceşti doi ani. N-au importanță. Ceea ce contează este că din al treilea an începu să mi se întâmple ceva ciudat.

— Ce? întrebă băiatul.

Omul se aplecă şi înclină cana ca să mai soarbă o gură de bere. Dar, clătinându-se deasupra ei, nările i se zbătură uşor; adulmecă berea trezită şi nu bău.

— Dragostea e un lucru ciudat, când te apuci de ea. La început, singurul meu gând era să o aduc înapoi. Era un fel de idee fixă. Apoi, pe măsură ce trecea timpul, mă străduiam să mi-o amintesc. Dar ştii ce s-a întâmplat?

— Nu, zise băiatul.

— Când mă întindeam pe pat şi încercam să mă gândesc la ea, mintea mi se golea. Nu reuşeam s-o văd. Îi luam fotografiile şi le priveam. Degeaba! Nimic de făcut. Un gol. Poți să-ți închipui asta?

— Hei, Mac! strigă Leo către capătul tejghelei. Închipuie-ți un gol în mintea năclăită a bețivanului ăstuia!

Încet, omul flutură mâna ca şi cum ar fi îndepărtat nişte muşte. Ochii verzi îi erau ațintiți asupra feței mici şi supte a băiatului.

— Dar, un ciob de sticlă de pe trotuar, sau o melodie de un ban într-un tonomat, o umbră pe zid noaptea îmi aduceau aminte de ea. Asta mi se putea întâmpla pe stradă şi atunci îmi venea să plâng sau să-mi izbesc capul de un stâlp de felinar. Pricepi?

— Un ciob de sticlă… spuse băiatul.

— Orice. Mergeam dintr-un loc în altul şi nu stătea în puterea mea să ştiu când şi cum am să mi-o amintesc. Ne închipuim că putem să ne adăpostim în spatele unui

scut. Dar amintirea nu-l atacă pe om din față – ea îi dă târcoale. Eram la cheremul oricărui lucru pe care îl auzeam sau îl vedeam. În loc să fiu eu acela care cutreieră țara ca s-o găsească, începu deodată să mă hăituiască ea pe mine, în adâncul sufletului meu. Bagă de seamă, ea să mă hăituiască pe mine! Şi în propriul meu suflet.

Într-un târziu, băiatul întrebă:

— În ce parte a țării te aflai atunci?

— Oh, gemul omul, eram un biet muritor bolnav. Era ca vărsatul. Recunosc, fiule, beam, mă destrăbălam. Făceam orice păcat care se întâmplă să mă ispitească. Mi-e silă s-o mărturisesc, dar vreau s-o fac. Când îmi amintesc de perioada aceea totul mi se întunecă în minte. A fost atât de îngrozitor!

Omul înclină capul şi îşi izbi fruntea de tejghea. Câteva secunde rămase aplecat în această poziție, cu ceafa lui vânoasă acoperită de cârlionți portocalii, împreunându-şi mâinile, cu degetele lungi şi strâmbe, într-o atitudine de rugăciune. Apoi se îndreptă; zâmbi, şi deodată figura îi deveni senină, tremurândă, bătrână.

— Asta s-a întâmplat în cel de-al cincilea an. Şi astfel începu să se înfiripe ştiința mea.

Leo rânji, cu un zâmbet alb, repezit.

— Ei, niciunul dintre noi băieții nu mai întinerim, zise el. Apoi, într-un acces de furie strânse ghem cârpa de vase pe care o ținea în mână şi o azvârli cu putere pe podea.

— Romeo ramolit, târâie brâu!

— Ce s-a întâmplat? întrebă băiatul.

Vocea bătrânului deveni ascuțită şi limpede.

— Linişte, răspunse el.

— Ce?

— E greu să-ți dau o explicație ştiințifică, fiule, zise. Bănuiesc că explicația logică este că ne-am îndepărtat unul de altul atât de mult, încât până la urmă mai rău ne-am încurcat. Aşa că am lăsat-o baltă şi ne-am

despărțit. Linişte. Un gol ciudat şi frumos. Era primăvară în Portland şi ploua în fiecare după-amiază. Seară de seară stăteam în patul meu, în întuneric. Şi astfel ştiința ajunse la mine.

Ferestrele cafenelei-vagon se luminau albăstrui. Cei doi soldați îşi plătiră berea şi deschiseră uşa. Unul din ei, înainte de a ieşi afară, se pieptănă şi îşi şterse moletierele pline de noroi. Cei trei lucrători de la filatură se aplecară în tăcere peste gustările lor. Ceasul lui Leo ticăia pe perete.

— Asta e! Ascultă-mă cu atenție. Am meditat asupra iubirii şi mi-am schimbat părerea despre ea. Mi-am dat seama care e vina noastră. Oamenii încep prin a se îndrăgosti. Şi de cine se îndrăgostesc ei?

Gura delicată a băiatului rămase întredeschisă. Nu răspunse.

— De o femeie, zise bătrânul. Fără ştiință, fără ca nimic să le vină în ajutor ei înfruntă cea mai periculoasă şi mai sfântă experiență de pe pământul lui Dumnezeu. Ei se îndrăgostesc de o femeie. Aşa este fiule?

— Îhî, făcu băiatul abia perceptibil.

— Ei încep iubirea de la capătul greşit. Încep cu punctul culminant. Poți să te mai miri atunci că totul e atât de trist? Ştii cum ar trebui să iubească oamenii?

Bătrânul întinse mâna şi apucă gulerul hainei de piele a băiatului. Îl scutură uşor şi îl privi cu ochii săi verzi, fără să clipească, cu gravitate.

— Fiule, ştii cum ar trebui să înceapă iubirea?

Băiatul se făcu mic, ascultând, liniştit. Dădu din cap în semn că nu. Bătrânul se aplecă şi mai mult şi şopti:

— Un copac. O stâncă. Un nor.

Afară, în stradă, ploua încă. O ploaie domoală, cenuşie, nesfârşită. Sirena fabricii sună pentru schimbul de ora şase şi cei trei filatori plătiră şi plecară. În cafenea nu mai rămăsese nimeni în afară de Leo, bătrânul şi băiețelul.

— Aşa era vremea şi atunci, la Portland, spuse el,

când s-a înfiripat ştiinţa mea. M-am gândit bine şi am început cu multă prudenţă. Culegeam câte ceva de pe stradă şi duceam acasă. Am cumpărat un peştişor auriu şi m-am concentrat asupra peştişorului auriu şi l-am iubit. Treptat, am trecut de la un lucru la altul. Zi de zi, mi-am însuşit această tehnică. Pe drumul de la Portland la San Diego…

— Ah, taci! zbieră deodată Leo. Taci! Taci odată!

Bătrânul îl ţinea încă pe băiat de gulerul hainei; tremura şi faţa îi era gravă, iluminată, sălbatică.

— Sunt şase ani de când merg pe picioarele mele şi îmi clădesc acest crez. Acum sunt maestru, fiule. Pot iubi orice. Nu am nici măcar nevoie să mă gândesc la asta. Văd o stradă plină de lume şi o lumină frumoasă pătrunde în mine. Urmăresc o pasăre pe cer. Sau întâlnesc un călător pe drum. Orice, fiule, şi pe oricine. Totul îmi este străin şi iubesc totul! îţi dai seama ce poate să însemne o ştiinţă ca a mea?

Băiatul şedea ţeapăn, strângând puternic cu mâinile marginea tejghelei. În cele din urmă întrebă:

— Ai găsit-o vreodată pe doamna aceea?

— Ce? Ce spui, fiule?

— Vreau să zic, întrebă băiatul cu timiditate, te-ai mai îndrăgostit de vreo femeie?

Bătrânul slăbi din strânsoare gulerul băiatului. Se întoarse să plece şi, pentru prima dată, ochii săi verzi priviră vag, tulbure. Ridică atunci cana de pe tejghea şi bău până la fund berea galbenă. Capul i se mişca încet dintr-o parte în cealaltă. Apoi, în sfârşit, răspunse:

— Nu, fiule. Vezi, asta e ultima treaptă în ştiinţa mea. Înaintez cu prudenţă. Şi încă nu sunt pe deplin pregătit.

— Bine! spuse Leo. Bine, bine, bine!

Bătrânul se opri în prag.

— Aminteşte-ţi, spuse el. Aşa cum stătea în lumina slabă şi cenuşie a dimineţii părea chircit, micşorat, jerpelit, plăpând. Dar zâmbetul îi era luminos. Aminteşte-ţi că îmi eşti drag, spuse el, cu o ultimă

înclinare a capului. Şi uşa se închise în urma lui.

Băiatul tăcu mult timp. Îşi trase de pe frunte şuviţele bretonului şi îşi plimbă arătătorul mic şi murdar pe marginea ceştii goale. Apoi, într-un târziu, fără să-l privească pe Leo, întrebă:

— Era beat?

— Nu, răspunse Leo scurt.

Băiatul îşi înălţă vocea limpede.

— Atunci se droghează?

— Nu.

Băiatul ridică ochii spre Leo. Feţişoara lui rotundă era disperată, iar vocea stăruitoare şi ascuţită.

— Nu cumva era nebun? Poate crezi că era lunatec, Leo? Vocea băiatului coborî brusc, bănuitoare. Sau nu?

Dar Leo nu-i mai răspunse. De paisprezece ani ţinea o cafenea de noapte şi socotea că se pricepe la smintiţi. Era tipi din oraş, sau în trecere, care îşi făceau apariţia de cu noapte. Cunoştea metehnele tuturor. Dar n-avea chef să răspundă întrebărilor unui copil curios. Îşi încordă faţa smeadă şi tăcu.

Atunci băiatul îşi trase în jos clapa dreaptă a caschetei şi, când se întoarse să plece, făcu singura observaţie care i se păru la locul ei, singura de care nu puteai să râzi sau să-ţi baţi joc.

— Cu siguranţă e un tip foarte umblat.

[1] Dealul iernii (în lb. engleză).

[2] În America de Nord varietate de viță *(vitis vulpina),* cu struguri cu boabe galben-verzui şi gust de prună.

[3] „Maria cea neagră” – denumire dată dubei poliției.

[4] Joc de cuvinte în limba engleză: *cute-dish* – bucățică bună (fig: fată drăguță) *dish* – fel de mâncare.

[5] Exprimare incorectă în limba franceză. Ar putea să însemne: *Mulțumesc de răspuns.*

[6] Drumul văduvei puşcăriaşului (lb. engleză).

[7] Țarcul taurului (lb. engleză).

[8] Ramură înflorită (lb. engleză).

[9] Copil minune (lb. germană).

[10] Bine (lb. germană).

[11] În Africa centrală şi de est, expediție de vânătoare.

[12] La (lb. franceză).

[13] Improvizația vieții omeneşti (în lb. franceză).

[14] Teatrul de marionete din Paris, purtând numele unui vestit personaj al păpuşarilor francezi.

[15] Repede! Repede! Grăbeşte-te! (în lb. franceză).

[16] O aştept pe mama (în lb. franceză.).